

INTEGRÁCIA UTEČENCOV A POUŽÍVANIE UKAZOVATEĽOV: DÔKAZY ZO STREDNEJ EURÓPY

INTEGRÁCIA UTEČENCOV A POUŽÍVANIE UKAZOVATEĽOV: DÔKAZY ZO STREDNEJ EURÓPY

This Project is co-financed by
the European Refugee Fund

Upozornenie o autorských právach

© Úrad vysokého komisára OSN pre utečencov, Regionálne zastúpenie pre strednú Európu – December 2013

Tento dokument je určený pre všeobecnú distribúciu. Všetky práva vyhradené. Reprodukcie a preklady sú okrem komerčných účelov povolené, za predpokladu, že je uvedený zdroj. Táto publikácia je nepredajná.

Fotografia: © UNHCR/Gy. Sopronyi

Podakovanie

Túto správu dal vypracovať Úrad Vysokého komisára Organizácie spojených národov pre utečencov (UNHCR), Regionálne zastúpenie pre strednú Európu s finančnou podporou z Európskeho fondu pre utečencov. Správu koordinovalo Oddelenie ochrany RRCE (Nadia Jbour a Nancy Polutan-Teulieres) a vypracovali ju:

- Katharina Bürkin, politická analytička a Thomas Huddleston, programový riaditeľ, Migration Policy Group (kapitola III, spoluautori kapitoly II); a
- Alin Chindea, konzultant, Regionálne zastúpenie UNHCR pre strednú Európu (úvod, kapitola IV, odporúčania, spoluautor kapitoly II).

Správa je súčasťou projektu s názvom „Integrácia utečencov: zručnosti a hodnotenie“, ktorý spolufinancovala Európska únia prostredníctvom Európskeho fondu pre utečencov – akcie Spoločenstva spolu s UNHCR. Projekt začal 1. augusta 2012 a realizovalo ho Regionálne zastúpenie UNHCR pre strednú Európu. Projekt bol implementovaný v Bulharsku, Poľsku, Rumunsku a na Slovensku v spolupráci s týmito organizáciami: Migration Policy Group (Belgicko); Štátna agentúra pre utečencov/Integračné centrum pre utečencov (Bulharsko); Ministerstvo práce a sociálnej politiky (Poľsko); Generálny inšpektorát prístahovalectva (Rumunsko); Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny (Slovensko).

Osobitné podakovanie patrí pracovníkom UNHCR pre oblasť integrácie: Olge Nikolovej (Bulharsko), Katarzyne Oyrzanowskej (Poľsko) a Corine Pope (Rumunsko) za ich nepretržitú tvrdú prácu na projekte a tiež Tomášovi Bauerovi, projektovému konzultantovi na Slovensku za jeho veľké úsilie. UNHCR vyjadruje svoje uznanie národným expertom, ako aj príslušným štátnym úradníkom, predstaviteľom mimovládnych organizácií a akademikom z krajín, ktoré sa na projekte zúčastnili a ktoré na ňom spolupracovali. UNHCR je povďačné osobám s udelenou medzinárodnou ochranou, s ktorými sa počas projektu uskutočnili rozhovory v súvislosti s ich skúsenosťami s integráciou. UNHCR zároveň vyslovuje vďaka Migration Policy Group za kvalitné autorstvo, spätnú väzbu a pomoc poskytovanú počas celej doby trvania projektu. UNHCR oceňuje prácu, ktorú odvedli Murray Bales a Jonathan N.S. Moore pri úprave a revízii jazykovej stránky tejto správy. V neposlednom by koordinátori projektu radi poďakovali kolegom z administratívneho oddelenia, oddelenia ľudských zdrojov, programového oddelenia a oddelenia pre informovanie verejnosti za ich pomoc v priebehu realizácie projektu.

Upozornenie

Za zistenia, interpretácie a závery uvedené v tejto správe sú zodpovední výlučne jej autori a nemusia nutne odrážať názory alebo oficiálne postoje UNHCR, Európskej komisie alebo akéhokoľvek partnera projektu.

Obsah

POĎAKOVANIE	2
SKRATKY	7
ÚVOD	9
Všeobecné úvahy o integrácii migrantov a používanie ukazovateľov	9
Integrácia utečencov a používanie ukazovateľov	10
Projekt: Integrácia utečencov: schopnosti a hodnotenie	11
Nástroj hodnotenia integrácie	12
Rozsah tejto správy	13
II.METODOLÓGIA	15
Vypracovanie ukazovateľov pre integráciu utečencov	15
Zber údajov	17
Metódy zberu údajov a nástroje	17
Dostupnosť údajov	18
Bodové hodnotenie a analýza	18
III.TEMATICKÉ SPRÁVY	21
III.1 Vzdelávanie detí osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v Bulharsku, Poľsku, Rumunsku a Slovensku	21
Úvod	21
IET analýza vzdelávania detí – kľúčové otázky	22
Žiadatelia o azyl a osoby s udelenou medzinárodnou ochranou vo vzdelávaní	22
Zápis	22
Umiestnenie a pomoc vo vzdelávacom systéme	23
Hodnotenie a umiestnenie v triedach	23
Orientácia v školskom systéme	23
Jazykové vzdelanie	24
Ďalšia podpora vo vzdelávaní	25
Politiky začleňovania	27
Zákonné ustanovenia týkajúce sa prístupu k vzdelaniu	27
Právne predpisy týkajúce sa začleňovania	27
Zodpovednosť za začlenenie	28
Mechanizmus na začlenenie	28
Zapojenie sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti	28
Výsledky vzdelania a spokojnosť	29
Nedostatok informácií o osobách s udelenou medzinárodnou ochranou v oblasti vzdelávania	29
Závery	30

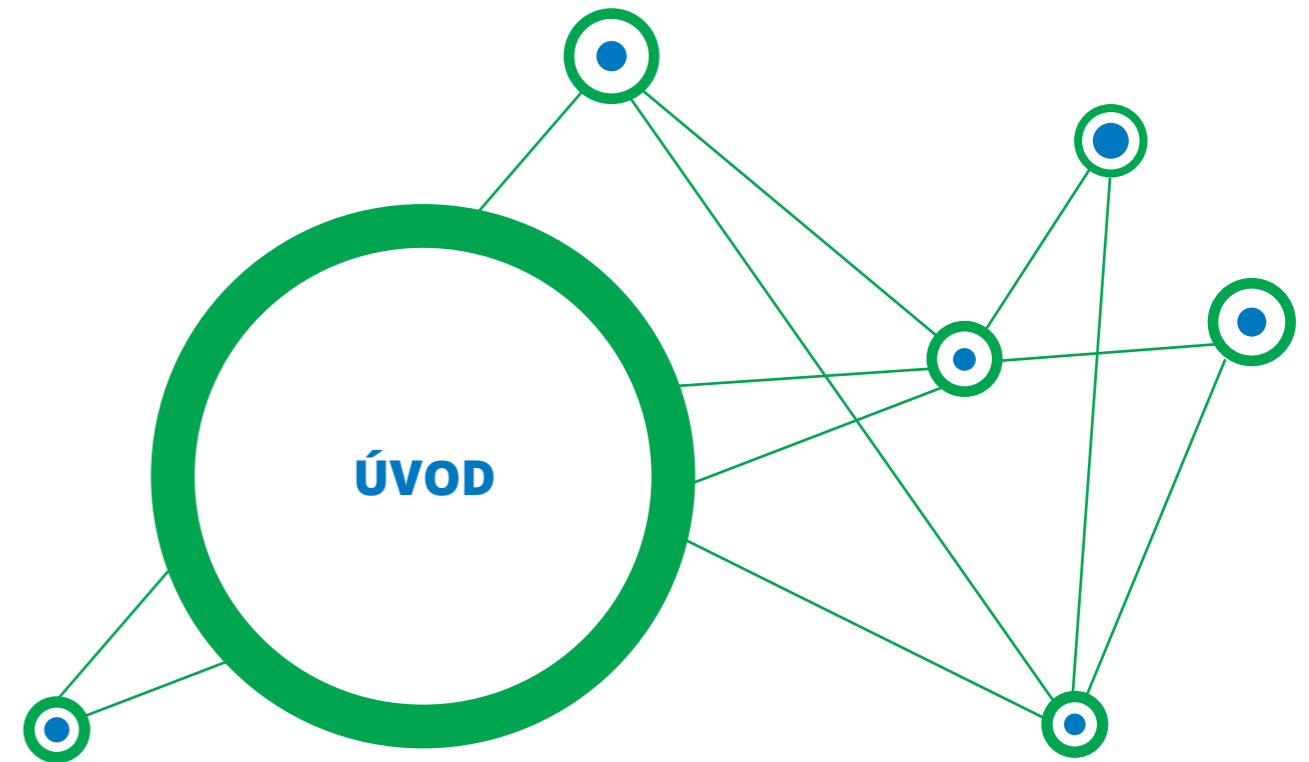
III.2 Zamestnanie pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v Bulharsku, Poľsku, Rumunsku a na Slovensku	32
Úvod	32
Stanovenie kontextu: všeobecná situácia na trhu práce v štyroch krajinách	33
Analýza IET zamestnanosti – kľúčové otázky	34
Východiskový bod: žiadatelia o azyl v zamestnaní	34
Okamžitý zákonný prístup k zamestnaniu a samostatnej zárobkovej činnosti	35
Cielené služby na podporu zamestnania	36
Poradenstvo pri hľadaní zamestnania a pozitívne opatrenia	36
Cielená podpora pre podnikateľov	37
Prístup k zamestnaniu pre zraniteľné osoby s udelenou medzinárodnou ochranou	38
Uznávanie zahraničných diplomov, osvedčení a iných dokladov o formálnych kvalifikáciách	38
Začlenenie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do zamestnania	40
Zodpovednosť za začlenenie	40
Začlenenie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do pracovnoprávných predpisov	41
Mechanizmus na začlenenie	41
Zapojenie sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti	42
Profesionálne uplatnenia	43
Miera zamestnanosti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou	43
Spokojnosť so situáciou v oblasti zamestnania	43
Záver	45
III.3 Celoživotné vzdelávanie pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v Bulharsku, Poľsku, Rumunsku a na Slovensku	47
Úvod	47
EÚ a regionálny kontext celoživotného vzdelávania	48
IET analýza celoživotného vzdelávania – kľúčové otázky	49
Východiskový bod: dospelí žiadatelia o azyl v odbornej príprave	49
Právny a praktický prístup k odbornej príprave a vzdelávaniu súvisiacim so zamestnaním pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou	50
Začlenenie integrácie utečencov do právnych predpisov týkajúcich sa celoživotného vzdelávania, politiky a služieb	50
Zodpovednosť za začlenenie	51
Začleňovanie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do právnych predpisov týkajúcich sa celoživotného vzdelávania	51
Mechanizmy na začlenenie	51
Zapojenie sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti	52
Štátom podporovaná odborná príprava	53
Prístup pre zraniteľné osoby	53
Výsledky celoživotného vzdelávania pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou	54
Záver	54

III.4 Rovnaký prístup a kvalita bývania pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v Bulharsku, Poľsku, Rumunsku a na Slovensku	56
Úvod	56
Kontext v oblasti bývania v regióne	57
Východiskový bod sociálno-ekonomickej integrácie: bývanie pre žiadateľov o azyl a osoby s udelenou medzinárodnou ochranou	58
Ubytovanie počas azylového konania	58
Prechod na nezávislé bývanie a prístup k bývaniu	59
Prístup k bývaniu: začleniť, ak je to možné, zacieliť, ak je to nevyhnutné	59
Prístup k bývaniu a poskytnutie a podpora bývania	60
Právny prístup a prekážky	60
Rozpočet na bývanie, poradenstvo	63
Posúdenie kvality bývania	64
Bytové politiky	64
Politika začleňovania a partnerstvá	64
Prístup pre zraniteľné osoby	66
Výsledky v oblasti bývania a spokojnosť	66
Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré využívajú cielené služby	66
Právny vzťah k nehnuteľnosti	67
Spokojnosť so situáciou v oblasti bývania	68
Záver	69
III.5 Zlúčenie rodiny pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v Bulharsku, Poľsku, Rumunsku, a na Slovensku	71
Úvod	71
Analýza IET týkajúca sa zlúčenia rodiny – kľúčová otázka	72
Situácia – prehľad dostupných údajov a skúseností	72
Zber údajov o zlúčení rodiny	72
Skúsenosti so zlúčením rodiny	73
Uplatňovanie práva na zlúčenie rodiny – právne a procesné prekážky	74
Definícia rodiny a pojem odkázanosti	74
Právne požiadavky pre podanie žiadosti	76
Vyhľadávanie rodiny	77
Doloženie rodinných väzieb	78
Cestovné doklady	78
Náklady	79
Dĺžka konania	80
Uľahčovanie integrácie – právne a procesné prekážky	80
Druh a dĺžka trvania postavenia členov rodiny a povolení	80
Prístup k službám a podpore	81
Rozsah podporných štruktúr	82
Konania pre zraniteľné osoby	83
Záver	83

IV.VYTVÁRANIE MECHANIZMOV NA HODNOTENIE INTEGRÁCIE NA VNÚTROŠTÁTNEJ ÚROVNI	85
Hodnotenie integrácie utečencov vo vybraných krajinách.....	86
1. Holandský barometer integrácie	86
2. Francúzsko – Longitudinálny výskum o integrácii nových prisťahovalcov (ELIPA) ..	87
3. Austrália. Budovanie nového života v Austrálii: Longitudinálny prieskum humanitárnych migrantov	87
4. Iniciatívy v strednej Európe	88
Mechanizmy na hodnotenie integrácie a integrácie utečencov v strednej Európe	89
V.ODPORÚČANIA	91
Prierezové odporúčania.....	92
Zber údajov	92
Začlenenie	93
Odporúčania podľa oblasti integrácie	93
Vzdelanie	93
Zápis a umiestnenie.....	93
Jazyk a ďalšia vzdelávacia podpora	94
Zamestnanie	94
Prístup na trh práce a participácia	94
Zvyšovanie povedomia	95
Celoživotné vzdelávanie	95
Dostupnosť a rozsah služieb celoživotného vzdelávania	95
Bývanie.....	96
Východiskový bod a prechod na samostatné bývanie	96
Efektívny prístup k bývaní	96
Podpora bývania	97
Zlúčenie rodiny	97
Uplatňovanie práva na zlúčenie rodiny	97
Konanie o zlúčení rodiny	98
Uľahčenie integrácie príslušníkov rodiny zlúčených s pozývajúcou osobou	98
BIBLIOGRAFIA	99
PRÍLOHA	103
Tabuľka 1. Ukazovatele vzdelávania detí osôb s udelenou medzinárodnou ochranou.....	103
Tabuľka 2. Ukazovatele o zamestnanosti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou	110
Tabuľka 3. Ukazovatele týkajúce sa celoživotného vzdelávania pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou	118
Tabuľka 4. Ukazovatele bývania pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou	124
Tabuľka 5. Ukazovatele zlúčenia rodiny pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou	136
Pravidla bodového hodnotenia	153

Skratky

AMF	– Azylový a migračný fond
ARCA	– Rumunské fórum pre utečencov a migrantov
SZP	– Spoločné základné zásady pre politiku integrácie prisťahovalcov v Európskej únii
RE	– Rada Európy
ELIPA	– longitudinálny výskum o integrácii nových prisťahovalcov
ERF	– Európsky fond pre utečencov
EÚ	– Európska únia
IET	– Integration Evaluation Tool
JRS	– Jezuitská služba pre utečencov
MPG	– Migration Policy Group
MO	– mimovládne organizácie
NPIR	– vnútroštátny program pre integráciu utečencov (Bulharsko)
OECD	– Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
SAR	– Štátna agentúra pre prisťahovalcov pri Rade ministrov, Bulharsko
ŠPTK	– štátni príslušníci tretích krajín
UNHCR	– Vysoký komisár Organizácie spojených národov pre utečencov
OVP	– odborné vzdelávanie a príprava

Všeobecné úvahy o integrácii migrantov a používanie ukazovateľov

Integrácia štátnych príslušníkov tretích krajín (ŠPTK), ktorá sa chápe ako mnohorozmerný, dlhodobý a nelineárny proces je v súčasnosti predmetom jednej z najvýznamnejších diskusií v rámci Európskej únie (EÚ). Akademiци a tiež tvorcovia politik začali pracovať na zachytávaní vplyvu integrácie. V rámci prvej skupiny uvažujú nad tým, či sa migranti integrujú, zatiaľ čo tá druhá sa zamýšľa, či integračná politika bola úspešná alebo zlyhala alebo dokonca úplne spochybňuje potrebu vytvárať takéto politiky. Do polovice 90. rokov používanie ukazovateľov nadobudlo význam medzi akademikmi a európskymi tvorcami politik ako nástroj na budovanie hodnotiaceho rámca pre posudzovanie integračných politik a programov.

Významná správa Rady Európy (RE) po prvýkrát prepojila na európskej úrovni ukazovatele na hodnotenie politik a medzinárodnej spolupráce týkajúcej sa integrácie (Rada Európy 1997). Správa poskytla konceptuálny rámec vymedzujúci ukazovatele a integráciu a bola neskôr zahrnutá do práce RE o sociálnej súdržnosti, ktorá zahŕňala migrantov ako osobitnú zraniteľnú skupinu. Bola to však práca inštitúcií EÚ, ktoré presunuli agendu smerom k používaniu ukazovateľov pre hodnotenie integrácie prisťahovalcov. Obzvlášť na konci zasadnutia Európskej rady z 19. novembra 2004¹ bola spustená politika integrácie prisťahovalcov v EÚ ako súčasť tzv. Haagskeho programu, teda viacročného programu v oblasti slobody, bezpečnosti a spravodlivosti pre obdobie rokov 2004-2009². Táto politika zahŕňa 11 Spoločných základných zásad pre politiku integrácie prisťahovalcov v Európskej únii (ďalej len „SZP“). SZP 11 vyžaduje pre integráciu prisťahovalcov prístup, ktorý je založený na dôkazoch a odporúča, aby štáty vytvorili „ukazovatele a mechanizmy hodnotenia na prispôsobenie politiky hodnotenia pokroku a zefektívnenie výmeny informácií“³. Európska komisia chápe, že táto zásada ako „potreba pre nástroje a meradlá s cieľom posilniť a) schopnosť vlády hodnotiť význam, efektívnosť, účinnosť, udržateľnosť a vplyv politik a postupov“ (Huddleston 2009, s. 4-5). Výsledkom bolo

¹ Pre bližšie informácie pozri internetovú stránku: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/jha/82745.pdf

² Pre bližšie informácie pozri závery Európskej rady zo 4-5. novembra 2004 na internetovej stránke: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/82534.pdf.

³ Všetky ukazovatele sú uvedené na internetovej stránke: http://ec.europa.eu/ewsi/en/EU_actions_integration.cfm

obrovské množstvo diskusií a projektov týkajúcich sa ukazovateľov, ku ktorým došlo v rámci medzivládnych organizácií a organizácií občianskej spoločnosti. Najnovšia správa s názvom „Používanie ukazovateľov EÚ o integrácii prisťahovalcov“ (Huddleston, Niessen a Dag Tjaden 2013) reflektuje na rozličné spôsoby, akými je možné použiť ukazovatele na pochopenie vnútroštátnych kontextov, zhodnotenie výsledkov politik a vytvorenie cieľov na zlepšenie integrácie. V rámci diskusie o ukazovateľoch integrácie sa však málo pozornosti venovalo integrácii osôb s udelenou medzinárodnou ochranou (Huddleston 2010). To je prekvapujúce keďže rozsiahle množstvo dôkazov dlho preukazovalo rôzne aspekty integrácie utečencov.

Integrácia utečencov a používanie ukazovateľov

V akademickom prieskume sa o migrácii utečencov teoretizovalo už od roku 1981 (Kunz 1981 v Smyth, Stewart a Da Lomba 2010) a následne inšpirovalo pohľad na integráciu „ako procesu, ktorý je ovplyvnený inštitucionálnym prostredím prijímajúcej spoločnosti, ako aj osobnými schopnosťami usádzajúceho sa obyvateľstva“ (Valtonen 2004 v Smyth, Stewart a Da Lomba 2010, s. 411). Okrem toho sa o pojme integrácia utečencov široko a vážne diskutovalo ako o viacstrannom a dvojsmernom procese (Castles, et al. 2002) napriek tvrdeniu, že integrácia veľmi nezapadá do definícií (Rada Európy 1997). Táto téma získala dôležitosť vďaka progresívnej práci v súvislosti s otázkami integrácie, a to najmä po roku 2000.

Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov poverilo UNHCR, aby spolu so svojimi partnermi poskytoval medzinárodnú ochranu utečencom a hľadal trvalé riešenia problémov utečencov. Potvrďuje, že pre mnohých utečencov najmä v Európe je integrácia najdôležitejším dlhodobým riešením. Preto neprekvapuje, že integrácia osôb s udelenou medzinárodnou ochranou sa stala kľúčovou v práci UNHCR. Prístup Úradu a jeho angažovanosť sú zakotvené v Dohovore o postavení utečencov z roku 1951 (ďalej len „Dohovor o utečencoch“) a jeho protokole z roku 1967, keďže tieto nástroje vymenúvajú súbor hospodárskych a sociálnych práv zameraných na integráciu utečencov. Tieto zahŕňajú: zárobkovú činnosť (čl. 17-19), vzdelávanie v štátnych školách (čl. 22), bývanie (čl. 21), pracovné zákonodarstvo a sociálne zabezpečenie (čl. 24), prídelové hospodárstvo/verejná podpora (čl. 20 a 23), sloboda pohybu (čl. 26), osobné a cestovné doklady (čl. 27 a 28), nadobúdanie hnutelného a nehnuteľného majetku (čl. 13). Okrem toho Dohovor o utečencoch v článku 34 výslovne vyzýva štáty, aby uľahčovali utečencom integráciu a prístup k štátnemu občianstvu, teda ďalej legitimizuje snahy UNHCR v tomto ohľade.

Čo je teda integrácia utečencov? Keď bol približne pred šesťdesiatimi rokmi vytvorený medzinárodný režim pre utečencov medzinárodné spoločenstvo uznalo potenciál vyriešenia problémov utečencov pomocou prostriedkov miestnej integrácie (Crisp 2004). Odvtedy sa tento pojem používa v kontexte utečencov, no napriek tomu mu ešte chýbala formálna definícia v medzinárodnom utečeneckom práve (Crisp 2004). V snahe odstrániť tento nedostatok Výkonný výbor UNHCR definoval integráciu utečencov a uznal, že je to náročný a postupný proces pozostávajúci z troch rozličných a navzájom prepojených právnych, ekonomických a socio-kultúrnych aspektov. Tvrdí najmä:

Integrácia utečencov je dynamický a viacstranný dvojsmerný proces, ktorý si vyžaduje úsilie všetkých dotknutých strán, vrátane pripravenosti utečencov prispôbiť sa prijímajúcej spoločnosti bez toho, aby sa museli zrieknuť svojej vlastnej kultúrnej identity a vrátane príslušnej pripravenosti prijímajúcich spoločenstiev a verejných inštitúcií prijať utečencov a uspokojiť potreby rôznorodého spoločenstva (Výkonný výbor UNHCR 2005).

Tento pojem bol ďalej rozpracovaný v podobe tzv. soft law a politických dokumentov týkajúcich sa integrácie⁴. UNHCR začal najmä rozlišovať migrantov a utečencov na základe rozličných potrieb utečencov.

4 Napríklad: Poznámka UNHCR týkajúca sa integrácie utečencov v Európskej únii, Brusel, máj 2007; UNHCR Presídlenie utečencov: Medzinárodná

Mnohonásobné zvýšenie hnacích síl presídľovania tiež rapídne posilnilo prepojenie medzi ochranou utečencov a medzinárodnou migráciou. UNHCR potvrdil, že osoby s rôznymi cieľmi sa pohybujú spolu po rovnakých trasách a využívajú rovnaké dopravné prostriedky, čo sa označuje pojmom „zmiešané pohyby“ alebo „zmiešaná migrácia“ (UNHCR, 2011)⁵. Agentúra OSN pre utečencov sa však jednoznačne zasadzuje za to, aby boli utečenci odlišovaní od migrantov s cieľom zabezpečiť ich riadnu ochranu. Utečenci sú nútení utekať, aby si zachránili život alebo zachovali slobodu z dôvodu konfliktov alebo porušovania ľudských práv, prírodných katastrof alebo chudoby a nedostatku vyhliadok na život. Má však takéto rozlišovanie vplyv na vymedzenie integrácie ako pojmu a jej meranie?

Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou majú často podobné možnosti na integráciu a čelia podobným prekážkam ako ostatní migranti a zároveň vyčnievajú z dôvodu ich osobitnej situácie so zreteľom na ich potreby ochrany a skúsenosti s útekom. Napriek množstvu verejných prejavov o potrebe ukazovateľov integrácie pre hodnotenie politiky existuje nedostatočné používanie presných a porovnateľných ukazovateľov v súvislosti s integráciou utečencov v EÚ, a to najmä v strednej Európe. Dôležité výnimky zahŕňajú štúdiu o ukazovateľoch integrácie zadanú Ministerstvom vnútra Spojeného kráľovstva, ktoré načrtlo teoretický rámec pre pochopenie ukazovateľov týkajúcich sa utečencov (Ager a Strang 2004) a jeho empirické prieskumy (Atfield et al. 2007 a Rutter et al. 2007 v Smyth, Stewart a Da Lomba 2010)⁶. Na odstránenie tohto nedostatku UNHCR vytvoril nástroj na hodnotenie integrácie, ktorý má medzinárodnú pôsobnosť a je zameraný na integráciu utečencov.

Projekt: Integrácia utečencov: schopnosti a hodnotenie

Projekt pozostávajúci z dvoch častí o integrácii utečencov bol spustený 1. septembra 2012 a je financovaný z Európskeho fondu pre utečencov, činnosti Spoločenstva. Projekt pozostával z dvoch častí, pretože bol oddelene zavedený v štyroch krajinách západnej Európy (Írsko, Francúzsko, Rakúsko a Švédsko) a v štyroch krajinách strednej Európy (Poľsko, Bulharsko, Rumunsko a Slovensko). Projekt prebiehal počas 10 mesiacov v západnej Európe a 18 mesiacov v strednej Európe.

V západnej Európe projekt skúmal kľúčové faktory, ktoré majú vplyv na integráciu utečencov ako sú skúsenosti s útekom, nedostatok dokladov alebo odlúčenie od rodiny a to, čo môže mať vplyv na výsledok integrácie s ohľadom na štandardné ukazovatele ako zamestnanosť, bývanie, vzdelávanie alebo spoločenské zapojenie. Na základe posudzovania, či sú existujúce poznatky, vnímanie a tvrdenia presné, boli zdôraznené dôležité oblasti politiky týkajúce sa integrácie utečencov a vydané odporúčania pre osvedčenú prax a to, ako merať a hodnotiť integráciu utečencov kvalitatívne a kvantitatívne. Projekt bol zameraný na existujúci výskum o integrácii utečencov a v súvislosti so skúsenosťami a príkladmi dobrej praxe boli oslovené zodpovedné inštitúcie vo vybraných oblastiach integrácie. Zorganizovali sa bilaterálne stretnutia s utečencami a v niektorých krajinách predstavitelia hostiteľských spoločenstiev boli zapojení do integrácie utečencov.⁷

V strednej Európe bolo cieľom projektu⁸ zlepšiť kvalitu a efektívnosť integrácie utečencov prostredníctvom budovania kapacít a odborných znalostí úradov a ostatných subjektov zodpovedných za integráciu v každej zo štyroch zúčastnených krajín⁹. Na tento účel sa prostredníctvom projektu testoval online Integration Evaluation

príručka pre usmernenie prijímania a integrácie, september 2002.

5 Pre bližšie informácie pozri internetovú stránku: <http://www.unhcr.org/pages/4a16aac66.html>.

6 Pre bližšie informácie týkajúce sa literatúry o meraní integrácie a používaní jej ukazovateľov, najmä v kontexte integrácie utečencov pozri najnovšiu správu UNHCR: Nový začiatok integrácie utečencov v Európe. UNHCR - Úrad pre Európu, september 2013.

7 Dostupné na internetovej stránke: <http://www.unhcr.org/52403d389.html>

8 Ak nie je uvedené inak táto správa sa odvoláva na prácu uskutočnenú v rámci projektu v strednej Európe.

9 Ako sa uvádza vyššie UNHCR vymedzuje integráciu okrem iného ako proces viacerých subjektov. To si vyžaduje koordinované činnosti viacerých ministerstiev, rozličných úrovní štátnej správy až po obce a rôznych mimovládnych zúčastnených strán, ako napr. mimovládne organizácie, zamestnávateľia,

Tool (IET), ktorý pre UNHCR vytvorila Migration Policy Group (MPG). IET je postavený na kontinuálnej práci MPG, ktoré vyvíjanie nástroja konzultovalo s UNHCR, vládami a nevládnymi zainteresovanými subjektmi vo všetkých krajinách strednej Európy. Táto časť projektu bola zameraná na podporu hodnotenia a vytvorenie programov pre účinnú integráciu pre utečencov a osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou v strednej Európe. Činnosti zahŕňali diskusie za okrúhlym stolom na regionálnej úrovni, v rámci ktorých sa preskúmali nedostatky a osvedčená prax, ktorá bola zistená prostredníctvom IET. Okrem tohto nástroja sa vďaka projektu realizoval externý prieskum s cieľom zdokumentovať prístup k zamestnaniu pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v štyroch krajinách, v ktorých sa projekt uskutočnil. Správa o prieskume bola uverejnená online¹⁰ a tiež dopĺňa údaje v IET.

Prostredníctvom tohto projektu mal UNHCR za cieľ poskytnúť hodnotenia rozličných krokov v rozvoji integračnej politiky a spoločenských procesov, ktorých úlohou je odpovedať na špecifické otázky ako napr.: Podporujú politiky určité zásady? Sú dobre implementované? Prinášajú výsledky? Mali tieto výsledky vplyv na trendy v integrácii utečencov? Majú politiky určené pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou vplyv na úspešnú integráciu? Aké sú výzvy a osvedčená prax a čo je ešte potrebné urobiť? Z tohto dôvodu používanie ukazovateľov podporuje politické subjekty, ktoré chcú vidieť, či určité politiky podnecujú alebo nepodnecujú zmeny v spoločnosti. Tento projekt spojil viaceré subjekty vrátane vládnych inštitúcií, mimovládnych organizácií, odborníkov a osôb s udelenou medzinárodnou ochranou s cieľom reflektovať súčasnú situáciu, objasniť nejasnosti a ustanoviť spoločnú terminológiu a primerané prostriedky pre zabezpečenie úspešnej integrácie, ktorá je v súlade s európskymi a medzinárodnými normami.

Nástroj hodnotenia integrácie

IET má za cieľ vyvinúť účinné, spoľahlivé a udržateľné metódy zhromažďovania údajov a mechanizmy vnútorného preskúmania s cieľom odhaliť nedostatky a zistiť osvedčenú prax, ako budovať kapacity a partnerstvá medzi viacerými subjektmi zapojenými do integrácie utečencov. Na tento účel to zahŕňa štyri hlavné oblasti označené ako všeobecné úvahy¹¹, právna integrácia¹², sociálno-ekonomická integrácia¹³ a sociálno-kultúrna integrácia¹⁴. Každá z týchto oblastí zahŕňa súbor línií a každá línia je vymedzená zoznamom ukazovateľov (pozri časť metodológia pre informácie o druhoch ukazovateľov). Celkovo 231 ukazovateľov objasní ciele politiky a údaje, ktoré potrebujú vedieť osoby zodpovedné za rozhodovanie, aby mohli zhodnotiť, či politiky sú nasmerované na dosiahnutie týchto cieľov. Ukazovatele sú úzko prepojené na SZP, a teda vyššie uvedený nástroj má za cieľ dostať integráciu utečencov do širšej diskusie v EÚ a spojiť ju so spoluprácou a podporou ukazovateľov a integrácie migrantov.

Do dnešného dňa bol IET testovaný v pilotnej fáze v Bulharsku, Poľsku, Rumunsku a na Slovensku. Zozbierané údaje sa obzvlášť týkali niektorých oblastí, najmä prístupu k vzdelaniu, zamestnaniu a celoživotnému vzdelávaniu, bývaniu a zlúčeniu rodiny. Na základe zhromaždených údajov projekt poskytuje odborné znalosti, povedomie, odborné vzdelávanie a podporu viacerým ministerstvám a poskytovateľom služieb zodpovedným za integráciu utečencov. Pozri prílohu k zoznamu ukazovateľov a otázky použité pri zbere údajov.

odborové zväzy, školské zariadenia, poskytovatelia vzdelávania, jazykovej prípravy a odborných zručností, poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, bankový systém, prenajímatelia a mnohí ďalší.

¹⁰ Dostupné na internetovej stránke: www.unhcr-centraleurope.org/index.php?id=4581

¹¹ Vplyv prijímacích podmienok na integráciu; infraštruktúra na zohľadnenie utečencov a ich osobitných potrieb v rozličných verejných politikách.

¹² Právo na pobyt pre utečencov a osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou; jednota rodiny a zlúčenie; prístup k efektívnej štátnej príslušnosti.

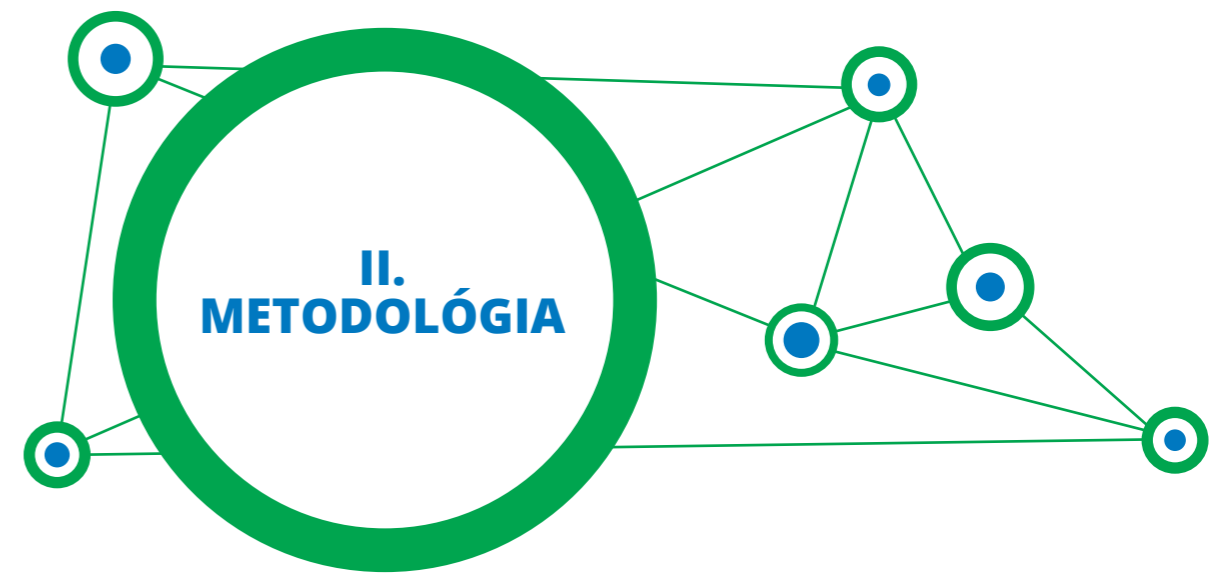
¹³ Bývanie; zamestnanie; celoživotné vzdelávanie; zdravie; verejná podpora a sociálne zabezpečenie.

¹⁴ Vzdelávanie detí; jazykové vzdelávanie a spoločenská orientácia; vytváranie mostov a podpora účasti.

Rozsah tejto správy

Táto správa analyzuje údaje IET týkajúce sa prístupu k vzdelaniu, zamestnaniu a celoživotnému vzdelávaniu, bývaniu a zlúčeniu rodiny pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v štyroch krajinách, v ktorých sa projekt uskutočnil. Na tento účel nasledujúca kapitola rozoberá metodologické aspekty, ktoré stáli za vytvorením ukazovateľov pre integráciu utečencov. Venuje sa vízií, na ktorej sa projekt zakladá, ako aj druhu použitých ukazovateľov a odborných znalostí. Okrem toho táto časť popisuje metódy zberu údajov, vrátane odkazov na dĺžku trvania a výzvy, ktoré sa vyskytli v tomto procese. Táto kapitola ďalej zdôrazňuje pravidlá hodnotenia a logiku, ktoré boli základom pre analýzu. Tretia kapitola tejto správy predstavuje jej základ. Obsahuje päť tematických častí vychádzajúcich zo zozbieraných údajov, ktoré sú zhromaždené, zosúladené a hodnotené pre každú z piatich vyššie uvedených oblastí vo všetkých štyroch krajinách. Správy začínali uvedením témy do širšieho kontextu pred analýzou údajov zozbieraných v závislosti od druhu ukazovateľov. Každá správa predstavuje celkový pohľad na situáciu v štyroch krajinách a uvádza špecifické príklady z každej krajiny. Hodnotenia sprevádzajú tvrdenia, ktoré predložili autori. Štvrtá kapitola sa venuje tzv. Mechanizmom hodnotenia integrácie. Obzvlášť skúma, do akej miery a akým spôsobom sa z IET stal začlenený mechanizmus hodnotenia pre zhodnotenie integrácie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v krajinách, v ktorých sa uskutočnil projekt. Navyše táto kapitola uvádza ponaučenia a príklady z iných krajín, ktoré vyšli najavo počas podujatí zorganizovaných ako súčasť projektu a teoretického výskumu vedeného tímom projektového riadenia. Nakoniec sú uvedené tematické odporúčania, ako aj bibliografické odkazy a prílohy so všetkými použitými ukazovateľmi a pravidlami použitými na ich hodnotenie. Správa by sa mala vykladať spolu s internetovou stránkou, kde sú tieto údaje uvedené.¹⁵

¹⁵ Dostupné na internetovej stránke: <http://www.ietproject.org>

Vypracovanie ukazovateľov pre integráciu utečencov

Vypracovanie ukazovateľov integrácie pre komparatívne posúdenie politík a programov integrácie je stále v zárodku (Huddleston 2009). Počas posledných niekoľkých rokov došlo k pokroku v oblasti integrácie prisťahovalcov vrátane správy Európskej komisie pod názvom Používanie ukazovateľov integrácie prisťahovalcov (Huddleston, Niessen and Dag Tjaden 2013)¹⁶. Správa Európskej komisie okrem iného uvádza vnútroštátne prístupy pre ukazovatele pre integráciu prisťahovalcov (s. 64) a je prekvapujúce, že iba severské krajiny – Dánsko, Nórsko a Švédsko – začleňujú utečencov do cieľovej skupiny. To opäť dokazuje význam súčasnej správy a projektu, ktorý neslúži iba na odstránenie tohto nedostatku, ale zároveň ponúka komplexnejšiu metodológiu pre ukazovatele prostredníctvom tzv. spoločného prístupu (viď nižšie).

Ukazovatele vypracované v rámci tohto projektu, ktorého súčasťou je aj táto správa, boli vytvorené na základe vízie načrtnutej v Poznámke UNHCR o integrácii utečencov v strednej Európe (UNHCR, 2009). Uvedený dokument je referenčným rámcom na preskúmanie alebo zhodnotenie integračných dohôd v tejto oblasti. Okrem toho sa snaží byť inšpiráciou pre budúci vývoj vlády a činností ostatných zúčastnených strán so zreteľom na integráciu osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú pomoc (UNHCR 2009, s. 6). Štruktúra ukazovateľov v IET (pozri stranu 11 vyššie) odráža zblízka podstatu poznámky. Keď sa pozrieme na definíciu UNHCR pojmu integrácia zistíme, že uvedený nástroj tiež používa štyri druhy ukazovateľov na ohodnotenie štyroch hlavných oblastí. Každý z týchto druhov má za úlohu odpovedať na významnejšiu otázku.

ŠTYRI TYPY INDIKÁTOROV

1. **Ukazovatele pre politiky:** Implementujú právne predpisy a politiky zásady integrácie?
2. **Administratívne vstupy:** Investovala vláda do infraštruktúry, aby zaviedla tieto politiky a služby v spolupráci s mimovládnyimi organizáciami?
3. **Finančné vstupy:** Poskytla vláda dostatočné množstvo finančných prostriedkov a použila efektívne finančnú podporu EÚ?
4. **Výsledky:** Majú osoby s udelenou medzinárodnou ochranou s prístupom k týmto politikám, ktoré využívajú, väčšiu angažovanosť a blahobyt v spoločnosti?

¹⁶ Pre vynikajúce posúdenie najnovších trendov vo vypracovaní ukazovateľov o integrácii a hodnotení integrácie pozri UNHCR 2013, s. 32-39. Ďalej Huddleston (2009, s. 6-10) uvádza komplexný prehľad európskeho úsilia s cieľom vypracovať ukazovatele o integrácii v období rokov 2000 a 2008.

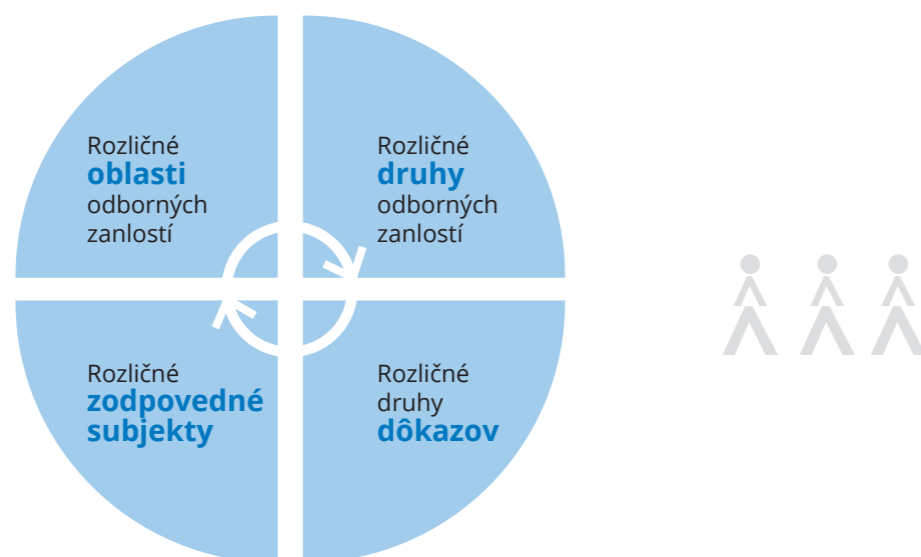
Tieto rozličné a vzájomne prepojené druhy ukazovateľov sú nad rámec druhov ukazovateľov založených na výsledku, ktoré sú v súčasnosti populárne v prostredí európskej integrácie migrantov. Podľa MPG je to časť tzv. spojeného prístupu, teda rámec hodnotenia integrácie vytvorený osobitne pre tento projekt. Je to inovatívna kombinácia ukazovateľov výsledkov, ukazovateľov politiky (udržateľnosti) a ukazovateľov vstupu. Spolu tieto štyri ukazovatele umožňujú komplexné zhodnotenie silných a slabých stránok v každej oblasti integrácie:

- od politik na papieri až ak výsledkom v praxi; a
- od počiatocného prijatia žiadateľov o azyl až k rovnakým príležitostiam pre uznaných utečencov, presídlených utečencov a osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou.

Prostredníctvom týchto ukazovateľov IET sleduje zásadu „začleniť, ak je to možné a zacieliť, ak je to nevyhnutné“. Začlenenie je upravené v zmysle stupňa rovnakého zaobchádzania a rovnakých príležitostí ako v prípade štátnych príslušníkov danej krajiny. Zacielenie je vyjadrené v zmysle riešenia osobitných potrieb (napr. slobodné alebo tehotné ženy; deti bez sprievodu; obeť mučenia, znásilnenia a iných foriem traumy; seniori¹⁷).

Druhá časť spojeného prístupu úzko súvisí s druhmi ukazovateľov. Táto metóda nevyžaduje len využitie rozličných **oblastí odborných znalostí** (napr. vzdelanie, zamestnanie, celoživotné vzdelávanie, zlúčenie rodiny a bývanie) a rôzne **druhy odborných znalostí** (požadované v závislosti od druhu ukazovateľa), ale aj spoločnú koordináciu rôznych **zodpovedných subjektov** (od štátov až po mimovládne organizácie a osoby s udelenou medzinárodnou ochranou) a spoločný prístup rozličných druhov **dôkazov** (samohodnotenie, vnútorný audit, nezávislé hodnotenie, kvantitatívny a kvalitatívny prieskum a národná štatistika). Budovanie tohto prístupu je znázornené na obrázku 1 nižšie.

Obrázok 1. Spoločný prístup pre ukazovatele integrácie utečencov

Zdroj: založené na koncepte MPG

17 Zacielenie niekedy odkazuje na širší kontext nielen pokiaľ ide o zraniteľné skupiny, ale tiež v súvislosti s osobitnou situáciou osôb s udelenou medzinárodnou ochranou vo všeobecnosti.

Zber údajov

Zber údajov začal v rámci pracovného seminára, ktorý sa konal 27. – 29. augusta 2012 v Prahe a bol určený pre zamestnancov UNHCR a spolupracujúce vládne inštitúcie. Toto stretnutie stanovilo potenciálne cesty pre zber údajov a venovalo sa určitým obavám ohľadom dostupnosti údajov, využitia odborníkov a vágnych pojmov (napr. začlenenie).

Metódy zberu údajov a nástroje

V každej krajine boli zapojení do zberu údajov lokálni experti. Národný koordinálny tím pozostávajúci zo zamestnancov UNHCR a spolupracujúcej vládnej inštitúcie zorganizoval či už skupinové a/alebo individuálne stretnutia. Cieľom týchto stretnutí bolo vyškolit odborníkov o štruktúre ukazovateľov, používaní nástroja na zber údajov online (pozri nižšie) a pridelit otázky odborníkom. UNHCR vychádzal zo svojej predošlej práce a výskumu o prístupe k vzdelaniu a bývaniu pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou s cieľom rýchlej identifikácie odborníkov v týchto oblastiach. Pokiaľ ide o ostatné témy národný koordinálny tím identifikoval odborníkov použitím ich sietí a kontaktov s príslušnými ministerstvami, organizáciami občianskej spoločnosti a výskumnými inštitúciami. Na zhromaždenie štatistík bol použitý celý rad zdrojov, vrátane administratívnych údajov, výsledkov prieskumov a projektu a výskumných správ. S cieľom zaistiť komplexný zber údajov v obmedzenom časovom období boli zozbierané informácie vzájomne skontrolované s údajmi z fokusových skupín a individuálnych pohovorov. Tieto uskutočnili experti (Bulharsko, Poľsko) alebo kontaktné osoby UNHCR (na Slovensku) a boli zamerané najmä na získanie názorov osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v súvislosti s osobitnými službami a ich celkovými skúsenosťami s integráciou. Všetky zozbierané údaje sa týkajú posledného kalendárneho roku (alebo predchádzajúceho školského roku v prípade údajov týkajúcich sa prístupu k vzdelaniu).

Na uľahčenie zberu údajov bola vytvorená online platforma¹⁸ a každému odborníkovi bol pridelený účet prepojený iba na ukazovatele týkajúce sa jeho odbornej oblasti. Jednou z výhod tejto platformy je, že umožňuje viacerým používateľom odpovedať na rovnaké otázky a tak zabezpečuje interdisciplinárny pohľad na určité ukazovatele. Okrem toho identifikuje typy informácií, ktoré rôzne inštitúcie môžu alebo nemôžu zbierať. Táto metóda je zameraná na osvedčovanie zberu komplexných údajov, ale taktiež na identifikáciu akýchkoľvek nedostatkov v systéme zberu údajov. Okrem toho so zámerom zlepšiť kvalitu údajov, v prípade, ak boli názory odborníkov protichodné, boli často uvedené do súladu s názorom odborníka z UNHCR. Pri všetkých ukazovateľoch boli experti vyzvaní, aby podložili svoje odpovede tak, že uviedli zdroj v rámečku pod každým ukazovateľom.

Nie všetci experti podporovali používanie tejto platformy a/alebo nemali jazykové schopnosti na vkladanie údajov v anglickom jazyku. V niektorých prípadoch boli údaje zozbierané prostredníctvom preložených dotazníkov vo formáte tabuľky. Do dnešného dňa malo zriadený účet v platforme 85 individuálnych odborníkov a mnohí ďalší uprednostnili anonymné vloženie údajov online¹⁹. Celkom sa zúčastnilo na zbere údajov takmer 100 odborníkov, vrátane predstaviteľov rôznych organizácií utečencov, vládných úradníkov, pracovníkov mimovládnych organizácií, výskumníkov a nezávislých konzultantov. Pre každú tematickú oblasť boli pre odborníkov vyčlenené dva mesiace, aby našli odpoveď a vložili údaje v online platforme. Následne boli údaje zosúladené a MPG prideliť bodové hodnotenie ako popisuje ďalšia časť. Zamestnanci MPG vydali tematické analytické správy, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou tejto správy a počas dvoch diskusií za okrúhlym stolom na regionálnej úrovni²⁰ boli predložené predbežné zistenia.

18 <http://iet.unhcr-centraleurope.org> – je nutné prihlásiť sa, účet môžu vytvoriť administrátori internetovej stránky v Regionálnom zastúpení UNHCR pre strednú Európu.

19 22 z Bulharska, 30 z Poľska, 12 v Rumunsku a 21 na Slovensku.

20 Jedno sa uskutočnilo vo Varšave, Poľsko, 22.-23. apríla 2013 a týkalo sa prístupu osôb s udelenou medzinárodnou ochranou k bývaniu, zlúčeniu

Dostupnosť údajov

Počas tohto projektu experti upozornili na nedostatok údajov alebo roztrieštený systém informácií. Ukazovatele IET často vyžadujú riadnu úroveň údajov, ako napr. na položky rozpísané informácie o rozpočte pre integráciu alebo osobách pracujúcich v oblasti integrácie. V takýchto prípadoch bolo vytvorené na lepšiu analýzu odporúčanie na zber údajov o celkovom rozpočte pre integráciu, celkovom počte osôb pracujúcich na integrácii a na špecifikáciu, ak je to možné. Okrem toho bola absencia podrobných údajov alebo informácií zaznamenaná ako nedostatok. Existujú štatistické ukazovatele, ktoré vyžadujú údaje v absolútnych hodnotách alebo percentách a takéto údaje nie sú ľahko dostupné, pretože prostredníctvom národných štatistických systémov sa takéto čísla vždy nezberajú v rozsahu požadovanom IET. V tomto prípade nástroj zaznamenáva trendy a vychádza pritom z rôznych výskumných štúdií, prieskumov, ako aj projektov a/alebo údajov mimovládnych organizácií. Ďalším spôsobom ako sa vyrovnáť s nedostatkom údajov bolo zapojenie odborníkov a úradov do diskusií. Napríklad v Bulharsku sa stretli odborníci zo širokého spektra inštitúcií, aby riešili nedostatky v dostupnosti údajov. Tiež spolu diskutovali o nekonzistentných alebo protichodných údajoch v IET a rozhodovali o riešeniach. S takýmto prístupom IET splnilo ďalšie dva ciele, najmä budovanie schopnosti zbierať údaje a hodnotiť politiky a budovať vzťahy s cieľom začleniť utečencov do príslušných verejných politík a služieb.

Bodové hodnotenie a analýza

Každý ukazovateľ IET je otázkou týkajúcou sa rozličných aspektov integrácie utečencov. Pre mnohé otázky existujú tri alternatívy, ktoré odzrkadľujú rozličné možnosti politiky. Prvá možnosť je založená na priaznivých pojmoch, zatiaľ čo druhá a tretia možnosť vo všeobecnosti predstavuje menej priaznivé alebo nepriaznivé opatrenia. Ak sa uvádza vyššie, výber ukazovateľov a zodpovedanie možností vychádza z normatívneho rámca založeného na medzinárodnom a európskom práve, záveroch Výkonného výboru UNHCR a ostatných usmernení UNHCR²¹. S cieľom hodnotiť a porovnať odpovede medzi krajinami, uvedený nástroj navrhuje priradiť každej línii bodové hodnotenie a rozmer pre každú krajinu. Z tohto dôvodu boli každej možnosti politiky pridelené body. Tri body boli pridelené najpriaznivejšej možnosti. Na účely porovnaní bola výsledná stupnica od 1-3 zmenená na stupnicu od 0-100, pričom 100 predstavuje najvyššie bodové hodnotenie.

Dotazník IET taktiež zahŕňa otvorené otázky, ktoré sa pýtajú na absolútne čísla alebo percentá. Ak je to možné (a kde vyššie číslo alebo percento predstavuje najpriaznivejšie opatrenie), tieto čísla alebo percentá sú priamo obodované ich hodnotami. V prípade poskytnutých trendov sa používa stupnica od 0-5, pričom 0 znamená žiadne, 1 pár častí, 2 niektoré časti, 3 veľká časť, 4 väčšina a 5 všetko (zmenené, aby to bolo v súlade so stupnicou od 0-100 ako 0, 20, 40, 60, 80 a 100). Pokiaľ ide o zostávajúce ukazovatele, boli vytvorené osobitné pravidlá bodového hodnotenia na základe dostupných údajov poskytnutých v nástroji online a boli stanovené referenčné hodnoty na základe používaného normatívneho rámca. Osobitné pravidlá bodového hodnotenia pre každý ukazovateľ sú poskytnuté spolu s dotazníkmi v prílohe a sú prístupné na internetovej stránke, na ktorej sú tieto údaje uvedené.²²

Pri bodovom hodnotení, ktoré sa má priradiť (k ukazovateľu) a nakoniec má byť zlúčené (v prípade línie alebo rozmeru) sa používajú jednoduché bodové priemery. Ak napríklad krajina stanoví priaznivé ustanovenia pre

uznaných utečencov (bodové hodnotenie: 100) alebo iba v obmedzenom množstve pre osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou (bodové hodnotenie: 50), celkové hodnotenie pre takýto ukazovateľ je 75. V prípade súhrnného bodového hodnotenia na líniu sa bodové hodnotenia ukazovateľa spriemerujú spoločne²³.

Bodové hodnotenie ukazovateľov je tiež zahrnuté do analýzy údajov IET, ktorá sa uvádza v nasledujúcej kapitole vo forme tematických analytických správ za každú líniu a zahŕňa oblasti prístupu k vzdelaniu, zamestnaniu a celoživotnému vzdelávaniu, bývaniu a zlúčeniu rodiny. Analytické tematické správy boli použité MPG a vychádzajú z údajov, ktoré poskytli experti vrátane zamestnancov UNHCR v online platforme IET²⁴. Analytické správy sa pozerajú na každú líniu osobitne a poskytujú prehľad situácie v štyroch krajinách, zatiaľ čo uvádzajú osobitné príklady z každej krajiny²⁵.

Na ilustráciu niektorých zistení v tematických analytických správach bola prijatá zjednodušená farebná tabuľka na zobrazenie stupnice od 0-100: zelená farba znamená (najpriaznivejšia) možnosť 1, žltá farba znamená (menej priaznivá) možnosť 2 a červená farba znamená (najmenej priaznivá) možnosť 3. Otvorené otázky o percentách a líniiach boli zosúladené s bodovým hodnotením a farebnou tabuľkou takto:

Možnosti politiky	 Možnosť 1 (100)	 Možnosť 2 (50)	 Možnosť 3 (0)
Trendy	všetko/väčšina (100/80)	veľká časť/niektoré časti (60/40)	Pár častí/žiadne časti (20/0)
Percentá (absolútne)	100-68	67-34	33-0

Biele políčko znamená, že údaje za príslušný ukazovateľ v krajine chýbajú, a to je uvedené pomocou „CHÚ“ (chýbajúce údaje). Zoznam všetkých ukazovateľov je možné nájsť v prílohe. Komplexnejší vzorec zobrazenia je k dispozícii na internetovej stránke, na ktorej sa nachádzajú uvedené údaje.

rodiny a vzdelaniu. Pre bližšie informácie pozri: <http://www.migpolgroup.com/regional-roundtable-on-integration-of-beneficiaries-of-international-protection-in-central-europe-warsaw-poland/>. Ďalšie sa konalo v Prahe, Česká republika, 28.-30. augusta 2013 a venovalo sa prístupu osôb s udelenou medzinárodnou ochranou k zamestnaniu a celoživotnému vzdelávaniu.. Pre bližšie informácie pozri: <http://www.migpolgroup.com/integration-of-beneficiaries-of-international-protection-in-central-europe-access-to-employment-and-lifelong-learning-prague-29-30-august-2013/>.

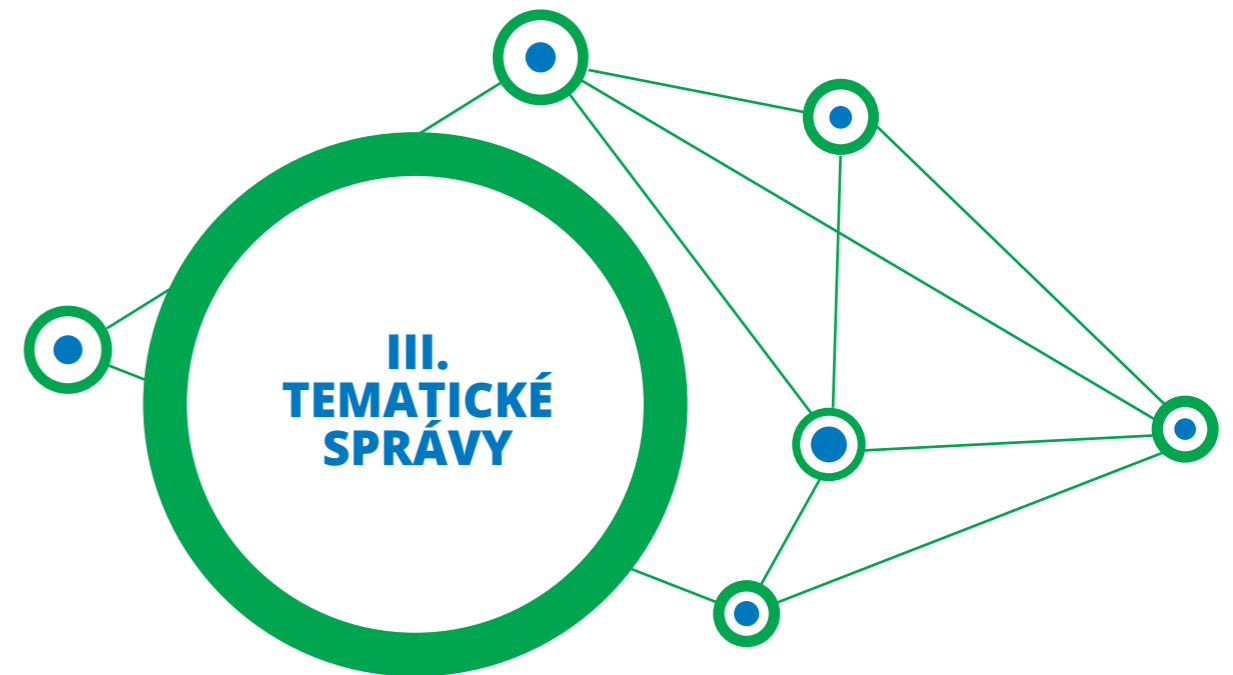
21 Napríklad Poznámka UNHCR o integrácii utečencov v strednej Európe (2009), Budapešť; Poznámka o integrácii utečencov v Európskej únii, Brusel, máj 2007; UNHCR, presídlenie utečencov: Medzinárodná príručka na sprevádzanie prijímaním a integráciou, (Príručka o integrácii), september 2002, ktorá je prístupná na internetovej stránke: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain?docid=405189284>

22 Dostupné na internetovej stránke: <http://www.ietproject.org/methodology/scoring-indicators>

23 Na základe všetkých 231 ukazovateľov by nástroj nakoniec umožnil výpočet s celkovým priemerným bodovým hodnotením cez všetky ukazovatele, línie a oblasti odrážajúce rozsah integrácie utečencov za každú krajinu.

24 Cenným zdrojom informácií boli tiež rámčeky s odkazmi a komentármi zodpovedajúce každému z ukazovateľov. Vysvetľujúce a/alebo dodatočné komentáre, ktoré tam boli zahrnuté, vo veľkej miere prispievajú k posúdeniu príslušného ukazovateľa a tematickej oblasti.

25 IET zahŕňa otázky týkajúce sa osôb so všetkými formami ochrany. V skúmaných krajinách sú presídlení (alebo premiestnení) utečenci začlenení do nariadení o azyle alebo cudzincoch iba v Rumunsku a Poľsku. Zameranie tematických analytických správ sa preto týka len uznaných utečencov a osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou.

III.1 Vzdelávanie detí osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v Bulharsku, Poľsku, Rumunsku a Slovensku

Úvod

Vzdelávanie ako základné ľudské právo a prostriedok uvedomenia si ostatných práv.

Prístup k vzdelaniu je sám o sebe základným právom a zároveň kľúčový na uvedomenie si ostatných ľudských práv. Záver UNHCR o miestnej integrácii (UNHCR Výkonný výbor, 2005) zdôrazňuje úlohu vzdelávania a schopnosti rozvíjať sa, ako aj uľahčiť účasť utečencov na hospodárskom živote prijímajúcej krajiny.

V rovnakom duchu SZP 5 uviedli že, vynaloženie úsilia je v oblasti vzdelávania veľmi dôležité pre prípravu prisťahovalcov, a najmä ich potomkov, aby boli úspešnejší a aktívnejší v spoločnosti. Ďalej sa uvádza, že „by sa malo predchádzať neúspechu v škole a všetkým formám trestnej činnosti mladistvých migrantov“.

V súvislosti s utečencami vzdelávacia stratégia UHNCR ďalej berie na vedomie úlohu vzdelávania pri obnove pocitu normálneho a rutinného života pre deti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou po nútenom vysídlení, resp. úniku. Bez vzdelávania je menej pravdepodobné, že budú zdraví, silne rásť a v bezpečí sa podieľať na živote v ich spoločenstve (UNHCR, 2009a, s. s. .10). Preto, sociálne začlenenie a pocit pohody pre deti utečencov začína už v škole.

Prístup k vzdelaniu a poskytovanie vzdelania je veľmi dôležitým prvkom už počas fázy prijímania žiadateľov o azyl , detí a mládeže pre obnovenie svojho života v novej krajine a ich budúcu integráciu v spoločnosti. Smernica Európskej komisie o prijímacích podmienkach (smernica Rady 2003/9/ES)²⁶ ustanovuje, že členské štáty

²⁶ Smernica Rady 2003/9/ES z 27. januára 2003, ktorou sa ustanovujú minimálne normy pre prijímanie žiadateľov o azyl. Je prístupná na internetovej stránke: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:031:0018:0025:EN:PDF>.

umožnia maloletým deťom žiadateľov o azyl a žiadateľom o azyl, ktorí sú maloletí, prístup k vzdelávaciemu systému za podobných podmienok ako štátnym príslušníkom hostiteľského členského štátu dovtedy, kým sa skutočne nevykonajú opatrenia na ich vyhostenie alebo na vyhostenie ich rodičov .

Prekážky v prístupe k vzdelaniu v strednej Európe.

Žiadatelia o azyl a osoby s udelenou medzinárodnou ochranou môžu čeliť rôznym prekážkam pri prístupe k vzdelaniu v strednej Európe. Napríklad výskum UHCR identifikoval nasledujúce problémy: nedostatok komplexných a jasných správ a údajov týkajúcich sa miery zápisu a miery udržania sa v škole, obmedzené možnosti ako sa naučiť jazyk v hostiteľskej krajine, trend v umiestňovaní študentov do tried bez formálnej metodiky pre posúdenie jazykových znalostí, nedostatočné odborné vzdelávanie a poradenstvo pre učiteľov a nedostatky v správe informácií o dostupných finančných prostriedkoch (UNHCR, 2011a).

Súčasná analýza IET je zameraná na aspekt vzdelávania detí ako súčasť sociálno-kultúrnej integrácie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v strednej Európe. Analýza sa zameriava najmä na tri konkrétne otázky týkajúce sa: 1) prístupu k vzdelaniu; 2) podpory vzdelania; a 3) začlenenia politik. Štvrtá časť je završením analýzy a krátkou diskusiou o výsledných údajoch týkajúcich sa detí a mladých osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v oblasti vzdelávania a ich spokojnosti v rámci projektu IET.

IET analýza vzdelávania detí – kľúčové otázky

Žiadatelia o azyl a osoby s udelenou medzinárodnou ochranou vo vzdelávaní

Nemáme veľa poznatkov o počte detí, ktoré žiadajú o azyl a osobách s udelenou medzinárodnou ochranou v oblasti vzdelávania.

Vo všetkých štyroch skúmaných krajinách neexistujú takmer žiadne, **resp. žiadne oficiálne štatistiky o počte a percentách žiadateľov o azyl, ktorých deti sú zapísané v primárnom a sekundárnom vzdelávaní.** Informácie boli zozbierané v rámci IET z relatívne malého počtu detí v Rumunsku (odhaduje sa na menej ako 20 percent) a v prípade Slovenska a Poľska 80 a 95 percent.

Hneď ako je osobám s udelenou medzinárodnou ochranou priznaný status, sledovanie ich vzdelania v školách je tiež vzácné. **Údaje o celkovom počte detí školského veku osôb s udelenou medzinárodnou ochranou vo všeobecnosti chýbajú,** v dôsledku čoho nie je možné vypočítať percento detí, ktoré majú prístup k vzdelaniu a nachádzajú sa v povinnom vzdelávaní. V prípade absencie týchto informácií nie je možné zaručiť riadny zápis do školy.

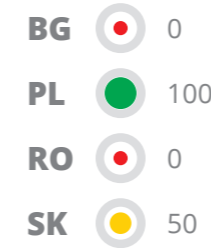
Zápis

Nezrovnalosti v zápisoch medzi a dokonca aj v rámci krajín

Aby bolo možné stanoviť mieru, normálne fungovanie a bezpečnosť v živote detí utečencov, ako aj poskytnúť im možnosť zvyknúť si na vzdelávací systém jednotlivých krajín, zápis do školy by sa mal uskutočniť čo najskôr.

Priemerný čas medzi žiadosťou o azyl a zápisom do školy sa líši vo všetkých štyroch krajinách. Lehoty sa pohybujú od **dvoch týždňov v Poľsku, štyroch týždňov na Slovensku, troch až šiestich mesiacov v Bulharsku a dvoch mesiacov až jedného roka v Rumunsku.** V posledných dvoch krajinách lehota závisí od vzťahu medzi

Priemerný čas medzi žiadosťou o azyl a zápisom:

podaním žiadosti o azyl a začiatkom školského roka, ako aj od jazykovej prípravy. Experti z Rumunska uvádzajú, že postupy týkajúce sa jazykovej výučby a zápisu sa menia a dokonca sa od seba výrazne líšia postupy jedného a druhého prijímacieho strediska.

Ďalšou oblasťou vyvolávajúcou obavy je **post-sekundárne a terciárne vzdelávanie, kde nie je známy prístup osôb s udelenou medzinárodnou ochranou** alebo sa zdá ojedinelý. Odborníkom IET sa nepodarilo identifikovať žiadne prípady v Poľsku²⁷, iba jeden prípad v Bulharsku, štyri až šesť v Rumunsku a šesť na Slovensku.

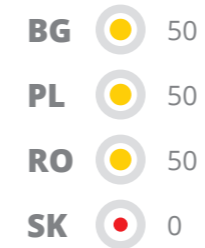
Umiestnenie a pomoc vo vzdelávacom systéme

Hodnotenie a umiestnenie v triedach

Vzdelávanie detí utečencov je prerušené, až pokiaľ im prístup k vzdelávaciemu systému prijímajúcej krajiny neumožní stavať na minulosti a získavať nové úspechy vo vzdelávaní. To je dôvod, prečo je veľmi dôležité primerané umiestnenie v školskom systéme, čo si vyžaduje posúdenie dosiahnutého vzdelania a potrieb dieťaťa.

Iba obmedzené usmernenie pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré majú byť umiestnené v školách.

Umiestnenie v školskom systéme:

Vo všetkých krajinách s výnimkou Slovenska štát určuje niektoré kritériá na posúdenie predchádzajúceho vzdelania dieťaťa mimo územia štátu. Usmernenia pre tieto hodnotenia v prípade, že nie sú k dispozícii doklady z krajiny pôvodu, existujú len v Poľsku a Bulharsku. Úrad pre cudzincov v Poľsku sa snaží, aby sa zabránilo zmene miesta školskej dochádzky dieťaťa v priebehu azylového konania. Žiadna z krajín však nemá špecifické štatistiky alebo mechanizmy pre monitorovanie detí osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v školách s osobitnými potrebami. Menšinové a znevýhodnené deti sú často umiestnené v týchto oddelených programoch²⁸, aj keď sú schopné zvládať bežné vzdelávacie osnovy. Toto je problematické, pretože by to mohlo prispieť k marginalizácii detí osôb s udelenou medzinárodnou ochranou.

Na Slovensku štát nevytvára oficiálne inštitucionalizované služby a usmernenia. Odovzdáva sa iba hodnotenie predchádzajúceho vzdelania na školách a učiteľov samotných, ktoré vo veľkej miere závisia od ich uváženia. To tiež kladie zodpovednosť na školy a učiteľov, ktorí nemusia byť dostatočne uvedomelí a vyškolení na to, aby sa riešili osobitné potreby dieťaťa utečenca.

Orientácia v školskom systéme

Orientácia v bežnej triede je dôležitá najmä pre deti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou

Po zápise a umiestnení do základnej alebo strednej školy deti potrebujú opakovanú pomoc, aby sa oboznámili so školským systémom a osvojili si zručnosti potrebné na účasť v hlavnom vzdelávacom procese. Údaje IET ukazujú že, politiky zamerané na orientáciu v škole sú často nejasné a nie sú inštitucionalizované vo všetkých štyroch krajinách. Osobitné a systematické usmernenie a indukčné aktivity pre deti a ich rodičov nie sú vo všeobecnosti dostupné.

27 To neznamená, že tam nie sú žiadne. Naopak, pracovníci UNHCR v Poľsku ohlásili prítomnosť takýchto prípadov. To však jednoducho potvrdzuje predchádzajúci bod: málo je známe o prístupe osôb s udelenou medzinárodnou ochranou k vysokoškolskému vzdelaniu.

28 Toto sa nevzťahuje na Bulharsko, kde neexistujú žiadne „osobitné potreby“ alebo „osobitné programy“.

Len krátkodobá orientácia na neformálnom základe.

Orientácia v povinnom školskom systéme:

BG		50
PL		0
RO		50
SK		50

V skutočnosti sa orientáciu podarilo riadiť neformálne vo väčšine sledovaných krajín, a to ak vôbec. To sa týka orientácie pre školy a pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou (deti a ich rodičia). Pokiaľ ide o predchádzajúce tvrdenie, ak je dieťa utečenca poslané do školy v Bulharsku, učiteľ prijíma niektoré usmernenia pre individuálnu prácu na školských predmetoch. Ako v uvedenom prípade aj v Rumunsku a Bulharsku riaditeľ alebo učiteľ poskytuje osobám s udelenou medzinárodnou ochranou základné informácie o systéme školstva a samozrejme osnovy. Odborníci tiež uviedli vykonávanie neformálnej orientácie na Slovensku a v Bulharsku, kde poskytovanie informácií závisí od existujúcich vedomostí a zručností učiteľov, ako aj ich vôle a schopnosti, aby tak konali²⁹.

V Poľsku neexistuje štátny systém orientácie alebo indukčné programy. To, či vôbec a akým spôsobom sa dieťaťu poskytujú úvodné informácie, závisí od školy. Výnimočný príklad osvedčenej praxe v tejto oblasti sa objavil vo Varšave³⁰.

Jazykové vzdelanie

Všeobecná jazyková podpora nie je implementovaná na Slovensku.

Poskytovanie vzdelávania v druhom jazyku pre deti:

BG		50
PL		0
RO		0
SK		0

Vzdelanie tiež poskytuje príležitosť naučiť sa jazyk prijímajúcej krajiny, ktorá umožňuje deťom osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, aby sa na prvom mieste stali aktívnymi členmi spoločnosti. Na základe ich účasti na integračnom programe a/alebo ich prvého ročníka v škole novo prichádzajúce deti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou majú prístup k jazykovej podpore bezplatne vo všetkých štyroch krajinách.

Kurzy sú však **zväčša len na krátku dobu a nie sú príliš intenzívne**: dve až päť hodín týždenne v Poľsku³¹ a štyri hodiny týždenne v Rumunsku (v rámci integračného programu). V Bulharsku neexistuje žiadne ďalšie poskytovanie jazykovej výučby po absolvovaní jazykového kurzu konajúceho sa v integračnom stredisku pre utečencov v rámci integračného programu. Štát predpokladá dve vyučovacie hodiny všeobecného poradenstva týždenne pre všetkých študentov, ktorí chcú alebo potrebujú získať dodatočnú výučbu, ktorá by teoreticky mohla zahŕňať jazykovú výučbu pre deti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou.

Na Slovensku právne predpisy v oblasti vzdelávania (školský zákon, § 146 ods. 3)³² ustanovuje ďalšie neprerušované hodiny výučby jazyka hostiteľskej krajiny s cieľom prekonať jazykové bariéry detí cudzích štátnych príslušníkov. Nie sú cielene zamerané na osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ale zahŕňujú aj tieto osoby. Aj keď je to ustanovené v právnych predpisoch, žiadne kurzy sa v praxi neposkytujú. Jedným

29 Z týchto dôvodov sa na základe spoločnej iniciatívy Nadácie Milana Šimečku a Centra pre výskum etnicity a kultúry uskutočnil prieskum medzi školami a na základe zistení bol vyvinutý prvý vzdelávací program pre učiteľov na získanie zručností potrebných pre výučbu a začlenenie detí cudzích štátnych príslušníkov do bežných základných škôl. Program bol oficiálne akreditovaný Ministerstvom školstva SR a v súčasnej dobe je realizovaný v druhej skupine 20 učiteľov bez akejkoľvek priamej podpory zo strany štátu (program bol financovaný z Európskeho fondu pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín).

30 „Uvítací balík pre žiakov a rodičov“ v meste Varšava. Príkladom dobrej praxe, pokiaľ ide o oficiálne orientácie a informácie poskytnuté o migrujúcich deťoch a ich rodičoch (nie sú špecificky zamerané na, ale zahŕňajú osoby s udelenou medzinárodnou ochranou), je tzv. uvítací balíček, ktorý bol poskytnutý vo Varšave v rámci projektu realizovaného v rokoch 2009 a 2011. Bolo rozoslaných dvetisíc uvítacích balíčkov, ktoré zahŕňali informácie o: poľskom vzdelávacom systéme, školský kalendár, denný rozvrh, poznámky, pokiaľ ide o pomôcky potrebné do školy, školský zápisník, záujmové krúžky žiaka, školský systém známk, školské formuláre a vzory (oznámenia, ospravedlnenie, uvoľnenie zo školskej dochádzky, dohody) a malý slovník základných školských podmienok. Všetko bolo preložené do piatich jazykov (anglický, ruský, ukrajinský, vietnamský a čečenský jazyk).

31 Dodatočné hodiny poľského jazyka pre zahraničných študentov poskytujú učitelia, ktorí vyučujú riadne hodiny poľského jazyka v školách a nie profesionáli, ktorí sú pripravení vyučovať poľský jazyk ako cudzí jazyk.

32 Pozri tiež §10, ods. 13. zákona č. 345/2012 o niektorých opatreniach v miestnej štátnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Tento zákon včlenil regionálne školské úrady z oblasti vzdelávania a integroval ich do krajského predsedníctva štátnej správy, t.j. v rámci Ministerstva vnútra SR. Tento zákon nadobudol účinnosť 1. januára 2013.

z dôvodov, ktorý uvádzajú slovenskí odborníci, je nedostatok informácií o deťoch osôb s udelenou medzinárodnou ochranou zo strany štátnych orgánov a obmedzené povedomie o možnosti požiadať o finančné prostriedky pre jazykovú výučbu zo strany rodičov a škôl³³.

Ďalšia podpora vo vzdelávaní

Obmedzená podpora nad rámec jazykového vzdelávania

Akokoľvek orientácia stanovená štátom sa spravidla obmedzuje na jazykové vzdelávanie. **Niektoré podpory mimoškolských aktivít sú k dispozícii len v Bulharsku a Rumunsku a do istej miery aj v Poľsku.** Táto podpora však **nie je zvyčajne zameraná na deti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou**, ale je určená pre všetky deti cudzincov.

V **Bulharsku** štát predpokladá ďalšie konzultácie pre všetkých žiakov, ktorí potrebujú alebo chcú získať všeobecné poradenstvo. Táto podpora sa skladá z dvoch vyučovacích hodín týždenne a je organizovaná pomerne neformálne v závislosti od kapacity školy.

V **Rumunsku** sa deti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou môžu **zúčastniť ako poslucháči** na školských a mimoškolských aktivitách integračného programu. Aktivity organizuje a vykonáva škola, v ktorej sú deti zapísané. Na konci úvodného ročníka hodnotiaci tím zložený z riaditeľa školy a niekoľkých učiteľov posúdi úroveň osvojenia si jazyka a všeobecné znalosti dieťaťa.

To tvorí základ pre rozhodnutie, do ktorej triedy bude študent zapísaný v priebehu budúceho školského roka. Podľa rumunského odborníka je však motivácia zapísať deti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou na tieto aktivity obmedzená či už zo strany migračných úradov, ako aj miestnych škôl s rozhodovacou právomocou. Školy nie sú väčšinou ani personálne ani inak pripravené poskytovať týmto deťom podporu, ktorá je potrebná s ohľadom na ich špeciálne vzdelávacie potreby. Okrem toho ukazovatele výsledkov IET poukazujú na problémy so zápisom detí osôb s udelenou medzinárodnou ochranou ako účastníkov na školských aktivitách (pozri kapitolu o výsledkoch vzdelávania a spokojnosti nižšie)³⁴.

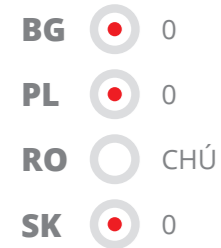
V **Poľsku** školský zákon ustanovuje niektoré všeobecné nástroje pokiaľ ide o zahraničných žiakov bez znalosti poľského jazyka. Tieto ustanovenia však nie sú priamo zamerané na deti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ale môžu sa aj na ne vzťahovať. Tieto opatrenia zahŕňajú dodatočné jazykové kurzy, kompenzačné hodiny a možnosť pre školy zamestnávať tzv. asistentov pedagóga. **Asistenti pedagóga** sú zvyčajne zamestnaní, aby deti cudzincov mali dostatočnú podporu výučby. Poskytnuté pripomienky týkajúce sa ukazovateľov v IET však naznačujú, že účinnosť tohto opatrenia je obmedzená vzhľadom na nedostatočné pridelenie finančných prostriedkov a zvyšovanie povedomia. Asistent pedagóga, ktorý je zamestnaný ako administratívny pracovník, nemá ďalšie právomoci riešiť potreby detí utečencov. Navyše ich mzda je veľmi nízka. Ďalším z hlásených problémov

33 Napriek tomu aj v prípadoch, keď školy alebo rodičia požiadali o prostriedky na jazykovú výučbu, im nebola vždy udelená na základe tvrdenia, že je nízky počet detí oprávnených dostať takúto službu.

34 V roku 2011 sa vyskytli prípady detí, ktoré strávili až jeden rok mimo školy, leďva absolvovali hodiny jazykovej výučby v prijímacích centrách, pretože miestni politickí predstavitelia nedokázali spolupracovať, aby im prideliť miesta v triedach.

v rámci IET je obmedzené povedomie zo strany škôl o možnosti zamestnať asistentov pedagógov alebo o spôsobe ich využitia v praxi. Preto vo väčšine prípadov, ak sú zamestnaní „medzikultúralni asistenti“ v školách, uskutočňuje sa to v rámci projektov mimovládnych organizácií.

Prístup k vzdelaniu pre zraniteľné osoby:

Málo pozornosti sa tiež venuje **zraniteľným deťom s potrebami ochrany**, ako sú deti bez sprievodu a obeť mučenia a iných foriem traumy. V Poľsku a na Slovensku sú uznávané špeciálne vzdelávacie potreby pre detí (napr. osoby, ktoré trpia autizmom alebo Aspergerovým syndrómom alebo sú postihnuté), ale ustanovenia nie sú výslovne zamerané na deti utečencov.

Stručné povedané, informácie získané v rámci IET naznačujú, že cieľná podpora detí osôb s udelenou medzinárodnou ochranou a ich rodičov je relatívne obmedzená vo všetkých štyroch krajinách. Mohli by byť teoreticky zahrnuté do **opatrení na riešenie vzdelávacích potrieb cudzincov**, ale tie **nemusia postačovať špecifickým potrebám detí utečencov**, ak berieme do úvahy traumatické zážitky v dôsledku núteného vysídlenia a úniku³⁵. Aj keď táto cieľná podpora je poskytovaná deťom cudzincov, je potrebné uviesť zistenie, že táto pomoc je vo všetkých štyroch krajinách veľmi slabá na ukazovateľoch vzdelávania indexu integračných politík³⁶.

Údaje o rozpočte vyčlenenom osobitne pre vzdelávanie je ťažké získať.

Vo všetkých štyroch krajinách sa mimovládne organizácie snažili zasiahnuť, aby poskytli podporu v oblasti vzdelávania osobitne zameranú na deti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ktorá nebola poskytovaná štátom. Niektoré **finančné prostriedky pre cieľné vzdelávacie projekty boli nedávno poskytnuté z Európskeho fondu pre utečencov** a vo všetkých štyroch krajinách sa uvádza štátne spolufinancovanie Európskeho fondu pre utečencov, v Rumunsku navyše aj od UNHCR³⁷. Identifikácia konkrétnych súm pridelených na vzdelávanie sa však zdá byť ťažká. Na Slovensku sa napríklad nezberajú údaje o tom, koľko peňazí sa míňa na konkrétne oblasti integrácie vrátane vzdelávania. Podľa údajov poskytnutých v nástroji IET priemerná suma vynaložená zo štátneho rozpočtu, ktorá nie je vo vzťahu k spolufinancovaniu EÚ na jedného príjemcu v základnej/strednej škole, bola v Bulharsku v roku 2012 v závislosti od štátneho regiónu asi 1307 BGN (cca 300 EUR). V Poľsku rozpočet na príjemcu, ktorý sa čerpal z Európskeho fondu pre utečencov, bol vo výške 1 499.95 PLN (cca 350 EUR) a 191.38 PLN (cca 45 EUR) zo štátneho rozpočtu v súvislosti so spolufinancovaním z prostriedkov Európskeho fondu pre utečencov.

35 V Poľsku je testovaná nová forma podpory detí so skúsenosťami s migráciou, t.j. psychologická a pedagogická podpora, ako je stanovené v nariadení ministra školstva zo 17. novembra 2010. Cieľom psychologickéj a pedagogickéj pomoci je analyzovať a riešiť individuálne potreby dieťaťa, najmä v nadväznosti na ťažké alebo traumatické situácie či adaptívne problémy spojené s kultúrnymi rozdielmi. Nový systém psychologickéj, pedagogickéj podpory vstúpil do platnosti v nižších ročníkoch stredných škôl (gymnázium) v školskom roku 2011/2012 a bude organizovaný v základných školách a stredných školách v školskom roku 2012/2013.

36 <http://www.mipex.eu/>

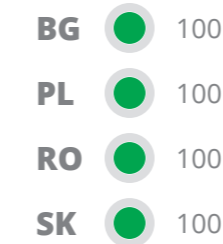
37 Množstvo peňazí z projektu financovaného UNHCR o integrácii utečencov v Rumunsku v roku 2012 zahŕňa 40000 RON (cca 9000 eur) za vypracovanie sprievodcu pre učiteľov, ktorý užívateľom ponúka jednoduchý vyučovací nástroj na použitie, vrátane sady podporných materiálov, aby im mohol v procese výučby rumunského ako druhého jazyka pre dospelých utečencov v Rumunsku a 80 000 RON (cca 18,000 EUR) na organizovanie školení pre skupiny učiteľov, ktorí vyučujú rumunský jazyk v rámci národného integračného programu a učiteľov, ktorí vyučujú rumunský jazyk ako súčasť programov financovaných z Európskeho fondu pre utečencov.

Politiky začleňovania

Zákonné ustanovenia týkajúce sa prístupu k vzdelaniu

Rovnaké príležitosti podľa právnych predpisov

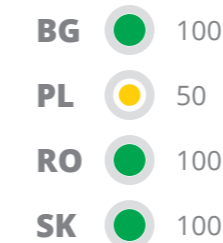
Právny prístup k primárnemu a sekundárnemu vzdelaniu:

V štyroch skúmaných krajinách nie sú v rámci azylovej legislatívy a právnych predpisov zrejme právne prekážky pre prístup osôb s udelenou medzinárodnou ochranou k vzdelaniu. Utečenci a osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou **by mali mať zákonné právo na rovnaké zaobchádzanie** v primárnej, sekundárnej, podstsekundárnej a terciárnej úrovni vzdelávania vo všetkých štyroch krajinách³⁸.

V Bulharsku je však znalosť bulharského jazyka ďalšou požiadavkou pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou. Predpokladom pre deti s udelenou medzinárodnou ochranou pre účasť v povinnom vzdelávaní v bulharských školách je úspešné absolvovanie jazykového kurzu v Integračnom centre pre utečencov. Podobne je pri zápise potrebná základná znalosť jazyka krajiny v povinnom školskom systéme v Rumunsku a na Slovensku.

Právny prístup k postsekundárnemu a terciárnemu vzdelaniu:

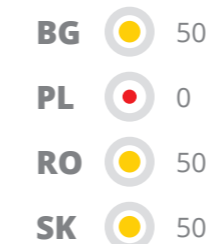

Právne predpisy týkajúce sa začleňovania

Niekoľko mechanizmov na zlepšenie začleňovania osôb s udelenou medzinárodnou ochranou

V prípade absencie cieľnej podpory sa deti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou musia spoliehať výhradne na politiky a postupy začlenenia. Údaje zozbierané v rámci IET však poukazujú na **obmedzené chápanie práva a špecifických potrieb osôb s udelenou medzinárodnou ochranou** z radov bežných politikov. Kladenie dôrazu na právne a praktické zaobchádzanie so štátnymi príslušníkmi vedie fakticky k pomerne **nízkemu povedomiu o osobách s medzinárodnou ochranou ako o zraniteľných skupinách**, ktoré si vyžadujú osobitnú podporu. Zatiaľ čo deti s udelenou medzinárodnou právnou ochranou môžu mať na papieri rovnaké práva, nedostatok prevládajúcich politík znamená, že tieto deti v praxi nemôžu mať rovnaké práva a príležitosti. Táto situácia nerešpektuje skutočnosť, že sa stretávajú s viacerými prekážkami v porovnaní s miestnymi obyvateľmi, keď účinne využívajú práva, na ktoré majú oprávnenie.

Právne predpisy týkajúce sa začleňovania:

Žiadna z krajín výslovne neuvádza osoby s udelenou medzinárodnou ochranou ako zraniteľné osoby alebo skupiny s osobitnými potrebami v ich prevládajúcej školskej legislatíve. V Bulharsku a Rumunsku sú osoby s udelenou medzinárodnou ochranou označené ako také len v právnych predpisoch týkajúcich sa azylu/cudzincov. Na

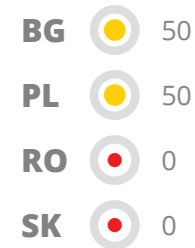
38 V Poľsku však prístup k postsekundárnemu a terciárnemu vzdelávaniu nie je bezplatný.

Slovensku sa školský zákon zmieňuje o osobách s udelenou medzinárodnou ochranou, ale nekategorizuje ich ako skupinu s osobitnými potrebami³⁹. V Poľsku nie sú výslovne uznané za skupiny s osobitnými potrebami v bežnom vzdelávaní alebo právnych predpisoch týkajúcich sa azylu/cudzincov.

Zodpovednosť za začlenenie

Informácie zozbierané v IET poukazujú na ťažkosti pri identifikácii zodpovedných ministerstiev a útvarov. To je napríklad prípad Poľska, kde je Oddelenie pre medzinárodnú spoluprácu zodpovedné za medzinárodné veci, vrátane osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, zatiaľ čo Oddelenie pre skvalitňovanie vzdelávacích príležitostí je zodpovedné za zákon o vzdelávaní. Ten sa vzťahuje aj na skupiny s osobitnými vzdelávacími potrebami, ktoré môžu zahŕňať aj deti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou.

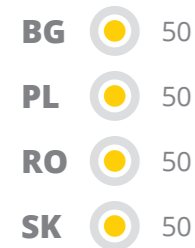
Zodpovednosť za začlenenie:

Neexistuje **žiadny konkrétny mandát v rámci náplne práce ministerstiev zodpovedných za vzdelávanie na zapojenie utečencov a osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou do bežného vzdelávania**. Vo väčšine krajín nie je príslušný orgán zo zákona zodpovedný zabezpečiť, aby ministerstvo školstva bralo do úvahy osoby s udelenou medzinárodnou ochranou. Sú zahrnuté (ak vôbec) v oveľa širšom mandáte, ktorý sa týka cudzincov a ich prístupu k všeobecnému vzdelávaniu. V Bulharsku je napríklad v prístupe k vzdelaniu zodpovedné za integráciu detí a študentov z rôznych etník, ktoré by mali zahŕňať tie z utečeneckých rodín Riaditeľstvo podpory rozvoja ministerstva školstva, mládeže a vedy.

Mechanizmus na začlenenie

Mechanizmy na začlenenie:

V prípade neexistencie jasného rozdelenia úloh **ministerstvá školstva vo všetkých štyroch krajinách nemajú žiadne účinné mechanizmy, aby preskúmali svoje právne predpisy a politiky** s cieľom zabezpečiť, aby osoby s udelenou medzinárodnou ochranou mali rovnaký právny a faktický prístup k primárnemu, sekundárnemu a terciárnemu vzdelaniu ako štátni príslušníci danej krajiny. Z hodnotenia odborníkov v IET vyplýva, že aj keď existujú mechanizmy hodnotenia a monitorovania, ktoré však nie sú obvykle špecificky zamerané na osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, **tieto nie sú predovšetkým riadne realizované v praxi**. Slovensko je napríklad jedinou krajinou s právnymi záväzkami príslušného ministerstva na prehodnotenie svojich výsledkov a politiky. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu je povinné tak urobiť vo svojej výročnej „súhrnnej správe o plnení povinností týkajúcich sa koncepcie integrácie cudzincov“. Experti IET však tvrdia, že správa zaostáva za riadnou kontrolou vzdelávacej politiky a politiky v praxi.

Zapojenie sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti

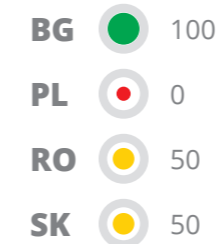
Malé spoločenstvo zapojené do vzdelávania utečencov

Hlavní sociálni partneri v oblasti vzdelávania sa väčšinou nepodieľajú na integrácii osôb s udelenou medzinárodnou ochranou. V dôsledku toho **sú mimovládne**

organizácie špecializované na oblasť integrácie utečencov hlavnými poskytovateľmi služieb, vzdelávania a podpory vo všetkých štyroch krajinách. Vzhľadom na to, že mimovládne organizácie sú odkázané na projektové financovanie (napríklad prostredníctvom Európskeho fondu pre utečencov), nie vždy môže tento prístup zabezpečiť získanie finančných prostriedkov, a preto, nie je príliš udržateľný.

V Rumunsku sa hlavní národní sociálni partneri a organizácie občianskej spoločnosti v oblasti vzdelávania čiastočne zapojili do integrácie utečencov a do svojho vyhlásenia o cieľoch a činnostiach zahrnuli aj osoby s udelenou medzinárodnou ochranou.

Špecializované mimovládne organizácie - partneri:

Iba v niekoľkých prípadoch štát spolupracuje so špecializovanými mimovládnymi organizáciami na preskúmaní právnych predpisov, vzdelávania, služieb a výsledkov súvisiacich s osobami s udelenou medzinárodnou ochranou a/alebo poskytl pracovníkov na pomoc v prístupe k službám v oblasti vzdelávania. V Bulharsku napríklad Štátny úrad pre utečencov (SAR) úzko spolupracuje s ministerstvom školstva a s niekoľkými mimovládnymi organizáciami na zmene legislatívy v oblasti vzdelávania a poskytovania služieb⁴⁰. SAR má zvoleného jedného zamestnanca na riešenie služieb prístupu k vzdelaniu. V ostatných krajinách je partnerstvo, ak vôbec, neformálne a spolupráca môže prebiehať len na základe princípu ad hoc. Na Slovensku a v Rumunsku sú aktivity financované prevažne z Európskeho fondu pre utečencov a poskytujú ich mimovládne organizácie. Napríklad v Rumunsku poskytujú služby utečeneckým deťom v prístupe k vzdelaniu v rámci Európskeho fondu pre utečencov, predovšetkým pre úvodné jazykové kurzy a rekreačné aktivity organizácie Jezuitské služby pre utečencov (JRS) a Save the Children.

Výsledky vzdelania a spokojnosť

Záverečná časť stručne poukazuje na problémy s posudzovaním účinnosti vzdelávacích služieb a politik kvôli nedostatku údajov vo všetkých štyroch krajinách. IET sa do značnej miery odvoláva na hodnotenia odborníkov doplnené poznatkami z niektorých rozhovorov v rámci fokusových skupín. Výsledky fokusových skupín sa musia vykladať opatrne a nesmú byť zovšeobecnené.

Nedostatok informácií o osobách s udelenou medzinárodnou ochranou v oblasti vzdelávania

Deti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou sa nepočítajú a zriedka konzultujú ohľadom vzdelávania

Nie je možné posúdiť výsledky alebo účinnosť politik v oblasti vzdelania utečencov v štyroch krajinách, pretože **deti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou a ich rodičia nie sú dostatočne sledovaní a oslovovaní**. Dokonca aj **údaje o celkovom počte detí v školskom veku osôb s udelenou medzinárodnou ochranou vo všeobecnosti chýbajú**. Absencia týchto údajov znemožňuje posúdiť účinnosť programov financovaných Európskym fondom pre utečencov alebo štátom financovaných programov.

³⁹ Podľa slovenského odborníka kategória detí s osobitnými vzdelávacími potrebami nebola rozšírená o deti, ktoré majú udelenú medzinárodnú ochranu, a to napriek niekoľkým výzvam mimovládnych organizácií, aby sa tak učinilo.

⁴⁰ Tieto mimovládne organizácie sú Bulharský helsinský výbor, bulharský Červený kríž, Združenie pre integráciu utečencov a migrantov, Rada Bulharska pre utečencov a migrantov, charita a Rada pre utečencov ženy.

Spokojnosť s cieľovou podporou vzdelania:

BG CHÚ

PL 100

RO 40

SK 100

Spokojnosť s cieľovou podporou v postsekundárnom /terciárnom vzdelávaní :

BG CHÚ

PL CHÚ

RO 20

SK 100

Údaje, o spokojnosti utečencov s povinným vzdelávaním, ktoré sú k dispozícii, sú vo všetkých štyroch krajinách obmedzené a nerovnomerné. V Bulharsku nie sú k dispozícii žiadne údaje. Z malých projektov založených na fokusových skupinách s utečencami a osobami s poskytnutou doplnkovou ochranou vyplýva všeobecná spokojnosť s poskytovanými službami v Poľsku a na Slovensku. Naproti tomu rumunský odborník z mimovládnej organizácie zistil veľmi nízku úroveň spokojnosti s cieľovou podporou získanou počas povinného vzdelania v Rumunsku.

Spokojnosť s prístupom k postsekundárnemu a terciárnemu vzdelaniu je ťažké posúdiť, pretože je známy iba obmedzený počet mládeže s udelenou medzinárodnou ochranou, ktorá navštevuje univerzitu alebo inú formu postsekundárneho a terciárneho vzdelávania. Opýtaní v Rumunsku a na Slovensku hovorili o **velkých problémoch, s ktorými sa stretli pri snažení sa o uznanie predchádzajúceho vzdelania.**

Záležitosť vyvolávajúca obavy, o ktorej informovali tak rodičia, ako aj mladí s udelenou medzinárodnou ochranou na všetkých úrovniach vzdelávania, je **nedostatočná finančná podpora**, aby mohli mať efektívny prístup a mohli prejsť vzdelávacím systémom. Informácie zhromaždené v rámci IET naznačujú, že sú k dispozícii obmedzené finančné prostriedky a existuje nízke povedomie o dostupných finančných prostriedkoch a postupe ich žiadania, a to najmä v Poľsku a na Slovensku.

Záver

Všeobecne platí, že údaje zozbierané v IET naznačujú, že sa málo sleduje prístup detí utečencov k vzdelaniu a štúdiu na školách v štyroch uvedených krajinách. Preto vieme málo o miere zápisu a miere udržaní sa v škole detí a mladých osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v primárnej, sekundárnej, postsekundárnej a terciárnej úrovni vzdelávania.

Vo všetkých štyroch krajinách je obmedzená podpora vzdelávania mimo výučby jazykov, takže veľa zostáva na uvážení a schopnostiach jednotlivých škôl a učiteľov. Na druhej strane v prípade absencie zvyšovania povedomia, usmernení, finančnej podpory a odborných školení, by sa školy a učitelia mohli ľahko cítiť preťažení a nastalo by aj zdráhanie voči riešeniu potrieb detí utečencov. Okrem toho školy nemajú dostatok informácií ohľadom pravidiel a predpisov týkajúcich sa dostupných finančných prostriedkov, čo vedie k nízkemu čerpaniu alebo nevyužívaniu dostupných finančných zdrojov. Bez zodpovedajúcej pomoci je ale zvýšená pravdepodobnosť, že deti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou školu zanechajú. Vo všetkých štyroch krajinách sa preto mimovládne organizácie snažia zakročiť, aby poskytli cieľové služby s cieľom uľahčiť deťom utečencom prístup k vzdelaniu. Tieto projekty mimovládnych organizácií sú prevažne financované v rámci Európskeho fondu pre utečencov.

V prípade neexistujúcej cieľovej štátnej pomoci sa deti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou musia výhradne spoliehať na politiky a postupy začleňovania. Analýza informácií získaných v IET však ukazuje, že osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, žiaci a študenti sú všeobecne málo začlenené alebo sledované v rámci všeobecného vzdelávacieho systému. Právne predpisy týkajúce sa rovnakých práv pre utečencov a osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou v oblasti vzdelávania, sú neznáme pre mnoho zástupcov škôl. Preto aj keď utečenecké deti a mládež majú mať prospech

z rovnakých práv a podpory ako všetci študenti v jednotlivých krajinách, ich účasť v bežnom vzdelávacom systéme je obmedzená.

Navyše zameranie sa na rovnaké zaobchádzanie so štátnymi príslušníkmi niekedy vedie k situácii, keď nie sú zohľadnené osobitné potreby detí osôb s udelenou medzinárodnou ochranou. Zdôrazňovanie rovnakých práv osôb s udelenou medzinárodnou ochranou by preto mohlo brániť poskytovaniu cieľových podporných štruktúr potrebných na riešenie konkrétnych potrieb ich detí.

Ak napokon štáty nevytvoria správu údajov týkajúcu sa miery zápisu a miery udržania sa v škole detí osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v rámci vzdelávacieho systému, bude aj naďalej nemožné zaručiť riadny zápis do školy, sledovanie školského vzdelania a posúdenie účinnosti programov financovaných Európskym fondom pre utečencov, ako aj štátom.

III.2 Zamestnanie pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v Bulharsku, Poľsku, Rumunsku a na Slovensku

Úvod

Právo na prácu je zakotvené v medzinárodných a európskych zmluvách.

Všeobecná deklarácia ľudských práv stanovuje, že „každý má právo na prácu, na slobodnú voľbu povolania, na spravodlivé a uspokojivé pracovné podmienky a na ochranu proti nezamestnanosti“. Právo na prácu zakotvené v časti III článku 6 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach zdôrazňuje hospodársky, spoločenský a kultúrny rozvoj⁴¹. Na regionálnej úrovni Európska sociálna charta zahŕňa základné práva najmä v oblasti zamestnanosti⁴².

Zamestnanie je cenné pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou a spoločnosť ako celok.

Mať prístup k zárobkovej činnosti a samostatnej zárobkovej činnosti je jedným z najdôležitejších aspektov sociálno-ekonomickej integrácie do hostiteľskej spoločnosti a je rozhodujúcim prvkom pri dosahovaní sebestačnosti. Zarábať si na živobytie je tiež úzko prepojené na ostatné aspekty sociálno-ekonomickeho začlenenia. Okrem toho integrácia prisťahovalcov a osôb s udelenou medzinárodnou ochranou na trhu prácu nie je pre nich dôležitá iba preto, aby sa stali úspešnejšími v spoločnosti; je to prospešné pre spoločnosť a hospodárstvo ako také. SZP jasne uvádzajú, že „zamestnanosť je kľúčová pre proces integrácie a je základom pre účasť prisťahovalcov, teda toho, čím môžu prisťahovalci prispieť hostiteľskej spoločnosti a pre zviditeľnenie takejto účasti“ (SZP 3).

Uľahčenie zamestnávania utečencov stanovené v Dohovore o utečencoch

Záver UNHCR o miestnej integrácii navrhuje, aby prijímajúce krajiny preskúmali svoje zákony a postupy, aby v maximálnom možnom rozsahu zistili alebo odstránili prekážky v zamestnávaní utečencov (Výkonný výbor UNHCR, 2005). V tejto súvislosti sa uvádza odkaz na význam Dohovoru o utečencoch ako „rámeč na vytvorenie podmienok, ktoré prispievajú k sebestačnosti utečencov“. Právo na prácu je zakotvené v článku 17 Dohovoru o utečencoch, ktorý ustanovuje, že zmluvný štát poskytne utečencom „čo najpriaznivejšie zaobchádzanie, aké poskytuje cudzincom za rovnakých okolností“.

Rozmer zamestnania IET

Rozmer zamestnania IET zahŕňa 18 rôznych ukazovateľov vrátane právnych, politických, finančných ukazovateľov a ukazovateľov výsledkov. Táto tematická správa predstavuje údaje zozbierané v rámci IET týkajúceho sa politik zamestnanosti a postupov pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v Bulharsku, Poľsku, Rumunsku a na Slovensku. Jeho štruktúra je takáto: nasledujúca časť načrtáva všeobecnú situáciu v oblasti zamestnávania v regióne na stanovenie kontextu. Analýza sa potom zameriava na kľúčové otázky týkajúce sa: 1) prístupu k zamestnaniu pre žiadateľov o azyl ako východiskového bodu integrácie; 2) okamžitého prístupu k zamestnaniu a samostatnej zárobkovej činnosti pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou; 3) cieľenej podpory; 4) uznávania zručností a kvalifikácií; 5) začleňovania a 6) profesionálneho uplatnenia osôb s udelenou medzinárodnou ochranou.

Stanovenie kontextu: všeobecná situácia na trhu práce v štyroch krajinách

Po poklese v roku 2009 sa ekonomický rast obnovil v Bulharsku, Rumunsku a na Slovensku. Poľská ekonomika bola počas finančnej krízy odolnejšia. Aj keď miera rastu skutočného HDP bola mierna vo všetkých štyroch krajinách, je možné ich pozitívne a relatívne dosť vysoko porovnať s ostatnými členskými štátmi EÚ⁴³.

Z údajov z prieskumu pracovnej sily (LFS)⁴⁴ vyplýva, že v roku 2012 miera zamestnanosti pre pôvodné obyvateľstvo vo veku 15-64 rokov bola 60% v štyroch krajinách, a teda nižšia ako je priemer v krajinách EÚ-27 (64.2%). Podľa týchto údajov miera nezamestnanosti v roku 2012 bola 7% v Rumunsku, 10.1% v Poľsku, 12.3% v Bulharsku a 14% na Slovensku (priemer v krajinách EÚ-27: 9.8%).

Údaje o osobách s udelenou medzinárodnou ochranou na trhu práce sa získavajú ťažko, pretože štatistiky LFS o miere zamestnanosti a nezamestnanosti cudzincov nie sú v štyroch uvedených krajinách k dispozícii. Z dôvodu malého rozsahu vzoriek rozdelenie podľa krajiny pôvodu alebo štátnej príslušnosti na účely samostatnej analýzy údajov LFS pre cudzincov nie je možné alebo, ak sú takéto údaje k dispozícii, veľmi nespoľahlivé. Vo všetkých štyroch krajinách nie sú prisťahovalci vedení v oficiálnych štatistikách o zamestnanosti. Údaje o prisťahovalcoch a osobách s udelenou medzinárodnou ochranou je potrebné získať z registrov vrátane ostatných zdrojov, napríklad úradov práce, migračných úradov a/alebo mimovládnych organizácií, ktoré im pomáhajú.

Pokiaľ ide o oblasti zamestnanosti v nadväznosti na rozšírený trend EÚ veľká časť obyvateľstva v štyroch uvedených krajinách pracuje v oblasti služieb.

Medzi týmito krajinami však existujú veľké rozdiely. V Bulharsku 39.9% obyvateľstva pracuje v oblasti trhov orientovaných služieb (ako napr. obchod, doprava, bývanie a gastronómia, informačné a finančné služby a nehnuteľnosti) a 22.4% pracuje v oblasti netrhových služieb (verejná správa, vzdelanie, zdravie, umenie, zábava a rekreácia a ostatné služby. Priemysel dosahuje v Bulharsku 31.3%. Podobné členenie podľa sektora je možné pozorovať v Poľsku: 34.1% sú trhové služby, 22.9% netrhové služby a 30.4% priemysel. Naproti tomu v Rumunsku je poľnohospodárstvo naďalej najdôležitejším zdrojom vytvárania pracovných miest (29% pracujúcej populácie v roku 2012). Odvetvie poľnohospodárstva dosahuje iba 3.2% na Slovensku, 6.4% v Bulharsku a 12.6% v Poľsku (priemer v krajinách EÚ-27: 5%). Na Slovensku je význam priemyslu (výroba a stavebníctvo) najvyšší (37.5%) (údaje LFS).

Podľa Eurostatu pracujú cudzinci viac v niektorých odvetviach ako domáci obyvatelia, a to v závislosti od pohlavia. V prípade migrujúcich mužov je napr. 1.4 krát vyššia pravdepodobnosť, že budú pracovať v stavebníctve ako domáci obyvatelia - muži. Zatiaľ čo viac ako 10% zamestnaných cudzincov pracuje v domácnosti, v prípade domácich obyvateľov - žien je to iba 1%. Vo všeobecnosti je väčšia pravdepodobnosť u migrantov, že budú pracovať v oblasti gastronómie a ubytovacích služieb v porovnaní s domácim

41 Dostupné na internetovej stránke: <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CESCR.aspx>.

42 Dostupné na internetovej stránke: http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/socialcharter/Presentation/TreatiesIndex_en.asp.

43 V roku 2012 medzi 0.7% v Rumunsku a 2% na Slovensku, keďže % sa zmenili za predchádzajúci rok (priemer EÚ: -0.4%), pozri napr. údaje Eurostatu prístupné na internetovej stránke: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/national_accounts/data/main_tables

44 Prehľad údajov LFS citovaný v tejto podsekcii je k dispozícii na internetovej stránke: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Labour_market_and_labour_force_statistics

obyvateľstvom (Európska komisia, 2011a). U osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v regióne je možné očakávať rovnaký trend.

Zatiaľ čo nemanuálna kvalifikovaná práca (t.j. zákonodarcovia, vysokí štátni úradníci, riadiaci pracovníci, odborníci, technici a odborní pracovníci) je v priemere najväčšou zamestnaneckou skupinou v EÚ, manuálna kvalifikovaná práca má relatívne väčší význam v štyroch skúmaných krajinách. V roku 2012 Rumunsko zaznamenalo najväčší počet manuálnych kvalifikovaných zamestnancov (49.5%). Za ním nasleduje Poľsko (36.9%) v EÚ (údaje LFS). V týchto krajinách osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré vykonávajú manuálnu prácu môžu profitovať z relatívne veľkej oblasti nemanuálnej práce. Na druhej strane môžu však takisto čeliť silnej konkurencii pri vstupe na trh práce.

Analýza IET zamestnanosti – kľúčové otázky

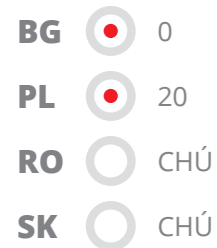
Východiskový bod: žiadatelia o azyl v zamestnaní

Prístup žiadateľov o azyl na trh práce zvyšuje vyhliadky integrácie.

UNHCR má za to, že politiky prijímania sú oveľa efektívnejšie, ak sú ovplyvnené potenciálne dlhodobými výsledkami procesu vrátane integrácie osôb, ktorým je nakoniec uznaná potreba medzinárodnej ochrany. Z tohto dôvodu je **prístup k zamestnaniu počas azylového konania kľúčovým faktorom pre budúcu sociálno-ekonomickú integráciu** osôb s udelenou medzinárodnou ochranou a umožňuje im čo najskôr sa stať sebestačnými. Zároveň je v záujme štátu **znižiť ich závislosť na štátnych dávkach**. Získanie príjmu a zaobstaranie si živobytia nie je dôležité pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou iba preto, aby mali prístup k dôstojnému bývaniu a ostatným službám, ale aj pre to, aby v budúcnosti mohli požiadať o trvalý pobyt. Okrem toho – a to je veľmi dôležité – prístup k zamestnaniu pomáha **obnoviť dôstojnosť a nezávislosť** žiadateľov o azyl a osôb s udelenou medzinárodnou ochranou. Na druhej strane nedostatočný prístup na formálny trh práce často núti žiadateľov o azyl prijať nepravidelné zamestnanie, aby si zarobili na živobytie, a to zvyšuje riziko vykorisťovania so škodlivými účinkami na ich blahobyt a budúcu integráciu.

Ťažký východiskový bod: pár žiadateľov o azyl môže mať prístup k (legálnemu) zamestnaniu.

Žiadatelia o azyl v zákonom zamestnaní:

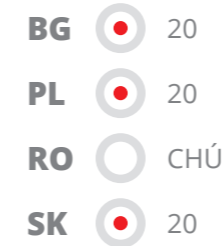
Informácie o miere zamestnanosti žiadateľov o azyl sú buď nedostačujúce alebo nie sú k dispozícii vo všetkých skúmaných krajinách. Žiadna z týchto krajín nemá štatistiky o presnom počte žiadateľov o azyl, ktorí pracujú legálne. Migračný úrad na Slovensku zaznamenal 12 žiadateľov o azyl, ktorí mali oprávnený prístup k zamestnaniu v roku 2012 (boli účastníkmi azylového konania viac ako jeden rok), ale predpokladá sa, že tento počet je vyšší. Dokonca ani migračný úrad, ani mimovládne organizácie nevedia koľko žiadateľov o azyl má legálne zamestnanie⁴⁵.

Právo na prácu je často udelené po uplynutí určitého časového obdobia v rámci azylového konania (12 mesiacov v Bulharsku, Rumunsku a na Slovensku a šesť mesiacov v Poľsku) a iba pre žiadateľov o azyl v prvom azylovom konaní (v Rumunsku a Poľsku)⁴⁶. Podľa expertov IET väčšina **žadateľov o azyl vo všetkých štyroch krajinách pracuje, ak vôbec, bez pracovnej zmluvy**, a tak sa vystavujú riziku vykorisťovania.

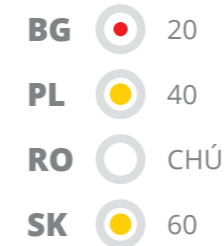
45 Podobne v Rumunsku v roku 2012 7% žiadateľov o azyl bolo v azylovom konaní viac ako jeden rok a dostali poradenstvo ohľadom ich práva na prístup na trh práce.

46 V Rumunsku žiadatelia o azyl majú zákonné právo pracovať po uplynutí lehoty 12 mesiacov od podania žiadosti o azyl počas prvého konania. Ak je však ich žiadosť zamietnutá v čase, keď čakajú na priznanie postavenia utečenca, už nemôžu pracovať. Ak podajú druhú žiadosť počas odvolacieho konania môžu legálne pracovať iba po uplynutí lehoty 12 mesiacov.

Spokojnosť so zosúladením práce a zručností:

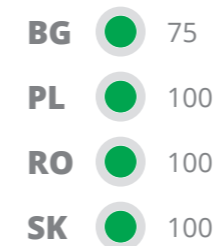
Spokojnosť, že plat postačuje na zabezpečenie základných potrieb:

Okamžitý zákonný prístup k zamestnaniu a samostatnej zárobkovej činnosti

Rovnaké práva uvedené v právnych predpisoch, ale existencia prekážok v praxi

Zákonný prístup k zamestnaniu:

Mnohí žiadatelia o azyl (nelegálne pracujúci) končia v nízko kvalifikovaných prácach, ako napr. upratovacie služby, sezónne práce v poľnohospodárstve alebo na stavbách. Všetci žiadatelia o azyl, s ktorým bol uskutočnený rozhovor v Bulharsku, Poľsku a na Slovensku sa sťažujú na dlhé čakacie doby na získanie povolenia na prácu. Ak získajú takéto povolenie, mnohí uvádzajú, že čelia **prekážkam v prístupe na trh práce z dôvodu nedostatku pracovných príležitostí alebo diskriminácie**. Všetci majú pracovné plány, ale vo väčšine prípadov musia prijať prvú pracovnú ponuku (zvyčajne typ manuálnej práce), aby si zarobili na živobytie. V dôsledku toho iba málo spomedzi nich si myslí, že ich práca je v súlade s ich zručnosťami a vzdelaním. Niektorí zo žiadateľov o azyl, s ktorými sa realizoval rozhovor v Poľsku a s väčšinou z nich na Slovensku, uvádzajú, že sú spokojní, a ich mzda postačuje na uspokojenie základných potrieb.

Po priznaní statusu osobám s udelenou medzinárodnou ochranou, majú tieto zo zákona **právo na rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní** ako štátni príslušníci danej krajiny (s jedinou výnimkou osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou v Bulharsku).

Rovnaký prístup pre osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou, je na Slovensku novinkou. Na základe novelizácie slovenských právnych predpisov účinných od mája 2013 majú osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou, právo na rovnaký prístup na trh práce ako bežní občania. Okrem toho sa teraz považujú za znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie podobne ako utečenci⁴⁷. V dôsledku toho osoby s udelenou medzinárodnou ochranou nepotrebujú pracovné povolenie, aby mali prístup na slovenský trh práce. Situácia osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou, ktoré už boli v minulosti usadení na území krajiny, však naďalej zostáva negatívne poznačená existujúcimi právnymi prekážkami, ktoré ich ponechali bez prístupu k zamestnaniu.

Ďalšie štrukturálne prekážky pretrvávajú a účinne bránia osobám s udelenou medzinárodnou ochranou zamestnať sa. Z posúdení odborníkov a rozhovorov počas fokusových skupín v rámci projektu IET napríklad vyplynulo, že požiadavky povinného zdravotného poistenia sú prekážkou pre osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou na Slovensku. Z dôvodu ich postavenia ako osôb s prechodným pobytom nie je možné žiadať o zdravotné poistenie, v prípade ak chcú pracovať na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru⁴⁸. Umožnené je to zamestnancom až keď získajú pracovnú zmluvu. Jazykové a kultúrne prekážky, ako aj nedostatočné povedomie

47 Pozri 8, písm. f) zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

48 Pracovné zmluvy na čiastočný a plný pracovný úväzok nepredstavujú problém – v takom prípade by mali požiadať o zdravotné poistenie. Experti IET zdôraznili, že existuje nezrovnalosť medzi zákonom o azyle (zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a zákonom o zdravotnom poistení (zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení niektorých zákonov). § 27b zákona o azyle ustanovuje, že „cudzinec, ktorému sa poskytla doplnková ochrana, je povinný.... d) odovzdať bezodkladne po vzniku pracovnoprávneho vzťahu ministerstvu doklad o oprávnení na poskytnutie zdravotnej starostlivosti“. To znamená, že ak osoba, ktorá požíva doplnkovú ochranu, začne pracovať (bez ohľadu na druh pracovnej zmluvy), jej zdravotné poistenie, ktoré platí Migračný úrad v čase, keď nepracuje, je ukončené. Ak však pracujú na Dohodu, nemôžu požiadať o zdravotné poistenie.

o právach a povinnostiach osôb s udelenou medzinárodnou ochranou (na strane zamestnávateľov a poskytovateľov služieb, ako aj osôb s udelenou medzinárodnou ochranou) sa uvádzajú ako prekážky v Poľsku. Okrem toho v komentároch odborníkov IET vsúvislosti s ukazovateľmi je uvedené, že osoby s udelenou medzinárodnou ochranou čelia diskriminácii zo strany zamestnávateľov, keď sa snažia získať prístup na trh práce. To sa týka diskriminácie na základe etnického pôvodu a štátnej príslušnosti, ako aj obmedzených vedomostí o právnom postavení osôb s udelenou medzinárodnou ochranou a ich práv, to znamená, že zamestnávateľia sa tieto osoby zdráhajú zamestnať.

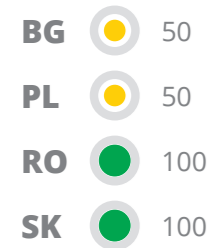
V skratke sa osoby s udelenou medzinárodnou ochranou stretávajú s vážnymi prekážkami, ktoré im bránia v tom, aby mohli efektívne uplatňovať svoje právo na rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní.

Cielené služby na podporu zamestnania

Poradenstvo pri hľadaní zamestnania a pozitívne opatrenia

Poradenstvo a služby nie sú osobitne zamerané na osoby s udelenou medzinárodnou ochranou.

Poradenstvo a pozitívne opatrenia:

Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou sa nachádzajú v znevýhodnenej situácii na trhu práce (pozri vyššie). Z tohto dôvodu cielené poradenstvo a podpora s cieľom zabezpečiť prístup a dopĺňať hlavné služby zamestnanosti musia byť poskytnuté hostiteľským štátom, aby umožnili prístup na trh práce, a teda uľahčili sociálno-ekonomickú integráciu uvedených osôb. Z dôvodu osobitného postavenia a potrieb týchto osôb, ktoré vyplývajú z jazykových a kultúrnych rozdielov, ako aj z ich – niekedy traumatických – skúseností s útekem a prenasledovaním, **osoby s udelenou medzinárodnou ochranou často potrebujú dodatočnú alebo špecializovanú podporu, aby mohli začať nový život a stať sa sebestačnými.**

Vo všetkých štyroch skúmaných krajinách osoby s udelenou medzinárodnou ochranou majú prístup k hlavným službám, ale **cielená podpora a pozitívne opatrenia sú skôr výnimkou ako pravidlom** alebo sú relatívne obmedzené vo svojom rozsahu. **Osobitne uznáva utečencov ako znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie v pracovnoprávných predpisoch iba Slovensko** a poskytuje im právo na cielené služby zamestnanosti spolu s hlavnou podporou. To zahŕňa aktívne opatrenia trhu práce, ako sú vzdelanie a odborná príprava na uľahčenie integrácie na trhu práce (pomoc pri hľadaní zamestnania, sociálne a pracovné poradenstvo a bezplatné odborné vzdelávanie), príspevok pre samostatne zárobkovo činné osoby a aktivačné programy (vrátane drobných obecných prác, dobrovoľnej práce a chráneného pracoviska). V **Rumunsku** je pomoc prístupná prostredníctvom **činností financovaných Európskym fondom pre utečencov.**

V **Bulharsku** je cielená pomoc k dispozícii iba vo forme **špecializovaného pracovníka** (ktorý je financovaný prostredníctvom vnútroštátneho programu pre integráciu utečencov). Táto osoba poskytuje poradenstvo a pomáha osobám s udelenou medzinárodnou ochranou s predkladaním dokumentov a prihlasovaním na úrade práce.

V **Poľsku** sú **osoby s udelenou medzinárodnou ochranou zahrnuté do národného akčného plánu pre zamestnanosť (2012-2014)**, ktorý im napríklad poskytuje právo na odborné vzdelávanie.

Údaje o celkovom ročnom rozpočte, ktorý bol skutočne použitý v minulom kalendárnom roku na služby zamestnanosti, sú neúplné (Bulharsko, Slovensko) alebo nie sú k dispozícii (Rumunsko). V Poľsku bolo k dispozícii z fondov EÚ iných ako Európsky fond pre utečencov 51 100 PLN (približne 12 200 EUR) a 3 571 100 PLN (približne 850 000 EUR) zo štátneho rozpočtu, nesúvisiacich so spolufinancovaním z EÚ. Na Slovensku nie je známe koľko prostriedkov zo sumy 831 784.44 EUR z Európskeho fondu pre utečencov v roku 2011 (a 256 171.02 EUR, ktoré boli spolufinancované z rozpočtu štátu) koľko prostriedkov zo štátneho rozpočtu bolo vyčlenených na opatrenia na podporu zamestnanosti.

Keďže neexistujú ustálené štátne podporné štruktúry viaceré **mimovládne humanitárne organizácie sa zapájajú do poskytovania špecializovanej pomoci a poradenstva** v štyroch uvedených krajinách **prostredníctvom projektov financovaných Európskym fondom pre utečencov.** Tento druh prístupu, ktorý je založený na ohraničených projektoch, nemusí byť dostačujúci, pretože je krátkodobou úpravou ad hoc. Z dôvodu meniacich sa priorit a cieľových skupín je ťažké dosiahnuť všeobecné pokrytie a udržateľnosť pre všetky osoby s udelenou medzinárodnou ochranou.

Cielená podpora pre podnikateľov

Samostatná zárobková činnosť ako významný spôsob prístupu na trh práce

V porovnaní s priemerom EÚ (15.2%) samostatná zárobková činnosť prevláda v Poľsku (18.9%) a Rumunsku (20.1%) (údaje LFS)⁴⁹. V Poľsku je najvyšší podiel samostatnej zárobkovej činnosti v poľnohospodárstve (43%) a trhových službách (34.3%) zatiaľ čo 71% zo všetkých samostatne zárobkovo činných osôb pracuje v poľnohospodárstve.

V skutočnosti miera samostatnej zárobkovej činnosti štátnych príslušníkov nečlenských krajín EÚ je vo všeobecnosti vyššia ako tá, ktorá prináleží príslušnej skupine z celkového obyvateľstva v krajinách strednej a východnej Európy, pre ktoré sú k dispozícii údaje (Európska komisia 2011b). Preto sa samostatná zárobková činnosť zdá byť dôležitým spôsobom získania prístupu na trh práce pre prisťahovalcov a je možné ju tak vo všeobecnosti vnímať aj pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou.

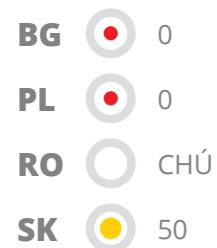
Obmedzená cielená podpora bráni osobám s udelenou medzinárodnou ochranou v ceste k samostatnej zárobkovej činnosti.

Začať podnikáť je vo všeobecnosti oveľa ťažšie pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou ako pre občanov⁵⁰. Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou napríklad často nespĺňajú požiadavky na získanie pôžičky, ktoré vyžadujú komerčné banky. Preto by sa mali zvážiť ďalšie finančné možnosti ako finančná pomoc, mikroúvery alebo alternatívne podpory príjmu pre tieto osoby. Okrem toho je kľúčová pomoc s vypracovaním podnikateľského plánu vrátane informácií o trhu krajiny, daňovom systéme a regulačnom rámci, aby sa osoby s udelenou medzinárodnou ochranou mohli oboznámiť so systémom príslušného trhu práce a jeho pravidlami a požiadavkami.

49 Pozri napríklad „Štatistika v kocke 14/2013“ prístupná na internetovej stránke: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Labour_market_and_labour_force_statistics.

50 Obzvlášť v regionálnom kontexte, kde začať podnikáť je vo všeobecnosti relatívne zložité (v ukazovateli „podnikanie/obchod“ Svetovej banky sa Poľsko umiestnilo na 116. mieste, Slovensko 108. mieste, Bulharsko 65. mieste a Rumunsko 60. mieste zo 189 krajín v rámci ukazovateľa „začať podnikáť“, pozri internetovú stránku: <http://www.doingbusiness.org/rankings>).

Cielená podpora pre podnikateľov:

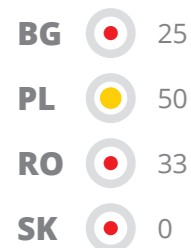

Osobitná podpora pre podnikateľov s udelenou medzinárodnou ochranou je však vzácna vo všetkých štyroch krajinách. Zatiaľ čo nie je k dispozícii žiadna cieľená podpora v Bulharsku a Poľsku, Slovensko poskytuje iba finančnú pomoc. Údaje o cieľenej podpore pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ktorí sú podnikateľmi v Rumunsku, chýbajú.

Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, majú zo zákona rovnaký prístup k samostatnej zárobkovej činnosti ako štátni príslušníci danej krajiny, ale v praxi sa stretávajú s viacerými prekážkami. Napríklad na Slovensku je známe, že osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, čelia problémom pri zápise do obchodného registra. Aj keď je teda finančná pomoc pre podnikanie jedna z podporných štruktúr pre utečencov ako znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, existujú praktické prekážky, ktoré bránia v podnikaní na Slovensku. Podobne utečenci v Rumunsku nie sú zo zákona vylúčení z prístupu k pôžičkám alebo využívania všeobecnej pomoci pre podnikateľov. Ich prístup je však obmedzený, pretože osoby s udelenou medzinárodnou ochranou musia predložiť určité doklady, ktoré je pre nich ťažké získať.

Prístup k zamestnaniu pre zraniteľné osoby s udelenou medzinárodnou ochranou

Prístup pre zraniteľné osoby:

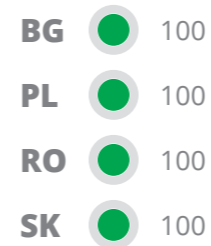
Zraniteľné skupiny osôb s udelenou medzinárodnou ochranou sú len zriedka identifikované a je s nimi zriedka zaobchádzané ako so skupinami s osobitnými potrebami, ktoré si vyžadujú osobitnú podporu. Právne predpisy v Bulharsku a Poľsku identifikujú niektoré zraniteľné skupiny, ale nie osobitne osoby s udelenou medzinárodnou ochranou. V Bulharsku sa vo všeobecnosti identifikujú ako zraniteľné skupiny slobodní rodičia, seniori, nezamestnaní mladí ľudia do veku 29 rokov a ľudia s postihnutím a majú nárok na všeobecné služby zamestnanosti, avšak cieľená podpora pre tieto skupiny nie je osobitne prispôsobená. V Poľsku musia zraniteľné osoby s udelenou medzinárodnou ochranou splniť rovnaké požiadavky ako štátni príslušníci danej krajiny, aby mohli profitovať zo služieb podpory zamestnanosti. Zákon identifikuje „osoby so špeciálnym postavením na trhu práce“, vrátane nezamestnaných mladých ľudí vo veku do 25 rokov, seniorov (nad 50 rokov), dlhodobo nezamestnaných, nezamestnaných bez pracovnej kvalifikácie, slobodných rodičov a postihnutých osôb. V Rumunsku a na Slovensku nie sú zraniteľné osoby výslovne identifikované. Slovenské právne predpisy vo všeobecnosti uvádzajú utečencov v skupine „znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie“, ale neuvádzajú medzi nimi zraniteľné skupiny. V Rumunsku sa s osobami s udelenou medzinárodnou ochranou zaobchádza rovnako ako so štátnymi príslušníkmi Rumunska, ale Národný úrad práce prijme všetky nevyhnutné opatrenia, aby prispôbil svoje služby osobitným potrebám osôb, ktoré sú súčasťou integračných programov (nariadenie vlády č. 44/2004).

Uznávanie zahraničných diplomov, osvedčení a iných dokladov o formálnych kvalifikáciách

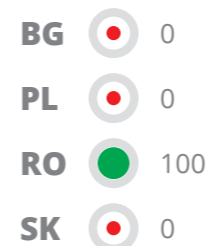
Uznanie zručností a kvalifikácií osôb s udelenou medzinárodnou ochranou znamená akceptovať alternatívne doklady alebo metódy posúdenia.

Formálne uznávanie zručností a kvalifikácií získaných v zahraničí je dôležitým predpokladom pri nájdení dobrého zamestnania v hostiteľskej krajine. Vo všetkých štyroch skúmaných krajinách **osoby s udelenou medzinárodnou ochranou prechádzajú rovnakým procesom ako štátni príslušníci týchto krajín s cieľom dať si uznať kvalifikácie získané v nečlenských krajinách EÚ alebo v iných štátoch.** Vo všeobecnosti si regulované povolania vyžadujú formálne uznanie zahraničného

Rovnaký postup uznávania ako v prípade štátnych príslušníkov danej krajiny:

Pomoc v postupe uznávania:

osvedčenia alebo diplomu, aby sa mohli požadovať práva v súlade s predpismi daného povolania. V prípade neregulovaných povolaní môže zamestnávateľ požadovať posúdenie rovnocennosti alebo stanovisko k stupňu vzdelania získaného v zahraničí. To môže byť stanovené na základe medzinárodných dohôd alebo (ak taká dohoda neexistuje) prostredníctvom nostrifikácie.

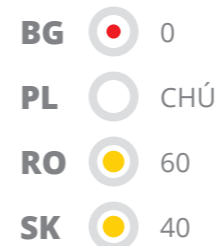
Nostrifikácia a uznávanie odborných kvalifikácií sú však takmer nemožné, ak neexistujú úradné doklady z krajiny pôvodu, ktoré často musia byť osvedčené štátnymi orgánmi, ako napríklad v Bulharsku a Rumunsku. Vzhľadom na vystaňovanie a útek týchto osôb je bežná strata alebo nedostatok príslušných dokladov. Uznávanie alebo posúdenie rovnocennosti v hostiteľskej krajine je preto veľmi ťažké alebo takmer nemožné.

Alternatívne doklady alebo metódy posúdenia sú akceptované iba v Rumunsku. Ministerstvo školstva a výskumu v spolupráci s ministerstvom riadenia a vnútra vypracovali osobitnú metodológiu na osvedčovanie štúdia na stredných školách pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré nemajú podporné doklady s cieľom uľahčiť ich prístup na trh práce alebo pokračovanie v ich štúdiu. Až do súčasnosti nízky počet prípadov umožnil individuálne posúdenie žiadostí o uznanie. Obmedzená finančná pomoc, ktorú je možné použiť na ukončenie postupu uznávania, je k dispozícii iba v Rumunsku⁵¹.

Občiansky súdny poriadok v Bulharsku ustanovuje všeobecné konanie pre bulharských občanov (tiež sa uplatňuje pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou) v prípade chýbajúcich dokladov. To platí iba pre zahraničné doklady, ak existuje dôkaz, že žiadateľ nemôže získať potrebný doklad alebo jeho náhradné potvrdenie od štátnych orgánov krajiny pôvodu. Pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou je však takmer nemožné obrátiť sa na príslušné zastúpenia štátnych orgánov, a to z toho dôvodu, že presídlenie z krajín pôvodu takýchto osôb často súvisí s prenasledovaním štátnymi orgánmi.

Na Slovensku sa pripravuje nová právna úprava, ktorými sa v súčasnosti transponujú právne predpisy EÚ a očakáva sa, že do konca roku 2013 vzniknú a budú akceptované náhradné metódy uznávania.

Spokojnosť s uznávaním zručností a kvalifikácií:

Doteraz sa málo pozornosti venovalo uznávaniu zručností a kvalifikácií osôb s udelenou medzinárodnou ochranou. Informácie o potrebe a miere akceptovania uznávania sú raritou. V Bulharsku, Poľsku a Rumunsku⁵² nie sú k dispozícii žiadne údaje za posledný kalendárny rok. Na Slovensku sú známe iba štyri osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré požiadali o uznanie a boli úspešné.

Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou vo všeobecnosti uvádzajú spokojnosť s postupmi, ak sú dokumenty z ich krajiny pôvodu k dispozícii. V takýchto prípadoch sa uznávanie zdá byť relatívne jednoduché. Študenti zo Somálska poukázali na prekážky (nakoľko somálske dokumenty sa vo všeobecnosti neuznávajú) a takisto aj

51 Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou môžu získať tzv. príspevok pre utečencov (z rozpočtu sociálneho zabezpečenia ministerstva práce) zvyčajne na 6 mesiacov. V minulosti boli osoby s udelenou medzinárodnou ochranou požiadané, aby vrátili prijaté príspevky. Uvedené bolo zmenené a od mája 2013 už nie je potrebné vrátiť príspevky pre utečencov.

52 V Rumunsku tri osoby požiadali o pomoc Rumunské fórum pre utečencov a migrantov v období od januára do júna 2013.

afgánsky študent, ktorý mal ťažkosti s uznávaním svojho predchádzajúceho vzdelania počas dvoch rokov z dôvodu chýbajúceho odtlačku pečiatky v dokumentoch z krajiny pôvodu.

Začlenenie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do zamestnania

Existuje málo povedomia medzi politikmi ohľadom osobitnej situácie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou.

Ak neexistujú cieľené služby podporované štátom (pozri vyššie), osoby s udelenou medzinárodnou ochranou sa musia takmer výlučne spoliehať na služby začlenenia. Začlenenie integrácie týchto osôb do politiky zamestnanosti a služieb získava za takýchto okolností dodatočný význam. Sledovanie využívania politik a služieb, ako aj výsledkov pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, by malo odhaliť, či je pre nich podpora začlenenia je prístupná a či existuje potreba cieľenej pomoci na doplnenie služieb začlenenia.

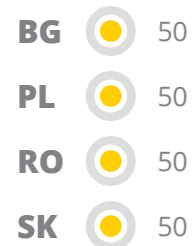
Zdá sa, že povedomie o osobitnej situácii osôb s udelenou medzinárodnou ochranou je v skúmaných krajinách medzi bežnými politikmi obmedzené. Okrem toho pojem začlenenia osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do pracovnoprávných predpisov a služieb zamestnanosti a rozsah, v akom majú krajiny zavedené mechanizmy, aby bolo začlenenie efektívnym, je expertmi IET vnímané rôzne. IET sa pozerá na začlenenie v zmysle troch prvkov alebo krokov: zodpovednosť za začlenenie, uznanie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v pracovnoprávných predpisoch a mechanizmy na začlenenie integrácie utečencov do zamestnania.

Zodpovednosť za začlenenie

Integrácia utečencov počas celého cyklu tvorby politiky vo všetkých dôležitých oblastiach politiky

Výzvou pre vlády je vo všeobecnosti ubezpečiť sa, že integrácia utečencov sa zohľadní pri vývoji, implementácii, sledovaní a hodnotení politik vo všetkých dôležitých oblastiach politiky a portfóliách. Táto úloha v rozhodujúcej miere závisí od jasne pridelenej zodpovednosti, politickej zaangažovanosti a riadenia zhora.

Zodpovednosť za začlenenie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do zamestnania:

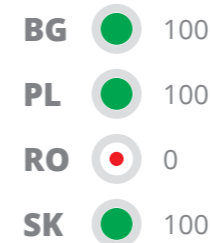
Vysokí štátni úradníci v štyroch uvedených krajinách **takmer nikdy nepreberajú mandát, aby zabezpečili začlenenie** osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do príslušných portfólií. Napriek tomu **je zvyčajne poverená začleňovaním osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do ich pracovných povinností jedna alebo viacero sekcií v rámci ministerstiev práce.** Úrad práce zodpovedá za začlenenie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do všetkých aktívnych opatrení na podporu zamestnania v Bulharsku. V Rumunsku ministerstvo vnútra, ministerstvo práce a ministerstvo školstva spoločne zodpovedajú za začlenenie podľa zákona (nariadenie č. 44/2004). V rámci ministerstiev však neexistujú volení alebo poverení úradníci, ktorí by aktívne prevzali zodpovednosť, v dôsledku čoho sú spolupráca a účinné výstupy politiky stále na nízkej úrovni. V Poľsku je pridelenie mandátu a zodpovednosti za začlenenie jasnejšie vzhľadom na to, že ministerstvo práce je vo všeobecnosti zodpovedné za integráciu osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, vrátane integrácie na trhu práce.

Začlenenie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do pracovnoprávných predpisov

Význam uznania osôb s udelenou medzinárodnou ochranou ako zraniteľných skupín alebo skupín s osobitnými potrebami v právnych predpisoch zameraných na začleňovanie

Na základe zásady nediskriminácie všetci členovia spoločnosti vrátane osôb s udelenou medzinárodnou ochranou majú právo na rovnaký prístup k politikám a službám. Navyše vo všetkých štyroch krajinách osoby s udelenou medzinárodnou ochranou majú podobne ako štátni príslušníci danej krajiny rovnaké práva prístupu na trh práce a k službám zamestnanosti (pozri vyššie). Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou však z dôvodu svojich osobitných okolností nemajú rovnakú príležitosť efektívne uplatňovať tieto práva. Dôležitým krokom v začleňovaní je preto uznanie osobitných potrieb týchto osôb. V opačnom prípade hrozí, že pojem rovnaký prístup ponechá osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v znevýhodnenom postavení.

Začlenenie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do pracovnoprávných predpisov:

Iba slovenské pracovnoprávne predpisy zahŕňajú utečencov do zoznamu znevýhodnených skupín na trhu práce. To ich oprávňuje využívať aktívne opatrenia trhu práce súvisiace so vzdelaním, odborným vzdelávaním, poradenstvom a inou pomocou. Treba však zdôrazniť, že osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou boli doteraz ignorované. Iba nedávna novela zákona (pozri vyššie) zahrnula osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou do činností zameraných na znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.

Bulharské pracovnoprávne predpisy vymedzujú niektoré znevýhodnené skupiny, ale výslovne neuvádzajú osoby s udelenou medzinárodnou ochranou ako také. V Poľsku sa osoby s udelenou medzinárodnou ochranou uvádzajú osobitne ako osoby oprávnené využívať riešenia a nástroje navrhované v zákone o podpore zamestnanosti a inštitúciách trhu práce, ale nie sú uznané ako skupiny s osobitnými potrebami. Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou sú však uvedené v národnom akčnom pláne zamestnanosti ako súčasť cieľového obyvateľstva. Akčný plán stanovuje priority ohľadom vnútroštátnej politiky zamestnanosti a trhu práce, ako aj podrobné ciele, ktoré sa majú dosiahnuť v rokoch 2012-2014.

Mechanizmus na začlenenie

Preskúmanie a sledovanie právnych predpisov, politik a služieb ako nevyhnutné mechanizmy na začlenenie.

Ďalšie významné prvky začleňovania sú kontrolné a monitorovacie mechanizmy, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie toho, aby osoby s udelenou medzinárodnou ochranou mali rovnaký právny a praktický prístup k zamestnaniu ako štátni príslušníci danej krajiny. Nepretržité preskúmanie pracovnoprávných predpisov a politik sa napríklad vyžaduje na zaistenie toho, by osoby s udelenou medzinárodnou ochranou boli zohľadnené od začiatku legislatívneho a politického procesu až po jeho zavedenie. Konzultácie so zainteresovanými stranami môžu byť základným prvkom v uvedených procesoch preskúmania. S tým sa spája potreba sledovať využívanie politik a služieb zamestnanosti, ako aj výsledkov pracovného uplatnenia pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou s cieľom stanoviť potreby a zhodnotiť účinnosť príslušných právnych predpisov, politik a služieb. Zber údajov a analýza sú v tomto ohľade kľúčové aspekty.

IET preto vyžaduje, aby ministerstvo zodpovedné za zamestnanosť malo mechanizmus na a) preskúmanie svojich právnych predpisov a politik s cieľom zabezpečiť, aby osoby s udelenou medzinárodnou ochranou mali rovnaký prístup k zamestnaniu ako štátni

príslušníci danej krajiny a b) sledovanie využívania politík a služieb zamestnanosti a výsledkov pracovného uplatnenia pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou.

Obmedzené mechanizmy, aby sa stalo začlenenie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou realitou

Mechanizmy na začlenenie:

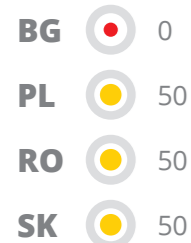
Orgány zodpovedné za oblasť zamestnanosti **preskúvajú právne predpisy v Bulharsku, Poľsku a na Slovensku, ale vo všeobecnosti nemajú k dispozícii nástroje, aby sa stalo začlenenie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou realitou.** V Poľsku ministerstvo práce a sociálnej politiky zodpovedá za pripomienkové konanie v prípade nových právnych predpisov s cieľom zistiť, či sú v nich zahrnuté osoby s udelenou medzinárodnou ochranou. Existuje však jasné sledovanie využívania politík a služieb zamestnanosti. Sledovanie v zmysle výsledkov sa uskutočňuje v rámci rozsahu národného akčného plánu zamestnanosti 2012-2014.

V Rumunsku sa nerealizuje žiadne formálne preskúvanie, ale „kvázi mechanizmus“, ktorý sa venuje otázkam súvisiacim so zamestnaním. Oddelenie pre azyl a integráciu GII pozýva zainteresované strany (väčšinou mimovládne organizácie) na stretnutie každé tri mesiace, aby prediskutovali a zhodnotili situáciu ohľadom všeobecných záležitostí týkajúcich sa integrácie. Podľa rumunského IET experta sa však ministri zodpovední za integráciu iba príležitostne zúčastňujú na takýchto stretnutiach.

Zapojenie sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti

Aktívne zapojenie väčšinou špecializovaných mimovládnych organizácií

Zapojenie sociálnych partnerov:

Ďalšou prekážkou začleňovania je, že **hlavní sociálni partneri a zainteresované strany v oblasti zamestnanosti** (ako napr. odbory, združenia zamestnávateľov a zamestnancov) **nie sú skutočne zapojení alebo informovaní o začleňovaní osôb s udelenou medzinárodnou ochranou na trh práce.** Sú to väčšinou malé, špecializované mimovládne humanitárne organizácie, ktoré sa snažia zakročiť, aby zvýšili všeobecné povedomie a poskytli osobitnú pomoc osobám s udelenou medzinárodnou ochranou. Budovanie zručností, odborné školenie a ostatné služby na podporu zamestnania pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou vo veľkej miere poskytujú tieto mimovládne organizácie, ktoré sa špecializujú na integráciu prisťahovalcov a osôb s udelenou medzinárodnou ochranou a sú financované prostredníctvom Európskeho fondu pre utečencov. V Rumunsku tiež vykonal iniciatívy na zvýšenie povedomia medzi zamestnávateľmi Úrad UNHCR.

Neexistujú takmer žiadne oficiálne a formálne partnerstvá medzi štátmi a mimovládnymi organizáciami na preskúvanie pracovnoprávnych predpisov a služieb alebo na poskytnutie personálu s cieľom pomôcť osobám s udelenou medzinárodnou ochranou získať prístup k službám zamestnanosti. Iba v Bulharsku Štátna agentúra spolupracuje s Červeným krížom, aby poskytli poradenstvo a služby osobám s udelenou medzinárodnou ochranou. **Aj napriek tomu existuje spolupráca** pri preskúvaní pracovnoprávnych predpisov a služieb, či už v rámci medzirezortných pracovných skupín alebo diskusií za okrúhlym stolom (napr. v Poľsku a na Slovensku)⁵³ a/alebo na základe vlastnej iniciatívy mimovládnej organizácie. Naopak v Rumunsku úrad práce nemá žiadne informácie o projektoch uskutočňovaných organizáciami občianskej spoločnosti.

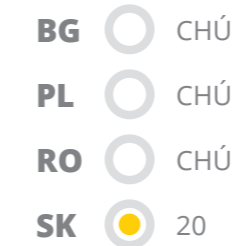
53 Medzirezortná pracovná skupina pre integráciu v Poľsku sa však nestretla počas niekoľkých mesiacov v čase zberu údajov pre IET, t.j. máj – jún 2013.

Profesionálne uplatnenia

Miera zamestnanosti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou

Obmedzené informácie o osobách s udelenou medzinárodnou ochranou v zamestnaní

Miera zamestnanosti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou:

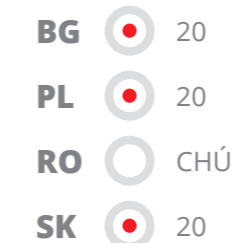

Miery nezamestnanosti uvedené osobitne podľa štátneho občianstva alebo štátnej príslušnosti sa vo všeobecnosti získavajú ťažko vo všetkých štyroch krajinách a to z dôvodu malého rozsahu vzoriek. Doteraz nebolo možné získať prostredníctvom oficiálnych štatistík poznatky o osobách s udelenou medzinárodnou ochranou. Zatiaľ môžu poskytnúť relevantné informácie administratívne a ostatné zapísané údaje. Zhromažďovanie údajov o osobách s udelenou medzinárodnou ochranou v zamestnaní je však zložitou úlohou v mnohých zo skúmaných krajín. Experti IET by mohli identifikovať istý počet v Bulharsku a na Slovensku. V Bulharsku bolo zaznamenaných 39 osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ktorí boli legálne zamestnaní v roku 2012 (svýnimkou samostatne zárobkovo činných osôb)⁵⁴. Na Slovensku sa miera zamestnanosti uznaných utečencov odhaduje na približne 20% (Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny viedol evidenciu o 79 zamestnaných uznaných utečencoch v roku 2012)⁵⁵. Keďže novela zákona o službách zamestnanosti teraz zahŕňa osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, štatistické informácie o tejto skupine by mali byť k dispozícii v budúcnosti.

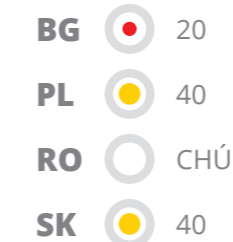
Spokojnosť so situáciou v oblasti zamestnania

Pohovory so zameranou skupinou naznačujú nedostatočnú celkovú spokojnosť.

Spokojnosť so zosúladením práce - zručnosti:

Spokojnosť, že mzda uspokojuje základné potreby:

Zopár zameraných skupín projektu IET a hodnotenia expertov naznačujú slabý úspech a nedostatočnú spokojnosť so zosúladením práce - zručnosti a so všeobecnou situáciou v oblasti zamestnania.

Väčšina osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, s ktorými bol realizovaný rozhovor v štyroch uvedených krajinách, nebola alebo bola iba čiastočne spokojná.

V Bulharsku žiadny z utečencov a iba zopár osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou a zlúčených členov rodín v produktívnom veku, nie sú spokojní so zosúladením ich práce, schopností a mzdy. Zopár osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v Poľsku naznačilo spokojnosť, že ich práca zodpovedá ich zručnostiam a niektorí uviedli, že ich mzda uspokojuje ich základné potreby. Napriek tomu sa uvádza, že zručnosti utečencov sú relatívne nízke a príležitosti na prácu sú v Poľsku dosť obmedzené. Vysoké očakávania týkajúce sa pracovných príležitostí a mzdových úrovní na strane osôb s udelenou medzinárodnou ochranou prispievajú k skutočnosti, že spokojnosť s ich pracovnou situáciou je obmedzená.

Počas poradenských stretnutí uskutočnených Rumunským fórom pre utečencov a migrantov (ARCA) utečenci uviedli problém pri zaobstarávaní si legálneho zamestnania a niektorí vyhlásili, že dokonca zaplatili zamestnávateľovi, aby s nimi uzavrel pracovnú zmluvu. Podmienkou na udelenie trvalého pobytu je, aby utečenci mali zamestnanie a preukázali dôkaz o prostriedkoch na živobytie za posledných najmenej troch rokov. Preto mnohí utečenci, ktorí majú záujem získať štátne občianstvo, dokonca platia z vlastných zdrojov, aby si zabezpečili dôkaz o zákonnej pracovnej zmluve.

54 Dvadsaťdeväť utečencov a osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou boli zamestnaní na základe zmluvy na dobu neurčitú, osem na základe dohody na práce mimo pracovného pomeru a dvaja na základe pracovného pomeru na čiastočný pracovný úväzok.

55 Experti upozorňujú na ťažkosti pri výpočte percent z dôvodu obmedzených informácií o tom, koľko osôb s udelenou medzinárodnou ochranou zostáva na Slovensku. Okrem toho údaje členené podľa samostatnej zárobkovej činnosti, dohody na práce mimo pracovného pomeru, pracovnej zmluvy na dobu určitú a neurčitú, nie sú na Slovensku k dispozícii.

Osoby s udelenou medzinárodnou ochranu v Bulharsku a na Slovensku uviedli, že aj keď neboli spokojní so svojimi mzdami, boli šťastní, že vôbec majú prácu. Toto odzrkadľuje všeobecnú prekážku v regióne – pracovné príležitosti sú nedostatočné pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ktorí čelia dodatočným problémom pri vstupe na trh práce.

Nepretržité sledovanie situácie v oblasti zamestnanosti osôb s poskytnutou medzinárodnou ochranou v štyroch uvedených krajinách je nevyhnutné na riadne zhodnotenie informácií o potrebe a pracovnom uplatnení a službách zamestnanosti pre túto skupinu.

Záver

Analýza ukazovateľov zamestnanosti IET naznačuje, že osoby s udelenou medzinárodnou ochranou majú vo všeobecnosti podobne ako štátni príslušníci danej krajiny tie isté zákonné práva na prístup k zamestnaniu a službám zamestnanosti. Mať prístup k zamestnaniu je pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou kľúčové, aby začali nový život a aby neupadli do chudoby, závislosti a izolácie. Vo všeobecnosti sa nezdá, že hlavnou prekážkou v prístupe na trh práce pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou je právny rámec, ale skôr obmedzené povedomie o ich právach a potrebách. Navyše ukazovatelia IET odhaľujú, že osoby s udelenou medzinárodnou ochranou vo všetkých štyroch krajinách čelia procesným a praktickým prekážkam na efektívne uplatňovanie svojich práv, v dôsledku čoho sa dostávajú do znevýhodneného postavenia v porovnaní s občanmi.

Východisková situácia osôb s udelenou medzinárodnou ochranou je zložitá. Počas konania o určení postavenia utečenca je prístup na trh práce poskytnutý až po 12 mesiacoch v Bulharsku, Rumunsku a na Slovensku (šesť mesiacov v prípade Poľska). Dlhé čakacie doby a obmedzené pracovné príležitosti tlačia žiadateľov o azyl k nelegálnemu zamestnaniu, v dôsledku čoho ich vystavujú riziku vykorisťovania.

Po uznaní postavenia môžu osoby s udelenou medzinárodnou ochranou dostať iba obmedzenú cieleňú podporu. V troch zo štyroch krajín utečenci a osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou, nie sú výslovne uznané ako zraniteľné skupiny alebo skupiny s osobitnými potrebami. Iba slovenské pracovné právne predpisy uvádzajú utečencov ako znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie a udeľujú im právo na osobitnú podporu a podporné opatrenia.

Povedomie o špecifickom postavení osôb s udelenou medzinárodnou ochranou sa zdá byť nedostatočné medzi bežnými politikmi. Zodpovedné orgány vo všetkých štyroch krajinách vo všeobecnosti nemajú mechanizmy, aby zrealizovali začleňovanie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou. Ak neexistujú výslovne mechanizmy na preskúmanie právnych predpisov a politik na zaistenie toho, aby osoby s udelenou medzinárodnou ochranou mali rovnaký prístup k zamestnaniu ako štátni príslušníci danej krajiny, ako aj mechanizmy na sledovanie využívania politik a služieb zamestnanosti a pracovného uplatnenia týchto osôb, je zložitá posúdiť, či môžu mať úžitok zo všeobecnej podpory a/alebo či sa vyžaduje cieleňá podpora na účely prístupu a doplnenia týchto služieb.

Hlavní sociálni partneri v oblasti zamestnanosti nie sú zapojení do integrácie utečencov. Niektoré špecializované mimovládne humanitárne organizácie poskytujú poradenstvo a pomoc, čo je financované prostredníctvom Európskeho fondu pre utečencov.

Úradné uznávanie zručností a kvalifikácií sa ukazuje byť problematické v prípade neúplných alebo nedostupných dokumentov vo všetkých štyroch krajinách. Alternatívne metódy pre posúdenie, ako aj obmedzená finančná pomoc, existuje iba v Rumunsku. Na Slovensku sa prostredníctvom nových právnych predpisov transponujú právne predpisy EÚ a očakáva sa zriadenie možnosti alternatívnych metód uznávania do konca roka 2013.

Vo všeobecnosti fokusové skupiny s osobami s udelenou medzinárodnou ochranou naznačujú ich obmedzenú spokojnosť so zosúladiením práce a zručností a ich celkovou situáciou v oblasti zamestnanosti. Napriek tomu utečenci a osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou uvádzajú, že sú šťastní, že majú prácu.

III.3 Celoživotné vzdelávanie pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v Bulharsku, Poľsku, Rumunsku a na Slovensku

Úvod

Celoživotné vzdelávanie zlepšuje zamestnanosť a v konečnom dôsledku integráciu.

Celoživotné vzdelávanie prostredníctvom odbornej prípravy a ďalšie vzdelávanie súvisiace so zamestnaním sa okrem iného vzťahuje na získavanie nových zručností s cieľom zvýšiť zamestnanosť. Celoživotné vzdelávanie pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou je preto neoddeliteľne spojené s posilnením pracovných príležitostí, a teda ich integráciou na trhu práce a v konečnom dôsledku v hostiteľskej krajine. To je často spôsob pre žiadateľov o azyl a utečencov ako aktualizovať alebo preniesť svoje zručnosti a zoznámiť sa s jazykom a pracovným prostredím v hostiteľskej krajine. Celoživotné vzdelávanie má tiež veľký potenciál na posilnenie postavenia osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, aby aktívne prevzali zodpovednosť za svoju integráciu.

Sociálny rozmer celoživotného vzdelania je uznaný v politike EÚ.

Význam celoživotného vzdelávania pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou vychádza zo SZP 3 a 5, ktoré uvádzajú, že „zamestnanosť je kľúčová pre proces integrácie a je základom pre účasť prisťahovalcov, teda toho, čím môžu prisťahovalci prispieť hostiteľskej spoločnosti a pre zviditeľnenie takejto účasti“ (SZP 3), ako aj to, že „úsilie v oblasti vzdelávania je kľúčové pre prípravu prisťahovalcov a hlavne ich potomkov na to, aby boli úspešnejší a aktívnejší členovia spoločnosti“ (SZP 5). Celoživotné vzdelanie zvyšuje aktívne a sociálne začlenenie, ako aj osobný rozvoj, ale aj pre konkurencieschopnosť a zamestnanosť (Európska komisia, 2006). Závery Rady z 11. mája 2010 o sociálnom rozmere vzdelávania a odbornej prípravy (2012/C 135/02) teda opätovne potvrdili, že „rozšírenie prístupu k vzdelávaniu dospelých môže vytvoriť nové príležitosti pre aktívne začleňovanie a posilnenie sociálnej účasti, hlavne pre nízkokvalifikovaných, nezamestnaných, dospelých so špeciálnymi potrebami, starších občanov a migrantov. Obzvlášť pokiaľ ide o migrantov, zohráva dôležitú úlohu pri podpore sociálneho začleňovania, ako aj pri zlepšovaní základných zručností a zamestnateľnosti naučenie sa jazyka alebo jazykov hostiteľskej krajiny“ (Rada Európskej únie, 2010, s. s. 5).

Európsky program pre vzdelávanie dospelých zdôrazňuje význam celoživotného vzdelávania.

So zreteľom na význam celoživotného vzdelávania Európska únia predstavila obnovený európsky program pre vzdelávanie dospelých v roku 2011 a stanovila päť priorít pre vzdelávanie dospelých v Európe pre obdobie rokov 2012 - 2014: 1) úsilie, aby sa celoživotné vzdelávanie a mobilita stali realitou; 2) zlepšovanie kvality a efektivity vzdelávania a odbornej prípravy; 3) podpora spravodlivosti, sociálnej súdržnosti a aktívneho občianstva; 4) posilňovanie tvorivosti a inovácie vrátane podnikavosti na všetkých úrovniach vzdelávania a odbornej prípravy a 5) zlepšovanie vedomostnej základne v oblasti vzdelávania dospelých a sledovanie odvetvia vzdelávania dospelých.

Iniciatívy EÚ sa tiež zaviazali zamerať na konkrétne cieľové skupiny, ktoré by mohli mať vyššie riziko sociálneho vylúčenia⁵⁶. Podporné programy, ktoré sú osobitne šité na

56 Pozri internetovú stránku: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/policy-framework_en.htm.

Výzva na predloženie podporných programov prispôbených potrebám osôb s udelenou medzinárodnou ochranou

mieru pre potreby osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, majú v tejto súvislosti osobitný význam. Prostredníctvom rôznych projektov boli skúmané odborné a vzdelávacie prípravy (OVP) pre utečencov v Európe a prichádzajú so zodpovedajúcimi odporúčaniami. Napríklad projekt EduAsyl⁵⁷ okrem iného identifikoval cieľovú skupinu - špecifické programy miestnej podpory a rôzne formy spolupráce medzi aktérmi na trhu práce. Taktiež vymedzil pojmy monitorovania, aby bolo možné zhodnotiť a riešiť vzdelávacie potreby utečencov a uľahčiť im prístup k vzdelávaniu a zamestnaniu.

Rozmer IET týkajúci sa celoživotného vzdelávania

Táto tematická analýza využíva údaje zozbierané v rámci IET na hodnotenie politík celoživotného vzdelávania a postupov pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v Bulharsku, Poľsku, Rumunsku a na Slovensku. Nástroj pre celoživotné vzdelávanie sa skladá zo 14 rôznych ukazovateľov, vrátane právnych, politických, finančných, a ukazovateľov výsledkov. Po krátkom prehľade o celkovej situácii celoživotného vzdelávania v EÚ a štyroch krajinách sa analýza zameriava na kľúčové otázky týkajúce sa právneho a praktického prístupu k odbornému vzdelávaniu a ďalším školeniam súvisiacim so zamestnaním pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, politiky začleňovania a opatrenia, ako aj na výsledky pre tieto osoby.

EÚ a regionálny kontext celoživotného vzdelávania

Od celoživotného vzdelávania sa vyžaduje udržiavanie, rozvoj zručností, prispôbenie sa zmenám na trhu práce, kariérny postup alebo opätovné začleňovanie do trhu práce. V tejto súvislosti strategický rámec európskej spolupráce v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy⁵⁸ stanovil niekoľko kritérií, ktoré sa majú dosiahnuť do roku 2020. Jedným z cieľov je, aby sa na celoživotnom vzdelávaní mohlo zúčastňovať v priemere aspoň 15% dospelých (veková skupina 25-64 rokov). Táto referenčná hodnota však nebola zďaleka dosiahnutá. V roku 2011 priemer dospelých v EÚ zúčastňujúcich sa na vzdelávaní a odbornej príprave bol 8,9% (Eurostat, na základe údajov zisťovania pracovných síl)⁵⁹. Bulharsko (1.2%), Poľsko (4.5%), Rumunsko (1.6%) a Slovensko (3.9%) mali stále podstatne nižšie miery účasti (Eurostat, kód údajov online: trng_ifs_01).

Najdôležitejším dôvodom pre účasť na vzdelávaní a odbornej príprave je zlepšiť sa v zamestnaní a získať lepšie pracovné vyhliadky. Na Slovensku je táto povinnosť zúčastniť označená za dôležitú. Medzi prekážkami, ktoré bránia prístupu k vzdelávaniu, sú vysoké finančné náklady ako najčastejšie spomínaný faktor v štyroch uvedených krajinách. V Bulharsku (56,6%), Poľsku (61,3%) a Rumunsku (64,1%) sú kurzy príliš drahé a ľudia si nemôžu dovoliť sa na ich zúčastniť. Na Slovensku 56 percent respondentov vníma, že nemajú predpoklady na účasť na nich (a 40% si myslí, že je to príliš drahé) (Eurostat, kód údajov online : trng_aes_142).

Zamestnávateľia sú najčastejšie poskytovatelia neformálnych vzdelávacích aktivít a odbornej prípravy⁶⁰ v Bulharsku (68,8%). V Poľsku takmer polovicu z aktivít poskytujú

inštitúcie neformálneho vzdelávania a odbornej prípravy. Takmer tretinu vzdelávacích aktivít a aktivít odborného vzdelávania v Rumunsku poskytujú zamestnávateľia a inštitúcie neformálneho vzdelávania a odbornej prípravy. Na Slovensku zamestnávateľia poskytujú 40% a inštitúcie neformálneho vzdelávania a odbornej prípravy 28,2% takýchto aktivít (Eurostat, kód údajov online: trng_aes_170).

Podľa Monitoru vzdelávania a odbornej prípravy (Európska komisia, 2012) sa obyvateľstvo narodené v inej krajine viac zapája do aktivít v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy ako domáci obyvatelia v niektorých členských štátoch EÚ (pre ktorých sú k dispozícii údaje). To je možné čiastočne vysvetliť pomocou cielených vzdelávacích aktivít vrátane jazykových kurzov, ale tiež to poukazuje na vyššiu nezamestnanosť medzi obyvateľstvom narodeným v inej krajine a vzrastajúcou potrebou zúčastňovať sa na integračných činnostiach na trhu práce.

V Bulharsku, Poľsku, Rumunsku a na Slovensku nie sú k dispozícii informácie o obyvateľstve narodenom v cudzej krajine. Tieto všeobecné chýbajúce údaje sťažujú sledovanie situácie celoživotného vzdelávania osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v týchto krajinách.

IET analýza celoživotného vzdelávania – kľúčové otázky

Východiskový bod: dospelí žiadatelia o azyl v odbornej príprave

Dôležitosť odbornej prípravy pre budúce vyhliadky integrácie

Poskytovanie **odbornej prípravy a iné vzdelávanie súvisiace so zamestnaním počas fázy prijímania má pozitívny vplyv na dlhodobú integráciu** utečencov, a tak zlepšuje šance osôb s udelenou medzinárodnou ochranou na prístup na trh práce hostiteľskej krajiny. Rozvoj zručností a vedomostí je rovnako užitočný v prípade usadenia v hostiteľskej krajine a opätovného začlenenia sa do krajiny pôvodu alebo presídlenia do tretej krajiny. Odborná príprava a ďalšie možnosti celoživotného vzdelávania sú tiež dôležité pre opätovné získanie sebadôvery žiadateľov o azyl a ich prípravy pre samostatný život v budúcnosti.

Nízky počet a obmedzená spokojnosť s odborným vzdelávaním pre žiadateľov o azyl

Počet dospelých žiadateľov o azyl v odbornej príprave je pomerne nízky (alebo neznámy) v štyroch skúmaných krajinách. V Bulharsku bolo 22 žiadateľov o azyl údajne zapísaných do odbornej prípravy a v poslednom kalendárnom roku ju 12 dokončilo. Na Slovensku sa iba traja žiadatelia o azyl (z počtu 732 žiadateľov o azyl) zúčastnili na odbornej príprave a dvaja z nich ju aj dokončili. V Poľsku žiadatelia o azyl nemajú prístup k všeobecnej odbornej príprave. V zásade platí, že môžu požiadať o pracovné poradenstvo alebo pomoc pri hľadaní zamestnania. Ďalšie školenia poskytované mimovládnyimi organizáciami nie sú sledované. Zatiaľ čo rozhovory počas fokusových skupín, v rámci projektu IET naznačujú, že niekoľko žiadateľov o azyl bolo schopných zúčastniť sa na odbornej príprave, ich počet nie je známy. V Rumunsku nie sú zozbierané žiadne informácie o dospelých žiadateľoch o azyl v odbornej príprave.

Percento žiadateľov o azyl v odbornom vzdelávaní:

57 Integrácia utečencov do európskeho vzdelávania a na trh práce: Požiadavky pre prístup orientovaný na cieľovú skupinu: pozri internetovú stránku: http://www.haw-hamburg.de/fileadmin/user_upload/WS-SozA/Department_Soziale_Arbeit/Unser_Department/Projekte/EduAsyl/EduAsyl_Recommendations_on_the_European_Level.pdf.

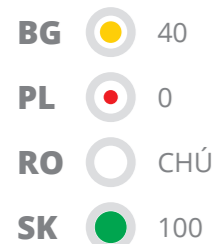
58 Pozri internetovú stránku http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/policy-framework_en.htm.

59 Severským krajinám sa darí najviac a dosahujú miery účasti nad alebo blízko 25%, pozri internetovú stránku: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Lifelong_learning_statistics

60 Európska komisia vymedzuje neformálne vzdelávanie ako „vzdelávanie, ktoré sa uskutočňuje prostredníctvom plánovaných činností (pokiaľ ide o vzdelávacie ciele, čas vyhradený na vzdelávanie), pri ktorých je prítomný istý druh podpory vzdelávania (napr. vzťah medzi študentom a učiteľom). Môže zahŕňať programy na výučbu pracovných zručností, programy gramotnosti pre dospelých a základné vzdelávanie tých osôb, ktoré predčasne ukončili

školskú dochádzku. Medzi bežné prípady neformálneho vzdelávania patria vnútropodniková odborná príprava, prostredníctvom ktorej spoločnosti aktualizujú a zdokonaľujú zručnosti svojich pracovníkov, ako napr. zručnosti v oblasti informačných a komunikačných technológií, štruktúrované elektronické vzdelávanie (napr. využívaním otvorených vzdelávacích zdrojov) a kurzy organizované organizáciami občianskej spoločnosti pre svojich členov, svoju cieľovú skupinu alebo pre širokú verejnosť“ (KOM(2012) 485 v konečnom znení).

Spokojnosť, že odborná príprava zlepšuje zručnosti:

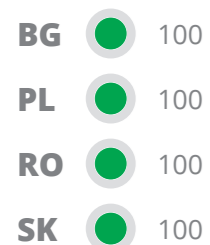
Rozhovory počas fokusových skupín tiež poukazujú na obmedzenosť (Bulharsko) alebo nespokojnosť (Poľsko) v oblasti odbornej prípravy poskytovanej v priebehu azylového konania. V prípade Rumunska nie sú k dispozícii žiadne údaje. Aj keď na Slovensku dve vyššie spomínané osoby, ktoré mohli absolvovať odbornú prípravu, boli spokojné, že sa zlepšili ich zručnosti, nepomohlo im to nájsť stále zamestnanie. Tu sa už kladie dôraz na skutočnosť, že **školenia, ktoré sú k dispozícii, často nie sú v súlade s požiadavkami na trhoch práce** (pozri tiež nižšie). Fokusové skupiny so sociálnymi pracovníkmi v prijímacom a pobytových strediskách na Slovensku ďalej odhaľujú, že najproblematickejšie je nielen financovanie, ale tiež schopnosť nájsť poskytovateľa odbornej prípravy. Prijímacie a pobytové strediská sú zvyčajne umiestnené v odľahlých a relatívne chudobných oblastiach, čím je poskytovanie služieb ťažšie.

Právny a praktický prístup k odbornej príprave a vzdelávaniu súvisiacim so zamestnaním pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou

Málo právnych, ale niekoľko praktických prekážok

Vo všetkých štyroch uvedených krajinách neexistujú žiadne právne prekážky v prístupe k odbornej príprave a ďalšiemu vzdelávaniu súvisiacim so zamestnaním v rámci právnych predpisov. **Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou majú zo zákona rovnaký prístup k všeobecnej odbornej príprave.**

Prístup k odbornej príprave:

Rozdiely a prekážky však vznikajú v praxi. Vo všetkých sledovaných krajinách **osoby s udelenou medzinárodnou ochranou sa zdajú byť neúmerne ovplyvnené všeobecnými požiadavkami na prístup k odbornej príprave.** Na Slovensku a v Bulharsku napríklad osoby s udelenou medzinárodnou ochranou musia čeliť ťažkostiam pri splnení potrebných podmienok, **najmä v súvislosti s dokumentmi potvrdzujúcimi ich vzdelanie v krajine pôvodu.** Vzhľadom na ich špecifické okolnosti a skúsenosti s prenasledovaním a útekom sa osoby s udelenou medzinárodnou ochranou často stretávajú s problémami pri získavaní nevyhnutných dokladov alebo pri ich vyššom overení a uznávaní. Preto je nevyhnutné, aby sa prispôbili podmienky, aby tieto osoby mali prístup k všeobecnej odbornej príprave a ďalšiemu vzdelávaniu týkajúcemu sa zamestnania.

Potreba uznania osobitných okolností osôb s udelenou medzinárodnou ochranou sa tiež vzťahuje na jazykové požiadavky na odbornú prípravu. Jazykové prekážky boli zaznamenané napríklad v Poľsku a na Slovensku, kde znalosť jazyka je podmienkou pre získanie finančnej pomoci pre odborné vzdelávanie. Znalosť určitej úrovne štátneho jazyka je určite potrebná, ale účinne bráni osobám s udelenou medzinárodnou ochranou v prístupe k účasti na všeobecnom odbornom vzdelávaní. **Odborná príprava by preto mala byť prispôbená potrebám osôb s udelenou medzinárodnou ochranou a zahŕňať odbornú prípravu zameranú na špecifickú slovnú zásobu, ktorá zodpovedá požiadavkám trhu práce.**

Začlenenie integrácie utečencov do právnych predpisov týkajúcich sa celoživotného vzdelávania, politiky a služieb

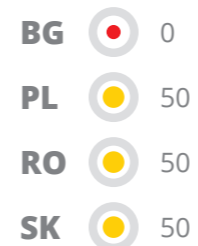
Ešte stále zostáva urobiť veľa práce pre efektívne začlenenie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do celoživotného vzdelávania.

Začlenenie integrácie utečencov do všetkých príslušných politických portfólií a úrovní vlády a verejných služieb je dôležité pre zvýšenie povedomia o situácii a o špecifických potrebách osôb s udelenou medzinárodnou ochranou. Začlenenie pomáha posúdiť, či a kde sa osoby s udelenou medzinárodnou ochranou stretávajú s prekážkami v prístupe k všeobecnej odbornej príprave a k ďalšiemu vzdelávaniu súvisiacemu so zamestnaním.

V dôsledku toho je možné vykonať hodnotenie, či a kde je potrebná cielenejšia podpora.

Zodpovednosť za začlenenie

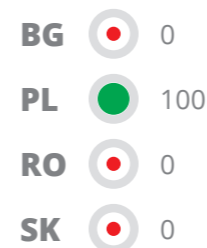
Zodpovednosť za začlenenie:

Zahrnutie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do vývoja, implementácie, monitorovania a hodnotenia všeobecných politik závisí od jasne zverených úloh a vedenia z najvyššej politickej úrovne. Takýto záväzok je však možné len veľmi ťažko pozorovať v skúmaných krajinách. V niektorých prípadoch mali experti IET dokonca **ťažkosti identifikovať orgány zodpovedné za začlenenie** integrácie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do celoživotného vzdelávania a do vzdelávania súvisiaceho so zamestnaním. Zodpovednými ministerstvami by mali byť ministerstvá školstva (Bulharska, Rumunska a Slovenska) alebo práce (Poľsko) a ich pridružené orgány, ale zákon od nich výslovne nevyžaduje, aby do svojej práce začlenili aj utečencov.

Začleňovanie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do právnych predpisov týkajúcich sa celoživotného vzdelávania

Začleňovanie v právnych predpisoch týkajúcich sa celoživotného vzdelávania:

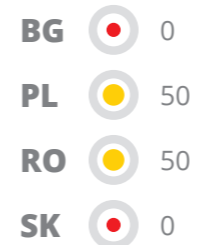

Dôležitým krokom pri začleňovaní osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do všeobecnej právnej úpravy týkajúcej sa celoživotného vzdelávania je ich uznanie za zraniteľné osoby alebo skupiny s osobitnými potrebami vo všeobecných právnych predpisoch. **Žiadna krajina však špecificky neidentifikuje osoby s udelenou medzinárodnou ochranou vo svojich právnych predpisoch v oblasti vzdelávania a celoživotného vzdelávania.** Napriek tomu v súvislosti s odborným vzdelávaním sa uvádza výslovný odkaz na osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v rámci poľského národného akčného plánu zamestnanosti – politický dokument, ktorý stanovuje priority týkajúce sa vnútroštátnej politiky zamestnanosti a trhu práce, ako aj podrobné ciele, ktoré majú byť dosiahnuté v období rokov 2012-2014. Na Slovensku sú osoby s udelenou medzinárodnou ochranou zahrnuté do zoznamu znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie v pracovnoprávných predpisoch, ktoré im poskytujú právo na pozitívne opatrenia vrátane odbornej prípravy.

Mechanizmy na začlenenie

Preskúmanie a sledovanie na zabezpečenie rovnakého prístupu a identifikáciu potrieb pre cieľnú podporu

Mechanizmy na začlenenie:

S cieľom zabezpečiť, aby osoby s udelenou medzinárodnou ochranou mali skutočne rovnaký prístup k celoživotnému vzdelávaniu ako štátni príslušníci danej krajiny, je potrebné preskúmať právne predpisy a politiky. To sa začína vo fáze vývoja nových právnych predpisov a politik a pokračuje po celú dobu ich vykonávania. Orgány môžu napríklad konzultovať zúčastnené strany zapojené do celoživotného vzdelávania s cieľom zabezpečiť, aby osoby s udelenou medzinárodnou ochranou boli zohľadnené v akomkoľvek štádiu. Nepretržité sledovanie týchto osôb v oblasti celoživotného vzdelávania môže podporiť a doplniť proces hodnotenia. Prostredníctvom zhromažďovania informácií, skúseností a údajov, je možné identifikovať medzery medzi očakávaniami a realitou, poukazovať na potreby a možnosti cieľného zásahu.

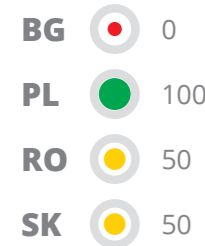
Žiadna zo štyroch uvedených krajín nemá skutočne účinné mechanizmy, aby v prípade celoživotného vzdelávania osôb pod medzinárodnou ochranou začlenenie uskutočnili. Odbor európskych záležitostí a celoživotného vzdelávania

Ministerstva školstva a športu na Slovensku napríklad nemá žiadne skúsenosti s osobami s udelenou medzinárodnou ochranou ako cieľovou skupinou. V Bulharsku nie sú žiadne výslovné mechanizmy, ktoré by mohli byť identifikované. V Poľsku Odbor sociálnej pomoci a integrácie ministerstva práce a sociálnych vecí má účasť na pripomienkovom konaní pre vytváranie nových právnych predpisov a je zodpovedný za zabezpečenie toho, aby boli vzaté do úvahy osoby s udelenou medzinárodnou ochranou. Podobne ako v prípade pracovnoprávných predpisov a politík je zavedený veľmi obmedzený kontrolný mechanizmus. Školský zákon pod dohľadom Ministerstva školstva v Rumunsku poskytuje mechanizmy na monitorovanie, kontrolu a hodnotenie (priamo alebo prostredníctvom poverených úradov) poskytovateľov celoživotného vzdelávania a služieb. Neobsahuje však žiadne konkrétne informácie o situácii osôb s udelenou medzinárodnou ochranou.

Zapojenie sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti

Malé spoločenstvá zapojené do celoživotného vzdelávania a integrácie utečencov

Zapojenie sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti:

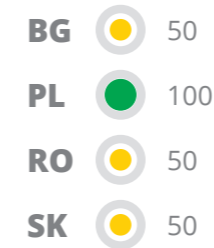

Vo všeobecnosti platí, že hlavní sociálni partneri a zainteresované strany v oblasti celoživotného vzdelávania sa osobitne nepodieľajú na integrácii utečencov. S výnimkou Poľska nikto z nich výslovne nezahrnul osoby s udelenou medzinárodnou ochranou do svojho poslania a činností, ani im neposkytol poradenstvo a nepomohol s budovaním zručností na zlepšenie spôsobu akým sú služby celoživotného vzdelávania cieľovej skupine poskytované. **Odborné vzdelávanie a poradenstvo sa poskytuje takmer výlučne v špecializovaných mimovládnych humanitárnych organizáciách** pôsobiacich v oblasti integrácie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou. Financovanie z Európskeho fondu pre utečencov umožňuje týmto mimovládnym organizáciám poskytovať určitú podporu a personál pre odborné vzdelávanie prostredníctvom ad hoc projektov. Z dôvodu meniacich sa priorit je udržateľnosť tohto prístupu sporná. Okrem toho, školenia, ktoré poskytujú mimovládne humanitárne organizácie, nemusia byť vždy úradne uznané a zamerané na potreby trhu práce.

Vzhľadom na to, že mimovládne organizácie často nemajú dostatočnú kapacitu a/alebo akreditáciu na poskytovanie odborného vzdelávania, často ponúkajú pomoc a finančnú podporu pre prístup k bežným službám. Napríklad v Rumunsku Jezuitská utečenecká služba (JRS) implementuje projekt financovaný z Európskeho fondu pre utečencov, na základe ktorého sú poskytované rumunské jazykové kurzy a finančná pomoc pre zápis do kurzov odborného vzdelávania. Naproti tomu Slovenská humanitná rada a ETP Slovensko⁶¹ implementovali integračný projekt vrátane podpory celoživotného vzdelávania. V roku 2012 bola stanovená suma na vzdelávanie vo výške 150 eur na účastníka, pričom tieto prostriedky pochádzali z Európskeho fondu pre utečencov a zo spolufinancovania štátom. Je potrebné poznamenať, že údaje o rozpočte na odborné vzdelávanie pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou sú k dispozícii len na Slovensku. Informačné nedostatky existujú v Bulharsku (neúplné informácie), v Poľsku a Rumunsku (žiadne údaje nie sú k dispozícii).

Partnerstvá medzi štátom a špecializovanými mimovládnymi organizáciami zamerané na preskúmanie právnych predpisov a politík v oblasti celoživotného vzdelávania alebo

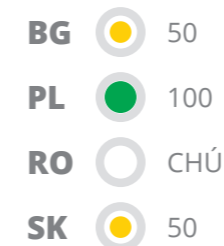
Partnerstvo s mimovládnu organizáciou špecializujúcou sa na integráciu utečencov:

poskytnutie zamestnancov na účely pomoci osobám s udelenou medzinárodnou ochranou v ich prístupe k službám celoživotného vzdelávania nie sú vo väčšine prípadov oficiálne. **Spolupráca prebieha medzi rôznymi zúčastnenými stranami.** V Bulharsku napríklad SAR spolupracuje s Bulharským Červeným krížom pri poskytovaní konzultácií pre preklady a vyššie overenie osvedčení o vzdelaní a diplomov odbornej prípravy, orientácie pokiaľ ide o možnosti celoživotného vzdelávania, ako aj pomoc s vybavovaním formalít, keď žiadajú o možnosť celoživotného vzdelávania.

Štátom podporovaná odborná príprava

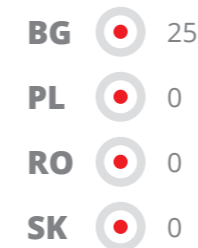
Dĺžka trvania odbornej prípravy podporovanej štátom:

Dĺžka trvania odbornej prípravy podporovanej štátom, ak je k dispozícii, sa značne líši medzi štyrmi uvedenými krajinami. Kým školenia v Bulharsku môžu obsahovať tri až jedenásť hodín týždenne, odborná príprava v Poľsku nesmie byť kratšia ako 25 hodín týždenne. Na Slovensku je rozsah školenia navrhnutý tak, aby zahŕňal asi 500 hodín (v celkovej výške takmer 10 hodín týždenne). V minulosti však utečenci nemali možnosť používať tento druh štátnej pomoci, ale museli sa spoliehať na projekty financované Európskym fondom pre utečencov realizované mimovládnymi organizáciami. V Rumunsku nie sú k dispozícii žiadne relevantné informácie prostredníctvom IET.

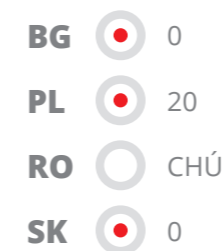
Prístup pre zraniteľné osoby

Prístup pre zraniteľné osoby:

Programy odbornej prípravy pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou je možné považovať za nástroj na prípravu týchto osôb na využívanie bežných služieb. Pre zraniteľné skupiny medzi týmito osobami je však vhodnejšia špecializovaná cieľná podpora. **Deti bez sprievodu, slobodní rodičia, (slobodné alebo tehotné) ženy, staršie osoby a obeť mučenia, znásilnenia alebo inej závažnej traumy by mali byť identifikované ako obzvlášť zraniteľné skupiny** a školenia a vzdelávanie by sa mali prispôbiť ich potrebám.

Účasť na odbornom vzdelávaní so špeciálnymi potrebami:

Vo všetkých štyroch krajinách nie sú poskytovatelia odbornej prípravy a ďalšieho vzdelávania súvisiaceho so zamestnaním povinní zohľadniť osobitnú situáciu zraniteľných osôb s udelenou medzinárodnou ochranou. Bulharské právne predpisy identifikujú slobodných rodičov, staršie osoby, ako aj nezamestnaných mladých ľudí do veku 29 rokov a osoby so zdravotným postihnutím ako zraniteľné skupiny, ktoré majú právo na bežné služby. Podpora však nie je špecificky prispôbena týmto skupinám a zraniteľné skupiny ani výslovne neradí medzi osoby s udelenou medzinárodnou ochranou.

V skutočnosti sa v poslednom kalendárnom roku **žiadnej osobe s udelenou medzinárodnou ochranou neposkytlo odborné vzdelávanie so špeciálnymi potrebami** v Bulharsku, Rumunsku a na Slovensku a len málo z týchto osôb bolo identifikovaných v rámci fokusových skupín IET v Poľsku.

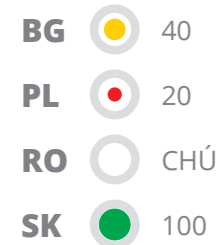
61 ETP Slovensko je nezisková poradenská a vzdelávacia organizácia, ktorá bola založená ako priamy pokračovateľ organizácie Environmental Training Project for Central and Eastern Europe.

Výsledky celoživotného vzdelávania pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou

Nedostatočné poznatky o osobách s udelenou medzinárodnou ochranou v oblasti odborného vzdelávania sťažujú hodnotenie.

Informácie o účasti na odbornom vzdelávaní a iných školeniach súvisiacich so zamestnaním, ako aj o vzdelávacích výstupoch pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, sú pomerne vzácne vo všetkých sledovaných krajinách. Percentuálna miera osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré boli zapísané do kurzu všeobecného alebo cieleného odborného vzdelávania alebo takýto kurz absolvovali, je k dispozícii len v Rumunsku a dosahuje 63 %. Podľa záznamov Integračného centra v Bulharsku 37 osôb s udelenou medzinárodnou ochranou bolo zaradených do cieleného školenia a 16 osôb s udelenou medzinárodnou ochranou ukončilo cielené školenia. Na Slovensku sa do kurzu všeobecného alebo cieleného odborného vzdelávania zapísalo 22 osôb s udelenou medzinárodnou ochranou. Informácie z Poľska nie sú k dispozícii.

Spokojnosť s odborným vzdelávaním:

Fokusové skupiny uskutočnené s osobami s udelenou medzinárodnou ochranou v Bulharsku a Poľsku odhalili, že len málo osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ktorí boli zapísaní do kurzu odborného alebo iného súvisiaceho vzdelávania alebo takýto kurz absolvovali, bolo spokojných s tým, že kurz zlepšil ich schopnosti. Hoci na Slovensku uviedli všetky štyri opýtané osoby, že odborné vzdelávanie zlepšilo ich zručnosti, iba jeden z nich si našiel zamestnanie vďaka vzdelaniu. V jednom prípade vláda zmenila podmienky pre výkon povolania tak, aby odborná príprava už nespĺňala požiadavky potrebné na trhu práce.

Nesúlad medzi odborným vzdelávaním a dopytom na trhu práce je vo všeobecnosti obavou tak pre expertov, ako aj osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v rámci projektu IET. Podľa ich hodnotenia **projekty a odborné vzdelávanie poskytované štátom a/alebo mimovládnyimi organizáciami sa často zameriavajú na rozvoj zručností, ktoré nemusia nevyhnutne spĺňať požiadavky trhu práce.** V Rumunsku napríklad mimovládne organizácie uľahčujú prístup k trojdňovým kurzom varenia alebo kurzom počítačovej gramotnosti, na základe ktorých sa udeľujú diplomy bez formálneho uznania. Mimovládne organizácie nie sú zvyčajne schopné poskytnúť oficiálne uznávané kurzy odborného vzdelávania.

V tejto súvislosti by sa existujúce projekty a školenia pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou mali stať predmetom dôkladného hodnotenia, ktoré by zahŕňalo hĺbkové rozhovory s poskytovateľmi odbornej prípravy, osobami s udelenou medzinárodnou ochranou a odborníkmi na trhu práce s cieľom identifikovať potreby, silné a slabé stránky a následne ich ďalej rozvíjať.

Záver

Odborné a ďalšie vzdelávanie súvisiace so zamestnaním sú nástroje, ktoré pomáhajú osobám s udelenou medzinárodnou ochranou získať prístup k zamestnaniu, ktorý je zase kľúčovým prvkom pre integráciu. Údaje zozbierané v rámci IET naznačujú, že spomínané osoby majú zo zákona nárok na rovnaký prístup k odbornému vzdelávaniu ako štátni príslušníci v týchto štyroch krajinách. Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou sa však stretávajú s ďalšími prekážkami v prístupe a účasti na bežných školeniach, a to najmä vtedy, keď sú poskytované iba v štátnom jazyku danej krajiny alebo ak sa vyžaduje úradné uznanie predchádzajúceho vzdelania.

Osobitná situácia a potreby osôb s udelenou medzinárodnou ochranou sú len zriedka brané do úvahy. Žiadna zo štyroch krajín výslovne neuznáva vo svojich právnych predpisoch týkajúcich sa celoživotného vzdelávania osoby s udelenou medzinárodnou ochranou ako skupinu osôb so špeciálnymi potrebami. Neexistujú žiadne služby osobitne prispôbené potrebám zraniteľných osôb medzi týmito osobami.

Povedomie o osobitnej situácii osôb s udelenou medzinárodnou ochranou je medzi bežnými politikmi obmedzené. Nástroje na zabezpečenie toho, aby osoby s udelenou medzinárodnou ochranou mali rovnaký prístup k odbornému vzdelávaniu a na to, aby sa zo zovšeobecnenia celoživotného vzdelávania stala realita, sú zriedkavé. Neexistujú žiadne jasné kontaktné miesta, ktoré by prevzali zodpovednosť za uistenie sa, že problematika integrácie utečencov je zohľadnená pri vývoji, implementácii, monitorovaní a hodnotení všeobecných politik a služieb.

Navyše spolupráca medzi zúčastnenými stranami v oblasti celoživotného vzdelávania nie je oficiálne inštitucionalizovaná. Sociálni partneri nie sú zapojení alebo informovaní v súvislosti s integráciou utečencov. Na druhej strane zodpovedné ministerstvá si nie vždy uvedomujú aktivity celoživotného vzdelávania zamerané na osoby s udelenou medzinárodnou ochranou zo strany občianskej spoločnosti. Mimovládne organizácie poskytujú poradenstvo, pomoc a školenia financované prostredníctvom projektov Európskeho fondu pre utečencov, ale väčšinou nemajú kapacitu alebo akreditáciu na poskytovanie oficiálne uznávaných programov odbornej prípravy.

Skutočnosť, že školenia a skutočné potreby na trhu práce nie sú zosúladené, by mohlo byť jedným z dôvodov, ktorý vysvetľuje obmedzenú spokojnosť medzi opýtanými osobami s udelenou medzinárodnou ochranou a nízkou efektívnosťou vzdelávacích programov v zmysle zamestnanosti. Zapojenie sociálnych partnerov a zamestnávateľov je v tomto smere kľúčové na rozvoj a poskytovanie kurzov. To umožní získanie zručností, ktoré sú potrebné na trhu práce. Podobne flexibilné jazykové kurzy, ktoré zodpovedajú potrebám na trhu práce, by mali byť dôležitým prvkom odbornej prípravy a vzdelávania pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou.

III.4 Rovnaký prístup a kvalita bývania pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v Bulharsku, Poľsku, Rumunsku a na Slovensku

Úvod

Prístup k bývaní ako dôležitý základ pre integráciu

Prístup k dôstojnému bývaní je základným právom a dôležitým predpokladom pre sociálno-ekonomické začlenenie. Prostredie a podmienky bývania sú prepojené na ostatné oblasti života ako sú vzdelanie, zdravie i zamestnanie, a preto majú významný vplyv na blahobyt osoby a nakoniec na integráciu. Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou musia najprv uplatniť toto právo, aby mohli mať možnosť hľadať zamestnanie, obnoviť rodinné väzby a vytvoriť väzby s celou spoločnosťou.

Prístup k primeranému bývaní je právo uznané v medzinárodných dohovoroch a v dohovoroch EÚ.

Medzinárodné spoločenstvo sa odvoláva na právo na primerané bývanie v Medzinárodnom pakte o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach⁶². Na regionálnej úrovni článok 31 revidovanej Európskej sociálnej charty z roku 1996 obsahuje osobitné ustanovenie týkajúce sa práva na bývanie. Charta základných práv Európskej únie⁶³ uznáva „právo na sociálnu pomoc a pomoc pri bývaní s cieľom zabezpečiť dôstojnú existenciu všetkých osôb, ktoré nemajú dostatok prostriedkov, v súlade s právom Únie a vnútroštátnymi právnymi predpismi a praxou“ (čl. 34.3).

Pokiaľ ide o štátnych príslušníkov tretích krajín SZP naznačujú, že „prístup prisťahovalcov k inštitúciám, ako aj k súkromným a verejným tovarom a službám na báze rovnosti s občanmi hostiteľských krajín a nediskriminačným spôsobom je nevyhnutným základom pre lepšiu integráciu“ (SZP 6). Navyše „časté kontakty medzi prisťahovalcami a občanmi členských štátov tvoria základný mechanizmus pre integráciu. Spoločné fóra, medzikultúrny dialóg, vzdelávanie o prisťahovalcoch a ich kultúrach a zlepšovanie životných podmienok v mestských oblastiach podporujú interakciu medzi prisťahovalcami a občanmi členských štátov“ (SZP 7).

Právo utečencov na bývanie poskytnuté Dohovorom o utečencoch

Právo na bývanie a jeho obsah ako súčasť práv utečencov je priamo zakotvené v článku 21 Dohovoru o utečencoch. Zmluvné štáty obzvlášť „poskytnú utečencom zákonne sa nachádzajúcim na ich území čo najpriaznivejšie zaobchádzanie, ale v každom prípade nie menej priaznivé, než poskytujú všeobecne cudzincom za rovnakých okolností“. Dohovor o utečencoch sa však nevzťahuje na osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou, pretože toto postavenie je relatívne novou kategóriou v zozname štatútov ochrany. Ide obzvlášť o výsledok práva EÚ stanovený na základe kvalifikačnej smernice (Európska rada, 2004). Kvalifikačná smernica stanovuje povinnosť pre členské štáty „zaistiť, aby príjemcovia postavenia utečenca alebo doplnkovej ochrany mali prístup k ubytovaniu za rovnakých podmienok ako ostatní štátni príslušníci tretej krajiny, ktorí majú legálny trvalý pobyt na ich územiach“ (Európska rada, 2004, s. s. 31)⁶⁴.

Členské štáty EÚ by mali zabezpečiť prístup k bývaní pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou.

Rozsiahle hodnotenie založené na ukazovateľoch pre politiky a právnych ukazovateľoch, administratívnych a finančných vstupoch a výsledkoch

Táto tematická správa používa údaje zozbierané v rámci pilotnej fázy IET na posúdenie a porovnanie politík pre oblasť bývania a postupov v Bulharsku, Poľsku, Rumunsku a na Slovensku. Rozmer nástroja bývania zahŕňa 27 rozličných ukazovateľov vrátane právnych, finančných ukazovateľov, ukazovateľov pre politiky a výstupy. Analýza je rozdelená do piatich častí. Prvá časť stanovuje kontext pre bývanie v regióne. V druhej časti sa budú rozoberať východiskové podmienky osôb s udelenou medzinárodnou ochranou na trhu s bývaním načrtnutím oblasti bývania vo fáze rozhodovania o udelení azylu. Následne tretia časť analyzuje politiky a právne predpisy týkajúce sa oblasti bývania v regióne so zreteľom na cieľnú podporu bývania a všeobecné uplatňovanie. Štvrtá časť sa zaoberá výsledkami a spokojnosťou so spomínanými politikami a právnymi predpismi súvisiacimi s bývaním. V piatej časti sú uvedené závery.

Kontext v oblasti bývania v regióne

Zistenia IET sa musia vykladať na pozadí všeobecnej situácie v oblasti bývania v strednej a východnej Európe. Zaistenie, aby právo na dôstojné bývanie a potreba dôstojného bývania boli splnené, predstavuje stále veľkú výzvu v uvedenom regióne.

Vážne zhoršené podmienky bývania v strednej a východnej Európe

Podľa všeobecných štatistík Eurostatu o obyvateľstve (2011) **vážne zhoršené podmienky bývania a preľudnenie sú problémy, ktorým čelia mnohí ľudia v krajinách strednej a východnej Európy**, najmä tí, ktorým hrozí chudoba⁶⁵. Vážne zhoršené podmienky bývania postihujú viac ako 25% širokej verejnosti v Rumunsku a okolo 15% a 11% v Bulharsku a Poľsku⁶⁶. Preľudnenosť postihuje viac ako polovicu obyvateľstva v Rumunsku (54%), takmer polovicu v Bulharsku a Poľsku (47%) a okolo 40% na Slovensku⁶⁷. Pokiaľ osoby s udelenou medzinárodnou ochranou budú mať nižšie príjmy a budú viac vystavení chudobe, ich prístup ku kvalitnému bývaní bude taký zlý alebo dokonca horší ako pre mnohých chudobných ľudí žijúcich v týchto štyroch krajinách, ktoré musia riešiť tento veľký spoločenský problém.

Priemerný počet obyvateľov má svoje vlastné bývanie, v dôsledku čoho sú osoby s udelenou medzinárodnou ochranou vystavené trhu s nájomným bývaním.

Vo všeobecnosti **sú osoby s udelenou medzinárodnou ochranou neúmerne zasiahnuté trhmi s bývaním** vo všetkých štyroch uvedených krajinách. Ako sa uvádza v nasledujúcej tabuľke väčšina ľudí má vlastné bývanie. To teda znamená, že existuje väčšia pravdepodobnosť, že osoby s udelenou medzinárodnou ochranou budú vystavení trhu s nájomným bývaním. Navyše zberatelia údajov pre IET by mohli iba ťažko identifikovať akékoľvek osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré bývajú vo vlastnej nehnuteľnosti. **Trh s nájomným bývaním je jednou z kľúčových oblastí, v ktorej dochádza ku diskriminácii cudzincov**. Preto nakoniec môžu skončiť tak, že budú platiť viac ako pôvodní obyvatelia danej krajiny za rovnakú alebo oveľa horšiu kvalitu a bezpečnosť.

62 K dispozícii na internetovej stránke: <http://www2.ohchr.org/english/law/cescr.htm>.

63 Vyhlásená v Nice 7. decembra 2000 a revidovaná 12. decembra 2007 v Štrasburgu.

64 V roku 2011 Európska rada schválila a prepracovala kvalifikačnú smernicu, ktorá vo veľkej miere rozšírila normy medzinárodnej ochrany. Obzvlášť osobám s poskytnutou doplnkovou ochranou, sa zvýšila ochrana v niektorých oblastiach, teda to smerovalo k právam utečencov. Posilnenie noriem sa priamo dotýka oblastí zlúčenia rodiny, odstránenia prekážok vstupu na trh práce, sociálnych dávok a poskytnutia prístupu k prostriedkom na začlenenie. Významná zmena pre osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou, je predĺženie oprávneného pobytu na najmenej tri roky. Tieto opatrenia musia byť transponované do vnútroštátnych právnych predpisov do roku 2013. PE-CONS 50/11, SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov

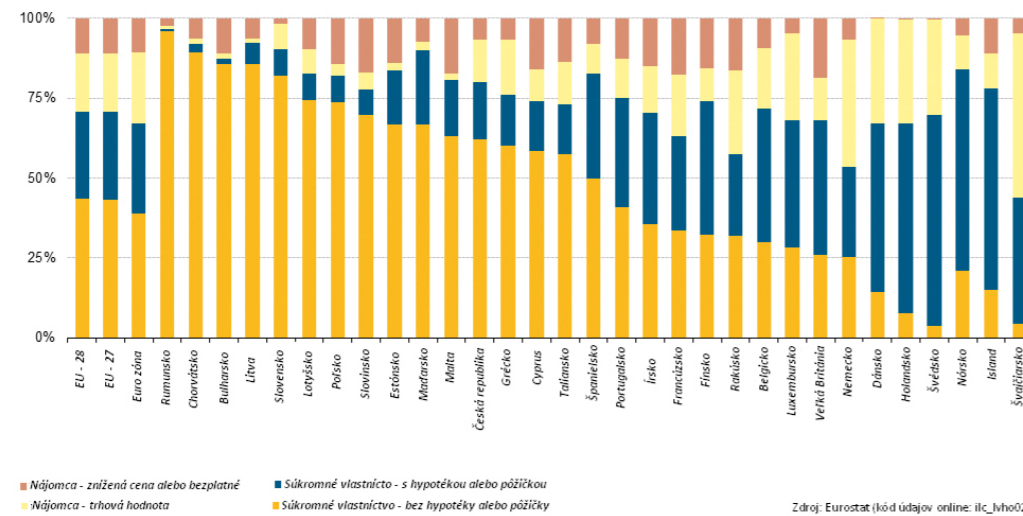
alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (prepracované znenie), november 2011, Brusel. K dispozícii na internetovej stránke: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/11/pe00/pe00050.en11.pdf>.

65 Osoby ohrozené rizikom chudoby sú definované ako osoby žijúce v domácnostiach, v ktorých ekvivalentný disponibilný príjem (celkový príjem domácnosti po odpočítaní dane a ostatných zrážok, ktorý je k dispozícii na spotrebu alebo úsporu, vydelený počtom členov domácnosti) na osobu bol nižší než 60% národného mediánu.

66 Priemer EÚ-27 miery vážne zhoršených podmienok je 5.5% .

67 Priemer EÚ-27 miery preplnenosti je 17%.

**Tabuľka 1. Obyvatelia podľa právneho vzťahu k nehnuteľnosti, 2011
(% obyvateľstva)**

Zdroj: Eurostat (kód údajov online: ilc_lvho02)

Zvýšené riziko bezdomovectva pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou

Prekážky pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v prístupe k primeranému bývaniu v regióne majú okrem iného za následok zvýšené riziko bezdomovectva⁶⁸. V prípade Poľska napríklad sa napríklad vďaka štúdiu, ktorú zadalo Regionálne zastúpenie UNHCR pre strednú Európu, zistilo, že v roku 2012 až 10% osôb s udelenou medzinárodnou ochranou „čelilo extrémnemu bezdomovectvu“ (t.j. boli bez strechy nad hlavou). Bezdomovectvo a vylúčenie z bývania sa pohybujú na úrovni 30% až 40% a iba 20% utečencov má „bezpečné a primerané bývanie“ (Wysieńska, 2013, s. s.11). Podobný prieskum v Bulharsku došiel k záveru, že „žiadatelia o azyl, utečenci, osoby s povolením na pobyt z humanitárnych dôvodov čelia riziku bezdomovectva“ (Pamporov, Vankova, & Shishkova, 2013, s. s. 5). To je výsledok nedostatočných integračných opatrení. Jazykový kurz s obmedzenou dĺžkou trvania šesť mesiacov, slabý výber vzdelávacích kurzov a kurzov odbornej prípravy a nedostatočné politiky zamerané na oblasť bývania prispievajú k nezamestnanosti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, čo neskôr vedie k bezdomovectvu.

Východiskový bod sociálno-ekonomickej integrácie: bývanie pre žiadateľov o azyl a osoby s udelenou medzinárodnou ochranou

Ubytovanie počas azylového konania

Druh bývania pre žiadateľov o azyl môže rozhodnúť o úspechu v prístupe k bývaniu pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou.

Možnosti bývania pre žiadateľov o azyl majú dosah na ich budúcu integráciu. Čím viac žiadateľov o azyl má možnosť prístupu k službám a možnostiam nezávislého bývania, ako aj možnosť vybudovať svoje siete v priaznivom prostredí, tým je väčšia pravdepodobnosť ich budúceho prístupu k bývaniu a úspešného začlenenia do spoločnosti. Skúmané krajiny udeľujú osobám s medzinárodnou ochranou veľmi rozdielnu štartovaciu pozíciu na trhu s bývaním a neskôr pre ich integráciu.

68 Pojem „riziko bezdomovectva“ odkazuje na osoby, ktoré žiadajú alebo ktorým bola udelená medzinárodná ochrana a nachádzajú sa v situácii, ktorá by určite viedla k bezdomovectvu.

Žiadatelia o azyl v oblasti výberu:

- BG 20
- PL 49
- RO 42
- SK CHÚ

Počet žiadateľov o azyl, ktorí sú schopní žiť mimo prijímacích stredísk, sa pohybuje od relatívne nízkeho počtu v Bulharsku až po 42% a 49% v Rumunsku a Poľsku (žiadne údaje za Slovensko). V Bulharsku sú žiadatelia o azyl ubytovaní v záchytných/pobytochých táboroch a prijímacích strediskách. Ak sa rozhodnú ubytovať v súkromných bytoch, strácajú právo na mesačný finančný príspevok. V Poľsku žiadatelia o azyl, ktorým je poskytnutá sociálna pomoc, dostávajú finančné príspevky a bývajú mimo stredísk v mieste, ktoré si môžu sami zvoliť. Ak existujú nevyhnutné podporné štruktúry, život mimo prijímacích stredísk môže uľahčiť prechod na nezávislé bývanie, a teda integráciu osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do spoločnosti.

Prechod na nezávislé bývanie a prístup k bývaniu

Je potrebné venovať viac času príprave osôb s udelenou medzinárodnou ochranou na nezávislé žitie a na nájdenie bývania

Po opustení azylových zariadení a prijímacích stredísk, či už na základe uznania alebo po absolvovaní integračného programu sú osoby s udelenou medzinárodnou ochranou obzvlášť vystavené riziku bezdomovectva. Je nevyhnutné poskytnúť im všetky potrebné informácie, ako aj dostatočný čas, aby si našli primerané bývanie. Rumunsko ponúka osobám s udelenou medzinárodnou ochranou možnosť zostať v ubytovacích zariadeniach počas ich účasti v integračnom programe. V Bulharsku, Poľsku a na Slovensku musia spomínané osoby opustiť prijímacie strediská/ubytovacie zariadenia krátko po uznaní (v Bulharsku v rámci 14 dní, v Poľsku v rámci dvoch a na Slovensku v rámci troch mesiacov)⁶⁹.

Prechod na nezávislé bývanie môžu tiež brzdiť obmedzené podporné štruktúry po uznaní statusu. Aby mali osoby s udelenou medzinárodnou ochranou prístup k podpore, musia často zostať v ubytovacích zariadeniach, ich blízkosti alebo v iných zariadeniach, ktoré im boli pridelené. To skutočne obmedzuje ich právo na voľný pohyb a pobyt. Napríklad na Slovensku osobám, ktorým bola poskytnutá pomoc v oblasti bývania zo strany mimovládnych organizácií, Migračný úrad alebo obec nedali na výber a tieto osoby museli súhlasiť s ubytovaním, ktoré im uvedené inštitúcie ponúkli. Slovenský systém sa nedávno zmenil v tom zmysle, že utečencom je poskytnutá finančná pomoc, ktorá im môže umožniť prechod na nezávislé bývanie. Hoci táto pomoc je naviazaná na splnenie určitých podmienok, nezávisí od potreby zotrvania v ubytovacích zariadeniach.

Prístup k bývaniu: začleniť, ak je to možné, zacieliť, ak je to nevyhnutné

Prechod na nezávislé bývanie pre osoby s istou formou ochrany môže mať úspech iba vtedy, ak tieto osoby majú rovnaké práva ako štátni príslušníci danej krajiny v súvislosti s voľným pohybom a pobytom a ešte dôležitejšie je, aby mali prístup k bývaniu a štruktúram na podporu bývania. Okrem toho špecializovaná a cieľená podpora môže byť nevyhnutná na doplnenie všeobecných služieb na účely uspokojenia potrieb osôb s udelenou medzinárodnou ochranou. Táto časť sa preto zameriava na právne a praktické prekážky, ktorým čelia osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v prístupe k bývaniu, ako aj na dostupnú cieľenú pomoc a úsilie o jej presadzovanie.

69 Na Slovensku môžu osoby s udelenou medzinárodnou ochranou krátko po udelení ochrany zostať (na základe rozhodnutia Migračného úradu) v ubytovacom zariadení na obdobie troch mesiacov s výškou denného nájomného 0.83 EUR.

Právny prístup a prekážky

Rovnaké zákonné práva, ale prekážky v praxi

Voľný pohyb:

BG 100

PL 100

RO 100

SK 100

Miestne predpisy a postupy bránia v prístupe k bývaniu osobám s udelenou medzinárodnou ochranou.

Prístup k bývaniu a príspevkom na bývanie:

BG* 50

PL** 100

RO 100

SK 50

* platí pre Sofiu

** platí pre Varšavu

Právne ukazovatele IET potvrdzujú, že v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi osoby s udelenou medzinárodnou ochranou majú **rovnaké zákonné práva ako štátni príslušníci danej krajiny**, a to pokiaľ ide o voľný pohyb, pobyt, vlastnícke práva a podporu bývania vo všetkých krajinách. Slovensko však obmedzuje rovnaký prístup k uznaným utečencom a vylučuje osoby, ktoré požívajú doplnkovú ochranu. Na druhej strane výsledky ukazovateľov takisto odhalili existenciu **vážnych prekážok pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou pri uplatňovaní ich práv**.

Je prekvapujúce, že práva udelené na základe vnútroštátnych právnych predpisov týkajúce sa azylu **porušujú niektoré miestne právne predpisy**, napríklad v Bulharsku a Poľsku (s výnimkou príkladov osvedčenej praxe vo Varšave a Lubline, pozri nižšie). Tieto miestne právne predpisy, či už zámerne alebo neúmyselne, zahŕňajú požiadavky štátneho občianstva, úradného prihlásenia alebo predošlého pobytu, ktorých splnenie nemožno očakávať od osôb s udelenou medzinárodnou ochranou ako nových obyvateľov a ktoré im účinne bránia v prístupe k bývaniu a príspevkom na bývanie vo veľkých mestách.

Miestne právne predpisy v bulharskom hlavnom meste Sofia stanovujú požiadavky týkajúce sa štátneho občianstva a pobytu, ktoré účinne bránia osobám s udelenou medzinárodnou ochranou v podaní žiadosti o obecný byt⁷⁰.

V Poľsku sú prístup k bývaniu a príspevok na bývanie vymedzené a upravené v závislosti od regiónu. Dokonca napriek tomu, že požiadavky týkajúce sa úradného prihlásenia alebo predchádzajúceho pobytu nie sú vytýčené vo vnútroštátnych právnych predpisoch, niektoré gminas (mestské úrady) zaviedli tieto podmienky do obecných právnych predpisov. Zjavné **výnimky v tejto súvislosti sú Lublin a Varšava**⁷¹. Príklady osvedčenej praxe pochádzajú práve z týchto miest. Vo Varšave bolo päť bytov pridelených iba utečencom a osobám s poskytnutou doplnkovou ochranou. V Lubline má charitatívna organizácia Caritas Polska dlhodobú spoluprácu s úradom pre obecnú pomoc a riadi interdisciplinárny tím expertov v súvislosti s integráciou utečencov, ktorého úlohou je okrem iného preskúmať miestne právne predpisy v oblasti bývania, služieb a prínosov pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v Lubline. Tímu expertov sa nakoniec podarilo dosiahnuť zmeny v miestnych právnych predpisoch, ktoré sú prístupné nielen uznaným utečencom, ale aj osobám s poskytnutou doplnkovou ochranou, aby mohli požiadať o pridelenie bytu, ktoré je vo vlastníctve mesta.

Prístup k bývaniu je možné taktiež efektívne zamietnuť z dôvodu miestnych postupov. Ako bolo zaznamenané v Rumunsku, utečencom môže byť znemožnené, aby predložili úplnú dokumentáciu v rámci žiadosti o sociálne bývanie na lokálnej úrovni. Príčinou je

ich identifikačný preukaz utečenca, ktorý je povolením na dočasný pobyt a nepovažuje sa za rovnocenný rumunskému občianskemu preukazu. Zákon o bývaní a miestne právne predpisy neobsahujú jasné vymedzenia o jeho rovnocennosti so zreteľom na prístup k bývaniu.

Podpora bývania zo strany štátu

Vzhľadom na to, že novo uznaným osobám s medzinárodnou formou ochrany nebolo často umožnené zarábať si na vlastné živobytie počas procesu uznávania postavenia utečenca, tieto osoby nemusia mať dostatočné množstvo úspor na zaplatenie nájomného. Z dôvodu finančných obmedzení osôb s udelenou medzinárodnou ochranou má teda pre nich prístup k príspevkom na bývanie osobitný význam.

Prístup k príspevkom na bývanie je rozdielne upravený a veľmi sa líši nielen medzi ale takisto aj v rámci štyroch skúmaných krajín. Sčasti je to spôsobené tým, že sociálne bývanie a úprava príspevkov na bývanie spadajú vo všeobecnosti pod správu miestnych orgánov, ktoré môžu uplatňovať rozličné kritériá pre poskytovanie podpory pre bývanie. Všetky krajiny (alebo niektoré mestá v rámci krajín) poskytujú aspoň určitý druh špecializovanej dočasnej podpory, či už v hotovosti alebo vo forme materiálnej pomoci. Cielená dočasná alebo trvalá podpora v oblasti bývania však takmer vôbec nie je k dispozícii.

V Bulharsku, Poľsku a Rumunsku majú uznaní utečenci a osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou rovnaké zákonné práva ako štátni príslušníci týchto krajín na základe vnútroštátnych právnych predpisov týkajúcich sa prístupu k bývaniu a príspevkom na bývanie. Na Slovensku sa však vzťahujú na osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou dodatočné obmedzenia. Nasledujúce odseky poskytujú bližšie informácie a osobitne sa zameriavajú na rôzne formy podpory, ktoré sú k dispozícii.

Cielená dočasná finančná podpora

Dočasná cielená štátna finančná podpora je dostupná iba v Bulharsku na šesť mesiacov **a v Rumunsku** na deväť mesiacov. V Poľsku a na Slovensku nie je finančná podpora v oblasti bývania obzvlášť zameraná na osoby s udelenou medzinárodnou ochranou. Zaobchádza sa s nimi rovnako ako so štátnymi príslušníkmi týchto krajín a môžu dostávať istú finančnú podporu iba, ak splnia všeobecné požiadavky (zvyčajne v závislosti od príjmu). Na Slovensku bolo zabezpečenie bývania a príspevkov na bývanie pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou prenesené na mimovládne organizácie, ktoré poskytujú podporu prostredníctvom projektov financovaných Európskym fondom pre utečencov. Dočasná finančná podpora je prístupná prostredníctvom mimovládnych organizácií na obdobie šiestich mesiacov. Podobne je osobám s udelenou medzinárodnou ochranou poskytovaná finančná podpora prostredníctvom projektov financovaných Európskym fondom pre utečencov v Poľsku⁷².

Dôležitosť prístupu k príspevkom na bývanie

Iba dočasná, ale takmer vôbec nie dlhodobá podpora bývania

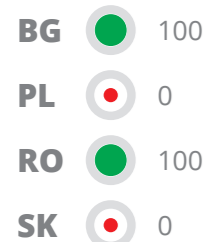
Dočasná štátna finančná podpora, ktorá sa uplatňuje v Bulharsku a Rumunsku sa taktiež uplatňuje vo forme materiálnej a dlhohodobej pomoci v Rumunsku.

70 Vyhláška o podmienkach správy a nakladania so sociálnymi bytmi na území mesta Sofia stanovuje požiadavku, že „najmenej jeden člen rodiny (domácnosti) musí byť bulharským štátnym občanom a rezidentom s pobytom na území mesta Sofia nepretržite po dobu desiatich rokov“. Táto požiadavka je v rozpore so zákonom o azyle a utečencoch, ktorý udeľuje utečencom právo nadobudnúť nehnuteľný majetok a získať finančnú pomoc na bývanie, ktorá sa má poskytnúť uznaným utečencom a osobám s poskytnutou doplnkovou ochranou.

71 Požiadavka preukázania pobytu v obci pre akúkoľvek osobu, ktorá požiada o obecný byt, bola iba nedávno stanovená vo Varšave.

72 V rámci projektu charitatívnej organizácie Caritas nebolo poskytnuté iba spolufinancovanie nájomného, ale taktiež materiálna pomoc, ako napríklad nábytok, posteľná bielizeň, čistiace súpravy a pod.

Dočasná štátna cielená podpora v hotovosti:

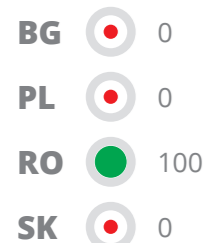

V Bulharsku dostávajú utečenci a osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou finančnú podporu na bývanie v dĺžke šiestich mesiacov na úhradu nákladov spojených s prenájomom počas jedného roka počas ich účasti na vnútroštátnom programe pre integráciu utečencov (VPIU) (2011 – 2013). Aby mohli profitovať z dočasnej finančnej podpory musia sa riadne zúčastňovať na integračnom programe, ktorý napríklad zahŕňa jazykový kurz. Nanešťastie nie sú zozbierané žiadne oficiálne údaje o podiele osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré využívajú túto dočasnú podporu. Vzhľadom na to, že VPIU v Bulharsku bol naplánovaný a bol schválený počet cudzincov na rok, nie je možné finančnú pomoc na bývanie rozšíriť.

Finančná podpora na bývanie pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v Rumunsku zahŕňa podporu približne 540 RON (približne 120 EUR) na mesiac, s tým, že účty za energie sa musia platiť osobitne. V minulosti musela byť finančná pomoc vrátená, ale táto požiadavka bola zrušená v marci 2013. Táto finančná pomoc však nie je výslovne určená na bývanie, ale má za cieľ pomôcť osobám s udelenou medzinárodnou ochranou peňažnými prostriedkami potrebnými na nákup rozličných potrieb (bývanie, zdravie a vzdelanie). Ako doplnok k pomoci, ktorú poskytuje Rumunsko, poskytujú mimovládne organizácie finančnú alebo materiálnu pomoc vďaka Európskemu fondu pre utečencov, trvanie pomoci závisí od príslušných projektov⁷³.

Dočasná cielená materiálna pomoc

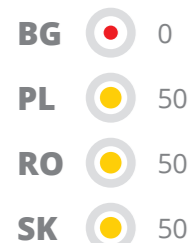
Dočasná cielená materiálna pomoc:

Všetky uvedené krajiny až na Bulharsko ponúkajú osobám s udelenou medzinárodnou ochranou určitý druh dočasnej materiálnej pomoci. V Bulharsku je akákoľvek materiálna pomoc prakticky nedostupná z dôvodu požiadavky na pobyt uvedený v miestnych právnych predpisoch.

V Rumunsku osoby s udelenou medzinárodnou ochranou môžu počas integračného programu využívať bezplatné ubytovanie v prijímacom alebo ubytovacom zariadení až do jedného roka. Keďže nie sú jasne stanovené pravidlá oprávnenosti, existuje podmienka úhrady nákladov spojených s údržbou na čerpanie dočasnej materiálnej pomoci⁷⁴. Pozitívom je to, že dočasná pomoc na bývanie môže byť predĺžená na základe individuálnych potrieb. Zraniteľné osoby môžu využívať bezplatné ubytovanie v prijímacích a ubytovacích zariadeniach bez časových obmedzení.

Predĺženie dočasnej pomoci:

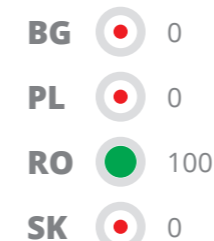

Na Slovensku poskytuje dočasnú materiálnu pomoc Migračný úrad a mimovládne organizácie. Utečenci majú možnosť využívať byty v integračných strediskách na obdobie šiestich mesiacov za denné nájomné vo výške 0.83 EUR. Predĺženie dočasnej pomoci na bývanie je možné v individuálnych prípadoch (zraniteľné rodiny a deti bez sprievodu) na základe žiadosti mimovládnych organizácií predloženej migračnému úradu. Je potrebné zdôrazniť, že tento druh pomoci je k dispozícii iba pre uznaných utečencov. Slovenská humanitná rada a (v minulosti) Spoločnosť ľudí dobrej vôle podpísali zmluvy s obcami na Slovensku a rozšírili svoje služby aj pre osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou.

V Poľsku je materiálna pomoc k dispozícii iba na miestnej úrovni. Mesto Varšava poskytuje päť bytov najmä osobám s udelenou medzinárodnou ochranou. Žiadatelia musia absolvovať vo Varšave integračný program, usadiť sa v meste a preukázať svoju osobitnú potrebu (tú posúdia sociálni pracovníci).

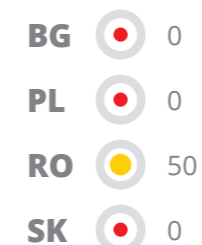
Dlhodobá finančná pomoc a dlhodobá materiálna pomoc

Dlhodobá cielená pomoc v hotovosti:

Rumunsko poskytuje v porovnaní s dĺžkou trvania pomoci v ostatných troch krajinách najrozsiahlejšiu cielenú pomoc pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou aspoň v teoretickej rovine. Osoby s medzinárodnou formou ochrany môžu požiadať o dotáciu na nájomné vo výške 50% na jeden rok, ak dokončia integračný program a nemajú prístup k sociálnemu bývaniu. Mimovládne organizácie však uvádzajú, že počas posledných rokov neboli podané žiadne formálne žiadosti z dôvodu nedostatku informácií poskytnutých vládou a mimovládnyimi organizáciami⁷⁵. Dlhodobé ubytovanie v prijímacích zariadeniach je k dispozícii iba pre zraniteľné skupiny. V Bulharsku neexistuje žiadna takáto cielená pomoc.

Dlhodobá cielená materiálna pomoc:

V Poľsku a na Slovensku je podpora na bývanie pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou dostupná ako pre ostatné skupiny obyvateľstva. Takáto podpora však nie je cielená, ani zaručená a ani nie je sledované, či sa pre túto skupinu využíva. Dodatočné informácie poskytnuté pre ukazovatele výsledkov v IET naznačujú, že niektoré osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v Poľsku majú prístup k všeobecnej sociálnej pomoci vo forme chránených bytov, ktoré sú k dispozícii na obdobie piatich rokov. Na Slovensku majú prístup k dlhodobej pomoci iba utečenci. Osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou sú vylúčené z dôvodu ich dočasného štatútu.

Vo všeobecnosť môžu vo všetkých štyroch uvedených krajinách dlhodobú cielenú pomoc poskytovať mimovládne organizácie na základe projektov financovaných Európskym fondom pre utečencov. Ich rozsah a dĺžka sa líšia v závislosti od špecifického projektu. Tento druh prístupu založeného na občasných projektoch viacerých mimovládnych organizácií predstavuje úpravu ad hoc a vedie k otázkam týkajúcim sa aspektov spravodlivosti a trvalej udržateľnosti⁷⁶.

Rozpočet na bývanie, poradenstvo

Obmedzená dostupnosť štátnych zdrojov

Pre zainteresované strany v rámci štátu sa zdá zložité získať oficiálne informácie o rozpočtoch na bývanie pre vyššie uvedené podporné štruktúry. To znemožňuje posúdiť ich účinnosť v zmysle pridelovania finančných prostriedkov. Informácie poskytnuté v IET naznačujú, že financovanie bývania pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou zo strany štátu väčšinou súvisí so spolufinancovaním prostredníctvom Európskeho fondu pre utečencov.

Poradenstvo v oblasti bývania poskytujú mimovládne organizácie vo všetkých štyroch krajinách, či už s finančnou pomocou zo strany štátu (Poľsko, Rumunsko a Slovensko) alebo bez nej (Bulharsko). Pomoc mimovládnych organizácií bežne zahŕňa identifikáciu

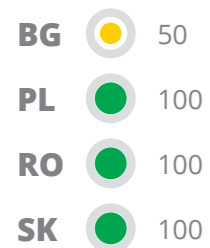
73 Podľa ARCA, Rumunského fóra pre utečencov a migrantov sa finančné prostriedky ukazujú nedostatočné na uspokojenie dopytu po bývaní.

74 Aj keď bezplatné ubytovanie oslobodzuje jej príjemcov od platenia nájomného, zahŕňa úhradu poplatkov za energie (plyn, teplo a voda). Zvyčajne sa tieto výdavky pohybujú od 100 RON (približne 22 EUR) na osobu v letných mesiacoch až 300 RON (približne 66 EUR) na osobu v zimných mesiacoch.

75 Experti ďalej uvádzajú, že aj keď mimovládne organizácie začali informovať a povzbudzovať osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, aby požiadali o dotáciu, reálne nebola žiadna udelená z dôvodu obmedzeného pridelovania finančných prostriedkov.

76 V Rumunsku napríklad experti sponchýňujú otázku spravodlivého rozhodovania a odkazujú na postupy, ktoré preukazujú, že dĺžka podpory pre presídlených utečencov bola predĺžená na dva roky v rámci projektov financovaných Európskym fondom pre utečencov.

Poradenstvo v oblasti bývania: najomných bytov a sprostredkovanie vzťahov medzi majiteľmi a osobami s udelenou medzinárodnou ochranou.

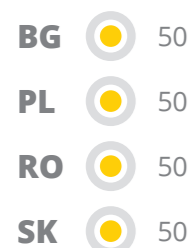

V niektorých prípadoch, ako napríklad v Poľsku mimovládne organizácie, ktoré sa orientujú na pomoc žiadateľom o azyl a osobám s udelenou medzinárodnou ochranou poskytujú bezplatné právne poradenstvo. Vo všeobecnosti však **nie je zastupovanie kvalifikovanými právnikmi prostredníctvom mimovládnych organizácií k dispozícii**.

Posúdenie kvality bývania

Dostupnosť bývania v stredisku hodnotenia bývania:

Posúdenie kvality bývania:

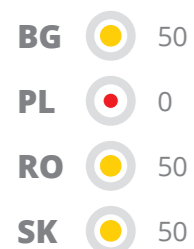
Kvalita materiálnej pomoci pri bývaní a jej posúdenie sú ďalším dôležitým aspektom v prístupe osôb s udelenou medzinárodnou ochranou k dôstojnému bývaniu. **Istota definitívny a dostupnosť bývania sú kritériá, ktoré berú do úvahy všetky štyri krajiny.** Existuje taktiež určité zapojenie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v Rumunsku (pre ubytovanie v regionálnych centrách) a v Bulharsku. V Bulharsku a Poľsku sa venuje pozornosť tiež prístupnosti kľúčových služieb, ako napríklad blízkosť škôl. Zdá sa, že primeranosť základnej infraštruktúry v prijímacích strediskách v zmysle priestoru, vetrania, svetelnosti a pod. chýba v Rumunsku, keďže dostupný priestor v takomto ubytovaní nie je plne primeraný na zabezpečenie súkromia alebo uspokojenie základných potrieb. Aj keď GII vyvíja úsilie na boj proti preplnenému bývaniu, nie je to vždy kritérium, ktoré sa berie do úvahy, keďže osoby s udelenou medzinárodnou ochranou a žiadatelia o azyl bývajú v tom istom prijímacom stredisku. Tieto strediská sa často nachádzajú v dosť odľahlých a relatívne nízkopríjmových oblastiach danej krajiny. Na pracovné príležitosti sa berie ohľad iba na Slovensku. **Žiadna z krajín neberie do úvahy blízkosť komunit cudzincov alebo členov podporných skupín alebo dostupnosť dotácií z miestneho alebo štátneho rozpočtu na úhradu poplatkov za energie.** Ako uviedli viacerí experti **prístup k dostupnému bývaniu je v zásade najdôležitejším kritériom v súvislosti s nedostatkom všeobecného bývania.**

Bytové politiky

Politika začleňovania a partnerstvá

Takmer žiadne zameranie na práva na bývanie pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou

Právne predpisy týkajúce sa začleňovania:

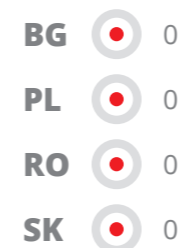

Ako naznačuje vyššie uvedená analýza, ciele bytové politiky a pomoc pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou sa takmer výlučne spoliehajú na krátkodobé riešenia. Prístup ku krátkodobej cielej podpore preto musí veľmi rýchlo viesť k nájdeniu primeraného bývania, aby sa zabránilo dlhodobému sociálnemu vylúčeniu. Ak neexistuje špecifická dlhodobá pomoc, začleňovanie utečencov do právnych predpisov týkajúcich sa bývania nadobúda ešte dôležitejší význam.

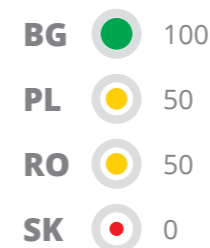
Údaje zozbierané v rámci IET naznačujú, že **povedomie ohľadom rovnakých práv na bývanie a výzvy, ktorým čelia osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, sú obmedzené**, pretože všeobecné právne predpisy týkajúce sa bývania a nariadenia neidentifikujú utečencov a osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou v rámci svojej pôsobnosti. V Bulharsku, Rumunsku a na Slovensku sú osoby s poskytnutou medzinárodnou ochranou uznané iba ako skupiny s osobitnými potrebami/zraniteľné skupiny v právnych predpisoch týkajúcich sa azylu, čo bežní politici takmer vôbec

nevedia alebo nechápu. V Poľsku tieto osoby nie sú identifikované ako také vo všeobecných právnych predpisoch týkajúcich sa bývania, ani v právnych predpisoch týkajúcich sa cudzincov/azylu.

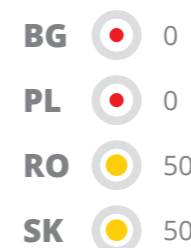
Mechanizmy na začleňovanie:

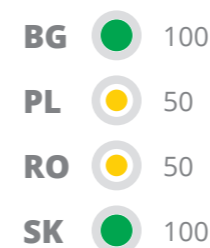
Zodpovednosť za začleňovanie:

Zapojenie sociálnych partnerov:

Partnerstvá špecializovaných mimovládnych organizácií:

Ministerstvá zodpovedné za bývanie nie sú často povinné zo zákona zahrnúť osoby s udelenou medzinárodnou ochranou do svojej agendy. Týmto **inštitúciám chýbajú mechanizmy na preskúmanie svojich politik a monitorovanie výsledkov bývania, ako aj využívanie bytových politik** na zabezpečenie rovnakého prístupu k bývaniu a príspevkom na bývanie pre štátnych príslušníkov svojej krajiny a osoby s udelenou medzinárodnou ochranou⁷⁷.

To komplikuje skutočnosť, že **zodpovednosť za bývanie, sociálne začleňovanie a otázky súvisiace s utečencami, sú pridelené rôznym vládnym orgánom.** Na Slovensku napríklad Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja zodpovedá za smerovanie verejnej politiky v oblasti bývania. Problematika týkajúca sa utečencov je v kompetencii Ministerstva vnútra a sociálne začleňovanie spadá pod Ministerstvo práce, rodiny a sociálnych vecí. Podobne v Poľsku Ministerstvo práce a sociálnej politiky zo zákona koordinuje integráciu prisťahovalcov v Poľsku, zatiaľ čo oblasť bývania spadá do pôsobnosti Ministerstva infraštruktúry, ktoré zase nemá oficiálne poverenie zahrnúť osoby s udelenou medzinárodnou ochranou do svojej agendy. Je preto ťažké identifikovať orgány, ktoré sú zo zákona zodpovedné za začleňovanie problematiky týkajúcej sa utečencov do politik a právnych predpisov v oblasti bývania. Lobovanie za práva osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v súvislosti s ich prístupom k bývaniu môže byť odstrašujúcou úlohou.

Dôležití odborníci v oblasti bývania a zainteresované strany v skúmaných krajinách nie sú pri začleňovaní utečencov takisto aktívni. Hlavní vnútroštátni sociálni partneri, ako napríklad zamestnávateľia alebo odbory, ako aj organizácie občianskej spoločnosti v oblasti bývania neboli zapojení do integrácie utečencov. Takisto výslovne nezahrnuli osoby s udelenou medzinárodnou ochranou do oblasti svojej pôsobnosti.

Bez zapojenia dôležitých tvorcov politik a zainteresovaných strán časť **riadenia bývania pre utečencov a osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou, pochádza skôr z partnerstiev s niektorými mimovládnyimi organizáciami špecializujúcimi sa na oblasť utečencov**, a to dokonca napriek ich obmedzeným kapacitám. Financovanie prostredníctvom Európskeho fondu pre utečencov umožňuje zamestnancom týchto organizácií poskytovať priame služby bývania, ale vo väčšine prípadov nie kvalifikované právne služby. Tieto mimovládne organizácie preskúmavajú právne predpisy, služby a výsledky s azylovými orgánmi a spolu lobujú u obcí a zákonodarného zboru za preskúmanie vnútroštátnych právnych predpisov, aby utečencov zahrnuli do právnych predpisov týkajúcich sa bývania. Vyššie uvedený interdisciplinárny tím expertov v oblasti integrácie utečencov napríklad vytvoril partnerstvo medzi organizáciou Caritas a Úradom pre obecnú pomoc v Lubline (Poľsko), vďaka ktorému sa podarilo dosiahnuť zmeny v miestnych právnych predpisoch, ktoré tiež umožňujú osobám s poskytnutou doplnkovou ochranou, požiadať o sociálne byty.

⁷⁷ V Rumunsku jediná správa, ktorá odkazuje na prístup k bývaniu osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, je výročná správa o postavení cudzincov, ktorí dostávajú formu ochrany, vypracovaná GII. V Poľsku sa uvádza, že miestne orgány monitorujú situáciu v oblasti bývania osôb s udelenou medzinárodnou ochranou na regionálnej úrovni. Toto nie je povinnosť, ani to nevyžadujú vnútroštátne orgány.

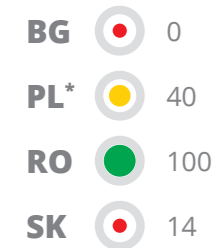
Riadenie bývania pre utečencov môže do istej miery pochádzať od zodpovedných inštitúcií pre azyl v závislosti od ich pôsobnosti v oblasti integrácie. Napríklad strediská GII v Rumunsku prevzali zodpovednosť za niektoré krátkodobé riešenia v oblasti bývania s podporou financovania z Európskeho fondu pre utečencov, ako aj spoločné lobovanie s UNHCR v obciach za prístup k bývaniu. V roku 2012 oslovili dve špecializované mimovládne organizácie, menovite Satele copiilor a Habitat for Humanity Rumunské fórum pre utečencov a migrantov v Rumunsku (projekt financovaný UNHCR) s cieľom rozšíriť svoje služby v oblasti bývania pre Rumunov v prospech osôb s poskytnutou medzinárodnou ochranou. Napriek tomu mnoho z týchto organizácií nemá finančné prostriedky na zaistenie dlhodobej udržateľnosti služieb v oblasti bývania pre utečencov, keďže v súčasnosti sú tieto služby závislé od financovania z Európskeho fondu pre utečencov.

V Poľsku sa uskutočňuje spolupráca na úrovni ministrov v rámci pracovnej skupiny o integrácii. Na miestnej úrovni prebiehajú rôzne diskusné fóra, ktoré zahŕňajú miestne orgány a sociálnych partnerov.

Prístup pre zraniteľné osoby

Zraniteľným skupinám sa venuje nedostatočná pozornosť.

Prístup pre zraniteľné osoby:

* platí pre Varšavu

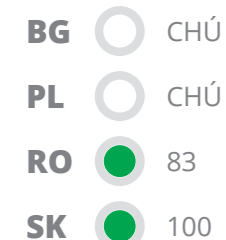
Zraniteľným osobám sa venuje iba obmedzená pozornosť. Vo všeobecnosti nie sú identifikovaní ako zraniteľná skupina v prípade oprávnenosti na všeobecné príspevky na bývanie ako je sociálne bývanie a neexistuje žiadna cieľová podpora bývania pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré sú zraniteľnými osobami. Jednu veľkú výnimku tvorí Rumunsko. V prijímacích zariadeniach GII je k dispozícii bezplatný a neobmedzený pobyt pre zraniteľné skupiny ako deti bez sprievodu, slobodní rodičia, tehotné ženy, seniori, obeť mučenia, znásilnenia a iných foriem traumy a postihnuté osoby. Vo Varšave sú podmienky a finančné požiadavky prístupu k sociálnemu bývaniu pre niektoré zraniteľné skupiny (slobodní rodičia, obeť mučenia) miernejšie. Na Slovensku sú iba maloletí bez sprievodu identifikovaní ako zraniteľné osoby, ktorým štát poskytuje ubytovanie a finančnú pomoc prostredníctvom detských domovov.

Výsledky v oblasti bývania a spokojnosť

Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré využívajú cieľené služby

Neúplne splnená potreba podpory bývania

Percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré využívajú cieľené služby:

Oficiálne informácie o percentuálnej miere tých, ktorým bola poskytnutá medzinárodná ochrana a ktorí využili cieľené služby v poslednom roku, sú zozbierané iba v obmedzenej miere. Percentá sú k dispozícii iba v Rumunsku. V roku 2011 bola 83% osôb udelená forma ochrany z vládneho integračného programu, ktorý im poskytuje podporu bývania. Experti IET odhadujú, že takmer všetky osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v určitom období využívajú štruktúry na podporu bývania, či už vo forme bývania poskytnutého štátom alebo vo forme poradenských služieb poskytnutých mimovládnymi organizáciami ako napríklad na Slovensku. To poukazuje na potrebu cieľených služieb. Zároveň IET ukazovatele výsledkov takisto naznačujú, že iba malé percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranou môže mať skutočný úžitok z bývania, najmä z materiálnej pomoci.

Na Slovensku bývalo 10% utečencov v integračných bytoch alebo ubytovacích zariadeniach, ktoré zabezpečil Migračný úrad, pričom uviedli, že iba malý počet

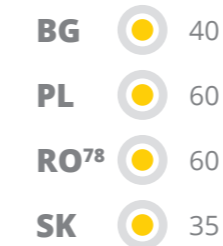
osôb s udelenou medzinárodnou ochranou má prístup k službám poskytovaným štátom. V Poľsku poskytuje cieľenú materiálnu pomoc prostredníctvom piatich bytov pridelovaných ročne mesto Varšava. To však pokrýva iba 5% žiadostí o byty. Navyše poľský expert poznamenáva, že osoby s udelenou medzinárodnou ochranou sa vo všeobecnosti zaujímajú viac o dlhodobú ako dočasnú pomoc. O situácii v Bulharsku neboli prostredníctvom IET k dispozícii žiadne informácie.

Právny vzťah k nehnuteľnosti

Málo údajov o stave bývania osôb s udelenou medzinárodnou ochranou

Súkromné bývanie ako najbežnejšia možnosť, ktorá však nie je ľahko dostupná

Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v súkromnom bývaní:

Oficiálne informácie o situácii v oblasti bývania osôb s udelenou medzinárodnou ochranou nie sú po tom, čo im takáto ochrana bola priznaná, takmer k dispozícii a ešte menej sa vie o ich dlhodobom stave bývania. Údaje IET uvádzajú, že **osoby s formou ochrany sa musia spoľahnúť na komerčný prenájom, ktorý je často vystavený zlej kvalite podmienok bývania.**

Po absolvovaní integračného programu v Rumunsku má bývanie väčšiny osôb s udelenou medzinárodnou ochranou podobu dlhodobého súkromného bývania. Podobne, väčšina opýtaných v Poľsku býva v súkromných bytoch. Nanešťastie napriek tomu, že osoby s udelenou medzinárodnou ochranou majú zo zákona rovnaký prístup k trhu prenájmu, **sú neúmerne zasiahnutí diskriminačnými praktikami.** V oboch krajinách bolo poukázané na ťažkosti s uzatvorením nájomnej zmluvy. Národní experti, ako aj osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v Bulharsku, Rumunsku a Poľsku uvádzajú, že prenajímatelia často odmietajú prenajať bývanie osobám s udelenou medzinárodnou ochranou alebo vyžadujú dodatočné podmienky. V niektorých prípadoch sa v podpísanej zmluve uvádza nižšie nájomné ako to, ktoré skutočne platia, pretože majitelia sa chcú vyhnúť plateniu daní. Bez zmluvy so zákonnými náležitosťami však osoby s udelenou medzinárodnou ochranou nie sú často schopné domáhať sa určitých práv, ktoré im v Rumunsku prináležia zo zákona (napr. predĺženie platnosti identifikačných dokladov, získanie povolenia na trvalý pobyt alebo podanie žiadosti o získanie štátneho občianstva). Poľský expert poznamenáva, že ak neexistujú zmluvy so zákonnými náležitosťami prenajímatelia môžu podnájomníkov takisto ľahšie vystáňovať.

V Bulharsku sa uvádza, že niektoré osoby s uvedenou medzinárodnou ochranou žijú v súkromných bytoch na základe nájomných zmlúv. Na Slovensku experti uvádzajú, že väčšina osôb s udelenou medzinárodnou ochranou strávila nejaký čas v prijímacích a ubytovacích zariadeniach alebo využila ubytovanie poskytnuté mimovládnymi organizáciami počas posledného roku. 35% tých, ktorým bola poskytnutá pomoc od mimovládnych organizácií, skončili v súkromnom bývaní.

Zberatelia údajov nemohli takmer vôbec identifikovať osoby s medzinárodnou ochranou, ktoré bývajú v nehnuteľnosti, ktorej sú vlastníkom. Väčšina sa stretáva s problémami pri vstupe na trh práce z dôvodu nedostatku kvalifikácií alebo ich uznania, ako aj z dôvodu nedostatočného počtu pracovných príležitostí. Často si dokonca nemôžu dovoliť ani prenajať dom a už vôbec nie ho kúpiť. Rumunský expert poukázal na to, že osoby s udelenou medzinárodnou ochranou nemajú prístup

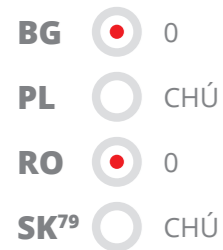
Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou ako vlastníci nehnuteľností:

⁷⁸ V Rumunsku sa informácie týkajú tých osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré absolvovali integračný program alebo tých, ktorí odmietli bývať v ubytovacích zariadeniach.

k príslušným systémom poskytujúcim úvery z dôvodu ich obmedzených úspor, bydliska a pracovných skúseností v danej krajine.

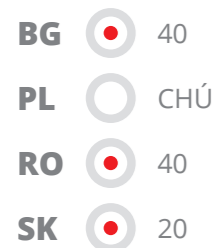
Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v sociálnom bývaní:

Podľa informácií zozbieraných v IET nie je vo všetkých krajinách dlhodobé sociálne bývanie k dispozícii alebo je ťažko dostupné pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou. Na Slovensku bolo možné identifikovať 16 utečencov. Vzhľadom na všeobecný nedostatok možností sociálneho bývania v regióne, zanedbateľný počet osôb skončí pravdepodobne niekde v dlhodobom, štátom podporovanom bývaní. Ako navyše uvádzajú odborníci v Rumunsku, táto skupina nie je na zozname priorit na pridelenie sociálneho bývania.

Spokojnosť so situáciou v oblasti bývania

Oblasť výberu:

Z posúdenia expertov a pohovorov s príjemcami pomoci jasne vyplýva, že iba pár osôb s udelenou medzinárodnou ochranou na Slovensku a iba pár z nich v Bulharsku a Rumunsku bývalo v mieste podľa svojho výberu. V prípade Poľska nie sú k dispozícii žiadne informácie.

Vo všeobecnosti väčšina osôb, s ktorými sa realizovali rozhovory v Rumunsku a Bulharsku, nie je spokojná so svojou situáciou v oblasti bývania. Situácia v Poľsku sa zdá byť mierne priaznivejšia a vo všeobecnosti väčšina osôb s udelenou medzinárodnou ochranou vyjadruje spokojnosť⁸⁰. Pre nich najväčšia výzva spočíva v tom, že bývanie neľahčuje prístup k pracovným príležitostiam a kľúčovým službám. To je tiež zapríčinené tým, že životná úroveň v Lubline a Biela Podlaska (kde sa uskutočnili rozhovory), a najmä predmestia týchto miest sú relatívne chudobné. Oblasť sa vyznačuje vysokou nezamestnanosťou a všeobecným nedostatkom pracovných príležitostí, dobrými službami a spoločenským životom. Uvádza sa vyšší rozdiel v životnej úrovni medzi osobami s udelenou medzinárodnou ochranou a pôvodným obyvateľstvom, ktorý je badateľný vo Varšave a v okolí. V prípade Slovenska nie sú k dispozícii žiadne údaje týkajúce sa spokojnosti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou s ich bývaním.

Prístupnosť a dostupnosť majú väčšiu prioritu ako kvalita bývania.

Vo dôsledku nedostatku bývania majú osoby s udelenou medzinárodnou ochranou tendenciu uspokojiť sa so svojou situáciou, aj keď nie sú úplne uspokojené niektoré z ich základných potrieb. **Cena za bývanie** však vyvoláva **všeobecné obavy**. Experti, ako aj osoby s udelenou medzinárodnou ochranou uvádzajú, že náklady predstavujú hlavnú prekážku v prístupe k primeranému bývaniu. Experti v Rumunsku uvádzajú, že navyše u väčšiny osôb s udelenou medzinárodnou ochranou existuje väčšia pravdepodobnosť, že si vyberú radšej lacnejšiu ako vyhovujúcejšiu možnosť. Niektorí z nich údajne musia bývať či už v skromne udržiavaných príbytkoch alebo miestach, ktoré nedosahujú štandardnú úroveň, často v chudobných a znevýhodnených štvrtiach. Keďže mnohí musia prijať zle platené zamestnania na zaistenie príjmu, hľadajú lacnejšie

ubytovanie a vzdávajú sa bývania podľa svojho výberu a preferencií. Toto je dôvod, pre ktorý majú problémy súvisiace s prístupnosťou a dostupnosťou zvyčajne väčšiu prioritu ako kvalita bývania. V dôsledku toho **končia v bývaní, v ktorom sú menej spokojní pokiaľ ide o prístup k dobrému zamestnaniu a spoločenskému životu.**

Záver

Analýza ukazovateľov zahrnutých do IET naznačuje, že vo všetkých skúmaných krajinách majú osoby s udelenou medzinárodnou ochranou vo všeobecnosti rovnaké zákonné práva ako štátni príslušníci danej krajiny na základe vnútroštátnych právnych predpisov týkajúcich sa voľného pohybu a pobytu, vlastníckych práv, prístupu k bývaniu a príspevkov na bývanie. Zároveň naznačuje, že spomínané osoby v praxi čelia prekážkam, ktoré bránia účinnému prístupu k týmto právam.

Napríklad v Bulharsku a Poľsku sú miestne právne predpisy týkajúce sa bývania v rozpore s vnútroštátnymi právnymi predpismi týkajúcimi sa azylu. V týchto krajinách (s výnimkou príkladov osvedčenej praxe vo Varšave a v Lubline) miestne právne predpisy, ktoré zahŕňajú požiadavky štátneho občianstva, úradného prihlásenia alebo predošlého pobytu, účinne vylučujú osoby s udelenou medzinárodnou ochranou z rovnakého prístupu k bývaniu a príspevkom na bývanie. Preskúmanie miestnych právnych predpisov je nevyhnutné na zrušenie akýchkoľvek diskriminačných praktík.

Osvedčenou praxou v troch zo štyroch uvedených krajín je, že všetky osoby s udelenou medzinárodnou ochranou sú zahrnuté do príslušných právnych predpisov. Slovensko utečencom obmedzuje rovnaký prístup a vylučuje osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou.

Vo všeobecnosti je potrebné venovať viac pozornosti osobitným potrebám utečencov a osobám s udelenou doplnkovou ochranou. Na niektoré príklady osvedčenej praxe je v tomto ohľade možné poukázať v Rumunsku, kde štát ponúka cieleňú, dočasnú a dlhodobú finálnú podporu alebo materiálnu pomoc pre bývanie. Podľa rumunských IET expertov je potrebné lepšie informovať osoby s udelenou medzinárodnou ochranou o týchto možnostiach a je nevyhnutné zlepšiť ich implementáciu, najmä pokiaľ ide o pridelovanie finančných prostriedkov. V Poľsku a na Slovensku sa existujúca podpora bývania väčšinou nezameriava na osoby s formou ochrany, zatiaľ čo Bulharsko ponúka iba dočasné riešenia. Mimovládne organizácie, ktoré pomáhajú osobám s udelenou medzinárodnou ochranou, sa vo všeobecnosti môžu spoľahnúť iba na obmedzené finančné prostriedky pridelené štátom, ktoré sú vyžadované na spolufinancovanie podpory z Európskeho fondu pre utečencov.

Začleňovanie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do právnych predpisov týkajúcich sa bývania sa vo všetkých štyroch krajinách takmer vôbec neuskutočňuje. Hlavní sociálni partneri v oblasti bývania nezahrnuli osoby s udelenou medzinárodnou ochranou do oblasti svojej pôsobnosti. Osobitné potreby osôb s udelenou medzinárodnou ochranou preto nie sú dostatočne uznané politikmi a odborníkmi, a preto je pre takéto osoby v praxi zložitejšie domáhať sa rovnakého prístupu k bývaniu a príspevkom na bývanie. Toto sa týka predovšetkým ich prístupu k dlhodobým riešeniam bývania, keďže príslušná cieleňá podpora nie je takmer vôbec prístupná ani v jednej zo štyroch spomínaných krajín.

79 Vzhľadom na to, že nie je možné zistiť percento alebo trend utečencov žijúcich v sociálnych bytoch, ukazovateľ pre Slovensko je bodovo hodnotený ako „chýbajúce údaje“. Absolútne číslo je však k dispozícii: uvádza sa 16 utečencov, ktorí bývajú v sociálnych bytoch (pre osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou, nie je k dispozícii dlhodobá podpora sociálneho bývania).

80 Je dôležité mať na zreteli, že všetky osoby, s ktorými sa realizovali rozhovory, boli čečenského pôvodu, teda skupina príjemcov, ktorí napriek tomu, že predstavovali veľkú väčšinu utečencov a osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou, sa líši od osôb s udelenou medzinárodnou ochranou s pôvodom z akejkoľvek krajiny.

Dostupnosť bývania spôsobuje mimovládny organizáciám, ktoré pomáhajú osobám s udelenou medzinárodnou ochranou, ako aj týmto samotným osobám, vážne obavy. Väčšina z nich sa snaží rýchlo zabezpečiť príjem, najmä ak nemali prístup na trh práce počas azylového konania. To je dôvod, pre ktorý osoby s formou ochrany často súhlasia s nízkou kvalitou bývania v nízkopríjmových štvrtiach, a preto majú menej vyhladok na integráciu.

Možno to zhrnúť tak, že postupy posudzovania kvality a skúsenosti utečencov odzrkadľujú najväčšiu prekážku, ktorú uviedli experti vo všetkých štyroch krajinách – všeobecný nedostatok finančne dostupného a sociálneho bývania.

III.5 Zlúčenie rodiny pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v Bulharsku, Poľsku, Rumunsku, a na Slovensku

Úvod

Zjednotenie rodiny podporuje právo na rodinný život.

Rodina je považovaná za najprirodzenejšiu a základnú jednotku spoločnosti a vyžaduje si úplnú ochranu zo strany štátu. Tento princíp zjednotenia rodiny vytvára základ práva na rodinný život, a teda na zlúčenie rodiny.

Zlúčenie rodiny je ľudským právom.

Právo na rodinný život je zakotvené v rade právnych nástrojov na ochranu ľudských práv, ktoré chránia ľudské práva jednotlivcov. Predovšetkým článok 16 ods. 3 Všeobecnej deklarácie ľudských práv, článok 17 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a článok 8 Európskeho dohovoru o ľudských právach podporujú toto právo.

Definícia zlúčenia rodiny podľa UNHCR

UNHCR definuje zlúčenie rodiny ako proces zlúčenia rodín, najmä detí a starších závislých osôb s predchádzajúcimi poskytovateľmi starostlivosti na účely vytvorenia alebo obnovenia dlhodobej starostlivosti (UNHCR, 2006). Zjednotenie rodiny sa chápe ako „zásada, ktorá umožňuje ochranu rodiny ako prirodzenej a základnej bunky spoločnosti, ako sa uvádza v článku 16 Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Na základe tejto zásady je možné priznať postavenie utečenca manželovi/manželke alebo osobám závislým od osoby, ktorá spĺňa požiadavky na udelenie štatútu utečenca. Ak manželia alebo osoby, ktoré sú od nich závislé, získajú postavenie utečenca na základe uplatnenia zásady zlúčenia rodiny, mali by nadobudnúť „odvodené postavenie“ (ibid.).

Osobitná pozornosť by sa mala venovať osobám s udelenou medzinárodnou ochranou podľa smernice EÚ o zlúčení rodiny.

Povinné horizontálne ustanovenie článku 17 smernice EÚ o zlúčení rodiny (Rada Európskej únie, 2003) uvádza, že právo na rodinný život musí byť rešpektované počas celého procesu zlúčenia rodiny. Členské štáty majú povinnosť individuálne preskúmať každý prípad. Smernica potvrdzuje, že „zlúčenie rodiny je nevyhnutný spôsob na umožnenie rodinného života. Pomáha vytvárať sociálno-kultúrnu stabilitu, ktorá uľahčuje integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín v členskom štáte, čo slúži aj na podporu ekonomickej a sociálnej súdržnosti, základného cieľa spoločenstva uvedeného v zmluve“ (bod odôvodnenia 4 preambuly). Obzvlášť pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou smernica zdôrazňuje, že „osobitnú pozornosť je potrebné venovať situácii utečencov s ohľadom na príčiny, ktoré ich donútili opustiť svoju krajinu a bránili im tam viesť normálny rodinný život. Preto je potrebné ustanoviť priaznivejšie podmienky na uplatnenie ich práva na zlúčenie rodiny“ (bod odôvodnenia 8). Keďže ochrana potrieb utečencov a osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou, sú rovnaké, mali by mať taktiež rovnaké práva a úžitok z rovnakých postupov (Európska komisia, 2011a, s. s. 6). Zlúčenie rodiny je obzvlášť dôležité právo pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou a kľúčovým predpokladom pre ich úspešné začlenenie do hostiteľskej spoločnosti.

Táto tematická správa používa zozbierané údaje v rámci pilotnej fázy IET s cieľom posúdiť a porovnať politiky a postupy zlúčenia rodiny v Bulharsku, Poľsku, Rumunsku a na Slovensku. Rozmer nástroja na zlúčenie rodiny tvorí 39 rôznych ukazovateľov vrátane právnych, finančných ukazovateľov, ukazovateľov pre politiky a ukazovateľov výsledkov. Štruktúra analýzy je takáto: začína niekoľkými všeobecnými pripomienkami

týkajúcimi sa dostupnosti údajov, na ktorej sa zakladá význam systematickejšieho zhromažďovania informácií. Nasleduje celkový prehľad výsledkov a skúseností v súvislosti so zlúčením rodiny v štyroch krajinách. Tento prehľad je základom pre ďalšiu, detailnejšiu analýzu prekážok identifikovaných v rámci IET. Právne, ako aj procesné prekážky budú predmetom osobitnej diskusie na uplatnenie práva na zlúčenie rodiny (t.j. žiadosť o zlúčenie rodiny) a na sprístupnenie a využívanie štruktúr na podporu integrácie. Záverečná časť zhrňa kľúčové zistenia a poukazuje na niektoré prípady osvedčenej praxe.

Analýza IET týkajúca sa zlúčenia rodiny – kľúčová otázka

Situácia – prehľad dostupných údajov a skúseností

V ideálnom prípade je komplexné hodnotenie založené na viacerých druhoch odborných posudkov zozbieraných rôznymi zodpovednými orgánmi prostredníctvom rozličných typov dôkazov. Ako bolo načrtnuté v tejto časti oficiálne štatistiky na zlúčenie rodiny sú v tomto regióne ťažko prístupné. IET sa vo veľkej miere spolieha na hodnotenia expertov doplnené o náhľad z kvalitatívne zozbieraných údajov.

Zber údajov o zlúčení rodiny

Rozdelené rodiny sa zriedka počítajú alebo sledujú kvôli problému so zlúčením.

V troch zo skúmaných krajín **nie sú údaje o zlúčení rodín osôb s udelenou medzinárodnou ochranou oficiálne a systematicky zozbierané**. Spoľahlivé informácie o týchto osobách (a vo všeobecnosti štátnych príslušníkov tretích krajín), ktorí sa zlúčia alebo sa chcú zlúčiť so svojimi rodinami, nie sú z toho dôvodu ľahko dostupné. **Bulharsko je jediná krajina v regióne, ktorá zhromažďuje štatistiky súvisiace so zlúčením rodiny**. V roku 2012 bolo z 54 žiadostí o zlúčenie rodiny podaných v Bulharsku schválených 17, šesť zamietnutých a v štyroch prípadoch bolo konanie prerušené.

V rámci zberu údajov pre IET vláda a zainteresované strany v projekte v ostatných troch krajinách identifikovali v predchádzajúcom roku iba **malý počet žiadostí o zlúčenie rodiny spomedzi osôb s udelenou medzinárodnou ochranou**. V Rumunsku, na Slovensku a Poľsku sa vyskytlo menej ako 10 prípadov. Keďže neexistujú opatrenia týkajúce sa celkovej potreby zlúčenia rodiny v zmysle počtu osôb s udelenou medzinárodnou ochranou oddelených od svojej rodiny a počtu tých, ktorí chcú podať žiadosť, je nemožné vyhodnotiť účinnosť a efektívnosť konaní o zlúčení rodiny. V tejto súvislosti by mal v tomto regióne narastať význam posilňovania zberu údajov a monitorovania potrieb a konaní o zlúčení rodiny. IET ponúka hodnotný rámec pre takýto zber údajov.

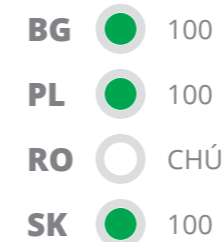
Vo všeobecnosti sa opätovné zjednotenie rodiny väčšinou spája s krajinami s dlhodobým prisťahovalectvom ako Nemecko alebo Holandsko. Údaje z Eurostatu v skutočnosti naznačujú, že zlúčenie je rovnako dôležité v nových krajinách imigrácie (Huddleston, Opätovné zjednotenie rodiny: čeliť stereotypom, pochopiť rodinný život, 2011). Zatiaľ čo v Rumunsku sa väčšina opätovných zjednotení týka členov rodín občanov EÚ, Bulharsko má významný podiel štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí prichádzajú do krajiny na základe opätovného zjednotenia rodiny (43% zo všetkých

nových prisťahovalcov v Bulharsku tvoria štátni príslušníci tretích krajín, ktorí sa snažia o opätovné zjednotenie) (ibid.).

Skúsenosti so zlúčením rodiny

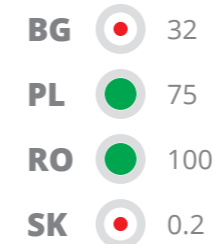
Malé čísla nevyhnutne neznamenajú nízky záujem o zlúčenie rodiny.

Percentuálny podiel osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré považujú zlúčenie za dôležité pre svoju integráciu:

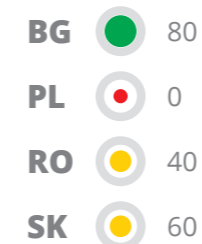

Obmedzený úspech, ako aj spokojnosť s konaniami o zlúčení rodiny

Úspešné žiadosti:

Spokojnosť s konaniami:

V zásade malé počty nevyhnutne neodrážajú malý záujem. Informačné bariéry a ďalšie prekážky môžu zamedziť osobám s udelenou medzinárodnou ochranou prístup ku konaniam o zlúčení rodiny. Osoby s udelenou formou ochrany, ktoré majú strach z nespĺnenia požiadaviek, môžu váhať, či podať žiadosť o zlúčenie. To môže mať podstatné následky pre ich blahobyt a sociálne začleňovanie v krajine v ktorej získali azyl. Keďže odlúčenie od členov rodiny je bežné v situáciách núteného presídlenia, vyhľadávanie členov rodiny a zlúčenie rodiny sú obzvlášť dôležité pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou na začatie nového života. Smernica EÚ o zlúčení rodiny (Rada Európskej únie, 2003) tiež jasne uvádza, že zlúčenie rodiny je potrebné na uľahčenie integrácie. V skutku **všetky osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré sa zúčastnili fokusových skupín v rámci IET, považujú zlúčenie rodiny za kľúčové v ich integrácii**.

Informácie o úspešnosti a spokojnosti s konaniami o zlúčení rodiny osôb s udelenou medzinárodnou ochranou vo všetkých štyroch krajinách je možné získať prostredníctvom fokusových skupín s osobami s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré využívajú služby mimovládnych organizácií a z hodnotení expertov, ktoré sú uvedené v ukazovateľoch IET týkajúcich sa výsledkov. Žiadosti boli všeobecne úspešnejšie v Rumunsku (100 %) a Poľsku (odhadom 75 %) ako v Bulharsku (okolo 30 %) alebo na Slovensku (iba jeden úspešný prípad)⁸¹. Na Slovensku je pre členov rodiny hlavnou prekážkou získanie víz pre vstup na územie Slovenskej republiky. Zo šiestich osôb, ktoré požiadali o zlúčenie rodiny, päť sa nemohlo úspešne zlúčiť z dôvodu problémov pri získavaní potrebných vstupných dokladov. V Poľsku potrebujú osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré nemôžu požiadať o zlúčenie rodiny počas ochranného obdobia v dĺžke šiestich mesiacov, splniť vyššie požiadavky (spojené s finančnými prostriedkami a zdravotným poistením)⁸². Z tohto dôvodu sú žiadosti podané v Poľsku zamietnuté, pretože príjemcovia nespĺňajú požiadavky alebo je pre nich nemožné predložiť potrebné dokumenty včas. Neúplná dokumentácia alebo rodinní príslušníci nespĺňajúci definíciu rodiny sú dôvodmi na zamietnutie v Bulharsku.

Celková spokojnosť s konaniami o zlúčení rodiny v štyroch krajinách sa zdá byť zmiešaná. Na jednej strane väčšina osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, s ktorými sa realizoval rozhovor a mali možnosť požiadať o zlúčenie rodiny, uviedla, že vo všeobecnosti sú spokojní s konaniami (to však neznamená nevyhnutne s ich výsledkami). Na druhej strane sa však mnohí z nich **stážovali ohľadom vzniknutých nákladov, ako aj nedostatočnej flexibility v súvislosti s dokumentmi z krajiny pôvodu**. Nedostatok flexibility platí obzvlášť pre somálskych občanov, s ktorými sa realizovali rozhovory a ktorí mali ťažkosti s akceptovaním svojich dokumentov v Poľsku a na Slovensku. V Rumunsku sa osoby s medzinárodnou

81 Vo všetkých štyroch krajinách je počet žiadostí o zlúčenie rodiny relatívne nízky. Je však potrebné poznamenať, že toto nevyhnutne neodráža potrebu a želanie zlúčenja rodiny.

82 Časové obmedzenie pre ochranné obdobie existuje aj na Slovensku. To je predmetom podrobnejšej diskusie, ktorá sa uvádza nižšie.

ochranou pravidelne sťažujú v súvislosti s výdavkami a časom, ktorý sa vyžaduje na prípravu žiadosti. Ďalším problémom, ktorý sa uvádza v prípade Bulharska a Poľska, je absencia podpory integrácie pre členov rodiny, ktorí sú živiteľmi a samostatne nežiadajú o azyl. Na Slovensku niekoľko neúspešných žiadateľov opustilo krajinu. Nedostatok možností na zjednotenie s členmi rodiny môže preto vážne narušiť integráciu ako dlhodobé riešenie v tomto regióne a dokonca prispieť k sekundárnym pohybom.

Uplatňovanie práva na zlúčenie rodiny – právne a procesné prekážky

Rozhovory s osobami s udelenou medzinárodnou ochranou a hodnotenia expertov naznačujú, že veľa príjemcov nemôže požiadať o zlúčenie rodiny vzhľadom na procesné prekážky, najmä nadmerne vysoké praktické a cestovné výdavky a nedostatok flexibility v súvislosti s dokumentmi z krajiny pôvodu. Problémy môžu sčasti vznikáť aj v dôsledku právnych prekážok. Táto časť podrobnejšie objasní tieto právne a procesné prekážky pri podávaní žiadostí o zlúčenie rodiny.

Definícia rodiny a pojem odkázanosti

Rozličné ustanovenia o zlúčení rodiny vedú k ochrane a povoleniam na pobyt na účely zlúčenia rodiny.

Hlavné právne prekážky zlúčenia rodiny súvisia s definíciou rodiny a pojmom odkázanosti⁸³. V tejto súvislosti sa ustanovenia, ktoré upravujú právo na vstup do krajiny a zotrvanie v nej, môžu líšiť v závislosti od toho, či je členom rodiny priznaná forma ochrany (či už z dôvodov ich vlastnej ochrany alebo odvodenú od osoby, ktorá ich pozýva) alebo, ak nespĺňajú individuálne požiadavky alebo nepožiadajú o ochranu, môže im byť udelené povolenie na pobyt (na základe zásady jednoty rodiny). Zámerom IET, a teda tejto analýzy, sú konania o zlúčení rodiny vedúce k ochrane. Napriek tomu informácie zhromaždené na účely zjednotenia rodiny sa taktiež berú do úvahy, aby zahrnuli členov živiteľovej rodiny, ktorí neboli súčasťou konania o určení postavenia utečenca na základe opätovného zjednotenia⁸⁴.

Obmedzené chápanie závislosti v zákonných definíciách.

Vo všetkých štyroch krajinách právny rámec zjednotenia, ako aj zlúčenia rodiny obsahuje základ, t.j. nukleárnu rodinu, ktorú tvorí manžel(ka) a nepľnoleté slobodné deti. Smernica EÚ o zlúčení rodiny stanovuje túto úzku definíciu ako minimálnu normu, ale členským štátom povoľuje používať širší výklad členov rodiny na zahrnutie ďalších závislých členov rodiny, ako aj nezosobášených partnerov v stabilnom dlhotrvajúcom vzťahu. V prípade utečencov smernica EÚ zaväzuje členské štáty zahrnúť rodičov detí bez sprievodu.

Obmedzenie práva na zlúčenie rodiny pre utečencov a osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou pre nukleárne rodiny, nedostatočne zohľadňuje ich mimoriadne skúsenosti. Rôzne kultúrne výklady napríklad spochybňujú chápanie rodiny. Navyše sa úloha opatrovníctva často mení v situáciách núteného presídlenia, keď sa podpora pre rodiny vzťahuje aj na vzdialených príbuzných. Vzhľadom na traumatické a náročné skúsenosti s útekem pred prenasledovaním, by sa mala citová

83 Hoci neexistuje medzinárodná definícia odkázanosti UNHCR opisuje odkázané osoby ako osoby, ktoré sa pre svoju existenciu podstatne a priamo spoliehajú na iné osoby obzvlášť z finančných dôvodov, ale tiež berú do úvahy citovú závislosť. Zásada odkázanosti uznáva, že rodinný vzťah zvyčajne prekračuje pochopenie podstaty rodiny (Informatívna poznámka UNHCR: *Zlúčenie rodiny v kontexte presídľovania a integrácie. Ochrana rodiny: Výzvy vo vykonávaní politiky v kontexte presídľovania*. Ročné tripartitné konzultácie o presídľovaní, Ženeva, 20. - 21. jún 2001).

84 Použitie a rozlíšenie pojmov *zlúčenie* a *zjednotenie* má v oficiálnych textoch a verejných diskusiách ďaleko od jasnej definície. V tejto správe *zlúčenie* zahŕňa možnosť členov rodiny získať postavenie ochrany, zatiaľ čo *zjednotenie* sa používa v prípade, ak členovia rodiny dostanú povolenie na pobyt. Získanie povolenia na pobyt na účely zlúčenia rodiny teda nezahŕňa konanie o určení postavenia utečenca pre člena živiteľovej rodiny (ale nasleduje konanie o zlúčení, ktoré sa zvyčajne vzťahuje na štátnych príslušníkov tretích krajín).

závislosť posudzovať rovnako ako finančná závislosť. Špecifický kontext utečenca si teda vyžaduje širšiu definíciu závislosti, a to najmä takú, ktorá zahŕňa nielen finančnú, ale aj fyzickú, psychologickú a citovú väzbu⁸⁵.

Trochu širšie chápanie zlúčenia rodiny na Slovensku a v Rumunsku

V rámci zlúčenia rodiny definície členov rodiny, ktorí majú právo na odvodené postavenie a odkázanosť, sú trochu širšie na Slovensku a v Rumunsku. V týchto dvoch krajinách majú vyššie uvedené právo manželia a maloleté deti (vrátane adoptovaných detí v Rumunsku), ako aj slobodné plnoleté deti, ktoré sa nemôžu o seba starať zo zdravotných dôvodov a rodičia, ktorí sa o seba nedokážu postarať a nedostávajú primeranú podporu pre rodinu v krajine ich pôvodu. V Rumunsku sa takéto právo vzťahuje aj na rodičov alebo opatrovníkov detí bez sprievodu, ktoré majú istú formu ochrany. Tieto ustanovenia sú zahrnuté do všeobecných právnych predpisov o cudzincoch a nie do právnych predpisov príslušných krajín týkajúcich sa azylu. Ak nie je uvedené inak⁸⁶, s osobami s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré sú účastníkmi konania o zlúčení rodiny podľa právnych predpisov o cudzincoch, sa zaobchádza ako s bežnými štátnymi príslušníkmi tretích krajín⁸⁷.

Zákonné ustanovenia pre odvodené postavenie v právnych predpisoch týkajúcich sa azylu existujú iba v Bulharsku, kde „za sa utečencov považuje manžel(ka) cudzinca s udeleným postavením cudzinca a ich maloleté dieťa a slobodné nepľnoleté deti v miere, v akej to je v súlade s ich individuálnym štatútom“ (Zákon o azyle a utečencoch § 8 ods. 2)⁸⁸.

- BG*** Manžel(ka) a slobodné nepľnoleté deti
- PL** Manžel(ka) a slobodné nepľnoleté deti (vrátane adoptovaných detí)
- RO** Manžel(ka) a slobodné nepľnoleté deti (vrátane adoptovaných detí), závislé dospelé deti, závislí rodičia, rodičia a opatrovník detí bez sprievodu
- SK** Manžel(ka) a slobodné nepľnoleté deti, závislé dospelé deti, závislí rodičia

* právne predpisy týkajúce sa azylu

Striktnejšia definícia v prípade zlúčenia rodiny vedúca k ochrane

Ak zlúčenie rodiny zahŕňa možnosť získať postavenie ochrany pre členov rodiny, definícia rodiny a závislosti má tendenciu byť obmedzujúcejšia ako v prípadoch dočasného pobytu na účely zjednotenia rodiny.

Najširšie chápanie zlúčenia rodiny v Bulharsku

V rámci rozsahu zlúčenia rodiny (vedúcej k ochrane) Bulharsko ponúka najširšie chápanie odkázanosti. Po prvé, zahŕňa manžela alebo osobu, s ktorou je živiteľ v preukázateľne stálom a dlhotrvajúcom vzťahu a ich maloleté a slobodné deti. Po druhé, členovia rodiny, ktorí sú spôsobilí na zlúčenie rodiny zahŕňajú slobodné dospelé deti, ktoré sa nedokážu o seba postarať z dôvodu vážnych zdravotných problémov. Po tretie, zahrnutí sú tiež rodičia oboch manželov, ktorí nie sú schopní sa o seba postarať z dôvodu ich veku alebo vážnej choroby.

85 Vid' reakciu UNHCR na Zelenú knihu Európskej komisie o práve na zlúčenie rodiny štátnych príslušníkov tretích krajín žijúcich na území Európskej únie (smernica 2003/86/EC), február 2012. Dostupné na internete: <http://www.refworld.org/docid/4f55e1cf2.html>.

86 V Rumunsku sú osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré žiadajú o dlhodobé víza pre zlúčenie rodiny, oslobodené od splnenia určitých požiadaviek (ako napríklad dôkaz o legálnom ubytovaní, finančné prostriedky na živobytie a zdravotné poistenie).

87 Podľa slovenského experta zákonné ustanovenia o dočasnom pobyte na účely zlúčenia rodiny zahŕňajú osoby s udelenou medzinárodnou ochranou. V praxi sa však toto konanie pre nich nevykonáva.

88 K dispozícii na internetovej stránke: http://www.mvr.bg/NR/rdonlyres/BC96E947-6DF6-48F6-9872-85F94CE8FC6C/0/07_Law_Asymylum_Refugees_EN.pdf. Treba poznamenať, že „štatút“ sa zdá byť chybou, ktorá odkazuje na „postavenie“.

Definície sú taktiež trochu širšie pre rodičov maloletých detí na Slovensku a v Poľsku. V Poľsku sú v skupine maloletých detí zahrnuté adoptované deti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou a/alebo manžel(ka) v prípade skutočného rodičovského dohľadu alebo starostlivosti. V Rumunsku právne predpisy týkajúce sa azylu a súvisiace so zlúčením rodiny zahŕňajú iba manželov a maloleté deti, ale aj členov rodiny tak utečencov, ako aj osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou v rámci a mimo územia Rumunska.

- BG** Manžel(ka) a osoby v preukázateľne stálom a dlhotrvajúcom vzťahu, slobodné maloleté deti, dospelé závislé deti, závislí rodičia
- PL** Manžel(ka) slobodné maloleté deti (vrátane adoptovaných detí), rodičia maloletých detí
- RO** Manžel(ka) slobodné maloleté deti (vrátane adoptovaných detí),
- SK*** Manžel(ka) slobodné maloleté deti, rodičia maloletých detí

* iba pre uznaných utečencov

Právne požiadavky pre podanie žiadosti

Žiadne požiadavky pobytu alebo znalosti jazyka a posúdenia integrácie, ale finančné zdroje, bývanie a zdravotné poistenie sa vyžadujú vždy.

Vo všetkých štyroch krajinách môžu utečenci a osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou požiadať o zlúčenie rodiny na základe uznania ich postavenia bez toho, aby museli splniť akúkoľvek požiadavku pobytu. Zároveň pre podanie žiadosti o zlúčenie rodiny neexistuje požiadavka znalosti jazyka, ani posúdenia integrácie. Toto je tiež prípad štátnych príslušníkov tretích krajín vo väčšine európskych krajinách. V týchto štyroch krajinách sa uloženie ďalších požiadaviek ako napr. dôkaz o finančných zdrojoch, ubytovaní alebo zdravotnom poistení líši.

Jazyk/integrácia:

- BG** 100
- PL** 100
- RO** 100
- SK** 100

Finančné zdroje:

- BG** 100
- PL** 50
- RO** 100
- SK** 25

Bulharsko a Rumunsko ponúkajú najpriaznivejšie zákonné možnosti bez časového obmedzenia. V Bulharsku neplatí pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou požiadavka finančných zdrojov, ktorá existuje pre štátnych príslušníkov tretích krajín. Požiadavky bývania a zdravotného postenia neexistujú pre žiadnu z týchto skupín. V Rumunsku sa ustanovenia líšia v závislosti od konania. Zatiaľ čo jediná zákonná požiadavka na zlúčenie rodiny sa týka dokázania rodinného vzťahu, ktorý musí časovo predchádzať príchodu osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do krajiny, žiadatelia v konaní o zlúčení rodiny (ktorý platí pre akéhokoľvek štátneho príslušníka tretej krajiny) potrebujú preukázať svoje finančné prostriedky vrátane pracovnej zmluvy, ako aj iné finančné zdroje.

Skúsenosti mimovládnych organizácií uvedené v bodovom hodnotení IET poukazujú na **medzery medzi zákonnými ustanoveniami a ich vykonávaním v praxi.** Aj keď požiadavka finančných zdrojov nie je zo zákona povinná pre osoby s udelenou formou ochrany v Rumunsku, v praxi je nevyhnutné finančné zdroje preukázať, aby bola žiadosť úspešná. Podľa experta, ktorý pomáhal irackému utečencovi v procese zlúčenia rodiny, sa v tomto prípade výlučne vyžadovala pracovná zmluva. Podobne sú osoby s udelenou formou ochrany zo zákona vyňaté z požiadaviek bývania a zdravotného poistenia, ktoré sú však povinné pre všetkých štátnych príslušníkov tretích krajín v konaní o zlúčení rodiny. V praxi sa však v Rumunsku dôkaz o bývaní a zdravotnom poistení od osôb s udelenou medzinárodnou ochranou požadoval a považoval sa za výhodu pri posudzovaní ich žiadostí.

Bývanie:

- BG** 100
- PL** 0
- RO** 100
- SK** 25

Zdravotné poistenie:

- BG** 100
- PL** 50
- RO** 100
- SK** 25

Na Slovensku a v Poľsku majú osoby s udelenou medzinárodnou ochranou pri žiadosti priaznivejšie podmienky iba v prípade, ak je žiadosť podaná v rámci troch (Slovensko) a šiestich mesiacov (Poľsko) od priznania statusu. Špecificky na Slovensku je problémom, že lehota v súvislosti s týmito priaznivejšími ustanoveniami platí iba pre uznaných utečencov, a nie pre osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou a musia vždy splniť prísnejšie požiadavky.

Na Slovensku sa od utečencov nevyžaduje splnenie žiadnych dodatočných podmienok, ak podajú žiadosť do troch mesiacov. Potrebujú iba platný cestovný doklad a dôkaz o rodinnom vzťahu. IET údaje objasňujú, že pre utečencov je de facto nemožné požiadať a zaobstarať potrebné doklady v rámci troch mesiacov. V praxi teda osoby s udelenou medzinárodnou ochranou musia splniť rovnaké požiadavky ako štátni príslušníci tretích krajín⁸⁹. Podobne podľa poľského práva osoby s udelenou medzinárodnou ochranou môžu požiadať o zlúčenie rodiny v rámci šiestich mesiacov po tom, čo im bola udelená ochrana bez toho, aby museli splniť dodatočné podmienky. Ak žiadosť nie je podaná v lehote šiestich mesiacov, platia rovnaké požiadavky ako pre štátnych príslušníkov tretích krajín.

Časové obmedzenia pre priaznivé zaobchádzanie na Slovensku a v Poľsku vedú k ďalším prekážkam.

Tak na Slovensku, ako aj v Poľsku vedú časové obmedzenia týkajúce sa priaznivejších ustanovení k dodatočným prekážkam pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré nemajú možnosť podať žiadosť alebo preukázať potrebné dokumenty včas. V Poľsku sú dodatočné požiadavky, ktoré sa týkajú finančných prostriedkov, bývania a zdravotného poistenia, vysvetlením pre 90% nedávno zamietnutých žiadostí žiadateľov o zlúčenie rodiny, pričom najťažšie je splniť požiadavku finančných prostriedkov (70% všetkých zamietnutých žiadostí)⁹⁰.

Poľsko je jediná krajina, ktorá vyžaduje potvrdenie o bývaní od všetkých žiadateľov o zlúčenie rodiny bez ohľadu na to, aj keď podali žiadosť v rámci šesťmesačnej lehoty priaznivého zaobchádzania.

Vyhľadávanie rodiny

Nedostatočné znalosti o vyhľadávacích službách a potrebách

V Poľsku a na Slovensku lehoty pre priaznivé zaobchádzanie predstavujú hlavné prekážky, keďže predloženie úplnej žiadosti v rámci stanoveného časového obdobia je takmer nemožné kvôli ťažkostiam súvisiacim so získaním potrebných dokumentov alebo pretože v prvom rade je potrebné zložiť vyhľadávanie členov rodiny. Vyhľadávanie rodiny je základným prvkom zlúčenia rodiny osôb s udelenou medzinárodnou ochranou. Vzhľadom na ich mimoriadne okolnosti sa vyhľadávanie členov rodiny môže stať nevyhnutné, čo môže mať za následok dlhé konanie s dĺžkou vo všeobecnosti presahujúcou tri mesiace. Lehoty týkajúce sa priaznivého zaobchádzania v prípade zlúčenia rodiny sa preto zdajú byť problematické, ak lehota potrebná na vyhľadávanie členov rodiny ešte neuplynula.

⁸⁹ Slovenské právne predpisy boli nedávno zmenené a oslobodenie od požiadavky finančných prostriedkov pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v zákone č. 404/2011 Z.z o pobyte cudzincov bolo zrušené. Teraz musia splniť také isté podmienky ako štátni príslušníci tretích krajín, teda preukázať finančné prostriedky.

⁹⁰ Tieto údaje sa spoliehajú na znalosti a skúsenosti Úradu pre cudzincov a týkajú sa iba druhostupňových prípadov. Navyše je potrebné vziať do úvahy, že počet žiadateľov o zlúčenie rodiny, na ktorom sa zakladajú tieto informácie, je relatívne nízky.

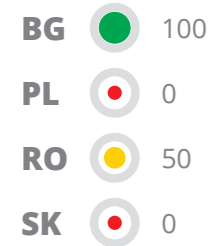
O službách a potrebách vyhľadávania rodiny v týchto štyroch krajinách sa vie len málo, keďže v každej z nich chýbajú príslušné údaje, rozpočty alebo politiky. **Ustanovenia o činnostiach, ktoré sa majú uskutočniť, ak nie je známa poloha člena rodiny zahŕňajú iba bulharské právne predpisy.** Vo všetkých štyroch krajinách vyhľadávacie služby poskytujú mimovládne organizácie, väčšinou Červený kríž, ktoré sú občas čiastočne financované príslušným štátom. V rámci projektu IET bolo zistené, že takéto služby sú málo známe a nie široko využívané.

Doloženie rodinných väzieb

Vyžaduje sa flexibilnejšie doloženie rodinných väzieb.

Dokumentácia, ktorá sa vyžaduje pri podaní žiadosti o zlúčenie rodiny a opätovné spojenie rodiny nie je v súlade s realitou ľudí a rodín ohrozených prenasledovaním, ktorí utekajú z krajín sužovaných vojnou a/alebo rozpadajúcich sa štátov. Je nutné vziať do úvahy, že osoby s udelenou medzinárodnou ochranou často nemajú a nie sú schopné získať doklady ako pas, rodný, úmrtný, sobášny list alebo potvrdenia od lekára preukazujúce rodinné väzby a závislosť. Smernica EÚ o zlúčení rodiny preto zdôrazňuje potrebu zohľadniť ďalšie dôkazy o existencii rodinných vzťahov. V troch zo štyroch skúmaných krajín však akceptujú iba oficiálne dokumenty (a nie napríklad osobné fotky, listy, vyhlásenia, atď.) – tak v teoretickej, ako aj praktickej rovine.

Výnimky alebo náhradné metódy pre dokumenty z krajiny pôvodu:

Zákon neposkytuje dostatočne jasné právne výnimky a náhradné metódy v prípadoch, keď nie je k dispozícii dokumentácia o rodinných vzťahoch alebo ju nie je možné získať na Slovensku (napriek mierne flexibilným postupom) v Rumunsku a Poľsku. Dobrým príkladom je však **Bulharsko**. Je to **jediná krajina, ktorej právne predpisy povoľujú možnosť poskytnúť ďalší dôkaz** o manželstve alebo príbuzenstve, ako aj vyhlásenie podpísané pozývajúcou osobou. Napriek zákonným priaznivým ustanoveniam však údaje zozbierané v Bulharsku potvrdzujú, že chýbajúca alebo neúplná dokumentácia bola v skutočnosti dôvodom odmietnutia. V praxi môže byť nedostatok dokumentov dôvodom na odmietnutie žiadosti, ktorá nie je v súlade s článkom 11 ods. 2 smernice EÚ o zlúčení rodiny (Rada Európskej Únie, 2003). Zatiaľ čo rumunské právne predpisy uvádzajú aspoň, že odmietnutie nemôže byť založené výhradne na nedostatku listinných dôkazov, poľské právne predpisy takéto ustanovenie vôbec neobsahujú.

Čo sa týka otázky testu DNA alebo zisťovania veku, prieskum prostredníctvom IET neidentifikoval žiadne požiadavky ani v jednej z týchto štyroch krajín. Uvedené je vítané, keďže test DNA môže predĺžiť konanie o zlúčení a byť dôvodom pre vznik dodatočných nákladov a je možné ho použiť iba za výnimočných okolností⁹¹.

Cestovné doklady

Uľahčený prístup k potrebným cestovným dokladom

Získanie víz na veľvyslanectve krajiny v zahraničí môže byť pre členov rodiny taktiež problematické. To platí obzvlášť v situáciách, keď nie je v krajine pôvodu možné zaistiť ochranu alebo keď bývajú opustení členovia rodiny vo vzdialených oblastiach bez ľahkého prístupu do hlavného mesta, kde sú zvyčajne veľvyslanectvá umiestnené. Ak je už raz žiadost' o zlúčenie rodiny akceptovaná, získanie cestovných dokladov môže

byť ďalšou podstatnou prekážkou alebo dôvodom pre veľké prietahy v konaniach o zlúčení rodiny.

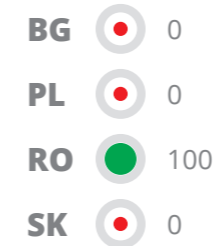
Podľa skúseností mimovládnych organizácií, ktoré poskytujú pomoc osobám s udelenou medzinárodnou ochranou na Slovensku, dostať rodinných členov do krajiny je jedna z hlavných prekážok zlúčenia rodiny.⁹² V skutočnosti sa nemohlo opätovne zlúčiť päť zo šiestich žiadateľov, pretože ich rodiny nezískali víza povoľujúce cestu na Slovensko.

Náklady

Celkové vysoké náklady bránia zlúčeniu.

Celkové náklady na zlúčenie rodiny taktiež odrádzajú veľa osôb s udelenou medzinárodnou ochranou od podania žiadosti alebo úspešného zlúčenia rodiny. Ako potvrdila EÚ v Zelenej knihe o práve pre zlúčenie rodiny prehnané poplatky môžu brániť právu na zlúčenie rodiny (Európska komisia, 2011a, s. s. 8). Preto by sa malo podporiť zrušenie požadovaných poplatkov pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou.

Poplatky za spracovanie:

Rozpočet na cestovanie/podporu rodiny:

Zo štyroch skúmaných krajín **iba Rumunsko nežiada poplatky za spracovanie žiadosti o zlúčenie rodiny**. Na Slovensku, v Bulharsku a Poľsku osoby s udelenou medzinárodnou ochranou musia vo všeobecnosti platiť rovnaké poplatky a náklady ako bežní štátni príslušníci tretích krajín⁹³. Poplatky sa okrem iného účtujú za pozvanie (na Slovensku), víza a žiadost' o povolenie na pobyt, preklad, kópie a legalizáciu dokumentov, zdravotné a iné vyšetrenia.

Odhaduje sa, že dodatočné výdavky na dokumenty a cestovanie sú vysoké vo všetkých krajinách a podstatne sa líšia v závislosti od počtu členov rodiny, krajiny pôvodu, dĺžky trvania cesty a skutočne vynaložených nákladov na cestovanie. Jeden odborník v Rumunsku uviedol, že celkové priemerné náklady a poplatky na príjemcu pomoci sú 900 eur, zatiaľ čo pri realizovaných fokusových skupinách so Somáľčanmi v Poľsku účastníci uviedli sumu 1 625 eur. Zároveň žiadna zo štyroch skúmaných krajín neposkytuje finančné prostriedky v súvislosti s konaniami o zlúčení rodiny. Politiky alebo rozpočty na pokrytie výdavkov súvisiacich s dokumentmi a cestovaním nebolo možné identifikovať. Pozývajúcim osobám sa neposkytuje ani žiadne bývanie ani podpora príjmu na splnenie podmienok konania o zlúčení rodiny.

V tejto súvislosti neprekvapuje, že osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, s ktorými sa realizovali rozhovory počas fokusových skupín v rámci projektu IET, sa väčšinou sťažovali na vzniknuté vysoké náklady a poplatky. Finančná situácia utečencov a osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou je typicky neistá, obzvlášť ak nemali alebo majú iba obmedzený prístup na trh práce počas azylového konania. Keďže neexistuje dostatok mechanizmov financovania, uvedené osoby sa môžu dostať ešte do neistejšej situácie a sú vystavené väčšiemu riziku vykorisťovania. **Neprekonateľné náklady môžu byť najväčšou prekážkou zlúčenia členov rodiny.**

91 Na usmernenie o používaní testu DNA pozri poznámku UNHCR: Test DNA na určenie rodinných vzťahov v kontexte utečencov, jún 2008. K dispozícii na internetovej stránke: <http://www.refworld.org/docid/48620c2d2.html>.

92 Žiadost' o národné vízum pre členov rodiny osôb s udelenou medzinárodnou ochranou zahŕňa platný cestovný doklad a dokumenty preukazujúce rodinný vzťah.

93 V Poľsku zákon tiež povoľuje zníženie alebo odpustenie poplatkov.

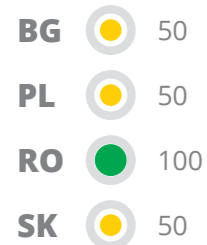
Dĺžka konania

Nezrovnalosti medzi maximálnymi lehotami a priemernou dĺžkou trvania vo všetkých krajinách

Ďalším dôležitým faktorom počas konania o zlúčení rodiny je dĺžka konania. Berúc do úvahy, že osoby s udelenou medzinárodnou ochranou môžu stráviť mesiace či dokonca roky v odlúčení od svojich rodín počas úteku a konania o určení postavenia, konania o zlúčení by sa mali vykonať v primeranom čase bez toho, aby to viedlo k dlhšiemu odlúčeniu a prietahom. V niektorých prípadoch môžu deti príliš dospieť, aby sa stali spôsobilými na zlúčenie rodiny, čo spôsobuje dodatočné napätie pre rozdelené rodiny.

Nezrovnalosti medzi maximálnymi lehotami a priemernou dĺžkou trvania konaní o zlúčení rodiny existujú vo všetkých uvedených krajinách. Dvojmesačná (Poľsko) a trojmesačná lehota (Bulharsko a Slovensko) sú v praxi ťažko dodržiavané. Priemerná dĺžka trvania, ktorá sa uvádza napríklad v Bulharsku, je najmenej 6 mesiacov. Na Slovensku lehota na spracovanie žiadostí zväčša závisí od rozličných konaní týkajúcich sa žiadosti o víza.

Zákonné obmedzenia dĺžky trvania konania:

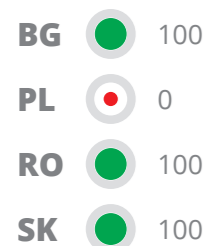
Zo štyroch krajín iba v Rumunsku existujú vládne usmernenia na čo najskoršie ukončenie konania. Takisto má Rumunsko aj najdlhšiu zákonnú lehotu na spracovanie žiadosti o zlúčenie rodiny (deväť mesiacov). Maximálna lehota pre zlúčenie rodiny sú tri mesiace. Podľa hodnotenia rumunského odborníka je však priemerná dĺžka trvania zlúčenia rodiny v praxi jeden až dva mesiace, zatiaľ čo konanie o zjednotení rodiny môže skutočne trvať dlhšie ako 10 mesiacov.

Uľahčovanie integrácie – právne a procesné prekážky

Po tom, ako sa členovia rodiny opätovne zjednotia so pozývajúcou osobou, je rýchla integrácia ďalším rozhodujúcim aspektom pre ich úspešné zlúčenie. Uľahčený prístup k integračným opatreniam je rovnako dôležitý pre členov rodiny, ako aj pre pozývajúce osoby a práve z toho dôvodu by im mal byť udelený rovnaký štatút ochrany. Okrem toho s cieľom vyhnúť sa odkázanosti by mali mať rodinní príslušníci možnosť získať samostatné povolenie na pobyt čo najskor. Priaznivé podmienky pre integráciu tiež zahŕňajú podporné štruktúry, ako napríklad orientačné programy alebo výučbu jazyka, ako aj rovnaký prístup k zamestnaniu, zdravotnej starostlivosti a sociálnemu zabezpečeniu. Podobne ako v prípade vyššie uvedenej analýzy právnych a procesných prekážok pri podávaní žiadosti o zlúčenie rodiny, nasledujúca časť rozoberá právne a procesné prekážky prístupu k podporným štruktúram.

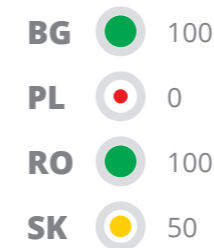
Druh a dĺžka trvania postavenia členov rodiny a povolení

Druh povolenia:

Vo všetkých uvedených krajinách s výnimkou Poľska znovuzjednotení členovia rodiny výhodne získajú rovnakú formu ochrany ako pozývajúce osoby, pokiaľ sú uznaní ako osoby s udelenou medzinárodnou ochranou. Ak vstúpia do samostatného konania o určení postavenia utečenca, na základe uznania sa ich postavenie ochrany stáva nezávislé od pozývajúcej osoby. Dĺžka trvania postavenia ochrany je preto najmenej taká dlhá ako pre pozývajúcu osobu.

Dĺžka trvania povolenia:

Slovensko je však jedinou krajinou, ktorá obmedzuje platnosť samostatného postavenia utečenca udeleného členom rodiny na tri roky v prípade utečencov a na jeden rok v prípade osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou. Po troch rokoch sa vyžaduje nová žiadosť - forma ochrany sa udelí na dobu neurčitú a je nezávislá od pozývajúcej osoby iba v prípade, že podmienky pre postavenie utečenca stále trvajú. Osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou naopak nemajú prístup ani k samostatnému a ani časovo neobmedzenému povoleniu na Slovensku.

Srodinnými príslušníkmi v Poľsku, ktorí sa zlučujú s osobami s udelenou medzinárodnou ochranou na základe konania o zlúčení rodiny v porovnaní so všetkými ostatnými uvedenými krajinami, sa zaobchádza najmenej priaznivo. Udelí sa im iba povolenie na prechodný pobyt a po uplynutí dvoch rokov musia opätovne požiadať o povolenie na pobyt. V tomto štádiu sa s nimi zo zákona zaobchádza ako s bežnými štátnymi príslušníkmi tretích krajín, a preto musia splniť kritériá, ktoré sú povinné pre legálnych migrantov.

Cesta k nezávislému postaveniu musí byť uľahčená.

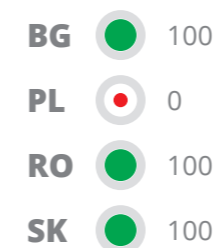
V rámci konaní o zlúčení rodiny (ktoré hneď nevedú k ochrane) členovia rodiny väčšinou získajú povolenie na prechodný pobyt. Jediná možnosť pre zlúčených členov rodiny na získanie samostatného povolenia od pozývajúcej osoby je povolenie na trvalý pobyt po 5 rokoch legálneho a nepretržitého pobytu (štyri roky v Rumunsku, ak sa úroveň integrácie považuje za „dostatočnú“). Navyše musia splniť všeobecné podmienky (napr. finančné prostriedky, jazyk a integráciu). Táto **dlhá cesta k nezávislému postaveniu ponecháva členov rodiny odkázaných na pozývajúcej osobe**, čo môže vytvoriť závislosť a problémy v rodine a podlomiť ich integráciu, obzvlášť v prípade domáceho násillia. Okrem toho v prípade rozvodu alebo ak pozývajúca osoba nie je naďalej uznaná za utečenca, bude napríklad osobe ako členovi rodiny odňaté právo na pobyt.

Samostatné povolenia sa vo všeobecnosti udeľujú zlúčeným rodinám po niekoľkých rokoch v severských krajinách, krajinách južnej Európy a tradičných krajinách imigrácie ako Austrália a Kanada (viď výsledky indexu integračných politík, MIPEX)⁹⁴.

Prístup k službám a podpore

Prístup k...

... podpore integrácie:

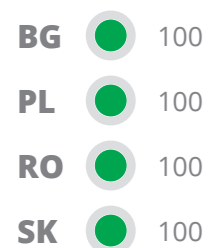
Rovnaké postavenie, práva a prístup k podpore integrácie a službám pre rodiny závisí od ich prístupu k postaveniu ochrany. Rodinní príslušníci, ktorí získavajú štatút ochrany, majú rovnaké výhody z integrácie ako pozývajúca osoba v Bulharsku, Rumunsku a na Slovensku. Ak však majú iba povolenie na pobyt ako členovia rodiny, prístup k podpore integrácie nie je dostupný. Keďže zlúčeným členom rodiny osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v Poľsku sa udeľujú iba povolenia na dočasný pobyt, nemajú rovnaký prístup k podpore integrácie⁹⁵.

Čo sa týka prístupu k vzdelaniu, zamestnaniu a samostatnej zárobkovej činnosti, sú rodinným príslušníkom vo všetkých štyroch krajinách priznané rovnaké práva ako má

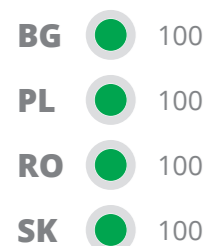
94 <http://www.mipex.eu/>

95 Možným riešením v súčasnosti však je, že už zlúčení členovia rodiny podajú žiadosť o postavenie utečenca a, ak by boli uznaní ako utečenci, môžu podať žiadosť o integračné programy.

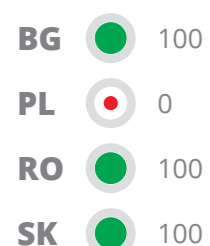
... vzdelaniu:

... zamestnaniu:

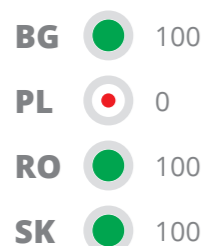
... odbornému vzdelávaniu:

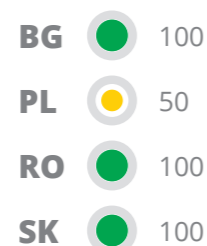
pozývajúca osoba. V Poľsku a pre samostatne uznané osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v Rumunsku sú tieto práva rovnocenné s tými, ktoré majú štátni príslušníci tejto krajiny. Na Slovensku je prístup na trh práce pre osoby s povolením na dočasný pobyt zvyčajne obmedzený, ale v prípade zlúčenia rodiny (až kým nedôjde k novej zmene zákona) sa rodinným príslušníkom, ktorí majú udelené povolenie na dočasný pobyt na účely zlúčenia rodiny, umožní voľný prístup na trh práce. V Bulharsku je potrebné ovládať jazyk, aby bolo možné prihlásiť sa na kurz odborného vzdelávania, ktorý poskytujú úrady práce. Osvedčeným postupom je, že na účely uľahčenia integrácie (na trh práce) sa novopriznané osoby s udelenou medzinárodnou ochranou vrátane tých, čo sú zahrnutí do vnútroštátneho programu pre integráciu utečencov (VPIU), zúčastňujú na šesťmesačnom jazykovom kurze, po absolvovaní ktorého získajú podporu na prihlásenie sa na úrady práce.

Vo všetkých krajinách okrem Poľska je zabezpečený rovnaký prístup k odbornému vzdelávaniu, sociálnemu zabezpečeniu a zdravotnej starostlivosti, ak majú rodinní príslušníci rovnaké postavenie ako pozývajúca osoba. V Poľsku však členovia rodiny dostávajú iba povolenie na dočasný pobyt, v dôsledku čoho majú obmedzený prístup k odbornému vzdelávaniu a sociálnemu zabezpečeniu. Prístup k zdravotnej starostlivosti je vo všeobecnosti možný. Nevyhnutná je však platba odvodov na zdravotné poistenie, môže ich uhrádzať zamestnávateľ, úrad práce alebo samotný cudzinec v závislosti od svojho pracovnoprávného postavenia.

... sociálnemu zabezpečeniu:

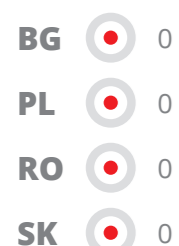
... zdravotnej starostlivosti:

Rozsah podporných štruktúr

Vo všeobecnosti obmedzená štátna podpora pre členov rodiny

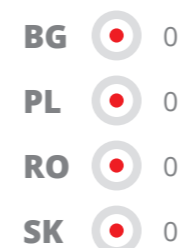
Štátny školiaci program:

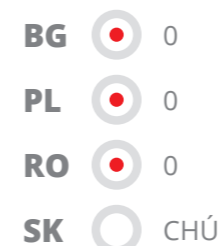
Vo všeobecnosti v štyroch spomínaných krajinách neexistujú pre rodinných príslušníkov žiadne osobitne štátom poskytované orientačné programy. Rodinní príslušníci by mali mať aspoň prístup k všeobecným, štátom poskytovaným integračným programom. Toto je prípad v Bulharsku a Rumunsku, kde sa rodinní príslušníci so štatútom ochrany môžu zúčastňovať na štátom poskytovaných integračných programoch s dĺžkou trvania 9 až 12 mesiacov. Na Slovensku je orientácia poskytovaná prostredníctvom mimovládnych organizácií.

Špecializované štátom poskytované odborné školiace a rekvalifikačné programy nie sú v skúmaných krajinách dostupné. Napriek tomu v Bulharsku dostanú osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v rámci programu VPIU šesťmesačné štipendium, ak sa zapíšu do jazykového kurzu a ďalšie trojmesačné štipendium pre pracovné a odborné vzdelávanie. V Poľsku, Rumunsku a na Slovensku sa osoby s udelenou medzinárodnou ochranou môžu teoreticky zúčastňovať na aktivitách úradov práce pre nezamestnané osoby. Ako však bolo uvedené v prípade Slovenska, nikto sa na takéto aktivity neprihlásil.

Jazykový kurz:

Rozpočet pre integráciu členov rodiny:

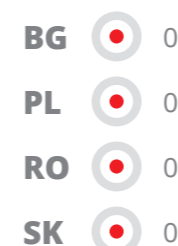

Žiadna z uvedených krajín neposkytuje pre rodinných príslušníkov osôb s udelenou medzinárodnou ochranou výučbu druhého jazyka dostatočne dlho na to, aby v takom jazyku získali plynulosť. Ak je vôbec k dispozícii podpora výučby jazykov, obmedzuje sa na orientačnú fázu. V Poľsku a na Slovensku je výučba jazykov dostupná iba prostredníctvom mimovládnych organizácií. Väčšina projektov, ktoré tieto organizácie realizujú, je financovaná v rámci Európskeho fondu pre utečencov. V posudzovaných krajinách chýbajú osobitné štátne rozpočty pre integráciu členov rodiny.

Konania pre zraniteľné osoby

Osobitná situácia zraniteľných skupín, na ktorú sa neprihliada

Uľahčené podmienky pre zraniteľné skupiny:

Vo všetkých štyroch krajinách nie sú pre zraniteľné skupiny medzi žiadateľmi požiadavky na zlúčenie rodiny ani odpustené, ani zmiernené. V obmedzenom rozsahu a keďže je prakticky nemožné ukladať niektoré požiadavky, môže byť konanie uľahčené pre deti bez sprievodu, pričom sa vždy zohľadní najlepší záujem dieťaťa. Neexistujú žiadne osobitné ustanovenia pre slobodných rodičov, ženy (t.j. tehotné, slobodné) alebo seniorov. Konanie o zlúčení rodiny môže byť oveľa zložitejšie pre všetky tieto zraniteľné skupiny, takže sa vyžaduje uľahčenie a podpora. Napríklad bolo poukázané na dva prípady slobodných matiek so značným problémom s dokladmi na Slovensku a neúmerné cestovné náklady v Rumunsku. Vzhľadom na malú pozornosť, ktorá sa venuje zraniteľným skupinám, nie je prekvapením, že **neexistujú žiadne oficiálne údaje na monitorovanie ich potrieb a skúseností.**

Záver

Osoby s udelenou formou ochrany majú zo zákona rovnaký prístup k zlúčeniu rodiny. Iba Slovensko obmedzuje priaznivý prístup a priaznivé zaobchádzanie s uznanými utečencami a vylučuje osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou. Vo všeobecnosti ukazovatele IET poukazujú na právne, ako aj procesné prekážky, ktoré obmedzujú a bránia osobám s udelenou medzinárodnou ochranou v ich práve na zlúčenie rodiny.

Počas konania o žiadosti sa objavujú niektoré právne prekážky. Vo všetkých štyroch krajinách je vymedzenie pojmu odkázaných členov rodiny obmedzené. Na Slovensku a v Poľsku sú ustanovenia týkajúce sa priaznivého zaobchádzania neprimerané a v Poľsku sa ukladajú neprimerané požiadavky na bývanie.

Všetky štyri krajiny umožňujú osobám s udelenou medzinárodnou ochranou požiadať o zlúčenie rodiny na základe uznania bez akejkoľvek požiadavky pobytu. Rovnako sa nevyžaduje posúdenie integrácie a ani znalosti jazyka. V protiklade s dobrou praxou nie

sú ostatné požiadavky ako finančné prostriedky, ubytovanie alebo zdravotné poistenie – v právnych predpisoch a v praxi – vždy znížené.

Uvedené výsledky a skúsenosti utečencov naznačujú, že najväčšie prekážky pravdepodobne vznikajú častejšie počas konaní a postupov. Na jednej strane existujúce priaznivé zákonné ustanovenia zaostávajú za praxou. Napríklad zákonné lehoty týkajúce sa spracovania žiadosti sa v praxi nedodržiavajú (vo všetkých krajinách) a požiadavky sa považujú za nevyhnutné hoci osoby s udelenou medzinárodnou ochranou sú od nich na základe zákona oslobodené (v Rumunsku). Na druhej strane vysoké náklady a nedostatok flexibility pokiaľ ide o dokumenty spôsobujú značné napätie pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré majú v úmysle zlúčiť sa so svojimi rodinami. V skutočnosti vyššie množstvo nákladov, najmä neúmerne vysoké praktické a cestovné náklady, ako aj problémy súvisiace so získaním potrebných dokumentov včas, sa považujú za hlavné prekážky a príčinu prietahov v úspešnom zlúčení s rodinnými príslušníkmi vo všetkých štyroch krajinách.

Preto je potrebné venovať viac pozornosti znižovaniu vzniknutých nákladov napríklad prostredníctvom špeciálnych fondov alebo podpory príjmu. Mali by sa zväžiť výnimky alebo alternatívne metódy pre dokumentáciu. Najlepšie príklady osvedčenej praxe v tomto ohľade prichádzajú z Bulharska a Rumunska. V Rumunsku sa neúčtujú žiadne poplatky za žiadosť o zlúčenie rodiny (ale ďalšie praktické a cestovné náklady sú stále vysoké). V Bulharsku v prípade nedostupnosti oficiálnych dokumentov zákon výlučne povoľuje pozývajúcej osobe podať písomné vyhlásenie.

V Bulharsku a Rumunsku je možné pozorovať ďalšie príklady osvedčenej praxe vo vzťahu k zákonným ustanoveniam týkajúcim sa vyhľadávania rodiny (Bulharsko) a zákonným ustanoveniam o ukončení konania o zlúčení rodiny s minimálnym možným oneskorením (Rumunsko). Navyše ani jedna z týchto dvoch krajín neustanovuje žiadnu lehotu pre priaznivé zaobchádzanie s osobami s udelenou medzinárodnou ochranou. Na Slovensku a v Poľsku naopak žiadatelia musia splniť dodatočné požiadavky, ak nepodajú žiadosť v lehote troch (na Slovensku) a šiestich mesiacov (v Poľsku) od momentu, keď im bola udelená ochrana. Skúsenosti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ako aj expertov, ktoré boli zozbierané v rámci projektu IET, potvrdzujú, že pre utečencov je prakticky nemožné podať žiadosť v stanovenej lehote. Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou teda čelia dodatočným požiadavkám ako sú finančné prostriedky, bývanie a zdravotné poistenie, ktoré je ťažké splniť. V tejto súvislosti nedostatok finančnej podpory a chýbajúca štátna podpora ešte viac ohrozujú úspešné zlúčenie rodiny.

Po zlúčení rodiny závisí postavenie, práva a podpora rodinných príslušníkov od ich prístupu k rovnakému druhu ochrany akú má pozývajúca osoba. Ak sú členom rodiny udelené povolenia na dočasný pobyt, ich prístup k integračnej podpore je vážne obmedzený alebo dokonca zamedzený.

Na záver súčasná analýza navrhuje, že napriek možným prijatým zákonným ustanoveniam si ich praktické vykonanie vyžaduje viac pozornosti. Lepšie vedomosti o celkovej potrebe zlúčenia v zmysle počtu osôb s udelenou medzinárodnou ochranou a odlúčených od svojich rodín a počtu tých, ktorí chcú podať žiadosť, sú potrebné na riadne posúdenie efektívnosti a účinnosti príslušných politík. Z tohto dôvodu je kľúčové, aby krajiny zbierali a uchovávali príslušné údaje a štatistiky o zlúčení a integrácii rodín osôb s udelenou medzinárodnou ochranou.

Monitorovanie a hodnotenie integrácie migrantov sa stáva čoraz významnejšou črtou diskusií a politík v EÚ. Od roku 2004 SZP stanovili, že vytváranie jasných cieľov, ukazovateľov a **hodnotiacich mechanizmov je nevyhnutné** na úpravu politiky, hodnotenie pokroku a zefektívnenie výmeny informácií (SZP 11). Obzvlášť Európska komisia trvala na zavedení SZP a v roku 2005 spustila Spoločný program pre integráciu (Európska komisia, 2005). Vďaka Štokholmskému programu z roku 2009 inštitúcie EÚ podnikli ďalší krok prostredníctvom vypracovania súboru spoločných „základných ukazovateľov v obmedzenom počte relevantných oblastí politiky (napr. zamestnanosť, vzdelávanie, sociálne začleňovanie a aktívne občianstvo) na monitorovanie výsledkov integračnej politiky s cieľom zvýšiť porovnateľnosť skúseností z členských štátov [...]“ (Rada Európskej únie 2009, s. 65). Cieľ bol jasný: vytvoriť koordinačný mechanizmus, ktorý bude používať spoločný referenčný rámec. Počas zasadnutia Rady pre spravodlivosť a vnútorné veci z 13. – 14. decembra 2011 členské štáty navrhli pracovať s Komisiou s cieľom ďalej používať spoločné ukazovatele o integrácii ako súčasť nezáväzného koordinačného mechanizmu na zlepšenie existujúcich štruktúr a nástrojov. Následne sa oblasť ukazovateľov o integrácii stala dokonca bohatšou vďaka zverejneniu správy Eurostatu pod názvom Ukazovatele integrácie prisťahovalcov (Európska komisia, 2011b)⁹⁶ a podobnej práci OECD (OECD, 2012). Nakoniec Európska komisia zverejnila správu, aby poukázala na význam lepšieho merania a monitorovania politiky a výsledkov. Obzvlášť správa pod názvom *Používanie ukazovateľov EÚ o integrácii prisťahovalcov* (Huddleston, Niessen a Dag Tjaden, Európska komisia 2013) opätovne potvrdzuje význam a užitočnosť ukazovateľov o integrácii zo Zaragozy (Európska komisia, 2011b) a zdôrazňuje prítomnosť medzinárodných a porovnateľných zdrojov údajov, ktoré je možné použiť na výpočet ukazovateľov o integrácii. Štúdia Európskej komisie prinajmenšom poskytujú možnosti na monitorovanie integrácie prisťahovalcov a hodnotenie politík, a preto navrhuje ukazovatele, ktoré by sa mohli používať na pochopenie vnútroštátnych kontextov, hodnotenie výsledkov politík a vytváranie cieľov na zlepšenie integrácie.

Napriek tomuto pokroku a veľkému množstvu štúdií⁹⁷ o ukazovateľoch o integrácii, až do roku 2013 „v EÚ väčšinou neexistovali presné, významné a porovnateľné údaje o utečencoch“ (UNHCR, 2013, s. 32). Podobne je prítomnosť hodnotiacich mechanizmov obmedzená pre určité vnútroštátne zriadenia a zvyčajne je

96 Vyhlásením zo Zaragozy, ktoré v apríli 2010 prijali ministri EÚ zodpovední za otázky súvisiace s integráciou prisťahovalcov, a ktoré schválila Rada pre spravodlivosť a vnútorné veci 3. – 4. júna 2010, bola vyzvaná Komisia, aby vypracovala pilotnú štúdiu na preskúmanie návrhov na spoločné ukazovatele o integrácii a oznámenie prístupnosti a kvality údajov z dohodnutých harmonizovaných zdrojov nevyhnutných na výpočet týchto ukazovateľov. Tzv. ukazovatele o integrácii zo Zaragozy boli identifikované v týchto oblastiach politiky: zamestnanosť, vzdelávanie, sociálne začleňovanie a aktívne občianstvo.

97 Pre viac odkazov pozri UNHCR (2013, s. 32-39), Huddleston, Niessen a Dag Tjaden, Európska komisia (2013) a Huddleston (2009).

zmesou ekonomických migrantov a osôb s udelenou medzinárodnou ochranou (pre niektoré príklady pozri časť, ktorá sa uvádza nižšie). Vytvorenie nového Fondu pre azyl a migráciu (AMF) sa zdanlivo snaží odstrániť tento nedostatok. Podľa návrhu, ktorý predložila Európska komisia na zriadenie AMF, bude hodnotenie rozhodujúcou časťou jeho existencie. Cieľom je „podporovať rozvoj kultúry založenej na hodnotení v oblasti vnútorných vecí“ [...] prostredníctvom „vypracovania spoločného monitorovacieho a hodnotiaceho rámca, ako aj systému ukazovateľov, ktorý v náležitých prípadoch zohľadňuje aj vnútroštátne ukazovatele“, (Európska komisia, 2011c). Obzvlášť vo vzťahu k azylu článok 6 kapitoly II návrhu Európskej komisie o úprave vytvorenia AMF vyzýva členské štáty, aby zvýšili svoje schopnosti rozvíjať, monitorovať a hodnotiť svoju azylovú politiku. Najmä odsek b) uvedeného článku nalieha na členské štáty, aby vykonali „opatrenia, ktoré priamo prispievajú k hodnoteniu azylových politík, ako napríklad vnútroštátne posúdenia vplyvu, prieskumy medzi cieľovými skupinami, rozvoj ukazovateľov a referenčné porovnávanie“ (Európska komisia, 2011c). Zatiaľ čo uvedené návrhy podnecujú k napredovaniu, je príliš skoro posúdiť dosah ich cieľov. Napriek tomu priority na úrovni Európskej komisie v tomto ohľade ešte raz potvrdzujú význam práce UNHCR s IET.

Hodnotenie integrácie utečencov vo vybraných krajinách

Táto časť poskytuje pár vybraných príkladov toho, ako sa uskutočňujú hodnotenia integrácie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou. Niektoré prvky viacerých vnútroštátnych systémov, ktoré používajú ukazovatele o integrácii, boli prezentované Huddlestonom, Niessenom a Dag Tjadenom (2013, s. 64), a nebudú tu teda spomenuté. Treba však poznamenať, že z príkladov predstavených vo vyššie uvedenej správe iba Dánsko, Nórsko a Švédsko pravdepodobne zahrnuli osoby s udelenou medzinárodnou ochranou do cieľov svojich politík a programov na hodnotenie integrácie. Nižšie uvedený zoznam nie je vyčerpávajúci, ani netvrdí, že je reprezentatívny. Má len výlučne poskytnúť pestrý obraz o tom, ako sa plní hodnotenie integrácie na vnútroštátnej úrovni so zameraním na osoby s udelenou medzinárodnou ochranou.

1. Holandský barometer integrácie

Iniciatívu vedie Holandská rada pre utečencov, nezávislá **mimovládna organizácia** založená v roku 1979. S jedným vnútroštátnym úradom, 14 regionálnymi úradmi a 310 pobočkami je aktívna v 90% všetkých miestnych okresov v Holandsku (7 000 dobrovoľníkov, 600 platených zamestnancov). Vnútroštátny úrad poskytuje regionálnym a miestnym pobočkám poradenstvo, vzdelávanie a informácie. Barometer integrácie je pravidelná štúdia o integrácii utečencov v Holandsku (doteraz boli vydané tri vydania – 2005⁹⁸, 2006, 2009). V štúdiu z roku 2009 boli použité údaje získané z Holandského štatistického úradu. V skratke táto skupina zahŕňovala všetky osoby, ktorým bolo udelené povolenie na (dočasný) pobyt počas posledných desiatich rokov s postavením trvalého utečenca od 1. januára 2008, a ktoré boli zapísané v databáze osobných záznamov mestského úradu. Viaceré demografické kategórie tejto skupiny boli analyzované vrátane postavenia utečencov, typu rezidenčnej oblasti, trendov premiestňovania, účasti na trhu práce a závislosti od príspevkov. Pre každý aspekt sa uskutočnilo porovnanie prisťahovalcov, ktorí prišli v rovnakom období, ale nepodali žiadosť o priznanie postavenia utečenca s domácim obyvateľstvom. Výskumný úrad Regioplan uskutočnil prieskum (dotazník) medzi 473 utečencami a spolu s dodatočnými rozhovormi. Dotazník sa tiež zamerl na aspekty ako

98 Barometer integrácie z roku 2005 Holandskej rady pre utečencov bol vypracovaný na základe dotazníka, na ktorý odpovedala skupina 200 utečencov a žiadateľov o azyl v dôkladných pohovoroch s 25 osobami zo skupiny a prieskumu s 523 Holanďanmi. Túto poslednú časť vypracovala TNS NIPO (agentúra pre prieskum trhu). Podmienkou účasti v skupine bolo, že odpovedajúci museli mať bydlisko v Holandsku aspoň rok, pričom azyl musel byť dôvodom migrácie. Členovia rodiny utečencov, ktorí prišli do Holandska na základe pravidiel o zlúčení rodiny, boli tiež zahrnutí do prieskumu. Z dôvodu anonymity utečencov v mnohých oficiálnych záznamoch nebolo možné vytvoriť skupinu na základe náhodného testovania. Následne sa utečenci stretli s osobami z miestnych pobočiek Holandskej rady pre utečencov a rôznych ďalších organizácií. To samozrejme predstavuje určitú predpojatost, pretože prieskum sa uskutočnil iba s ľuďmi, ktorých Holandská rada pre utečencov poznala. Uvedené bolo zohľadnené pri analýze výsledkov. Keď to bolo možné, zistenia sa porovnali s ostatnými zdrojmi, aby sa získal väčší náhľad do reprezentatívnosti skupiny, ktorá bola predmetom výskumu. Pri zostavovaní skupiny bola vyvinutá snaha o vytvorenie vyváženého rozpätia veku, pohlavia, postavenia, krajiny pôvodu, dĺžky pobytu a miesta bydliska. Na prieskume o názoroch obyvateľov Holandska sa zúčastnilo 523 osôb vo veku 18 a viac rokov, čo je reprezentatívna vzorka holandského obyvateľstva. Pre bližšie údaje pozri internetovú stránku: http://ec.europa.eu/ews/en/resources/detail.cfm?ID_ITEMS=7109.

jazykové zručnosti a sociálne začlenenie, kvalifikačné a pracovné zručnosti, prácu a príjem, sociálnu interakciu a osobné stotožnenie s Holandskom. Regioplan následne analyzoval výsledky prieskumu, ako aj výskumu údajov z Holandského štatistického úradu a popísal zistenia v Barometri pre integráciu v roku 2009⁹⁹.

2. Francúzsko – Longitudinálny výskum o integrácii nových prisťahovalcov (ELIPA¹⁰⁰)

Vo Francúzsku je za veci týkajúce sa migrácie a azylu zodpovedným orgánom Ministerstvo vnútra prostredníctvom Generálneho sekretariátu pre prisťahovalctvo a integráciu. Súčasťou sekretariátu je osobitný štatistický útvar s dvoma oddeleniami: štatistiky (vrátane spracovania administratívnych údajov), prieskumy a štúdie. Oficiálne štatistiky o integrácii sa tvoria na oddelení prieskumov a štúdií v spolupráci s Národným štatistickým úradom. Vo Francúzsku bolo od roku 2006 niekoľko pokusov vytvoriť vnútroštátny longitudinálny prieskum na zachytenie charakteristík rozličných prisťahovalcov. Tento longitudinálny prieskum o integrácii nových migrantov (ELIPA) je oficiálnym francúzskym prieskumom tejto témy s podporou OECD, Európskej komisie a ostatných inštitúcií. Cieľom prieskumu ELIPA je zozbierať poznatky o sociálno-ekonomických charakteristikách nových migrantov z „pohľadu integrácie“. Prieskum sa najmä zameriava na ekonomickú integráciu (činnosti, príjem), podmienky bývania (bývanie, rodinný život a sociálne siete, prístup k právam a príspevky) a ľudský kapitál (vzdelanie a znalosť francúzskeho jazyka), hodnotenie verejných politík prijímania (noví migranti), podmienky migrácie a vzťahy s francúzskou vládou. Zozbierané údaje vychádzajú zo vzorky ľudí, ktorí absolvovali povinné lekárske vyšetrenie pred podpisom „prijímacej a integračnej zmluvy“, čo celkovo ročne činí 100 000 ľudí (97 736 v roku 2009, východiskový bod prieskumu). Vzorka zahŕňa rodinnú migráciu, ekonomickú migráciu, neklasifikovanú migráciu a utečencov (ale nie žiadateľov o azyl) a zahŕňa 6 107 osôb. Osoby s nižšou znalosťou francúzskeho jazyka sú vo vzorke s najväčšou pravdepodobnosťou nedostatočne zastúpení, ale zároveň sú to osoby, ktoré majú zrejme ťažkosti začleniť sa do francúzskej spoločnosti. Utečenci sú do tejto skupiny štandardne zahrnutí.

3. Austrália. Budovanie nového života v Austrálii: Longitudinálny prieskum humanitárnych migrantov

Ministerstvo pre prisťahovalctvo a štátne občianstvo financuje a tvorí nový longitudinálny prieskum o humanitárnych migrantoch na sledovanie trasy usadenia od príchodu do Austrálie až po oprávnenosť podať žiadosť o získanie štátneho občians tva. Prieskum začal v roku 2013 a mal by prebiehať až do rokov 2017 – 2018. Prvé kroky boli prijaté v roku 2010 tým, že sa začalo so špecializovaným seminárom – Sledovanie migrantov s výhľadom do budúcnosti – ktorého cieľom bolo preskúmať výhody a výzvy nového longitudinálneho prieskumu prisťahovalcov¹⁰¹. V roku 2011 bola zriadená prieskumná referenčná skupina pozostávajúca zo zástupcov federálnej vlády a externých zainteresovaných strán a expertov. Táto skupina poskytne poradenstvo v súvislosti s metodológiou prieskumu, úpravou prieskum a náborom účastníkov. Ďalej pomáha Prieskumnej referenčnej skupine Technická poradenská skupina skladajúca sa z expertov pre presídľovanie utečencov a na metódy longitudinálneho prieskumu a analýzu. Táto skupina poskytne poradenstvo a odporúčania v súvislosti s technickými záležitosťami. Austrálsky ústav rodinných štúdií (kľúčový austrálsky vládny výskumný orgán v oblasti rodinného blahobytu) bol zvolený, aby v mene ministerstva riadil a uskutočnil prieskum. Zber údajov zabezpečí agentúra s názvom Colmar Brunton Social Research (agentúra na prieskum trhu). Prvé kolo zhromažďovania údajov začalo v októbri 2013. Ďalšie fázy zberu údajov sa budú konať približne každý rok až do roku 2017. Vzorka bude zahŕňať asi 1 500 migrujúcich rodín, ktorým bola udelená medzinárodná ochrana pred začatím prieskumu.

99 Štúdia je k dispozícii online – iba v holandskom jazyku – na tejto internetovej stránke URL: http://www.regioplan.nl/publicaties/rapporten/vluchtelingenwerk_integratiebarometer_2009_een_onderzoek_naar_de_integratie_van_vluchtelingen_in_nederland.

100 Longitudinálny výskum o integrácii nových prisťahovalcov, správy a ostatné dokumenty sú k dispozícii online na internetovej stránke: <http://goo.gl/AM1Gfn>.

101 Môžete si prečítať prednášky prednesené počas uvedeného podujatia tu: <http://goo.gl/VylUh>.

4. Iniciatívy v strednej Európe¹⁰²

V **Bulharsku** od roku 2009 Bulharská rada pre utečencov a migrantov uskutočnila nezávislé hodnotenie vo forme kvalitatívneho prieskumu vykonávaného vnútroštátneho programu pre integráciu utečencov (NPIR) (2008 – 2010) a (2011 – 2013) na základe projektov financovaných Zastúpením UNHCR v Bulharsku a v spolupráci so Štátnou agentúrou pre utečencov s radou ministrov (SAR). Cieľom takzvanej monitorovacej správy je analýza vykonávania NPIR v každom roku jeho existencie, hodnotenie vyhliadok pre nový NPIR (2014 – 2016) a predloženie niekoľkých odporúčaní založených na zistených výzvach a osvedčených skúsenostiach. Monitorovacia správa je založená na multidisciplinárnom prístupe a uplatňuje kvalitatívne sociologické metódy a analýzy politík a právneho rámca. Cieľom monitorovacieho prieskumu je zahrnúť čo najviac kategórií z cieľovej skupiny na základe maximálneho modelu rôznorodosti. Prostredníctvom tohto hodnotenia sa uskutočnili 35 rozhovorov s utečencami a osobami s humanitárnou ochranou. Okrem týchto rozhovorov sa konalo 15 rozhovorov s expertmi z Integračného strediska SAR, vládnych inštitúcií a mimovládnych organizácií.

V **Rumunsku** Sorosova nadácia vypracovala štúdiu s názvom „Barometer integrácie prisťahovalcov“, v ktorej sa zamerala na prisťahovalcov a štátnych príslušníkov tretích krajín. V ich analýze sa zameriavajú na „integráciu začleňovania prisťahovalcov“: „ideálna“ integrácia, „vízia“ integrácie – najmä základné práva na potvrdenie, verejné politiky a osobitné právne predpisy v Rumunsku – a na integračnú „prax“, ktorá zahŕňa vnímanie občanov a verejných inštitúcií, ktoré vykonávajú osobitné politiky a právne predpisy¹⁰³. Výskumníci uskutočnili najskôr sekundárny výskum, aby posúdili „ideálnu“ integráciu a „víziu integrácie“. Tretia časť štúdie sa zamerala na „prax“ súvisiacu s preskúvaním zdrojov údajov a metódami zhromažďovania na overenie hypotéz výskumníkov. Hoci štúdia preskúmala iba 13 rozmerov integrácie, preukazuje to, že hodnotenie integrácie, aj keď iba v súvislosti s prisťahovalcami, bolo začaté v Rumunsku s ohľadom na deti bez sprievodu.

V **Maďarsku** uskutočnil Úrad pre prisťahovalectvo a štátne občianstvo (OIN) tri prieskumy. Začali v roku 2006 pilotnou štúdiou a v roku 2011 – oba prieskumy sa týkali iba osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré žijú v Budapešti (približne 400), s využitím ich registračných adries a sprievodcom rozhovorov so 40 otázkami. OIN čelil pri práci s respondentmi výzve, keďže prieskum uskutočnili jeho vlastní zamestnanci. V roku 2012 prieskum zahrnul osoby s udelenou medzinárodnou ochranou s trvalým bydliskom v Maďarsku (1 500 až 2 000 osôb). Dotazník bol rovnako dlhý a respondenti sa spoliehali na dobrovoľníkov (najmä študentov), aby im ho pomohli vyplniť.

V **Českej republike** sa uskutočnilo odlišné hodnotenie. Obzvlášť Česká republika sa snažila zhodnotiť integračný program, ktorý bol ponúknutý osobám s udelenou medzinárodnou ochranou. Hodnotenie, ktoré bolo financované prostredníctvom Európskeho fondu pre utečencov, zahŕňalo približne 200 osôb (90% utečencov) a uskutočnilo sa vďaka spolupráci medzi ministerstvom vnútra a akademickými inštitúciami. Práve akademické inštitúcie pomohli navrhnúť metodológiu s cieľom zozbierať potrebné údaje.

Možno to zhrnúť tak, že prístup na hodnotenie integrácie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou sa javí byť odlišný v závislosti od počtu utečencov, úrovne politickej vôle a dostupných prostriedkov. Zdá sa, že longitudinálne štúdie poskytujú spoľahlivé a podrobné informácie o integrácii utečencov. Tieto štúdie sú však dosť finančne nákladné a nemusia byť vhodné pre krajiny s nižším počtom utečencov. Zároveň boli v ostatných krajinách odskúšané niektoré ďalšie metódy, ktoré boli často nákladné a mali rozličné výsledky. Prípadne by bolo možné použiť kombináciu metód a zdrojov vrátane údajov z registrov, miestnych

prieskumov, strediska pre zhromažďovanie údajov¹⁰⁴, hodnotení kvalitatívnych výsledkov a projektov. Ďalšia časť ponúka zoznam prvkov mechanizmu na hodnotenie integrácie.

Mechanizmy na hodnotenie integrácie a integrácie utečencov v strednej Európe

Jedným z cieľov projektu, ktorého súčasťou je táto správa, je „pomáhať a podporovať ucelený zber údajov a prístupnosť vlád a ostatných zainteresovaných strán k spoľahlivým informáciám o záležitostiach týkajúcich sa integrácie utečencov, ako aj informáciám o vládnych postupoch prostredníctvom nástroja na hodnotenie integrácie (IET)“. IET je nástroj, ktorého cieľom je objasniť ciele politiky a údajov, ktoré potrebujeme vedieť na zhodnotenie toho, či politiky fungujú, aby dosahovali tieto ciele. Ukazovatele, ktoré uvedený nástroj zahŕňa, sú doplnkom práce a ako sa uvádza v predchádzajúcej kapitole, tiež identifikujú rozdiely v skúsenostiach osôb s udelenou medzinárodnou ochranou. Prostredníctvom expertov IET odkryl nedostatky v politikách, právnych predpisoch a praxi, poskytol potreby založené na dôkazoch pre politické rozhodnutia a informoval o vývoji a poskytovaní integračných služieb a programov.

Podstata IET je uvedená v predchádzajúcich kapitolách, najmä v časti týkajúcej sa metodológie. Snahou je poskytnúť konceptuálne a kvalitatívne ucelenejší nástroj, ktorý zachytáva integráciu osôb s udelenou medzinárodnou ochranou. Z tohto pohľadu IET presahuje súčasné ukazovatele založené na výsledkoch a zameriava sa na osobitnú skupinu, ktorá sa v literatúre o integrácii ukazovateľov veľmi prehliada. Okrem toho v krajinách, v ktorých bol nástroj testovaný, sa zvýšilo povedomie o význame zberu údajov a používaní kvalitných údajov pre navrhovanie politík a vypracovanie programov a projektov zameraných na integráciu osôb s udelenou medzinárodnou ochranou. V regióne, v ktorom nie je systematický zber údajov, najmä v oblasti migrácie a azylu, prioritou alebo sa neuskutočňuje efektívne, ide určite o krok vpred. Jednou z hlavných silných stránok IET je, že zmobilizoval podporu mnohých inštitúcií zapojených do – alebo prinajmenšom sa očakáva, že sa zapoja do – integračnej politiky. Napríklad počas skupinových stretnutí v Bulharsku sa spoločne zišli experti z rôznych rezortných ministerstiev, mimovládnych organizácií, výskumných organizácií, ústredných štatistických úradov a UNHCR a diskutovali o nedostatkoch v zbere údajov a spôsoboch možného zlepšenia. Podobne v Poľsku proces zberu údajov IET spojil dve inštitúcie, ktoré zhromažďovali podobné údaje o vzdelaní osôb s udelenou medzinárodnou ochranou. Tieto inštitúcie si však neboli vedomé, že môže dôjsť k vyvíjaniu duplicitného úsilia. Na Slovensku mnoho organizácií, ktoré sa zúčastňujú na zbere údajov, uviedlo, že pre nich nebude problém rozšíriť svoje služby pre uvedenú skupinu osôb (napr. odborné vzdelávanie). Často si však neboli vedomí svojich potrieb alebo existencie, najmä z toho dôvodu, že ich poslanie alebo oblasť pôsobnosti sa obzvlášť netýka tejto skupiny. Aj keď má Národný úrad práce v Rumunsku interné pravidlá na začlenenie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do svojich služieb, v čase zberu údajov o prístupe k zamestnaniu sa to nerealizovalo¹⁰⁵.

Tieto príklady spolu so zisteniami predstavenými v tematickej oblasti zdôrazňujú tri ďalšie výhody IET. Po prvé, existuje slabé presadzovanie práv osôb s udelenou medzinárodnou ochranou. To je jedným z faktorov, ktorý spôsobuje nízke povedomie príslušných ministerstiev, miestnych orgánov a štátnych inštitúcií so zreteľom na túto skupinu ľudí. Po druhé, nástroj IET nielen uvádza, ktoré politiky boli účinné, ale aj identifikuje oblasti inštitucionálnych zásahov. Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou by napríklad mali byť na zozname priorit pre sociálne bývanie tak, že budú zahrnuté do právnych predpisov v oblasti bývania. Po tretie, s ohľadom na dva predchádzajúce body IET „spája súvislosti“ na základe konsolidácie roztrieštených údajov, ktoré zozbierali príslušné inštitúcie.

102 Podľa informácií získaných z diskusií, ktoré prebehli v rámci pracovnej skupiny počas IET. Pracovná skupina bola súčasťou Regionálneho okrúhleho stola o medzinárodnej ochrane v strednej Európe IET, ktorý sa uskutočnil vo Varšave, Poľsku 22 – 23. apríla 2013. Pre viac informácií o tomto podujatí pozri: <http://www.migpologroup.com/regional-roundtable-on-integration-of-beneficiaries-of-international-protection-in-central-europe-warsaw-poland/>.

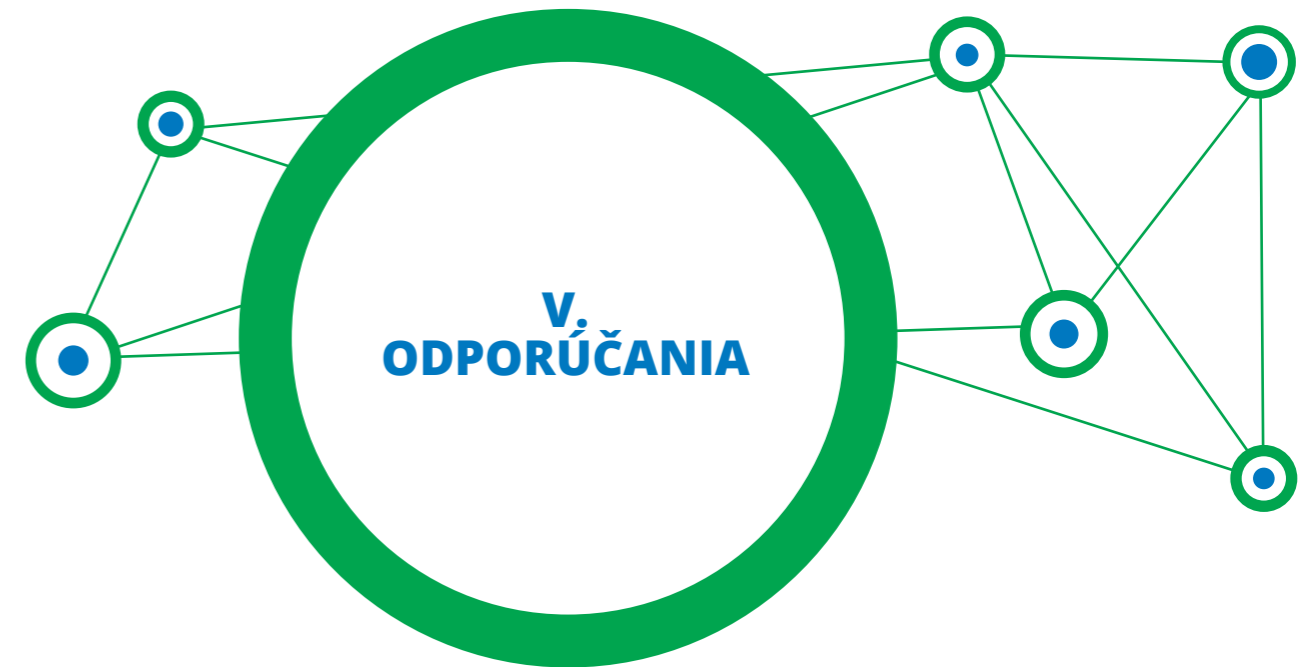
103 Výskumné a dokumentačné stredisko pre integráciu prisťahovalcov. (2013). Barometer integrácie prisťahovalcov. Zostavené 22. novembra 2013 z internetovej stránky: <http://www.cdcdi.ro/en/media/imigrants-integration-barometer>.

104 Súčasťou tejto metódy je návšteva miest, kde sa stretávajú osoby s udelenou medzinárodnou ochranou ako napríklad spoločenské priestory, mimovládne organizácie, reštaurácie, atď. a zber reprezentatívnej vzorky. Pre bližšie informácie o „stredisku pre zhromažďovanie údajov“, pozri (Gianluca Baio, Blangiardo, & Blangi, 2011).

105 Máj – júl 2013.

Vo svojom zámere a prístupe sa IET ukázal ako spoľahlivý nástroj na hodnotenie integračných politík v štyroch krajinách, v ktorých bol testovaný. Napriek tomu prvok, ktorý podporuje nástroj IET a presadzuje a potvrdzuje jeho opodstatnenosť, je spolupráca. Bez inštitucionálnej a individuálnej spolupráce (expertov) by zistenia neboli platné. Je to uvedená kľúčová zložka, ktorá drží mechanizmus pohromade. IET je teda chrbtovou kosťou hodnotiaceho mechanizmu, nástrojom, ktorý podnecuje zber údajov, analýzu a prezentáciu. Na základe testovania IET v štyroch uvedených krajinách a vyššie uvedených príkladov je možné navrhnúť určité prvky ako neoddeliteľnú súčasť mechanizmu na hodnotenie integrácie.

1. Riadiaca/koordinačná inštitúcia. Vedúca inštitúcia mechanizmu na hodnotenie integrácie by na vnútroštátnej úrovni mala byť schopná zabezpečiť podporu od najvýznamnejších organizácií a aktérov v tejto oblasti. To sú rezortné ministerstvá a príbuzné inštitúcie, miestne orgány, mimovládne organizácie, výskumné inštitúcie a osoby s udelenou medzinárodnou ochranou. V prvej fáze by sa činnosti mohli obmedziť na orgány, ktoré sú aktívne v súčasnosti, ale v dlhodobom meradle by úsilie malo byť zamerané na účasť štatistických úradov a akademickej obce, ak tieto inštitúcie nie sú zapojené od začiatku. Ako znázorňujú prípady uvedené v predchádzajúcich častiach tejto kapitoly, inštitúcia, ktorá koordinuje záležitosti týkajúce sa azylu alebo špecializovaná agentúra alebo útvar zameraný na integračné záležitosti a ich prítomnosť, sa zdajú byť predpokladom pre takéto úsilie.
2. Zber údajov. Toto je veľmi významný, časovo náročný prvok, ktorý niekedy predstavuje výzvu. Vyžaduje si účasť expertov na zhromažďovaní údajov, kontrolu údajov a harmonizáciu. Zároveň je potrebná spoľahlivá metodológia, monitoring a školenie osôb, ktoré zbierajú údaje. Nevyhnutnosťou je preukázať opodstatnenosť zozbieraných informácií. Prístup k rozličným zdrojom a nadväzovanie na súbor odborných poznatkov – pozri „spoločný prístup“ – je veľmi prospešné.
3. Analýza údajov. Vyvoláva potrebu vypracovania pravidiel bodovania údajov a prípravy akéhokoľvek odborného školenia pre poradcov údajov. Skutočná analýza vyžaduje interdisciplinárny prístup a solídne vedomosti o literatúre a diskusiách o používaní ukazovateľov o migrácii a azyle s osobitným zameraním na záležitosti integrácie utečencov. To ďalej zahŕňa schopnosť používať údaje online a začleniť ich do záverečnej správy.
4. Online databáza/register. Hodnotiaci mechanizmus si vyžaduje online nástroj na centralizáciu údajov a prezentáciu webovej stránky na zhodnotenie výsledkov a rozličných záverov.
5. Zapojenie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou. Účasť osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v navrhovaní, vykonávaní a hodnotení integračných programov a činnostiach je ďalším kľúčovým prvkom. Rovnako tak účasť na mechanizme – ako experti, predmety prieskumov, rozprávači – je dôležitá pre legitimitu údajov.
6. Začlenenie a tvorba politiky. Mechanizmus a údaje, ktoré zbiera, sa musia využívať na prispôbenie politík, zmenu zákonov a podnecovanie všeobecných orgánov k začleneniu osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do svojich politík. To neznamená iba úsilie o presadzovanie, ale týka sa to aj zaangažovania politikov.

Z vyššie uvedenej analýzy vyplýva, že komplexné meranie integrácie si vyžaduje spoločný prístup, a to v kombinácii rozličných druhov ukazovateľov, rôznych odborníkov a celého radu zdrojov. Integration Evaluation Tool (IET) stanovuje takýto prístup a tvorí jadro uceleného mechanizmu na hodnotenie integrácie.

Prostredníctvom svojich rôznych oblastí záujmu IET identifikoval niekoľko zásadných nedostatkov v integračných politikách a postupoch v štyroch hodnotených krajinách. Medzi týmito nedostatkami majú roztrieštenosť systémov zberu údajov, prerušovaná spolupráca medzi hlavnými zainteresovanými stranami, dôraz na rovnaké zaobchádzanie bez toho, aby boli vzaté do úvahy zvláštne potreby¹⁰⁶, vážne dôsledky na integračné možnosti a výsledky osôb s udelenou medzinárodnou ochranou. Navyše niektorí politici nemajú o tieto záležitosti žiadny záujem. Tento nízky záujem je často odôvodnený malým počtom osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v týchto krajinách. Okrem toho si politici tieto nízke čísla často zle vykladajú ako slabý záujem o integráciu, a preto ďalej týmto záležitostiam prikladajú obmedzený význam. To je najmä prípad zlúčenia rodiny.

Ukazovatele používané v IET však tiež identifikovali niektoré sľubné postupy. Tieto postupy sú často iba charakteristikou systému, ktorý len čiastočne uľahčuje prístup k službám (napr. širšia definícia rodinných príslušníkov v kontexte zlúčenia rodiny, osvedčené postupy v Bulharsku pokiaľ ide o vyhľadávanie rodiny, rovnaké práva v rámci právnych predpisov v oblasti azylovej politiky vo všetkých uvedených krajinách a uznanie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou ako znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie na Slovensku).

Okrem toho nástroj zdôrazňuje ťažkosti pri získavaní informácií o ukazovateľov výsledkov. Táto dôležitá medzera by sa nemala zanedbávať, pretože tieto ukazovatele významne prispievajú k hodnoteniu účinnosti politík. IET ukazuje nielen to, či boli politiky účinné, ale tiež pomáha identifikovať oblasti zásahov zo strany politiky.

Stručne povedané, aj keď osoby s udelenou medzinárodnou ochranou majú vo všeobecnosti rovnaké zákonné práva ako štátni príslušníci danej krajiny, zistenia IET ukazujú, že im hrozia značné praktické

¹⁰⁶ To je tzv. paradigma rovnakého zaobchádzania, na základe ktorej sa osobám s udelenou medzinárodnou ochranou poskytujú rovnaké práva ako u štátnych príslušníkov danej krajiny. V praxi sa však zabúda na význam zohľadnenia špecifických potrieb a výsledkom je nedostatok cielenej podpory pre túto skupinu. To nie je výzva smerom k menšiemu počtu práv pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ale poukázanie na nedostatočné chápanie zásady rovnakého zaobchádzania a neexistenciu systému podpory na jej presadenie.

a procesné prekážky, ktoré im bránia využívať práva vo všetkých skúmaných oblastiach integrácie. Nasledujúce odporúčania majú za cieľ riešiť tieto nedostatky. Na tento účel najskôr odporúčania zdôraznia určité prierezové záležitosti a potom sa zamerajú na konkrétne návrhy zoskupené podľa tematických oblastí analyzovaných v kapitole III.

Prierezové odporúčania

Zber údajov

Nedostatok spoľahlivých a presných údajov o osobách s udelenou medzinárodnou ochranou v štyroch sledovaných krajinách spôsobuje, že je veľmi ťažké zabezpečiť plný prístup k integračným službám, sledovať ich pokrok a vyhodnotiť účinnosť Európskeho fondu pre utečencov¹⁰⁷ - alebo štátom financovaných programov. V dôsledku toho by štáty mali:

- Rozvíjať systém správy údajov na systematické zhromažďovanie a výmenu informácií o osobách s udelenou medzinárodnou ochranou vrátane ich celkového počtu a ich integračných potrieb, najlepšie v spolupráci s príslušnými orgánmi a mimovládnyimi organizáciami, ako aj miestnymi orgánmi.
- Priebežne monitorovať a hodnotiť výsledky integrácie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ako aj ich spokojnosť a ich názory na význam integračných služieb. Do tohto procesu by mohli byť zapojené výskumné spoločnosti alebo akademické inštitúcie.
- Zhromažďovať nasledujúce údaje:
 - Vzdelanie: celkový počet detí v školskom veku medzi žiadateľmi o azyl a osobami s udelenou medzinárodnou ochranou, miera ich zápisu a udržania sa vo vzdelávacom systéme.
 - Zamestnanie a celoživotné vzdelávanie: miera zamestnanosti, nezamestnanosti a činnosti žiadateľov o azyl a osôb s udelenou medzinárodnou ochranou¹⁰⁸, dospelí žiadatelia o azyl a osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v odbornom vzdelávaní, informácie o dĺžke trvania odborného vzdelávania, nadobudnuté zručnosti a dosiahnuté výsledky.
 - Bývanie: percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré majú vlastné bývanie, prenajaté ubytovanie a využívajú dočasné podporné služby (pomoc v hotovosti ako aj materiálna pomoc).
 - Zlúčenie rodiny: počet osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré sa zjednocujú a tie, ktoré sa chcú zjednotiť¹⁰⁹, informácie o potrebách a službách vyhľadávania rodiny.

107 Alebo tých z budúceho Azylového a migračného fondu.

108 Takisto sú žiaduce informácie o miere samostatnej zárobkovej činnosti a prekvalifikácie. Prekvalifikácia sa tu vymedzuje ako zamestnané osoby, ktoré dosiahli vysokú úroveň vzdelania (t.j. s ukončeným terciárnym vzdelaním) a majú nízko alebo stredne kvalifikované zamestnanie.

109 Toto by sa nemalo chápať iba v zmysle tých, ktorí v tomto ohľade podávajú žiadosť, ale v skutočnosti by malo slúžiť na hodnotenie potreby zlúčenia rodiny. Malo by sa to posudzovať v zmysle počtu osôb s udelenou medzinárodnou ochranou odlúčených od svojich rodín a v zmysle počtu tých, ktorí chcú požiadať o zlúčenie rodiny.

- Sprístupniť údaje o rozpočtoch pre integráciu v členení podľa odvetví integrácie a kategórií osôb s udelenou medzinárodnou ochranou a/alebo poskytovaných činností.
- Sledovať potreby a skúsenosti zraniteľných skupín medzi osobami s udelenou medzinárodnou ochranou.

Začlenenie

Na zabezpečenie toho, aby osoby s udelenou medzinárodnou ochranou plne užívali svoje práva, by štáty mali:

- Uznať osoby s udelenou medzinárodnou ochranou ako skupiny s osobitnými potrebami vo všeobecných právnych predpisoch a na základe toho pridelovať finančné prostriedky.
- Vytvárať a určovať konkrétnu agendu v rámci príslušných ministerstiev a/alebo orgánov na zahrnutie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do svojej agendy.
- Podporovať zodpovedné ministerstvá a orgány, aby vytvorili mechanizmus na: a) preskúmanie právnych predpisov a politik na zaistenie toho, aby osoby s udelenou medzinárodnou ochranou mali rovnaké práva a prístup k službám ako štátni príslušníci danej krajiny, b) monitorovanie a uplatňovanie príslušných politik a služieb, ako aj príslušných výsledkov pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou. To by mohlo zahŕňať pravidelné konzultácie so zainteresovanými stranami, ako aj vytvorenie oficiálneho a formálneho partnerstva s mimovládnyimi organizáciami a dočasne premiestniť zamestnancov k rôznym poskytovateľom služieb s cieľom pomáhať osobám s udelenou medzinárodnou ochranou, atď.
- Zapojenie sociálnych partnerov (napr. odborových zväzov, asociácií, vnútroštátnych mimovládnych organizácií a ďalších všeobecných alebo špecializovaných inštitúcií), aby zahrnuli osoby s udelenou medzinárodnou ochranou do oblasti svojej pôsobnosti a do svojich činností.

Odporúčania podľa oblasti integrácie

Vzdelanie

V záujme zabezpečiť vzdelanie žiadateľom o azyl a deťom osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, a teda ich úspešné začlenenie do spoločnosti, by štáty mali vykonávať nižšie uvedené opatrenia.

Zápis a umiestnenie

- Skrátiť čas medzi podaním žiadosti o azyl a zápisom do školy a vyhnúť sa premiestňovaniu detí v priebehu azylového konania s cieľom zaistiť ich účasť v škole.
- Zaviesť jasné kritériá na štátnej úrovni pre hodnotenie predchádzajúceho vzdelania dieťaťa a umiestnenie detí osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do bežného vzdelávania.

- Zaviesť formálne, konkrétne a systémové poradenstvo na školách a/alebo indukčné programy pre deti a ich rodičov, ktorí majú udelenú medzinárodnú ochranu.

Jazyk a ďalšia vzdelávacia podpora

- Zvýšiť počet hodín jazykovej výučby a zlepšiť ich kvalitu vrátane zváženía možnosti pokračovať v poskytovaní jazykovej výučby po absolvovaní počiatočného kurzu, čo deťom umožní získať jazykovú úroveň potrebnú na napredovanie v povinnom vzdelaní.
- Navrhovať a uskutočňovať ciele mimoškolské aktivity pre deti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v spolupráci so školami, mimovládnyimi organizáciami a miestnymi spoločenstvami s cieľom poskytnúť priestor pre interakciu s miestnymi spoločenstvami a získať vedomosti o ich kultúre a zvykoch.
- Zvyšovať povedomie a poskytovať usmernenia a osobitnú prípravu pre školy a učiteľov v súvislosti s právami a potrebami detí utečencov.
- Informovať školu o pravidlách a predpisoch, dostupnosti finančných prostriedkov a navrhnúť partnerstvá s mimovládnyimi organizáciami na získanie prístupu k financovaniu a vykonávanie činností.

Zamestnanie

S cieľom uľahčiť prístup na trh práce pre žiadateľov o azyl a osoby s udelenou medzinárodnou ochranou by štáty mali zmierniť hlavnú prekážku v tejto súvislosti, t.j. obmedzené povedomie o ich právach a potrebách. Na tento účel by štáty mali postupovať podľa nasledujúcich pokynov.

Prístup na trh práce a participácia

- Hľadať spôsoby ako znížiť na minimum alebo odstrániť čakacie doby, ktoré sa vyžadujú od žiadateľov o azyl pri prístupe k zamestnaniu. Povolenie na prácu by malo byť vydávané čo najskôr po tom, ako je udelené právo na prácu.
- Podporovať úrady práce, aby poskytovali primerané pracovné príležitosti alebo odbornú prípravu pre žiadateľov o azyl zodpovedajúcu ich zručnostiam a kvalifikáciám.
- Zjednodušiť prístup k zamestnaniu pre osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou tým, že sa poskytne prístup k zamestnaniu za rovnakých podmienok ako pri utečencoch a zrušiť požiadavky, ktoré nemôžu splniť.
- Zvážiť alternatívne dokumenty alebo navrhnúť metódy pre posúdenie predchádzajúcich profesijných a vzdelanostných kvalifikácií.
- Poskytovať ciele poradenstvo a opatrenia na uľahčenie prístupu alebo doplnenie bežných služieb zamestnanosti. Začleniť osoby s udelenou medzinárodnou ochranou do skupiny znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie do vnútroštátneho plánu alebo stratégie zamestnanosti.

- Uľahčiť samostatnú zárobkovú činnosť podporovaním možností financovania pre podnikateľov medzi osobami s udelenou medzinárodnou ochranou, napríklad granty a mikroúvery a alternatívne podpory príjmu. Pomáhať pri príprave podnikateľského plánu vrátane informácií o trhu práce v krajine, daňovom a regulačnom rámci.

Zvyšovanie povedomia

- Informovať zamestnávateľov a poskytovateľov služieb (vrátane súkromných pracovných agentúr) o právach a povinnostiach osôb s udelenou medzinárodnou ochranou.
- Organizovať stretnutia zamerané na zvyšovanie povedomia s pracovníkmi z oblasti ľudských zdrojov z rôznych zamestnávateľských organizácií. Informovať finančné inštitúcie a poskytovateľov úverov o osobitých situáciách podnikateľov s udelenou medzinárodnou ochranou a podporovať ich v poskytovaní pružnejších podmienok na získanie úveru (napr. osvedčovať dokumenty potrebné pre získanie pôžičky, s predkladaním ktorých majú utečenci ťažkosti).

Celoživotné vzdelávanie

S cieľom zlepšiť zamestnateľnosť osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, a tým zlepšiť ich začlenenie na trh práce, by štáty mali zaviesť nasledujúce opatrenia. Nižšie sa uvádza niekoľko možností.

Dostupnosť a rozsah služieb celoživotného vzdelávania

- Poskytovať odbornú prípravu pre žiadateľov o azyl v prijímacích strediskách v spolupráci s akreditovaným subjektom celoživotného vzdelávania v danej krajine. Prípadne by mohli integračné úrady vytvoriť partnerstvo s týmito organizáciami s cieľom poskytovať príslušné služby mimo prijímacích stredísk.
- Zabezpečiť flexibilitu v prístupe k odbornému vzdelávaniu pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, napr. akceptovať alternatívne dokumenty na potvrdenie vzdelania z krajiny pôvodu alebo vykonať skúšky na preskúmanie predchádzajúcej úrovne vzdelania. Kde je nevyhnutná znalosť štátneho jazyka na určitej úrovni pre prístup k všeobecnému odbornému vzdelávaniu alebo príprave (OVP), je dôležité zapojenie mimovládnych organizácií, ktoré poskytujú služby takýmto príjemcom a pomáhajú im s výkladom.
- Umožniť mimovládnyim organizáciám, ktoré poskytujú odborné vzdelávanie a prípravu osobám s udelenou medzinárodnou ochranou, aby mohli vstúpiť do formálneho partnerstva so štátnymi inštitúciami zodpovednými za celoživotné vzdelávanie, aby ich služby odborného vzdelávania a prípravy boli akreditované a aby sa zabezpečilo, že školenia budú zodpovedať požiadavkám trhu práce. Prípadne by mali mimovládne organizácie ponúkať jazykové kurzy a finančnú pomoc osobám s udelenou medzinárodnou ochranou, aby sa tieto osoby mohli zapísať do všeobecných kurzov odborného vzdelávania.
- V neposlednom rade by štátne inštitúcie poskytujúce odborné vzdelávanie a prípravu mohli poskytnúť svojich zamestnancov týmto mimovládnyim organizáciám, aby sa

osobám s udelenou medzinárodnou ochranou pomohlo získať prístup a využívať služby celoživotného vzdelávania.

- Uistiť sa, že poskytovatelia odborného a ďalšieho vzdelávania súvisiaceho so zamestnaním vezmú do úvahy osobitnú situáciu, ktorej čelia zraniteľné osoby, ktoré dostávajú medzinárodnú ochranu a prispôbia svoje služby ich potrebám.

Bývanie

Aby sa zabezpečilo, že osoby s udelenou medzinárodnou ochranou si uplatňujú svoje právo na bývanie ako to vyplýva z Dohovoru o utečencoch z roku 1951 a kvalifikačnej smernice EÚ¹¹⁰, by si štáty mali vybrať niektoré z opatrení vymenovaných v týchto odporúčaniach.

Východiskový bod a prechod na samostatné bývanie

- Vytvárať príležitosti pre žiadateľov o azyl, aby mohli žiť mimo prijímacích stredísk prostredníctvom zabezpečenia primeraných finančných príspevkov alebo tým, že sa im umožní rýchlejší prístup k zamestnaniu tak, ako sa odporúča vyššie. Podobne na základe uznania postavenia a/alebo po absolvovaní štátom financovaného integračného programu by osoby s udelenou medzinárodnou ochranou mali dostať širšiu podporu, vrátane finančnej pomoci, ktorá im umožní presunúť sa do samostatného bývania.
- Aktívne spolupracovať s mimovládnyimi organizáciami, ktoré poskytujú pomoc žiadateľom o azyl a osobám s udelenou medzinárodnou ochranou, aby sa zabezpečil dobre definovaný plán individuálnej pomoci nájsť si bývanie po uznaní postavenia.
- Rozširovať kritériá kvality bývania nad rámec bezpečnosti držby a dostupnosti bývania. Ďalšie faktory ako dostupnosť prostriedkov, vlastnej komunity alebo podpornej skupiny, prístup k dobrým pracovným príležitostiam a predchádzaniu preludnenia by sa mali takisto zväžiť.

Efektívny prístup k bývaniu

- Lobiť u miestnych orgánov za oslobodenie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou od akýchkoľvek požiadaviek týkajúcich sa štátneho občianstva, predchádzajúceho pobytu a úradného prihlásenia ako podmienok na získanie prístupu k bývaniu a príspevkom na bývanie vo veľkých mestách.
- Pracovať s mimovládnyimi organizáciami a UNHCR s cieľom informovať miestne orgány o právach a povinnostiach osôb s udelenou medzinárodnou ochranou. Miestne orgány zodpovedné za bývanie by mali byť obzvlášť informované, že identifikačné preukazy utečencov je možné použiť pri podávaní žiadosti o sociálne bývanie.
- Uistiť sa, že zraniteľné skupiny medzi osobami s udelenou medzinárodnou ochranou sú oprávnené užívať výhody bežného bývania. Minimálne by sa im mal poskytnúť

bezplatný a neobmedzený pobyt v prijímacích strediskách alebo aspoň do času, kým sa stanú sebestačnými.

Podpora bývania

- Zaviesť cieľnú dlhodobú finančnú podporu, a/alebo materiálnu pomoc na bývanie pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou. Ako minimálnu požiadavku by štáty mali pre túto skupinu zaviesť cieľnú dočasnú finančnú štátnu pomoc a zabezpečiť praktický prístup k odstráneniu neprijateľne prísnych požiadaviek, ak také existujú (napr. požiadavky na trvalý pobyt).
- Informovať osoby s udelenou medzinárodnou ochranou jasným spôsobom o dostupnej podpore bývania, či už krátkodobého alebo dlhodobého, vo forme finančnej alebo materiálnej pomoci.
- Podporovať partnerstvo medzi mimovládnyimi organizáciami a advokátskymi kancelármi s cieľom ponúknuť osobám s udelenou medzinárodnou ochranou zastupovanie kvalifikovanými právnikmi počas ich snahy získať prístup k bývaniu, ako aj počas uzatvárania nájomných zmlúv so súkromnými vlastníkami.

Zlúčenie rodiny

S cieľom umožniť osobám s udelenou medzinárodnou ochranou, aby uplatňovali svoje právo na rodinný život a jednotu rodiny prostredníctvom zlúčenia rodiny, by štáty mali zväžiť nasledujúce politické odporúčania.

Uplatňovanie práva na zlúčenie rodiny

- Rozšíriť právo na zlúčenie rodiny pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou nad rámec nukleárnej rodiny, aby sa v prípade potreby zohľadnili ich výnimočné okolnosti. V súvislosti s tým by štáty mali vymedziť pojem „závislosť“ a zahrnúť doň nielen finančné faktory, ale aj fyzickú, psychickú a citovú väzbu.
- Posilniť právne ustanovenia, ktoré oslobodzujú osoby s udelenou medzinárodnou ochranou od ekonomických požiadaviek, požiadaviek týkajúcich sa bývania a zdravotného poistenia. Konanie by malo byť transparentné a požiadavky by mali byť jasne oznámené žiadateľom.
- Ak je to potrebné, odstrániť alebo primerane predĺžiť lehoty pre priaznivé zaobchádzanie (napr. jeden rok), aby bolo možné poskytnúť faktický prístup k zlúčeniu rodiny. Priaznivé zaobchádzanie by malo zahŕňať všetky osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ak to ešte nie je zabezpečené.
- Odpustiť alebo zmierniť požiadavky na zlúčenie rodiny pre osobitné zraniteľné osoby medzi žiadateľmi.

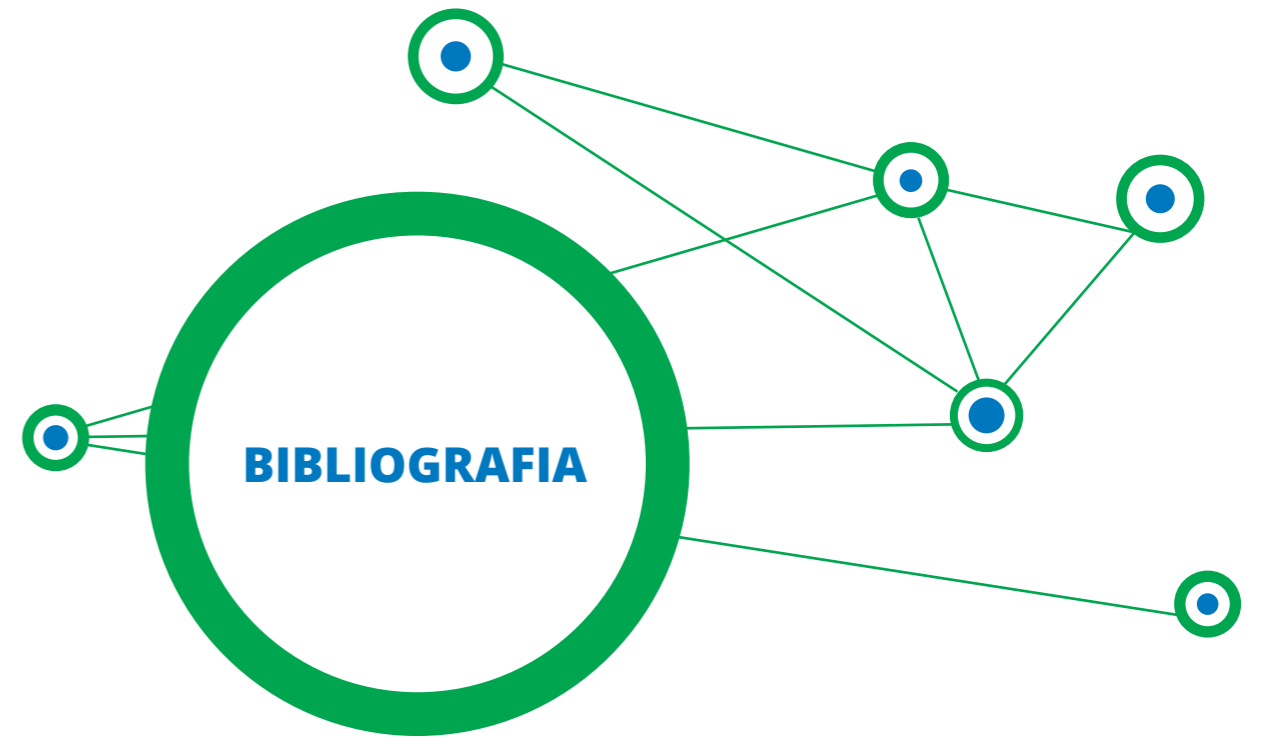
110 SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany (prepracované znenie), november 2011, Brusel. K dispozícii na internetovej stránke: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/11/pe00/pe00050.en11.pdf>.

Konanie o zlúčení rodiny

- Akceptovať ďalšie dôkazy o existencii rodinných vzťahov (osobné fotky, listy, vyhlásenia živateľa rodiny, atď.) ako dôkaz rodinných väzieb. Okrem toho sa zamietnutia nesmú zakladať výlučne na nedostatku listinných dôkazov preukazujúcich rodinné väzby.
- Ak je to nevyhnutné, nastaviť zákonné ustanovenia a príslušné finančné prostriedky v štátnom rozpočte pre vyhľadávanie rodinných príslušníkov. Partnerstvo a financovanie služieb prostredníctvom mimovládnych organizácií by malo byť považované za alternatívu, za predpokladu, že financovanie je pravidelné a dostatočné. Uľahčiť získanie cestovných dokladov bez dodatočných nákladov pre tých členov rodiny, od ktorých sa požadujú víza na vycestovanie do azylovej krajiny živateľa.
- Zmierniť finančnú záťaž pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré žiadajú o zlúčenie rodiny v prípade, že nemajú dostatočné finančné prostriedky. Príklady úsporných opatrení zahŕňajú oslobodenie od úhrady poplatkov za spracovanie žiadosti o zlúčenie rodiny, oslobodenie od poplatkov za pozvanie, víza a žiadosti o povolenie, preklad, kopírovanie a legalizáciu dokumentov a/alebo lekárske vyšetrenia. Ďalej sa štátom dôrazne odporúča, aby zvažili rozšírenie svojich politík a rozpočtov aspoň na čiastočné pokrytie nákladov súvisiacich s cestovaním a zároveň sú vítane dary poskytnuté od súkromného sektora alebo prostredníctvom budúceho Azylového a migračného fondu.
- Vzhľadom na to, že osoby s udelenou medzinárodnou ochranou mohli stráviť mesiace alebo dokonca roky v odlúčení od svojich rodín počas úteku a konaní o určení postavenia, konania o zlúčení by sa mali uskutočniť v primeranej lehote bez toho, aby dochádzalo k predĺženiu odlúčenia a prietahom v konaní. V praxi by sa mali dodržiavať maximálne lehoty stanovené v právnych predpisoch a vládne usmernenia by mali stanoviť ukončenie konania čo najskôr.

Uľahčenie integrácie príslušníkov rodiny zlúčených s pozývajúcou osobou

- Čo najskôr umožniť všetkým členom rodiny osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ktorým majú byť udelené samostatné povolenia na trvalý pobyt a/alebo postavením, zlúčenie s pozývajúcou osobou, aby sa zabránilo závislosti na živateľovi a štátnom systéme sociálneho zabezpečenia. V dôsledku toho by mal byť rodinným príslušníkom zaručený rovnaký prístup k vzdelaniu, zamestnaniu, samostatnej zárobkovej činnosti, odbornému vzdelávaniu, sociálnemu zabezpečeniu a zdravotnej starostlivosti.
- Zlúčení členovia rodiny by mali byť zahrnutí do štátom poskytovaných orientačných programov alebo prinajmenšom by sa im mal poskytnúť prístup k všeobecnému integračnému programu riadenému štátom. Podobne by im štáty mali umožniť dlhodobý prístup k jazykovým kurzom prostredníctvom vytvárania partnerstiev so školami a mimovládnyimi organizáciami, ktoré poskytujú pomoc osobám a udelenou medzinárodnou ochranou.

Ager, A., & Strang, A. (2004). *Indicators of Refugee Integration, Final Report*. . Home Office, Immigration Research and Statistics Service. London: Home Office.

Castles, S., Korac, M., Vasta, E., & Vertovec, S. (2002). *Integration: Mapping the Field*. London: Home Office.

Council of Europe. (1996). *European Social Charter (Revised)*, ETS 163. Retrieved 22 November 2013 from <http://www.refworld.org/docid/3ae6b3678.html>

Council of Europe. (1997). *Measurement and Indicators of Integration*. Strasbourg: Council of Europe.

Council of the European Union. (2003). *Council Directive 2003/86/EC of 22 September 2003 on the right to family reunification*. Official Journal of the European Union 251.

Council of the European Union. (2003a). *Council Directive 2003/9/EC of 27 January 2003 laying down minimum standards for the reception of asylum-seekers*. Official Journal of the European Union L31/18.

Council of the European Union. (2009). *The Stockholm Programme – An open and secure Europe serving and protecting the citizens*. Brussels: Presidency of the Council of the EU.

Council of the European Union. (2010, 05 11). *Council conclusions of 11 May 2010 on the social dimension of education and training*. Official Journal of the EU.

Council of the European Union. (2011). *Directive 2011/95/EU of the European Parliament and of the Council of 13 December 2011 on standards for the qualification of third-country nationals or stateless persons as beneficiaries of international protection, for a uniform status for refugees or for persons eligible for subsidiary protection, and for the content of the protection granted (recast)*, 20 December 2011, OJ L 337; December 2011, pp 9-26, Retrieve 22 November 2013 from <http://www.refworld.org/docid/4f197df02.html>

Crisp, J. (2004, April). The local integration and local settlement of refugees: a conceptual and historical analysis. *New Issues in Refugee Research* (102).

European Commission. (2011a). *Migrants in Europe. A statistical portrait of the first and second generation*. Brussels: Publications Office of the European Union.

European Commission. (2005). *Communication on a Common Agenda for Integration: Framework for the Integration of Third-Country Nationals in the European Union*. Brussels: European Commission.

European Commission. (2006). *Adult learning: It is never too late to learn*. Brussels: European Commission.

European Commission. (2011a, 11 15). *Green Paper on the right to family reunification of third-country nationals living in the European Union (Directive 2003/86/EC)*. Retrieved 16 November 2013, from EUR-Lex.

European Commission. (2011b). *Indicators of Immigrant Integration. A Pilot Study*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Commission. (2011c, 11 15). *Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL establishing the Asylum and Migration Fund*. Retrieved 10 November 2013, from European Commission: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52011PC0751:EN:NOT>

European Commission. (2012). *European Training Monitor*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Council. (2004). *Council Directive 2004/83/EC of 29 April 2004 on minimum standards for the qualification and status of third country nationals or stateless persons or as persons who otherwise need international protection and the content of the protection granted*. Council Directive, Brussels.

Gag, M., McGill, P., Norström, E., Omodeo, M., Pretty, S., Schröder, M., Seukwa, L.H., Zaccai, C. (2012). Integration of Refugees into the European education and labour market; Requirements for a target group-oriented approach. Recommendations on the European level. Retrieved 22 November 2013 from <http://goo.gl/SwMFo9>

Gianluca Baio, G., Blangiardo, G., & Blangi, M. (2011). Centre Sampling Technique in Foreign Migration Surveys: A Methodological Note. *Journal of Official Statistics*, 27(3), 451-465.

Huddleston, T. (2009). *How to Evaluate the Promotion of Integration and Measure its Effects? Experiences in the EU*. Migration Policy Group. Brussels: Migration Policy Group.

Huddleston, T. (2010). *EU Support for Integration: what about beneficiaries of international protection? A User's Guide to EU standards, Funds and Cooperation*. Migration Policy Group. Budapest: UNHCR Regional Representation for Central Europe.

Huddleston, T. (2011). *Family Reunion: confronting stereotypes, understanding family life*. Brussels: Migration Policy Group.

Huddleston, T., Niessen, J., & Dag Tjaden, J. (2013, March). *European Commission*. Retrieved 9 November 2013 from [www.ec.europa.eu: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/immigration/general/docs/final_report_on_using_eu_indicators_of_immigrant_integration_june_2013_en.pdf](http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/immigration/general/docs/final_report_on_using_eu_indicators_of_immigrant_integration_june_2013_en.pdf)

Huddleston, T., Niessen, J., & Dag Tjaden, J. (2013, March). *Using EU Indicators of Immigrant Integration*. Retrieved 9 November 2013 from [www.ec.europa.eu: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/immigration/general/docs/final_report_on_using_eu_indicators_of_immigrant_integration_june_2013_en.pdf](http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/immigration/general/docs/final_report_on_using_eu_indicators_of_immigrant_integration_june_2013_en.pdf)

OECD. (2012). *Settling In: OECD Indicators of Immigrant Integration 2012*. Paris: OECD Publishing.

Pamporov, A., Vankova, Z., & Shishkova, M. (2013). *Where is my home? Homelessness and access to housing among asylum-seekers, refugees and persons with international protection in Bulgaria*. Sofia: UNHCR Regional Representation for Central Europe.

Research and Documentation Center on Immigrants Integration. (2013). *Immigrants Integration Barometer*. Retrieved 22 November 2013 from <http://www.cdcdi.ro/en/media/immigrants-integration-barometer>

Smyth, G., Stewart, E., & Da Lomba, S. (2010, December). Introduction: Critical Reflections on Refugee Integration: Lessons from International Perspectives. *Journal of Refugee Studies*, 23(4), 411-414.

Teichgraber, M. 2013. *Labour market and labour force statistics - Statistics Explained*. Retrieved 22 November 2013 from http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Labour_market_and_labour_force_statistics

UN General Assembly. (1966). *International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights*, United Nations, Treaty Series, vol. 993. Retrieved 22 November 2013 from <http://www.refworld.org/docid/3ae6b36c0.html>

UNHCR. (2001). *Protecting the Family: Challenges in Implementing Policy in the Resettlement Context*. Retrieved 12 November 2013 from <http://www.refworld.org/docid/4ae9aca12.html>

UNHCR. (2002). *Refugee Resettlement: An International Handbook to Guide Reception and Integration*. Geneva: UNHCR.

UNHCR. (2006). *UNHCR Master Glossary of Terms*. Geneva: UNHCR.

UNHCR. (2007). *Note on the Integration of Refugees in the European Union*. Brussels: UNHCR.

UNHCR. (2008). *UNHCR Note on DNA Testing to Establish Family Relationships in the Refugee Context*. Retrieved 20 November 2013 from <http://www.refworld.org/docid/48620c2d2.html>

UNHCR. (2009). *Note on Refugee Integration in Central Europe*. Budapest: UNHCR Regional Representation for Central Europe.

UNHCR. (2009a, September). *UNHCR Education Strategy 2010-2012: "Education for All Persons of Concern to UNHCR"*. Retrieved 17 November 2013 from <http://www.refworld.org/docid/4d11de9d2.html>

UNHCR. (2011). *Improving Access to Education for Asylum-seeker, Refugee Children and Adolescents in Central Europe*. Budapest: UNHCR Regional Representation for Central Europe.

UNHCR. (2011). *Refugee Protection and Mixed Migration: The 10-Point Plan in Action*. Geneva: United Nations High Commissioner for Refugees.

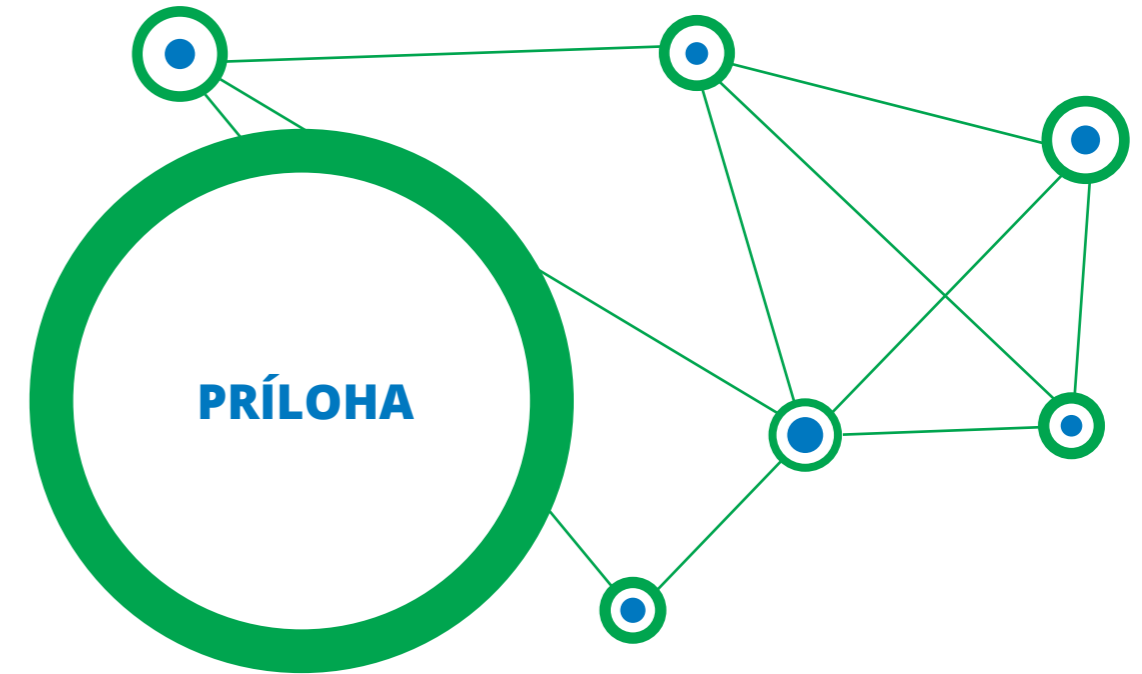
UNHCR. (2011a). *Improving Access to Education for Asylum-seeker, Refugee Children and Adolescents in Central Europe*. Budapest: UNHCR Regional Representation for Central Europe.

UNHCR. (2012). *Refugee Family Reunification. UNHCR's Response to the European Commission Green Paper on the Right to Family Reunification of Third Country Nationals Living in the European Union (Directive 2003/86/EC)*. Retrieved 18 November 2013 from <http://www.refworld.org/docid/4f55e1cf2.html>

UNHCR. (2013). *A New Beginning. Refugee Integration in Europe*. Brussels: UNHCR Bureau for Europe.

UNHCR Executive Committee. (2005, October 7). *Conclusion on Local Integration*. Retrieved 9 November 2013 from www.unhcr.org/4357a91b2.html

Wysieńska, K. (2013). *Where is my home? Homelessness and Access to Housing among Asylum-seekers, Refugees and Persons with International Protection in Poland*. Budapest: UN High Commissioner for Refugees (UNHCR) Regional Representation for Central Europe.

Tabuľka 1. Ukazovatele vzdelávania detí osôb s udelenou medzinárodnou ochranou

Ukazovateľ: Miera zápisu detí žiadateľov o azyl v primárnom/sekundárnom vzdelaní			
Koľko detí žiadateľov o azyl bolo zapísaných v základnom a sekundárnom vzdelaní v poslednom kalendárnom roku?			
Názov: % detí žiadateľov o azyl			
Nejaké pripomienky alebo odkazy?			
Ukazovateľ: Priemerný čas medzi podaním žiadosti o azyl a zápise detí na základné/stredné školy /prípravné vzdelávacie programy			
Ako dlho trvalo v priemere deťom žiadateľov o azyl v poslednom kalendárnom roku, aby sa zapísali do školy?			
Názov: Doba medzi žiadosťou a zápisom			
Nejaké pripomienky alebo odkazy?			
Ukazovateľ: Prístup k základnému a sekundárnemu vzdelávaniu			
Ktoré skupiny maloletých detí majú zo zákona právo na rovnaké zaobchádzanie v primárnom a sekundárnom vzdelávaní?			
<i>Uviest' : Dajte X do jedného z polí , ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.</i>	Zaobchádza sa s touto skupinou rovnako ako so štátnymi príslušníkmi danej krajiny?	Zaobchádza sa s touto skupinou na základe podmienok, ktoré sú najpriaznivejšie pre cudzincov (t.j. ako s osobami s dlhodobým pobytom)?	Vzťahujú sa ďalšie obmedzenia na túto skupinu? (prosím uveďte komentár)

...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
... presídlených utečencov? (Ak nie je uvedený žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Nejaké pripomienky alebo odkazy?			

Ukazovateľ: prístup k vzdelaniu pre zraniteľné osoby
Musí vzdelávacia politika zohľadniť osobitnú situáciu zraniteľných osôb s udelenou medzinárodnou ochranou?

a. Je táto skupina označená za ohrozenú skupinu vo všeobecnom vzdelávacom systéme?
b. Sú cieľené vzdelávacie programy pre deti s udelenou medzinárodnou ochranou prispôbené tejto skupine?

Uviest': Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.	A a B sa vyžadujú zo zákona	Iba jeden je vyžadovaný právnymi predpismi (prosím komentár)	Ani jeden nieje vyžadovaný zákonom
Maloletí bez sprievodu			
Obete mučenia, znásilnenia a iných foriem traumy			
Ostatné skupiny (prosím uveďte komentár)			
Nejaké pripomienky alebo odkazy?			

Ukazovateľ: Umiestnenie v povinnom školskom systéme

Ako sú deti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou umiestnené v školskom systéme? a) Štát poskytuje celoštátnych poradcov a/alebo kritériá pre posúdenie ich predchádzajúceho vzdelania. b) Štát poskytuje usmernenia pre hodnotenia, keď nie sú k dispozícii listinné dôkazy z krajiny pôvodu (t.j. posúdenie osobného rozvoja, zručností, potrieb). c) Štát poskytuje opatrenia s cieľom zabrániť, aby deti nemuseli zmeniť svoje miesto školskej dochádzky v priebehu azylového konania. d) Štát poskytuje mechanizmus pre sledovanie umiestnenia týchto detí do škôl s "osobitnými potrebami" (t.j. takých, ktoré sú určené pre deti s poruchami učenia)

Uviest': Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.	Má štát poskytnúť všetky štyri?	Poskytuje štát aspoň jednu z nich? (prosím bližšie uveďte)	Štát neposkytuje žiadnu z nich.
Dĺžka (maximálny počet hodín výučby)			
Nejaké komentáre a pripomienky?			

Ukazovateľ: Orientácia v povinnej školskej dochádzke

Ako sú deti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou orientované v školskom systéme a bežnej triede?
a) Štát poskytuje jednorazovú orientáciu v škole / indukčný program. b) Štát ďalej poskytuje pokračujúce, dodatočné hodiny výučby druhého jazyka.

Uviest': Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.	Poskytuje štát obe možnosti?	Poskytuje štát aspoň jednu z nich? (prosím bližšie uveďte)	Štát neposkytuje žiadnu z nich.
Dĺžka (maximálny počet hodín výučby)			
Nejaké komentáre a pripomienky?			

Ukazovateľ: Obdobie orientácie v škole/ indukčný program

Ako dlho trvá štátu, aby týchto študentov orientoval na povinnú školskú dochádzku?

Uviest': Vložte počet hodín výučby v poli, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.	Pre deti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou (uveďte, či to neplatí pre osobitnú skupinu)
Dĺžka (maximálny počet hodín výučby)	
Nejaké komentáre a pripomienky?	

Ukazovateľ: Poskytovanie výučby druhého jazyka pre deti

Ako dlho môžu títo študenti využívať výučbu druhého jazyka v škole?

Uviest': Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.	Dostatok na dosiahnutie plynulosti (prosím bližšie uveďte)	Pevne stanovený počet hodín, po orientačnej fáze (prosím bližšie uveďte)	Obmedzené na orientačnú fázu (t.j. 1 rok) (prosím bližšie uveďte)
Hodiny výučby druhého jazyka			
Nejaké komentáre a pripomienky?			

Ukazovateľ: Prístup k postsekundárnemu a terciárnemu vzdelávaniu

Ktoré skupiny majú zo zákona právo na rovnaké zaobchádzanie v postsekundárnom a terciárnom vzdelávaní?

Uviest': Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.	Musí sa s touto skupinou zaobchádzať rovnako ako so štátnymi príslušníkmi danej krajiny?	Musí sa s touto skupinou zaobchádzať na základe podmienok, ktoré sú najpriaznivejšie pre cudzincov (t.j. ako s osobami s dlhodobým pobytom)?	Vzťahujú sa ďalšie obmedzenia na túto skupinu? (prosím uveďte komentár)
...uznaných utečencov?			

...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
... presídlených utečencov? (Ak nie je uvedený žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Nejaké komentáre a pripomienky?			

Ukazovateľ: rozpočty cielené na vzdelávanie detí

Ročný rozpočet, ktorý sa v poslednom kalendárnom roku skutočne použil na cielené vzdelávanie detí (v prepočte na eurá) z primárneho po terciárne vzdelávanie. To zahŕňa dodatočné finančné prostriedky do školských okresov, na poskytovanie odborných kurzov, študijných grantov/štipendií, atď.

Uviest': Vypočítajte # v každom z troch polí (vrátane 0)	Celkový rozpočet na cielené vzdelávanie detí	Celkovo na osobu s udelenou ochranou
Z Európskeho fondu pre utečencov		
Z ďalších fondov EÚ (t.j. Európsky sociálny fond, Daphne, prosím bližšie uveďte)		
Zo štátneho rozpočtu vo vzťahu k spolufinancovaniu fondov ERF + EÚ		
Zo štátneho rozpočtu nevzťahujúc sa k spolufinancovaniu s EÚ		
Od súkromných darcov (prosím bližšie uveďte)		
Od UNHCR		
Spolu		
Nejaké komentáre a pripomienky?		

Ukazovateľ: Zodpovednosť za začlenenie utečencov do vzdelávania

Kto v rámci ministerstva zodpovedného za vzdelávanie je poverený, aby zabezpečil, že ministerstvo začleňuje utečencov do svojej agendy? Vyššie postavený úradník? Zodpovedné oddelenie/zodpovedný úrad?

Uviest': Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.	Aj na úrovni vyššie postaveného úradníka/ úradu (uviest' bližšie obe možnosti v komentároch)	Iba jeden (meno uviest' v poznámkach)	Žiadny nie je zo zákona zodpovedný
Názov: Právne predpisy týkajúce sa oblasti vzdelávania			
Nejaké komentáre a pripomienky?			

Ukazovateľ: Začleňovanie utečencov do právnych predpisov týkajúce sa oblasti vzdelávania

Uznávajú sa osoby s udelenou medzinárodnou ochranou ako zraniteľné skupiny /skupiny so špeciálnymi vzdelávacími potrebami v právnych predpisoch týkajúce sa oblasti vzdelávania?

Uviest': Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.	Sú tieto skupiny výslovne uvedené vo všeobecných právnych predpisoch?	Sú len identifikované v právnych predpisoch týkajúcich sa cudzincov/azylu?	Ani jedna z možností.
--	--	---	------------------------------

Názov: Právne predpisy týkajúce sa oblasti vzdelávania

Nejaké komentáre a pripomienky?

Ukazovateľ: Mechanizmy na začlenenie integrácie utečencov do oblasti vzdelávania

Má ministerstvo zodpovedné za vzdelávanie mechanizmus, ktorý: a) preskúmava svoje právne predpisy a politiky s cieľom zabezpečiť, aby osoby s udelenou medzinárodnou ochranou mali rovnaký prístup k primárnemu, sekundárnemu a terciárnemu vzdelávaniu ako štátni príslušníci danej krajiny b) monitoruje využívanie vzdelávacích politík a služieb a výsledkov vzdelania pre deti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou?

Uviest': Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.	Zaviedlo ministerstvo zodpovedné za zdravotníctvo A a B do praxe?	Zaviedlo do praxe aspoň jednu z možností? (prosím uveďte komentár)	Nezaviedlo ani jednu z nich?
Názov: Mechanizmy na začlenenie integrácie utečencov do oblasti vzdelávania			

Nejaké komentáre a pripomienky?

Ukazovateľ: zapojenie sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti do vzdelávania detí

Zapojili sa hlavní národní sociálni partneri a organizácie občianskej spoločnosti v oblasti vzdelávania do integrácie utečencov? a) Zahrnuli osoby s udelenou medzinárodnou ochranou do svojich činností a oblasti pôsobenia? b) Vykonali budovanie kapacít, školenia, partnerské projekty na zlepšenie poskytovania zdravotníckych služieb pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou?

Uviest': Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.	a) a b)	Len jedna (prosím uveďte komentár)	Žiadna z možností
Názov: Zapojenie sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti do vzdelávania			

Nejaké komentáre a pripomienky?

Ukazovateľ: Partnerstvo v oblasti vzdelávania s mimovládnu organizáciou špecializujúcou sa na utečencov a ich integráciu

Má štát agendu v partnerstve so špecializovanými mimovládnymi organizáciami na: a) preskúmanie právnych predpisov týkajúcich sa oblasti vzdelávania, služieb a výsledkov pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou? b) poskytovanie zamestnancov na pomoc osobám s udelenou medzinárodnou ochranou v prístupe k službám vzdelávania?

Uviest': Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.	a) a b)	Len jedna (prosím uveďte komentár)	Žiadna z možností
Názov: Partnerstvo v oblasti vzdelávania so špecializovanými mimovládnymi organizáciami			
Nejaké komentáre a pripomienky?			

Ukazovateľ: Miera zápisu detí osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v základnom/sekundárnom vzdelávaní

Aké percento detí osôb s udelenou medzinárodnou ochranou je zapísané v primárnom a sekundárnom vzdelávaní?

	V povinnej školskej dochádzke	Orientácia na osobitnú podporu	V doplnkovej podpore jazykovej výučby	V ďalších doplnkových podporách
Názov: % detí osôb s udelenou medzinárodnou ochranou vo vzdelávaní				
...% detí opätovne spojených s osobami požívajúcimi medzinárodnú ochranu?				
Nejaké komentáre a pripomienky?				

Ukazovateľ: Účasť na vzdelávaní s osobitnými vzdelávacími potrebami

Aké percento zraniteľných detí získalo podporu pri vzdelávaní s osobitnými vzdelávacími potrebami v minulom roku? (napr. maloletí bez sprievodu, obeť mučenia a iných foriem traumy)

Názov: Účasť na vzdelávaní s osobitnými vzdelávacími potrebami	
Nejaké komentáre a pripomienky?	

Ukazovateľ: spokojnosť s cieľnou podporou vzdelávania

Aké percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranou a ich detí v povinnom vzdelávaní bolo spokojné s cieľnou podporou poskytnutou v povinnej školskej dochádzke?

...uznaných utečencov?	
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?	

... presídlených utečencov? (Ak nie je uvedený žiadny program, ponechajte prázdny priestor)	
Nejaké komentáre a pripomienky?	

Ukazovateľ: Zápis do postsekundárneho a terciárneho vzdelávania

Aké percento dospelých osôb s udelenou medzinárodnou ochranou bolo zapísané v poslednom kalendárnom roku alebo dokončilo postsekundárne alebo vysokoškolské vzdelanie?

Ak chcete: Vypočítajte% pre každé políčko.	% zapísaných v predchádzajúcom kalendárnom roku	% dokončených
...uznaných utečencov?		
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?		
... presídlených utečencov? (Ak nie je uvedený žiadny program, ponechajte prázdny priestor)		
...znovu zjednotených rodinných príslušníkov v produktívnom veku?		
Nejaké komentáre a pripomienky?		

Ukazovateľ: spokojnosť s cieľnou podporou v postsekundárnom/terciárnom vzdelávaní

Aké percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranou zapísaných do postsekundárneho a terciárneho vzdelávania bolo spokojní s cieľnou podporou, ktorú dostali?

...uznaných utečencov?	
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?	
... presídlených utečencov? (Ak nie je uvedený žiadny program, ponechajte prázdny priestor)	
...znovu zjednotených rodinných príslušníkov v produktívnom veku?	

Tabuľka 2. Ukazovatele o zamestnanosti osôb s udelenou medzinárodnou ochranou

Miera zamestnanosti pre žiadateľov o azyl			
Koľko žiadateľov o azyl v produktívnom veku bolo legálne zamestnaných v minulom kalendárnom roku?			
Uviest': Prosím vypočítajte % v tomto okne, ak údaje pochádzajú z reprezentatívneho prieskumu. Ak údaje pochádzajú z cieľových skupín, uveďte trend medzi účastníkmi (vôbec, málo, trochu, väčšinou, väčšina, všetky)			
Miera zamestnanosti žiadateľov o azyl:			
Odkazy:			
Percento žiadateľov o azyl spokojných, že ich práca zodpovedá ich zručnostiam a kvalifikáciám.			
Koľko zamestnaných žiadateľov o azyl si v poslednom kalendárnom roku myslelo, že ich práca zodpovedala ich schopnostiam a kvalifikáciám?			
Uviest': Vypočítajte% za každé pole.			
	% spokojných, že ich práca zodpovedala ich zručnostiam a kvalifikáciám	% spokojných, že ich plat uspokojil ich základné potreby	
Miera zamestnanosti žiadateľov o azyl:			
Odkazy:			
Okamžitý prístup k zamestnaniu, samostatnej zárobkovej činnosti, a slobodným povolaniám			
Ktoré skupiny majú zákonné právo na rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní?			
Uviest': Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.			
	Musí sa s touto skupinou zaobchádzať rovnako ako so štátnymi príslušníkmi danej krajiny?	Musí sa s touto skupinou zaobchádzať na základe podmienok, ktoré sú najpriaznivejšie pre cudzincov (t.j. ako osoby s dlhodobým pobytom)?	Vzťahujú sa ďalšie obmedzenia na túto skupinu? (Prosím uveďte komentár)
...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
... presídlených utečencov? (Pokiaľ nie je uvedený žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Odkazy:			

Prístup k zamestnaniu pre zraniteľné osoby			
Musia politiky zamestnanosti a služieb brať do úvahy osobitnú situáciu zraniteľných osôb s udelenou medzinárodnou ochranou? A) . Je to špecifická skupina identifikovaná ako zraniteľná skupina s nárokom na všeobecné služby zamestnanosti? B). Je cieľená podpora zamestnanosti pre osoby požívajúce medzinárodnú ochranu špecificky upravená pre túto skupinu?			
Uviest': Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.			
	A a B sa vyžadujú zo zákona	Iba jeden je vyžadovaný právnymi predpismi (prosím komentár)	Ani jeden nieje vyžadovaný zákonom
Maloletí bez sprievodu			
Slobodní rodičia			
Ženy (t.j. tehotná, slobodná)			
Seniori			
Obete mučenia, znásilnenia, iných foriem traumy			
Ostatné skupiny (prosím uveďte komentár)			
Odkazy:			
Uznávanie zahraničných diplomov, osvedčení a iných dokladov o formálnych kvalifikáciách			
Prechádza táto skupina rovnakými postupmi ako štátni príslušníci danej krajiny, keď vo svojej krajine žiadajú o uznanie diplomov a iných kvalifikácií získaných v nečlenskej krajine EÚ?			
Uviest': Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.			
	Prechádza táto skupina rovnakým postupom ako štátni príslušníci danej krajiny, ktorí získali kvalifikáciu mimo EÚ?	Prechádza táto skupina iným postupom?	Neexistuje žiadny formálny postup na uznávanie kvalifikácií získaných v nečlenskej krajine EÚ?
...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
... presídlených utečencov? (Pokiaľ nie je uvedený žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Odkazy:			

Podpora pri postupoch uznávania

Má postup vziať do úvahy špecifické potreby osôb s udelenou medzinárodnou ochranou? A. Ak doklady z krajiny pôvodu nie sú k dispozícii, akceptujú sa v rámci postupu alternatívne dokumenty alebo metódy hodnotenia, ako napr. skúšky alebo pohovory? B. Poskytuje štát finančnú alebo technickú pomoc na ukončenie postupu (t.j. pri získavaní alebo prekladoch dokumentov alebo skladaní skúšok)?

Uviest' : Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.

	Poskytuje postup aj A a B?	Poskytuje postup aspoň jednu z nich? (Prosím uveďte komentár)	Neposkytuje postup žiadnu z možností?
...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
... presídlených utečencov? (Pokiaľ nie je uvedený žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Odkazy:			

Poradenstvo pri hľadaní zamestnania a pozitívne opatrenia

Majú uchádzači o zamestnanie z tejto skupiny prístup okrem bežných služieb pre obyvateľstvo k cielenej podpore? . A) Odborný personál (či už v rámci bežných služieb alebo prostredníctvom samostatných štátom financovaných programov), B) Pozitívne akčné programy (t.j. dotácie pre zamestnávateľov, služby umiestňovania do zamestnania, odborné prípravy „na pracovisku“)

Uviest' : Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.

	Majú prístup k A a B? (Prosím uveďte komentár)	Majú prístup iba k jednej možnosti? (Prosím uveďte komentár)	Majú len prístup k štandardným službám?
...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
... presídlených utečencov? (Pokiaľ nie je uvedený žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Odkazy:			

Cielená podpora pre podnikateľov

Ako štát podporuje podnikateľov, ktorí majú nárok na medzinárodnú ochranu? A . Štát používa kritériá pre identifikáciu oprávnených a schopných kandidátov (t.j. bývalí majitelia malých a stredných podnikov, pracovníci so zručnosťami, ktoré nie sú tradičné a ľahko prenosné, ženy) B. Štát poskytuje cieleňú podporu /pomoc pri príprave podnikateľského plánu (t.j. informácie o zdaňovaní, právny rámec, trh) C. Štát poskytuje finančnú/logistickú podporu start-up a prevádzku podniku (t.j. granty a mikroúvery, prístup k úverom, priaznivé podmienky pre programy /pôžičky, počítačové investičné výdavky, alternatívne zdroje príjmov / sociálnej podpory, pokračujúci rozvoj podnikateľských činností)

Uviest' : Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.

	Uskutočňuje štát všetky tri možnosti?	Vykonáva štát vykonať aspoň jednu z nich? (Prosím uveďte)	Žiadnu
...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
... presídlených utečencov? (Pokiaľ nie je uvedený žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Odkazy:			

Rozpočet pre zamestnanosť po uznaní postavenia

Ročný rozpočet skutočnosti použitý v poslednom kalendárnom roku na služby zamestnanosti po uznaní postavenia (previesť na eurá)

Uviest' : Vypočítajte # v každom z troch polí (vrátane 0)

	Celkový rozpočet pre zamestnanie po priznaní postavenia	Cielene služby zamestnanosti pre prijemcov	Cielená podpora pre postupy uznávania/ kurzy pre prijemcov
Z Európskeho fondu pre utečencov			
Z ďalších fondov EÚ (t.j. Európsky sociálny fond, Daphne, popíšte)			
Zo štátneho rozpočtu vo vzťahu k spolufinancovaniu fondov ERF + EÚ			
Zo štátneho rozpočtu sa nevzťahujúc sa k spolufinancovaniu EÚ			
Od neštátnych subjektov (prosím bližšie uveďte)			
Z UNHCR			

Iné zdroje			
Spolu			
Odkazy:			
Zodpovednosť za začlenenie utečencov do zamestnania			
Kto v rámci ministerstva zodpovedného za vzdelávanie je poverený, aby zabezpečil, že ministerstvo začleňuje utečencov do svojej agendy? Vyššie postavený úradník? Zodpovedné oddelenie/zodpovedný úrad?			
Uviest' : Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.			
	Aj na úrovni vyššie postaveného úradníka/ úradu (uviest' bližšie obe možnosti v komentároch)	Iba jeden (meno uviest' v poznámkach)	Žiadny nie je zo zákona zodpovedný
Zodpovednosť za začlenenie do zamestnania:			
Odkazy:			
Začlenenie utečencov do pracovnoprávných predpisov			
Sú osoby požívajúce medzinárodnú ochranu uznávané ako zraniteľná skupina /so špeciálnymi vzdelávacími potrebami v pracovnoprávných predpisoch?			
Uviest' : Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.			
	Sú tieto skupiny výslovne uvedené vo všeobecných právnych predpisoch?	Sú len identifikované v právnych predpisoch týkajúcich sa cudzincov/ azylu?	Nie sú uznávané ako zraniteľné skupiny / s osobitnými potrebami v žiadnych právnych predpisoch.
Pracovnoprávne predpisy:			
Odkazy:			
Mechanizmy na začlenenie integrácie utečencov do zamestnania:			
Má ministerstvo zodpovedné za zamestnanosť mechanizmus na: A. Preskúmanie svojich právnych predpisov s cieľom zabezpečiť, aby osoby požívajúce medzinárodnú ochranu mali rovnaký prístup k zamestnaniu ako štátni príslušníci danej krajiny? B. Sledovanie využívania politik a služieb zamestnanosti a výsledkov práce pre osoby požívajúce medzinárodnú ochranu			
Uviest' : Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.			
	Zavedlo ministerstvo zodpovedné za zamestnanosť A a B do praxe?	Ma byť zavedenú aspoň jednu možnosť v praxi? (prosím uviest' komentár)	Nie sú v súčasnej dobe žiadne v praxi?(prosím uviest' komentár)
Mechanizmy na začlenenie integrácie utečencov do zamestnania:			
Odkazy:			

Zapojenie sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti do zamestnania			
Zapojili sa hlavní národní sociálni partneri a organizácie občianskej spoločnosti v oblasti zamestnanosti do integrácie utečencov? a) Zahrnuli osoby požívajúce medzinárodnú ochranu do svojich činností a oblasti pôsobenia? b) Vykonalí budovanie kapacít, školenia, partnerské projekty na zlepšenie poskytovania zdravotníckych služieb pre osoby požívajúce medzinárodnú ochranu?			
Uviest' : Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.			
	a) a b)	Len jedna (prosím uveďte komentár)	Žiadna z možností (prosím uveďte komentár)
Zapojenie sociálnych partnerov/občianskej spoločnosti do zamestnania:			
Odkazy:			
Partnerstvo v oblasti zamestnanosti s mimovládnu organizáciou špecializovanou na utečencov a integráciu			
Spolupracuje štát so špecializovanou mimovládnu organizáciou na: a. Preskúmanie právnych predpisov týkajúcich sa zamestnania, služieb a výsledkov pre osoby požívajúce medzinárodnú ochranu? b. Poskytovanie zamestnancov na pomoc osobám požívajúcim medzinárodnú pomoc v prístup k službám zamestnanosti?			
Uviest' : Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.			
	a) a b)	Len jedna (prosím uveďte komentár)	Žiadna z možností (prosím uveďte komentár)
Partnerstvo so špecializovanou mimovládnu organizáciou v oblasti zamestnania:			
Odkazy:			
Miera akceptovania pri uznávaní zručností/kvalifikácií			
Akému percentu osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré minulý kalendárny rok podali žiadosť, uznali ich zručnosti/kvalifikáciu?			
Uviest' : Vypočítajte% za každé pole.			
...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
... presídlených utečencov? (Pokiaľ nie je uvedený žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Odkazy:			

Spokojnosť s uznávaním zručností /kvalifikácií

Aké percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré podalo žiadosť, bolo spokojné, že ich zručnosti a schopnosti boli riadne uznané?

Uviest': V tomto okne v prípade, že údaje pochádzajú z reprezentatívneho prieskumu, prosím vypočítajte %. Ak údaje pochádzajú z fokusových skupín, uveďte trend medzi účastníkmi (žiadne, málo, trochu, väčšinou, väčšina, všetky).

...uznaných utečencov?	
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?	
... presídlených utečencov? (Pokiaľ nie je uvedený žiadny program, ponechajte prázdny priestor)	
Odkazy:	

Miera zamestnanosti pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou

Aké percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranou bolo v poslednom kalendárnom roku zamestnané?

Uviest': Vypočítajte% za každé pole.

	Miera zamestnanosti	Miera samostatnej zárobkovej činnosti	Legálne zamestnanie na čiastočný úväzok	S dohodou na výkon činností mimo pracovného pomeru	S trvalou pracovnou zmluvou
...uznaných utečencov?					
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?					
... presídlených utečencov? (Pokiaľ nie je uvedený žiadny program, ponechajte prázdny priestor)					
..pre zlúčených členov rodiny v produktívnom veku?					
Odkazy:					

Spokojnosť osôb s udelenou medzinárodnou ochranou so svojou prácou

Aké percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranou bolo v poslednom kalendárnom roku presvedčených, že ich práca zodpovedá ich schopnostiam a kvalifikácii? A že ich plat pokrýva ich základné potreby?

Uviest': V tomto okne v prípade, že údaje pochádzajú z reprezentatívneho prieskumu, prosím vypočítajte %. Ak údaje pochádzajú z fokusových skupín, uveďte trend medzi účastníkmi (žiadne, málo, trochu, väčšinou, väčšina, všetky).

	% presvedčených, že práca zodpovedá ich zručnostiam a kvalifikácii	% presvedčených, že plat pokrýva ich základné potreby
...uznaných utečencov?		
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?		
... presídlených utečencov? (Pokiaľ nie je uvedený žiadny program, ponechajte prázdny priestor)		
..pri ich znovu zjednotených členov rodiny v produktívnom veku?		
Odkazy:		

Tabuľka 3. Ukazovatele týkajúce sa celoživotného vzdelávania pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou

Dospelí žiadatelia o azyl v odbornom vzdelávaní			
Koľko žiadateľov o azyl bolo v poslednom kalendárnom roku zapísaných do bežného alebo cieľového odborného vzdelávania alebo dokončilo takéto vzdelávanie? Poznámka: UNHCR sa domnieva, že politiky prijímania sú účinnejšie, ak sú vedené možnými dlhodobými výsledkami tohto procesu, vrátane integrácie osôb, ktoré sú nakoniec uznané ako osoby s potrebou medzinárodnej ochrany. („Súvislosť medzi fázou prijatia a integrácie“, v poznámke UNHCR s názvom: Integrácia utečencov v strednej Európe).			
Uviest': Vypočítajte% za každé z dvoch polí.			
	% zapísaných v predchádzajúcom kalendárnom roku	%ukončilo	
Žiadatelia o azyl v odbornom vzdelávaní:			
Odkazy:			
Percento žiadateľov o azyl spokojných s tým, že odborné vzdelávanie zlepšilo ich zručnosti			
Koľko žiadateľov o azyl v odbornom vzdelávaní v poslednom kalendárnom roku bolo spokojných, že sa zlepšili ich schopnosti?			
V tomto okne v prípade, že údaje pochádzajú z reprezentatívneho prieskumu, prosím vypočítajte %. Ak údaje pochádzajú z cieľových skupín, uveďte trend medzi účastníkmi (žiadne, málo, trochu, väčšina, väčšina, všetky).			
Spokojnosť žiadateľov o azyl so školením:			
Odkazy:			
Prístup k odbornému vzdelávaniu a vzdelávaniu týkajúceho sa zamestnania pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou			
Ktoré skupiny majú zo zákona právo na rovnaké zaobchádzanie v oblasti odborného vzdelávania a ďalších oblastiach vzdelávania súvisiacich so zamestnaním?			
Uviest': Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.			
	Musí sa s touto skupinou zaobchádzať rovnako ako so štátnymi príslušníkmi danej krajiny?	Musí sa s touto skupinou zaobchádzať na základe podmienok, ktoré sú najpriaznivejšie pre cudzincov (t.j. ako osoby s dlhodobým pobytom)?	Vzťahujú sa ďalšie obmedzenia na túto skupinu? (Prosím uveďte komentár)
...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			

... presídlených utečencov? (Pokiaľ nie je uvedený žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Odkazy:			
Prístup k odbornému vzdelávaniu a inému vzdelávaniu týkajúceho sa zamestnania pre zraniteľné osoby			
Musí byť v rámci odbornej prípravy a ďalšieho vzdelávania súvisiaceho so zamestnaním braná do úvahy osobitná situácia zraniteľných osôb s udelenou medzinárodnou ochranou? a) Je táto skupina označená za ohrozenú skupinu v nároku na bežné vyučovanie a vzdelávacie programy? b) Je cieľové školenie/ vzdelávanie pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou špecificky prispôbené tejto skupine?			
Uviest': Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.			
	a) a b)	Len jedna (prosím uveďte komentár)	Žiadna z možností (prosím uveďte komentár)
Maloletí bez sprievodu			
Slobodní rodičia			
Ženy (t.j. tehotné, slobodné)			
Seniori			
Obete mučenia, znásilnenia, iných foriem traumy			
Ostatné skupiny (prosím uveďte komentár)			
Odkazy:			
Doba štátnej podpory zamestnania/odbornej prípravy			
Ako dlho môže táto skupina profitovať z voľného pracovného vzdelávania/odbornej prípravy, a to buď cieľovej alebo začleňujúcej? (Prosím bližšie uveďte, ak je to odlišné).			
Uviest': Vložte počet hodín výučby do poľa, ktorý najlepšie vystihuje situáciu vo Vašej krajine.			
	Uznání utečenci	Osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou	Presídlení utečenci (Pokiaľ nie je uvedený žiadny program, ponechajte prázdny priestor)
Dĺžka (maximálny počet hodín výučby):			
Odkazy:			

Cielené rozpočty celoživotného vzdelávania po uznaní postavenia

Ročný rozpočet, ktorý sa v skutočnosti minul v poslednom kalendárnom roku na odbornú prípravu a vzdelávania týkajúce sa zamestnania pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou po priznaní postavenia (v prepočte na eurá). To zahŕňa kurzy bez poplatku alebo preferenčné a študijné granty/štipendiá. To nezahŕňa jazykové a sociálne orientačné kurzy.

Uviest': Vypočítajte # v každom z troch polí (vrátane 0)

	Celkový rozpočet pre ciele školenie/vzdelávanie v súvislosti so zamestnaním v postprijímacej fáze	Celkom na príjemcu ochrany
Z Európskeho fondu pre utečencov		
Z ďalších fondov EÚ (t.j. Európsky sociálny fond, Daphne, popíšte)		
Zo štátneho rozpočtu vo vzťahu k spolufinancovaniu fondov ERF + EÚ		
Zo štátneho rozpočtu sa nevzťahujúca sa k spolufinancovaniu EÚ		
Od neštátnych subjektov (prosím bližšie uveďte)		
Z UNHCR		
Iné zdroje		
Spolu		
Odkazy:		

Zodpovednosť za začleňovanie utečencov do politik v oblasti celoživotného vzdelávania

Kto v rámci ministerstva zodpovedného za vzdelávanie je poverený, aby zabezpečil, že ministerstvo začleňuje utečencov do svojej agendy? Vyššie postavený úradník? Zodpovedné oddelenie/zodpovedný úrad?

Uviest': Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.

	Aj na úrovni vyššie postaveného úradníka/úradu (uviest' bližšie obe možnosti v komentároch)	Iba jeden (meno uviest' v poznámkach)	Žiadny nie je zo zákona zodpovedný
Zodpovednosť za začleňovania v celoživotnom vzdelávaní:			
Odkazy:			

Integrácia utečencov do právnych predpisov týkajúcich sa celoživotného vzdelávania

Sú osoby s udelenou medzinárodnou ochranou uznané ako zraniteľná skupina/skupina s osobitnými potrebami v právnych predpisoch týkajúcich sa celoživotného vzdelávania a odborného vzdelávania?

Uviest': Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.

	Sú tieto skupiny výslovne uvedené vo všeobecných právnych predpisov?	Sú len identifikované v právnych predpisoch týkajúcich sa cudzincov/azyly?	Nie sú uznávané ako zraniteľné skupiny / s osobitnými potrebami v žiadnych právnych predpisoch.
Právne predpisy v celoživotnom vzdelávaní			
Odkazy:			

Všeobecné mechanizmy pre integráciu utečencov do celoživotného vzdelávania

Má ministerstvo zodpovedné za celoživotné vzdelávanie mechanizmus na: a) Preskúmanie svojich právnych predpisov a politik s cieľom zabezpečiť, aby osoby s udelenou medzinárodnou ochranou mali rovnaký prístup k celoživotnému vzdelávaniu ako štátni príslušníci danej krajiny? b) Monitorovanie využívania politik a služieb celoživotného vzdelávania a výsledkov učenia pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou.

Uviest': Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.

	Zaviedlo ministerstvo zodpovedné za zamestnanosť a) a b) do praxe?	Ma byť zavedenú aspoň jednu možnosť v praxi? (prosím uviest' komentár)	Nie sú v súčasnej dobe žiadne v praxi?(prosím uviest' komentár)
Mechanizmy na začlenenie integrácie utečencov v celoživotnom vzdelávaní:			
Odkazy:			

Zapojenie sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti v oblasti celoživotného vzdelávania

Majú sa hlavní národní sociálni partneri a organizácie občianskej spoločnosti v oblasti celoživotného vzdelávania zapojiť do integrácie utečencov? a) Sú osoby s udelenou medzinárodnou ochranou zahrnuté v ich činnostiach a oblasti pôsobenia? b) Zrealizovali zlepšovanie zručností, odbornú prípravu, projekty spolupráce na zlepšenie toho, ako sú služby celoživotného vzdelávania poskytované osobám s udelenou medzinárodnou ochranou?

Uviest': Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.

	a) a b)	Iba jedna (prosím uviest' komentár)	Žiadna (prosím uviest' komentár)

Zapojenie sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti v oblasti celoživotného vzdelávania:			
Odkazy:			

Zapojenie sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti v oblasti celoživotného vzdelávania:

Odkazy:

To do: Put X in one box that best fits your country's situation

	a) a b)	Iba jedna (prosím uviesť komentár)	Žiadna (prosím uviesť komentár)
Partnerstvo so špecializovanými mimovládnyimi organizáciami v celoživotnom vzdelávaní			

Odkazy:

Dospelé osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v odbornom vzdelávaní

Aké percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranou bolo zapísaných v poslednom kalendárnom roku do kurzu cieľového odborného vzdelávania alebo takýto kurz ukončili?

Uvedte výpočet % pre každé pole.

	% celkom zapísaných v minulom kalendárnom roku	% celkom ukončilo	% zapísaných do cieľového vzdelávania	% ukončilo cieľové vzdelávanie	% zapísaných v bežnom kurze	% ukončilo bežný kurz
...uznaných utečencov?						
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?						
... presídlených utečencov? (Pokiaľ nie je uvedený žiadny program, ponechajte prázdny priestor)						

..pre ich zlúčených členov rodiny v produktívnom veku?						
---	--	--	--	--	--	--

Odkazy:

Účasť na odbornom vzdelávaní so špeciálnymi potrebami

Aké percento zraniteľných osôb absolvovalo odborné vzdelávanie so špeciálnymi potrebami v minulom roku?

Uviesť: V tomto okne v prípade, že údaje pochádzajú z reprezentatívneho prieskumu, prosím vypočítajte %. Ak údaje pochádzajú z fokusových skupín, uveďte trend medzi účastníkmi (žiadne, málo, trochu, väčšinou, väčšina, všetky).

Účasť na odbornom vzdelávaní so špeciálnymi potrebami:	
---	--

Odkazy:

Spokojnosť s odborným vzdelávaním

Aké percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v poslednom kalendárnom roku, ktoré bolo zapísané alebo absolvovalo odbornú prípravu alebo ďalšie súvisiace vzdelávanie, bolo spokojné, že zlepšilo svoje schopnosti?

Uviesť: V tomto okne v prípade, že údaje pochádzajú z reprezentatívneho prieskumu, prosím vypočítajte %. Ak údaje pochádzajú z fokusových skupín, uveďte trend medzi účastníkmi (žiadne, málo, trochu, väčšinou, väčšina, všetky).

...uznaných utečencov?	
-------------------------------	--

...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?	
---	--

... presídlených utečencov? (Pokiaľ nie je uvedený žiadny program, ponechajte prázdny priestor)	
--	--

..pri ich znovu zjednotených členov rodiny v produktívnom veku?	
--	--

Odkazy:

Tabuľka 4. Ukazovatele bývania pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou

Ukazovateľ: Percento žiadateľov o azyl v poslednom kalendárnom roku, ktorí bývali v oblasti podľa svojho výberu			
Aké percento žiadateľov o azyl bolo minulý rok umiestnené do oblasti, o ktorej tvrdia, že je miestom, v ktorom chcú v prijímajúcej v krajine bývať?			
Názov: Slobodný pohyb a pobyt			
Nejaké komentáre alebo odkazy?			
Ukazovateľ: Slobodný pohyb a výber bydliska v rámci krajiny			
Môžu si tieto skupiny slobodne zvoliť bývanie, mesto a región, v ktorom chcú žiť?			
<i>Uviest' : Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.</i>	Má táto skupina má rovnaký voľný pohyb a pobyt ako štátnych príslušníci danej krajiny?	Vyberajú úrady bývanie alebo spoločenstvo, v ktorom členovia tejto skupiny budú žiť?	Môžu úrady trestať tých, ktorí neprijímajú túto voľbu, napríklad obmedzením alebo zrušením pomoci/výhod?
...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
... presídlených utečencov? (Pokiaľ nie je uvedený žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Nejaké komentáre alebo odkazy?			
Ukazovateľ: Prístup k bývaniu a príspevkom na bývanie			
Ktoré skupiny majú zo zákona právo na rovnaké zaobchádzanie v oblasti bývania a príspevkom na bývanie? To zahŕňa kontrolu nájomného, verejnú/sociálne bývanie a účasť na programoch financovania bývania. Musí táto skupina spĺňať podmienky, ktorých splnenie od nich ako nových prisťahovalcov nie je možné očakávať? (t.j. požiadavka úradného prihlásenia alebo obdobia predchádzajúceho príspevku alebo bydliska v danej oblasti)?			
<i>Uviest' : Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.</i>	Má táto skupina rovnaký prístup ako štátni príslušníci danej krajiny bez ďalších podmienok?	Má táto skupina rovnaký prístup ako najvýhodnejšie postavenie pre cudzincov (t.j. osoby s dlhodobým pobytom)?	Vzťahujú sa ďalšie obmedzenia na túto skupinu? (Prosím uveďte komentár).

...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?...			
presídlených utečencov? (Pokiaľ nie je uvedený žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Nejaké komentáre alebo odkazy?			
Ukazovateľ: Prístup k bývaniu pre zraniteľné osoby			
Musí byť v rámci bytovej politiky a služieb zohľadnená osobitná situácia zraniteľných osôb s udelenou medzinárodnou ochranou? a) Je táto skupina označená za ohrozenú skupinu, ktorá je oprávnená požívať bežné výhody bývania, ako je sociálne bývanie? b) Je cieľná podpora bývania pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou špecificky upravená pre túto skupinu?			
<i>Uviest' : Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.</i>	a) a b) sa vyžadujú zo zákona	Iba jeden je vyžadovaný právnymi predpismi (prosím komentár)	Ani jeden nieje vyžadovaný zákonom
Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou			
Maloletí bez sprievodu			
Osamelí rodičia			
Ženy (t.j. tehotné, slobodné)			
Seniori			
Obete mučenia, znásilnenia, inej formy traumy			
Ostatné skupiny (prosím uveďte komentár)			
Nejaké komentáre alebo odkazy?			
Ukazovateľ: Prístup k vlastníckym právam			
Ktoré skupiny majú zo zákona právo na rovnaké zaobchádzanie v oblasti vlastníckych práv? To zahŕňa získavanie majetku a nehnuteľností, príjmy, predaj, prenájom a zmluvy. Musí táto skupina spĺňať podmienky, ktorých splnenie od nich ako nových prisťahovalcov nie je možné očakávať? (t.j. požiadavka úradného prihlásenia alebo obdobia predchádzajúceho príspevku alebo bydliska v danej oblasti)?			
<i>Uviest' : Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.</i>	Má táto skupina rovnaký prístup ako štátni príslušníci danej krajiny bez ďalších podmienok?	Má táto skupina rovnaký prístup ako najvýhodnejšie postavenie pre cudzincov (t.j. osoby s dlhodobým pobytom)?	Vzťahujú sa ďalšie obmedzenia na túto skupinu? (Prosím uveďte komentár).

...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?...			
presídlených utečencov? (Pokiaľ nie je uvedený žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			

Nejaké komentáre alebo odkazy?

Ukazovateľ: Rady, poradenstvo, zastupovanie v oblasti bývania

Sú rady, poradenstvo a zastupovanie v oblasti bývania k dispozícii pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou?

Uviest': Vypočítajte # v každom z troch polí.	Podporuje vláda finančne právne poradenstvo poskytované expertnými mimovládnyimi organizáciami?	Poskytuje to expertná mimovládna organizácia, ale vláda to finančne nepodporuje?	Neposkytuje sa to?
---	---	--	--------------------

Názov: Nezávislé právne poradenstvo

Nejaké komentáre alebo odkazy?

Ukazovateľ: Poskytovanie dočasnej finančnej pomoci na bývanie

Profituje táto skupina z cieľenej dočasnej finančnej pomoci (t.j. mesačný príspevok alebo jednorazové granty alebo pôžičky, záruky pre osoby s udelenou ochranou, dotácie a sprostredkovacie služby pre prenajímateľov)?

Uviest': Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.	Majú bez dodatočných podmienok prístup k tomu, aby boli oprávnení získať uvedenú pomoc?	Majú prístup, ak splnia určité podmienky alebo čakacie lehoty? (prosím uveďte komentár)	Neexistuje žiadna dočasná cieľená pomoc pre bývanie v hotovosti (pre túto skupinu)?
--	---	---	---

...uznaných utečencov?

...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?

...presídlených utečencov?
(ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)

Nejaké komentáre alebo odkazy?

Ukazovateľ: Poskytovanie dočasnej materiálnej pomoci pre bývanie

Profituje táto skupina z cieľenej dočasnej materiálnej pomoci (t.j. byty alebo ubytovacie zariadenia)?

Uviest': Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.	Majú bez dodatočných podmienok prístup k tomu, aby boli oprávnení získať uvedenú pomoc?	Majú prístup, ak splnia určité podmienky alebo čakacie lehoty? (prosím uveďte komentár)	Neexistuje žiadna dočasná cieľená materiálna pomoc pre bývanie (pre túto skupinu)?
--	---	---	--

...uznaných utečencov?

...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?

...presídlených utečencov?
(ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)

Nejaké komentáre alebo odkazy?

Ukazovateľ: Čas trvania dočasnej pomoci pre bývanie

Ako dlho môže táto skupina profitovať z dočasnej cieľenej pomoci pre bývanie?

Uviest': Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.	Uznaní utečenci	Osoby s udelenou doplnkovou ochranou	Presídlení utečenci (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)
--	-----------------	--------------------------------------	---

Dĺžka (maximálny počet mesiacov)

Nejaké komentáre alebo odkazy?

Ukazovateľ: Rozšírenie dočasnej pomoci na bývanie

Môže byť dočasná pomoc na bývanie rozšírená na členov tejto skupiny?

Uviest': Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.	Áno, na základe individuálnej potreby.	Áno, na základe stanovených podmienok (prosím bližšie uveďte)	Nie je možné.
--	--	---	---------------

...uznaných utečencov?

...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?

...presídlených utečencov?
(ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)

Nejaké komentáre alebo odkazy?

Ukazovateľ: Poskytovanie dlhodobej finančnej pomoci na bývanie (t.j. na základe platnej zmluvy)

Profituje táto skupina z cieľenej dočasnej pomoci v hotovosti (t.j. mesačný príspevok alebo jednorazové granty alebo pôžičky, záruky pre osoby s udelenou ochranou, dotácie a sprostredkovacie služby pre prenajímateľov)?

<i>Uviest' : Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.</i>	Majú bez dodatočných podmienok prístup k tomu, aby boli oprávnení získať uvedenú pomoc?	Majú prístup, ak splnia určité podmienky alebo čakacie lehoty? (prosím uveďte komentár)	Neexistuje žiadna dlhodobá cieľená pomoc v hotovosti pre bývanie (pre túto skupinu)?
...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Nejaké komentáre alebo odkazy?			

Ukazovateľ: Čas trvania dlhodobej pomoci pre bývanie v hotovosti

Ako dlho môže táto skupina profitovať z dlhodobej cieľenej finančnej pomoci na bývanie?

<i>Uviest' : Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.</i>	Uznaní utečenci	Osoby s udelenou doplnkovou ochranou	Presídlení utečenci (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)
Dĺžka (maximálny počet mesiacov)			
Nejaké komentáre alebo odkazy?			

Ukazovateľ: Poskytovanie dlhodobej finančnej pomoci na bývanie

Profituje táto skupina z cieľenej dlhodobej finančnej pomoci (t.j. pridelené byty alebo sociálne byty)?

<i>Uviest' : Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.</i>	Majú bez dodatočných podmienok prístup k tomu, aby boli oprávnení získať uvedenú pomoc?	Majú prístup, ak splnia určité podmienky alebo čakacie lehoty? (prosím uveďte komentár)	Neexistuje žiadna dlhodobá cieľená pomoc v hotovosti pre bývanie (pre túto skupinu)?
...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			

Nejaké komentáre alebo odkazy?

Ukazovateľ: Posúdenie kvality bývania

Ktoré z týchto kritérií musia orgány zohľadniť pri posudzovaní kvality pomoci v oblasti bývania pre túto skupinu? a) bezpečnosť vlastníctva nehnuteľností b) dostupnosť bývania c) prístupnosť kľúčových služieb (vrátane dopravy) d) primeranosť základnej infraštruktúry (t.j. priestor, svetlo, vetranie) e) dostupnosť príležitostí pre zamestnanie f) účasť osoby s medzinárodnou ochranou (t.j. použitie hodnotenia potrieb alebo časť rozhodovania)

<i>Uviest' : Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.</i>	Všetky z týchto možností.	Aspoň jedna z týchto možností (prosím uveďte komentár).	Neexistujú žiadne písomné kritériá pre posúdenie bývania?
...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Nejaké komentáre alebo odkazy?			

Ukazovateľ: Rozpočty pre bývanie po uznaní postavenia

Ročný rozpočet skutočne použitý predchádzajúci rok na služby bývania na uznanie postavenia (prepočítané na eurá)

Uviest': Vypočítajte # v každom z troch polí. (vrátane 0)	Cel- kový rozpo- čet na býva- nie po uznaní posta- vania	Do- časná finanč- ná pomoc na osobu s ude- lenou ochra- nu	V po- rovnaní s prie- mer- nými náklad- mi na pre- nájom bytov v kra- jine (pred- chá- dzajúce stĺpce rozdele- né pod- ľa prie- meru)	Dočas- ná ma- teriálna pomoc na osobu s ude- lenou ochra- nou	V po- rovnaní s prie- mernými nákladmi na so- ciálne bývanie na osobu s ude- lenou ochranou (predchá- dzajúce stĺpce rozdele- né podľa prieme- ru)	Dlho- dobá finanč- nápo- moc na osobu s ude- lenou ochra- nou	V po- rovnaní s prie- mer- nými náklad- mi na pre- nájom bytov v krajine (pred- chá- dzajúce stĺpce rozdele- né podľa prieme- ru)	Dlho- dobá finančná pomoc na osobu s ude- lenou ochra- nou	V po- rovnaní s prie- mer- nými nákladmi na so- ciálne bývanie na osobu s ude- lenou ochranou (predchá- dzajúce stĺpce rozdele- né podľa prieme- ru)
Z Európskeho fondu pre utečencov									
Z ostatných fondov EÚ (t.j. Sociálneho fondu, Daphne, prosím špecifikujte)									

Zo štátneho rozpočtu v súvislosti so spolufinancovaním pre Európsky fond pre utečencov + fondy EÚ									
Zo štátneho rozpočtu nesúvisiaceho so spolufinancovaním zo strany EÚ									
Od súkromných darcov (prosím špecifikujte)									
Z UNHCR									
Celkom									
Nejaké komentáre alebo odkazy?									

Ukazovateľ: Zodpovednosť za začleňovanie utečencov do politik bývania/sociálneho začleňovania/regionálneho rozvoja

Kto v rámci ministerstva zodpovedného za bývanie/sociálne začleňovanie/regionálny rozvoj je poverený zabezpečiť, aby ministerstvo začlenilo utečencov do svojej agendy? Vyššie postavený úradník? Zodpovedné oddelenie/zodpovedný úrad?

Uviest': Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.	Aj vyššie postavený úradník, aj útvar/oddelenie (uviest' oboch v komentároch)	Iba jeden (uviest' v komentároch)	Nikto nie je poverený
Zodpovednosť za začleňovanie do bývania			
Nejaké komentáre alebo odkazy?			

Ukazovateľ: Začleňovanie utečencov do právnych predpisov týkajúcich sa bývania/sociálneho začleňovania

Sú osoby s udelenou medzinárodnou ochranou uznaní ako zraniteľné skupiny/skupiny s osobitnými potrebami v právnych predpisoch týkajúcich sa bývania?

<i>Uviest' : Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.</i>	Sú tieto skupiny výslovne identifikované v bežných právnych predpisoch?	Sú identifikované iba pre právne predpisy týkajúce sa cudzincov/azyly?	Žiadna
Názov: Právne predpisy týkajúce sa bývania			
<i>Nejaké komentáre alebo odkazy?</i>			

Ukazovateľ: Mechanizmy na začlenenie integrácie utečencov do politik bývania/sociálneho začleňovania/regionálneho rozvoja

Má ministerstvo zodpovedné za bývanie/regionálny rozvoj mechanizmus na: a) Preskúmanie svojich právnych predpisov s cieľom zabezpečiť, aby osoby s udelenou medzinárodnou ochranou mali rovnaký prístup k bývaniu a príspevkom na bývanie ako štátni príslušníci danej krajiny? b) Sledovanie využívania politik a služieb a výsledkov bývania pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou.

<i>Uviest' : Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.</i>	Zaviedlo ministerstvo zodpovedné za bývanie a) a b) do praxe?	Ma byť zavedenú aspoň jednu možnosť v praxi? (prosím uviesť komentár)	Nie sú v súčasnej dobe žiadne v praxi?(prosím uviesť komentár)
Názov: Mechanizmy na začleňovanie integrácie utečencov do bývania			
<i>Nejaké komentáre alebo odkazy?</i>			

Ukazovateľ: Zapojenie sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti do bývania pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou

Zapojili sa hlavní národní sociálni partneri a organizácie občianskej spoločnosti v oblasti bývania do integrácie utečencov? a) Zahrnuli osoby s udelenou medzinárodnou ochranou do svojich činností a oblasti pôsobenia? b) Realizovali budovanie kapacít, školenia, partnerské projekty na zlepšenie poskytovania služieb v oblasti bývania pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou?

<i>Uviest' : Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.</i>	a) a b)	Len jedna (prosím uveďte komentár)	Žiadna z možností (prosím uveďte komentár)
Názov: Zapojenie sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti do oblasti bývania			
<i>Nejaké komentáre alebo odkazy?</i>			

Ukazovateľ: Spolupráca v oblasti bývania s mimovládnu organizáciou špecializujúcou sa na utečencov a integráciu

Spolupracuje štát so špecializovanou mimovládnu organizáciou na: a) Preskúmanie právnych predpisov týkajúcich sa bývania, služieb a výsledkov pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou? b) Poskytovanie pracovníkov na pomoc osobám s udelenou medzinárodnou ochranou v prístupe k službám bývania?

<i>Uviest' : Dajte X do jedného z polí, ktoré najviac zodpovedá situácii vo Vašej krajine.</i>	a) a b)	Len jedna (prosím uveďte komentár)	Žiadna z možností (prosím uveďte komentár)
Názov: Spolupráca v oblasti bývania so špecializovanou mimovládnu organizáciou			
<i>Nejaké komentáre alebo odkazy?</i>			

Ukazovateľ: Percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v poslednom kalendárnom roku, ktorí bývali v oblasti podľa svojho výberu

Aké percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranou bolo minulý rok umiestnené do oblasti, o ktorej tvrdia, že je miestom, v ktorom chcú bývať v krajine?

Názov: Spokojnosť s miestom bývania	
<i>Nejaké komentáre alebo odkazy?</i>	

Ukazovateľ: Percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré využívajú ciele služby štátneho bývania

Aké percento v predchádzajúcom kalendárnom roku využívalo ciele služby bývania pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou?

...uznaných utečencov?	
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?	
...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)	
<i>Nejaké komentáre alebo odkazy?</i>	

Ukazovateľ: Percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v dočasnom štátom poskytovanom bývaní

Aké percento bývalo v dočasnom štátom poskytovanom bývaní pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou?

...uznaných utečencov?	
-------------------------------	--

...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?	
...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)	
Nejaké komentáre alebo odkazy?	
Ukazovateľ: Percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v dlhodobom sociálnom bývaní	
Aké percento bývalo v dlhodobom sociálnom bývaní?	
...uznaných utečencov?	
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?	
...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)	
Nejaké komentáre alebo odkazy?	
Ukazovateľ: Percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v dlhodobom, súkromnom bývaní spĺňajúcom posudzovanie kvality bývania.	
Aké percento bývalo v dlhodobom, súkromnom bývaní s platnou nájomnou zmluvou?	
...uznaných utečencov?	
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?	
...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)	
Nejaké komentáre alebo odkazy?	
Ukazovateľ: Percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ktorí vlastnia nehnuteľnosť	
Aké percento bývalo vo vlastnom bývaní?	
...uznaných utečencov?	
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?	

...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)						
Nejaké komentáre alebo odkazy?						
Ukazovateľ: Spokojnosť osôb s udelenou medzinárodnou ochranou s bývaním						
Aké percento je spokojné s tým, že ich bývanie spĺňa ich základné potreby v zmysle príležitostí na zamestnanie, prístupu k službám, rodinnému a spoločenskému životu?						
Uviest': Pre toto pole, ak údaje pochádzajú z reprezentatívneho prieskumu, prosím vypočítajte %. Ak údaje pochádzajú z fokusových skupín prosím uveďte trend medzi účastníkmi (žiadny, niekoľko, pár, väčšina, väčšia časť, všetko)	Celková spokojnosť	Bývanie spĺňa základné potreby	Bývanie posilňuje ich príležitosti zamestnať sa	Bývanie uľahčuje prístup k službám	Bývanie podporuje rodinu a rodinný život.	Bývanie v oblasti podľa ich výberu.
...uznaných utečencov?						
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?						
Nejaké komentáre alebo odkazy?						

Tabuľka 5. Ukazovatele zlúčenia rodiny pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou

Zjednotenie rodiny a právne postavenie členov rodiny			
Ak sú členovia rodiny s osobou s udelenou medzinárodnou ochranou, ale samostatne nemajú nárok na ochranu, kto môže získať porovnateľné právne postavenie a výhody (odvodené postavenie) na základe zásady jednoty rodiny? a) Manžel(ka) alebo partner (v krajinách, v ktorých je registrované partnerstvo uznané vo vnútroštátnych právnych predpisoch) b) Maloleté deti c) Blízki príbuzní, ktorí sú úplne alebo čiastočne odkázaní na osoby s udelenou ochranou.			
	Majú všetky tri kategórie nárok na odvodené postavenie?	Majú nárok iba manželia(lky)/partneri a maloleté deti?	Nemá nikto nárok, pretože členovia rodiny nie sú oprávnení na rovnaké postavenie?
...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Odkazy			
Definícia jednoty rodiny a opätovaného zjednotenia rodiny			
Ak je rodina odlúčená od osoby s udelenou ochranou, ktorí členovia rodiny sú oprávnení pripojiť sa k pozývajúcej osobe na základe opätovného zjednotenia? a) Maloleté deti a manžel(ka)/partner (v krajinách, v ktorých je registrované partnerstvo uznané vo vnútroštátnych právnych predpisoch) b) Odkázané osoby, ktorými sú dospelé deti alebo členovia po vzostupnej línii (t.j. rodičia alebo starí rodičia) c) Ostatné kategórie odkázaných osôb (prosím uveďte komentár)			
	Sú oprávnené všetky tri kategórie?	Sú oprávnené a) a b)?	Je oprávnené iba a)?
...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Odkazy			

Oprávnenosť na zlúčenie rodiny			
Po tom, čo je osoba uznaná za osobu s udelenou medzinárodnou ochranou, existuje pre nich osobitná požiadavka pobytu na to, aby mohli požiadať o zlúčenie rodiny?			
	Nie, môžu požiadať na základe uznania.	Áno, požiadavka pobytu je osobitná pre osoby s udelenou ochranou a kratšia ako pre štátni príslušníci tretích krajín (prosím špecifikujte)	Áno a požiadavka pobytu je tá istá pre osoby požívajúce ochranu ako pre bežných štátnych príslušníkov tretích krajín
...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Odkazy			
Požiadavka finančných zdrojov			
Existuje požiadavka finančného zdrojov na zlúčenie rodiny tejto skupiny (t.j. príjem, zamestnanie)?			
	Žiadna požiadavka (prosím uveďte bližšie, či neexistuje žiadna požiadavka pre štátnych príslušníkov tretích krajín alebo iba pre túto skupinu).	Áno, ale požiadavka bola zmiernená pre túto skupinu (prosím uveďte bližšie podmienky na zmiernenie).	Áno, rovnaká požiadavka pre túto skupinu ako pre bežných štátnych príslušníkov tretích krajín.
...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Odkazy			

Podmienky pre oblasť bývania			
Existuje požiadavka bývania pre zlúčenie rodiny tejto skupiny?			
	Žiadna požiadavka (prosím uveďte bližšie, či neexistuje žiadna požiadavka pre štátnych príslušníkov tretích krajín alebo iba pre túto skupinu).	Áno, ale požiadavka bola zmiernená pre túto skupinu (prosím uveďte bližšie podmienky na zmiernenie).	Áno, rovnaká požiadavka pre túto skupinu ako pre bežných štátnych príslušníkov tretích krajín.
...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Odkazy			
Požiadavka zdravotného poistenia			
Existuje požiadavka zdravotného poistenia pre zjednotenie rodiny tejto skupiny?			
	Žiadna požiadavka (prosím uveďte bližšie, či neexistuje žiadna požiadavka pre štátnych príslušníkov tretích krajín alebo iba pre túto skupinu).	Áno, ale požiadavka bola zmiernená pre túto skupinu (prosím uveďte bližšie podmienky na zmiernenie).	Áno, rovnaká požiadavka pre túto skupinu ako pre bežných štátnych príslušníkov tretích krajín.
...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Odkazy			
Posúdenie jazykových znalostí			
Existuje požiadavka posúdenia jazykových znalostí pre zlúčenie rodiny tejto skupiny?			
	Žiadna požiadavka (prosím uveďte bližšie, či neexistuje žiadna požiadavka pre štátnych príslušníkov tretích krajín alebo iba pre túto skupinu).	Áno, ale požiadavka bola zmiernená pre túto skupinu (prosím uveďte bližšie podmienky na zmiernenie).	Áno, rovnaká požiadavka pre túto skupinu ako pre bežných štátnych príslušníkov tretích krajín.

...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Odkazy			
Posúdenie integrácie			
Existuje požiadavka posúdenia „integrácie“ pre zlúčenie rodiny tejto skupiny?			
	Žiadna požiadavka (prosím uveďte bližšie, či neexistuje žiadna požiadavka pre štátnych príslušníkov tretích krajín alebo iba pre túto skupinu).	Áno, ale požiadavka bola zmiernená pre túto skupinu (prosím uveďte bližšie podmienky na zmiernenie).	Áno, rovnaká požiadavka pre túto skupinu ako pre bežných štátnych príslušníkov tretích krajín.
...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Odkazy			
Dokumenty z krajiny pôvodu			
Zohľadňuje zákon skutočnosť, že požiadavky pre dokumenty z krajiny pôvodu (t.j. manželstvo s manželom/kou alebo príbuzenský vzťah k deťom) môžu zabrániť alebo oddialiť osobám s udelenou medzinárodnou ochranou možnosť zlúčiť sa so svojou rodinou? a) Výnimky vo vymedzených okolnostiach (t.j. určité kategórie alebo krajiny pôvodu) b) Alternatívne metódy, keď dokumenty nie sú k dispozícii			
	a) a b)	Iba jedna z možností (prosím uveďte komentár).	Ani a) ani b). Chýbajúce dokumenty sú príčinou zamietnutia žiadosti.
...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			

Odkazy			
Test DNA/zisťovanie veku na overenie rodinných väzieb			
Zohľadňuje zákon skutočnosť, že požiadavky testu DNA/zisťovanie veku môžu zabrániť alebo oddialiť osobám požívajúcim medzinárodnú ochranu možnosť zlúčiť sa so svojou rodinou?			
	Neexistuje žiadna požiadavka testu DNA/zisťovania veku?	Používa sa požiadavka ako posledná možnosť na overenie rodinných väzieb?	Je požiadavka testu DNA alebo zisťovania veku (zamietnutie alebo neschopnosť vykonať h) dôvodom na zamietnutie žiadosti?
...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Odkazy			
Zrýchlená dĺžka konania			
Existuje zákonné obmedzenie dĺžky konania o zlúčení rodiny?			
	Požaduje zákon od štátu, aby spracoval žiadosti od tejto skupiny v čo najkratšom čase? (prosím špecifikujte)	Stanovuje zákon maximálnu dĺžku lehoty?	Neexistuje žiadna požiadavka týkajúca sa dĺžky konania?
...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Odkazy			

Uľahčené podmienky pre zraniteľné osoby, ktoré podajú žiadosť o zlúčenie rodiny			
Sú podmienky pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ak také existujú, na získanie prístupu k zlúčeniu rodiny (t.j. jazyk, integrácia, zamestnanie, bývanie) zrušené alebo zmiernené pre túto skupinu? Alebo sú to tie isté podmienky ako v prípade osôb s udelenou medzinárodnou ochranou?			
	Udeľuje sa zlúčenie rodiny na základe uznania? Alebo sú podmienky zrušené pre túto skupinu?	Sú podmienky zmiernené pre túto skupinu? (t.j. posúdenie bývania, finančnej situácie, jazykových znalostí alebo integrácie) (prosím uveďte komentár)	Sú podmienky rovnaké ako pre bežných požívateľov medzinárodnej ochrany?
<i>Maloletí bez sprievodu</i>			
<i>Osamelí rodičia</i>			
<i>Ženy (t.j. tehotné, slobodné)</i>			
<i>Seniori</i>			
<i>Obete mučenia, znásilnenia, iných foriem traumy</i>			
<i>Ostatné skupiny (prosím uveďte komentár)</i>			
Odkazy			
Druh povolenia			
Oprávňuje povolenie členov rodiny na rovnaké právne postavenie aké má pozývajúca osoba?			
	Rovnaké postavenie ochrany ako ich živiteľ	Alternatívne postavenie, ktoré je trvalé (t.j. trvalý/ dlhodobý pobyt)	Štatút dočasného pobytu
<i>Utečenci</i>			
<i>Doplnková ochrana</i>			
<i>Presídlené osoby</i>			
Odkazy/ komentáre			
Dĺžka povolenia			
Sú „povolenia členov rodiny platné tak dlho aká je dĺžka platnosti povolenia pozývajúcej osoby“?			
	Rovnaké ako v prípade pozývajúcej osoby s možnosťou predĺženia platnosti	>(=) 1 rok predĺženia platnosti povolenia, ale nie rovnaké ako v prípade pozývajúcej osoby	< 1 predĺženia platnosti povolenia alebo sa vyžaduje nová žiadosť
...uznaných utečencov?			

...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Odkazy			

Samostatné povolenie na pobyt pre základnú rodinu

Ako dlho musia manželia/partneri a deti, ktoré dosahujú vek plnoletosti, čakať na získanie samostatného povolenia na pobyt od pozývajúcej osoby? (prosím špecifikujte)

	Po <(=) 3 rokoch	Po > 3 <(=) 5 rokoch	Po > 5 rokoch alebo na základe splnenia určitých podmienok
...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Odkazy			

Samostatné povolenie na pobyt pre ostatné odkázané osoby

Ako dlho musia ostatné odkázané osoby čakať, aby dostali povolenie na samostatný pobyt od pozývajúcej osoby?

	Po <(=) 3 rokoch	Po > 3 <(=) 5 rokoch	Po > 5 rokoch alebo na základe splnenia určitých podmienok
...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Odkazy			

Prístup k integračnému programu

Majú členovia rodiny týchto skupín rovnaký prístup k integračnému programu ako pozývajúca osoba?

	Áno, rovnakým spôsobom ako pozývajúca osoba.	Áno, ale uplatňujú sa dodatočné podmienky (prosím špecifikujte).	Žiadny prístup na základe zákona pre určitých členov rodiny (prosím špecifikujte).
...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Odkazy			

Prístup k vzdelaniu a odbornému vzdelávaniu

Majú členovia rodiny týchto skupín rovnaký prístup k vzdelávaciemu systému a odbornému vzdelávaniu ako pozývajúca osoba?

	Áno, rovnakým spôsobom ako pozývajúca osoba.	Áno, ale uplatňujú sa dodatočné podmienky (prosím špecifikujte).	Žiadny prístup na základe zákona pre určitých členov rodiny (prosím špecifikujte).
...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
Odkazy			

Prístup k zamestnaniu a samostatnej zárobkovej činnosti

Majú členovia rodiny týchto skupín rovnaký prístup k zamestnaniu a samostatnej zárobkovej činnosti ako pozývajúca osoba?

	Áno, rovnakým spôsobom ako pozývajúca osoba.	Áno, ale uplatňujú sa dodatočné podmienky (prosím špecifikujte).	Žiadny prístup na základe zákona pre určitých členov rodiny (prosím špecifikujte).
...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			

...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
--	--	--	--

Odkazy

Prístup k sociálnemu zabezpečeniu a pomoci

Majú členovia rodiny týchto skupín rovnaký prístup k sociálnemu zabezpečeniu a pomoci ako pozývajúca osoba?

	Áno, rovnakým spôsobom ako pozývajúca osoba.	Áno, ale uplatňujú sa dodatočné podmienky (prosím špecifikujte).	Žiadny prístup na základe zákona pre určitých členov rodiny (prosím špecifikujte).
--	--	--	--

...uznaných utečencov?

...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?

...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
--	--	--	--

Odkazy

Prístup k zdravotnej starostlivosti

Majú členovia rodiny týchto skupín rovnaký prístup k zdravotnej starostlivosti a pomoci ako pozývajúca osoba?

	Áno, rovnakým spôsobom ako pozývajúca osoba.	Áno, ale uplatňujú sa dodatočné podmienky (prosím špecifikujte).	Žiadny prístup na základe zákona pre určitých členov rodiny (prosím špecifikujte).
--	--	--	--

...uznaných utečencov?

...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?

...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
--	--	--	--

Odkazy

Zamestnanci zlúčenia rodiny

Počet stálych zamestnancov v poslednom kalendárnom roku, ktorí priamo pomáhajú utečencom alebo osobám s poskytnutou doplnkovou ochranou so zlúčením rodiny.

	# zamestnancov zodpovedných za zlúčenie (vláda)	# zamestnancov zodpovedných za zlúčenie (mimovládne organizácie, medzinárodné inštitúcie v krajine)	# osoby požívajúce ochranu na zamestnancov (vláda, mimovládna organizácia)
--	---	---	--

Celkový počet # zamestnancov, ktorí pracujú v oblasti zlúčenia rodiny

zamestnancov, ktorí majú na starosti spracovanie žiadostí

zamestnancov, ktorí majú na starosti poskytovanie informácií, právne poradenstvo, zastupovanie

zamestnancov, ktorí majú na starosti vyhľadávanie rodín

zamestnancov, ktorí majú na starosti ekonomickú, sociálnu a kultúrnu integráciu členov rodín

Odkazy

Služby vyhľadávania

Majú osoby s udelenou medzinárodnou ochranou prístup k službám vyhľadávania rodín?

	Áno, služby poskytuje vláda.	Áno, služby financuje vláda, ale poskytujú ich mimovládne organizácie alebo medzinárodné inštitúcie.	Áno, ale poskytujú a financujú ich mimovládne organizácie alebo medzinárodné inštitúcie (t.j. Červený kríž, prosím uveďte komentár)
--	------------------------------	--	---

...uznaných utečencov?

...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?

...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			
--	--	--	--

Odkazy

Dĺžka trvania štátom podporovaného programu sociálnej orientácie

Ako dlho môžu členovia rodiny tejto skupiny profitovať z bezplatného programu sociálnej orientácie?

	Uznaní utečenci	Osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou	Presídlení utečenci (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)
--	-----------------	---	---

Dĺžka (maximálny počet hodín výučby)

Odkazy

Dĺžka trvania štátom podporovaného pracovného miesta/odborného vzdelávania

Ako dlho môžu členovia rodiny tejto skupiny profitovať z bezplatného pracovného/odborného vzdelávania?

	Uznaní utečenci	Osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou	Presídlení utečenci (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)
--	-----------------	---	---

Dĺžka (maximálny počet hodín výučby)

Odkazy

Poskytovanie jazykovej výučby hostiteľskej krajiny pre dospelých

Ako dlho môžu členovia rodiny osôb s udelenou medzinárodnou ochranou profitovať z výučby druhého jazyka?

	Dost' na získanie plynulosti (prosím špecifikujte)	Stanovený počet hodín po fázy orientácie (prosím špecifikujte)	Obmedzené na orientačnú fázu (t.j. 1 rok) (prosím špecifikujte)
--	--	--	---

Hodiny výučby druhého jazyka

Odkazy

Pomoc rodine

Poskytuje štát osobitné opatrenia pomoci pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou na uľahčenie zlúčenia rodiny? a) Finančné prostriedky sú k dispozícii na pokrytie cestovných nákladov/dokumentov rodiny b) Podpora na bývanie/príjmu je poskytnutá pozývajúcim osobám na splnenie podmienok konania o zlúčení rodiny.

	Poskytuje štát financovanie v oboch možnostiach?	Poskytuje štát financovanie jednej z možností? (prosím špecifikujte)	Neposkytuje štát financovanie žiadnej z možností?
--	--	--	---

...uznaných utečencov?			
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?			
...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)			

Odkazy

Prítomnosť poplatkov a nákladov

Platia osoby s udelenou medzinárodnou ochranou rovnaké poplatky a ostatné náklady (t.j. lekárske testy, testy DNA, jazykové testy) pre zlúčenie rodiny ako bežní štátni príslušníci tretej krajiny?

	Sú poplatky a ostatné náklady zrušené pre túto skupinu?	Sú poplatky a ostatné náklady znížené pre túto skupinu?	Sú poplatky a náklady rovnaké pre bežných štátnych príslušníkov tretích krajín?
--	---	---	---

...uznaných utečencov?

...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?

...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)

Odkazy

Suma poplatkov a nákladov (v eurách)

Aké sú priemerné poplatky a náklady pre zlúčenie rodiny? (prepočítané na eurá)

	Aký je priemerný poplatok na osobu s udelenou ochranou z tejto skupiny?	Aké sú priemerné ostatné náklady na osobu s udelenou ochranou z tejto skupiny? (t.j. testy, preklad)	Aký je celkový priemerný poplatok a náklady na osobu s udelenou ochranou z tejto skupiny? (z 2 predchádzajúcich st'pcov)
--	---	--	--

...uznaných utečencov?

...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?

...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)

Odkazy			
Rozpočty na podporu cestovania/rodiny pre zlúčenie rodiny			
Ročný rozpočet skutočne použitý predchádzajúci kalendárny rok na podporu cestovania/rodiny na zlúčenie rodiny osôb s udelenou medzinárodnou ochranou (prepočítané na eurá).			
	Celkový rozpočet na podporu cestovania/rodiny	Cielený rozpočet na pozývajúcu osobu s udelenou ochranou	Cielený rozpočet na člena rodiny, ktorý je príjemcom pomoci
Z Európskeho fondu pre utečencov			
Z ostatných fondov EÚ (t.j. Sociálny fond, Daphne, prosím špecifikujte)			
Zo štátneho rozpočtu vo vzťahu k spolufinancovaniu fondov ERF + EÚ			
Zo štátneho rozpočtu nevzťahujúc sa k spolufinancovaniu s EÚ			
Od neštátnych subjektov (prosím špecifikujte)			
Od UNHCR			
Celkom			
Odkazy			

Rozpočty pre integráciu členov rodiny

Ročný rozpočet skutočne použitý predchádzajúci kalendárny rok na podporu na ekonomickú, sociálnu a kultúrnu integráciu rodinných príslušníkov osôb s udelenou medzinárodnou ochranou (prepočítané na eurá).

	Celkový rozpočet na podporu cestovania/rodiny	Cielený rozpočet na pozývajúcu osobu s udelenou ochranou	Cielený rozpočet na člena rodiny, ktorý je príjemcom pomoci
Z Európskeho fondu pre utečencov			
Z ostatných fondov EÚ (t.j. Sociálny fond, Daphne, prosím špecifikujte)			
Zo štátneho rozpočtu vo vzťahu k spolufinancovaniu fondov ERF + EÚ			

Zo štátneho rozpočtu nevzťahujúc sa k spolufinancovaniu s EÚ		
Od neštátnych subjektov (prosím špecifikujte)		
Od UNHCR		
Celkom		
Odkazy		

Priemerná dĺžka trvania konaní o zlúčení rodiny

Aká je priemerná dĺžka trvania konaní o zlúčení a vyhľadávania?

	Aká je priemerná dĺžka trvania konania o zlúčení rodiny?	Aká je priemerná dĺžka trvania konania o vyhľadávaní rodiny?
...uznaných utečencov?		
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?		
...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)		
Odkazy		

Využívanie vyhľadávania rodiny

Aké percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ktorí využili službu vyhľadávania rodiny v poslednom kalendárnom roku, boli schopní identifikovať člena(ov) rodiny?

...uznaných utečencov?	
...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?	
...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)	
Odkazy	

Spokojnosť s vyhľadávaním rodiny

Aké percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ktorí využili službu vyhľadávania rodiny v poslednom kalendárnom roku, boli spokojní s konaním?

...uznaných utečencov?	
------------------------	--

<i>...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?</i>	
<i>...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)</i>	
<i>Odkazy</i>	
Miera akceptovania pre zlúčenie rodiny	
Aké percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ktorí požiadali o zlúčenie rodiny v poslednom kalendárnom roku, bolo akceptované?	
<i>...uznaných utečencov?</i>	
<i>...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?</i>	
<i>...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)</i>	
<i>Odkazy</i>	
Spokojnosť s konaním o zlúčení rodiny	
Aké percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ktorí požiadali o zlúčenie rodiny v poslednom kalendárnom roku, bolo spokojné s konaním?	
<i>...uznaných utečencov?</i>	
<i>...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?</i>	
<i>...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)</i>	
<i>Odkazy</i>	
Dôvody zamietnutia v prípade zlúčenia rodiny	
Aké percento neúspešných žiadostí od osôb s udelenou medzinárodnou ochranou bolo zamietnutých v predchádzajúcom roku z nasledujúcich dôvodov? (Žiadosti zamietnuté z rôznych dôvodov by mali byť zahrnuté na základe každej príslušnej kategórie).	
Definícia rodiny	

Požiadavka doby pobytu	
Požiadavka finančných zdrojov	
Požiadavka bývania	
Požiadavka zdravotného poistenia	
Posúdenie jazykových znalostí	
Posúdenie integrácie	
Dokumenty	
Ostatné požiadavky (prosím špecifikujte)	
Neznáme	
<i>Odkazy</i>	
Výsledok zlúčenia rodiny	
Aké percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ktorí sú naďalej odlúčení od svojich základných členov rodiny, by zlúčenie rodiny považovali za dôležité na podporu svojej integrácie?	
<i>...uznaných utečencov?</i>	
<i>...osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou?</i>	
<i>...presídlených utečencov? (ak neexistuje žiadny program, ponechajte prázdny priestor)</i>	
<i>Odkazy</i>	

Požívajúce osoby s osobitnými potrebami v rámci zlúčenia rodiny	
Aké percento zraniteľných osôb bolo schopné zlúčiť sa s členom/členmi rodiny?	
Zlúčenie rodiny s osobitnými potrebami	
Odkazy	

Pravidla bodového hodnotenia

Línia /- Rozmer /-- Ukazovateľ	Pravidlo bodového hodnotenia	BG	PL	RO	SK
PRÁVNNA INTEGRÁCIA					
— Zjednotenie a zlúčenie rodiny		65.61	33.06	69.70	50.61
— Zjednotenie rodiny a právne postavenie členov rodiny	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	50	50	100	100
— Defícia jednoty rodiny pre zlúčenie rodiny	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	100	50	0	0
— Spôsobilosť pre zlúčenie rodiny	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín BIPs, pre ktoré sú údaje k dispozícii	100	100	100	100
— Požiadavka finančných prostriedkov	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	100	50	100	25
— Požiadavka bývania	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	100	0	100	25
— Požiadavka zdravotného poistenia	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín BIPs, pre ktoré sú údaje k dispozícii	100	50	100	25
— Posúdenie jazykových znalostí	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	100	100	100	100
— Posúdenie integrácie	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	100	100	100	100
— Dokumenty z krajiny pôvodu	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín BIPs, pre ktoré sú údaje k dispozícii	100	0	50	0
— DNA testy/ zisťovanie veku na overenie rodinných väzieb	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	100	100	100	100

Línia /- Rozmer /-- Ukazovateľ	Pravidlo bodového hodnotenia	BG	PL	RO	SK
— Zrýchlená dĺžka konania	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	50	50	100	50
— Uľahčené podmienky pre zraniteľné skupiny, ktoré žiadajú o zlúčenie rodiny	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery pre 6 rozličných skupín zraniteľných skupín BIPs	0	0	0	0
— Druh povolenia	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	100	0	100	100
— Trvanie povolenia	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	100	0	100	50
— Samostatné povolenie na pobyt pre základnú rodinu	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín BIPs, pre ktoré sú údaje k dispozícii	100	0	100	50
— Samostatné povolenie na pobyt pre ostatné odkázané osoby	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín BIPs, pre ktoré sú údaje k dispozícii	100	0	0	50
— Prístup k integračnému programu	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	100	0	100	100
— Prístup k vzdelaniu a odbornému vzdelávaniu	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín BIPs, pre ktoré sú údaje k dispozícii	100	50	100	100
— Prístup k zamestnaniu a samostatnej zárobkovej činnosti	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	100	100	100	100
— Prístup k sociálnemu zabezpečeniu a podpore	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	100	0	100	100
— Prístup k zdravotnej starostlivosti	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín BIPs, pre ktoré sú údaje k dispozícii	100	50	100	100

Línia /- Rozmer /-- Ukazovateľ	Pravidlo bodového hodnotenia	BG	PL	RO	SK
— Zamestnanci pre zlúčenie rodiny	25 bodov pre každý zo štyroch stĺpcov (# zamestnancov vlády, # zamestnancov v MO, # príjemcov pomoci na zamestnancov, priemerný # hodín na príjemcu pomoci na zamestnancov), pre ktorých sú k dispozícii údaje, mínus 5 bodov, ak v rade chýbajú údaje (pracovné oblasti), mínus 5, ak # zamestnancov < 10	20	15	10	15
— Služby vyhľadávania	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	0	0	CHÚ	0
— Doba trvania štátom podporovaného programu sociálnej orientácie	viac ako 6 mesiacov: 100, od 3 do 6 mesiacov: 50, menej ako 3 mesiace alebo žiadny: 0	0	0	0	0
— Doba trvania štátom podporovanej prípravy pre zamestnanie/štátom podporovaného odborného vzdelávania	viac ako 6 mesiacov: 100, od 3 do 6 mesiacov: 50, menej ako 3 mesiace alebo žiadny: 0	CHÚ	CHÚ	CHÚ	CHÚ
— Poskytovanie jazykovej výučby hostiteľskej krajiny pre dospelých	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	0	0	0	0
— Pomoc rodine	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	0	0	0	0
— Prítomnosť poplatkov a nákladov	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín BIPs, pre ktoré sú údaje k dispozícii	0	0	100	0
— Suma poplatkov a nákladov (v eurách)	až do 100 EUR: 100, 100 až 200 EUR: 50, viac ako 200 EUR: 0 (všetky body s výnimkou cestovných výdavkov)	50	50	100	50
— Rozpočty na pomoc pre cestovanie/rodinu pre zlúčenie rodiny	16,5 bodov pre každý dostupný finančný zdroj (6 finančných možností: 100/6=16.5) (zaokrúhlené čísla)	0	0	0	CHÚ

Línia /- Rozmer /-- Ukazovateľ	Pravidlo bodového hodnotenia	BG	PL	RO	SK
— Rozpočty pre integráciu členov rodiny	16,5 bodov pre každý dostupný finančný zdroj (6 finančných možností: 100/6=16.5) (zaokrúhlené čísla)	0	0	0	CHÚ
— Priemerná dĺžka trvania konaní o zlúčení rodiny	1 až 3 mesiace: 100, 3 až 6 mesiacov: 50, viac ako 6 mesiacov: 0	100	50	100	50
— Využívanie vyhľadávania rodín	percentuálna miera/trendy: všetko: 100, väčšina: 80, veľká časť: 60, niekoľko: 40, zopár: 20, žiadne: 0	0	0	CHÚ	0
— Spokojnosť s vyhľadávaním rodiny	percentuálna miera/trendy: všetko: 100, väčšina: 80, veľká časť: 60, niekoľko: 40, zopár: 20, žiadne: 0	CHÚ	CHÚ	CHÚ	CHÚ
— Miera akceptovania zlúčenia rodiny	percentuálna miera (absolútne čísla)	32	75	100	CHÚ
— Spokojnosť s konaním o zlúčení rodiny	percentuálna miera/trendy: všetko: 100, väčšina: 80, veľká časť: 60, niekoľko: 40, zopár: 20, žiadne: 0	80	0	40	CHÚ
— Dôvody zamietnutia zlúčenia rodiny	žiadne zamietnutia: 100, mínus 10 bodov pre každý dôvod, ak je to potrebné (napr. 5 znamená, že existovalo 5 dôvodov zamietnutia, 90 znamená, že existoval jeden dôvod zamietnutia)	80	50	100	80
— Výsledok zlúčenia rodiny	percentuálna miera/trendy: všetko: 100, väčšina: 80, veľká časť: 60, niekoľko: 40, zopár: 20, žiadne: 0	100	100	CHÚ	100
— Pozývajúce osoby s osobitnými potrebami v rámci zlúčenia rodiny	percentuálna miera/trendy: všetko: 100, väčšina: 80, veľká časť: 60, niekoľko: 40, zopár: 20, žiadne: 0	CHÚ	CHÚ	CHÚ	0
SOCIÁLNO-EKONOMICKÁ INTEGRÁCIA					
— Bývanie (CBP 6)		38,63	39,52	65,52	47,04
— Percento žiadateľov o azyl v poslednom kalendárnom roku, ktorí bývajú v oblasti podľa ich voľby	percentuálna miera/trendy: všetko: 100, väčšina: 80, veľká časť: 60, niekoľko: 40, zopár: 20, žiadne: 0	20	40	42	CHÚ
— Voľný pohyb a sloboda voľby bydliska v rámci krajiny	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	100	100	100	100
— Prístup k bývaniu a príspevkom na bývanie	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín BIPs, pre ktoré sú údaje k dispozícii	50	100	100	50

Línia /- Rozmer /-- Ukazovateľ	Pravidlo bodového hodnotenia	BG	PL	RO	SK
— Prístup k bývaniu pre zraniteľné osoby	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery pre 7 rôznych skupín zraniteľných osôb s udelenou ochranou	0	29	100	14
— Prístup k vlastníckym právam	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín BIPs, pre ktoré sú údaje k dispozícii	100	100	100	100
— Pomoc, poradenstvo, zastupovanie v oblasti bývania	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	50	100	100	100
— Poskytovanie dočasnej podpory v hotovosti pre bývanie	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	100	0	100	0
— Poskytovanie dočasnej materiálnej pomoci pre bývanie	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín BIPs, pre ktoré sú údaje k dispozícii	0	50	50	50
— Dĺžka trvania dočasnej podpory pre bývanie	viac ako 6 mesiacov: 100, od 3 do 6 mesiacov: 50, menej ako 3 mesiace alebo žiadny: 0	50	50	100	50
— Predĺženie dĺžky trvania dočasnej podpory pre bývanie	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	0	0	100	100
— Poskytovanie dlhodobej podpory pre bývanie v hotovosti (t.j. na základe platnej zmluvy)	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	0	0	100	0
— Dĺžka trvania dlhodobej podpory v hotovosti pre bývanie	12 mesiacov alebo viac: 100, 6 až 12 mesiacov: 50, menej ako 6 mesiacov alebo žiadne obdobie: 0	0	50	100	50
— Poskytovanie dlhodobej materiálnej pomoci pre bývanie	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	0	0	50	0
— Posúdenie kvality bývania	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	50	50	50	50

Línia /- Rozmer /-- Ukazovateľ	Pravidlo bodového hodnotenia	BG	PL	RO	SK
— Rozpočty pre bývanie po uznaní postavenia	16,5 bodov pre každý dostupný finančný zdroj (6 finančných možností: 100/6=16.5) (zaokrúhlené čísla)	17	50	17	33
— Zodpovednosť za začlenenie utečencov do politik bývania/sociálneho začleňovania/regionálneho rozvoja	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá)	100	50	50	0
— Začlenenie utečencov do právnych predpisov týkajúcich sa bývania/sociálneho začleňovania	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá)	50	0	50	50
— Mechanizmy na začlenenie utečencov do politik bývania/sociálneho začleňovania/regionálneho rozvoja	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá)	0	0	0	0
— Zapojenie sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti do bývania pre osoby požívajúce medzinárodnú ochranu	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá)	0	0	50	50
— Spolupráca v oblasti bývania s MO špecializujúcou sa na utečencov a integráciu	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá)	100	50	50	100
— Percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v poslednom kalendárnom roku, ktorí bývajú v oblasti podľa ich výberu	percentuálna miera/trendy: všetko: 100, väčšina: 80, veľká časť: 60, niekoľko: 40, zopár: 20, žiadne: 0	40	CHÚ	40	20

Línia /- Rozmer /-- Ukazovateľ	Pravidlo bodového hodnotenia	BG	PL	RO	SK
— Percento osôb s udelenou medzinárodnú ochranu, ktoré využívajú štátne cielené služby podpory bývania	percentuálna miera/trendy: všetko: 100, väčšina: 80, veľká časť: 60, niekoľko: 40, zopár: 20, žiadne: 0	CHÚ	CHÚ	83	100
— Percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranu v štátom poskytnutom dočasnom bývaní	percentuálna miera/trendy: všetko: 100, väčšina: 80, veľká časť: 60, niekoľko: 40, zopár: 20, žiadne: 0	CHÚ	CHÚ	80	CHÚ
— Percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v dlhodobom sociálnom bývaní	percentuálna miera/trendy: všetko: 100, väčšina: 80, veľká časť: 60, niekoľko: 40, zopár: 20, žiadne: 0	0	CHÚ	0	CHÚ
— Percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v dlhodobom, súkromnom bývaní, ktoré spĺňa posúdenie kvality bývania	percentuálna miera/trendy: všetko: 100, väčšina: 80, veľká časť: 60, niekoľko: 40, zopár: 20, žiadne: 0	40	60	60	35
— Percento osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ktorí vlastní vlastné bývanie	percentuálna miera/trendy: všetko: 100, väčšina: 80, veľká časť: 60, niekoľko: 40, zopár: 20, žiadne: 0	20	0	20	0
— Spokojnosť sôb s udelenou medzinárodnou ochranou s bývaním	percentuálna miera/trendy: všetko: 100, väčšina: 80, veľká časť: 60, niekoľko: 40, zopár: 20, žiadne: 0	40	80	30	CHÚ
— Zamestnanie (CBP 3)		34,81	46,40	69,09	61,44
— Miera zamestnanosti pre žiadateľov o azyl	percentuálna miera/trendy: všetko: 100, väčšina: 80, veľká časť: 60, niekoľko: 40, zopár: 20, žiadne: 0	0	20	CHÚ	CHÚ

Línia /- Rozmer /-- Ukazovateľ	Pravidlo bodového hodnotenia	BG	PL	RO	SK
— Percento žiadateľov o azyl spokojných s tým, že ich zamestnanie je v súlade s ich zručnosťami a kvalifikáciami	percentuálna miera/trendy: všetko: 100, väčšina: 80, veľká časť: 60, niekoľko: 40, zopár: 20, žiadne: 0 (priemer pre % spokojných osôb s tým, že ich práca je v súlade s ich zručnosťami a kvalifikáciami a % spokojných osôb s tým, že ich plat pokrýva základné potreby)	20	30	CHÚ	40
— Okamžitý prístup k zamestnaniu, samostatnej zárobkovej činnosti a slobodným povolaniam	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	75	100	100	100
— Prístup k zamestnaniu pre zraniteľné osoby	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	25	33	50	0
— Uznávanie zahraničných diplomov, osvedčení a ostatných dôkazov formálnych kvalifikácií	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín BIPs, pre ktoré sú údaje k dispozícii	100	100	100	100
— Podpora v konaní o uznaní postavenia	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	0	0	100	0
— Poradenstvo pri hľadaní zamestnania a pozitívne opatrenia	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	50	50	100	100
— Cílená podpora pre podnikateľov	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín BIPs, pre ktoré sú údaje k dispozícii	0	0	CHÚ	50
— Rozpočty pre zamestnanie po uznaní postavenia	16,5 bodov pre každý dostupný finančný zdroj (6 finančných možností: 100/6=16.5) (zaokrúhlené čísla)	17	33	CHÚ	33
— Zodpovednosť za začlenenie utečencov do zamestnania	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá)	50	50	50	50

Línia /- Rozmer /-- Ukazovateľ	Pravidlo bodového hodnotenia	BG	PL	RO	SK
— Začlenenie utečencov do pracovnoprávných predpisov	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá)	100	100	0	100
— Mechanizmy na začlenenie integrácie utečencov do zamestnania	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá)	50	50	50	50
— Zapojenie sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti do zamestnania	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá)	0	50	50	100
— Spolupráca v oblasti zamestnania s MO špecializujúcou sa na utečencov a integráciu	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá)	50	50	100	100
— Miera akceptovania uznania zručností/kvalifikácií	percentuálna miera (absolútne čísla)	CHÚ	CHÚ	CHÚ	100
— Spokojnosť s uznaním zručností/kvalifikácií	percentuálna miera/trendy: všetko: 100, väčšina: 80, veľká časť: 60, niekoľko: 40, zopár: 20, žiadne: 0	0	CHÚ	60	40
— Miera zamestnanosti pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou	percentuálna miera/trendy: všetko: 100, väčšina: 80, veľká časť: 60, niekoľko: 40, zopár: 20, žiadne: 0 (zohľadňuje sa iba miera zamestnanosti)	CHÚ	CHÚ	CHÚ	20
— Spokojnosť osôb s udelenou medzinárodnou ochranou so svojou prácou	percentuálna miera/trendy: všetko: 100, väčšina: 80, veľká časť: 60, niekoľko: 40, zopár: 20, žiadne: 0 (priemer pre % spokojných s tým, že práca je v súlade so zručnosťami a kvalifikáciami a % spokojných s tým, že plat pokrýva základné potreby)	20	30	CHÚ	CHÚ
— Celoživotné vzdelávanie (CBP 3,5)		24,75	53,64	45,38	39,24
— Dospelí žiadatelia o azyl v odbornom vzdelávaní	percentuálna miera (absolútne čísla)	CHÚ	CHÚ	CHÚ	0,41

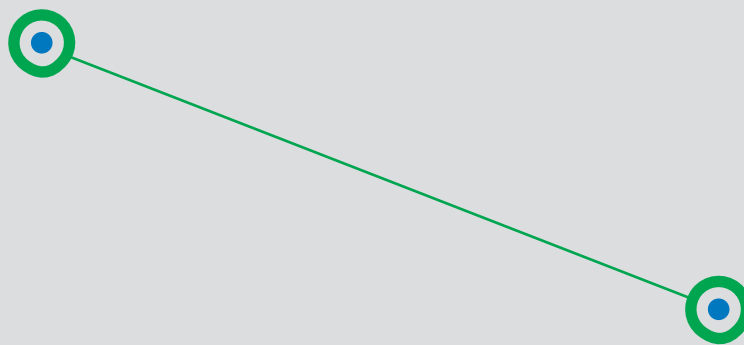
Línia /- Rozmer /-- Ukazovateľ	Pravidlo bodového hodnotenia	BG	PL	RO	SK
— Percento žiadateľov o azyl spokojných s tým, že odborné vzdelávanie zlepšilo ich zručnosti	percentuálna miera/trendy: všetko: 100, väčšina: 80, veľká časť: 60, niekoľko: 40, zopár: 20, žiadne: 0	40	0	CHÚ	100
— Prístup k odbornému vzdelávaniu a vzdelávaniu súvisiacemu so zamestnaním pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	100	100	100	100
— Prístup k odbornému vzdelávaniu a vzdelávaniu súvisiacemu so zamestnaním pre zraniteľné osoby	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	25	0	0	0
— Dĺžka trvania štátom podporovaného zamestnania/ odborného vzdelávania	viac 10 hodín týždenne: 100, do 10 hodín týždenne: 50, žiadne: 0	50	100	CHÚ	50
— Rozpočty pre ciele celoživotné vzdelávanie po uznaní postavenia	16,5 bodov pre každý dostupný finančný zdroj (6 finančných možností: 100/6=16.5) (zaokrúhlené čísla)	17	CHÚ	CHÚ	33
— Zodpovednosť za začlenenie utečencov do politik celoživotného vzdelávania	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá)	0	50	50	50
— Začlenenie utečencov do právnych predpisov týkajúcich sa celoživotného vzdelávania	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá)	0	100	0	0

Línia /- Rozmer /-- Ukazovateľ	Pravidlo bodového hodnotenia	BG	PL	RO	SK
— Mechanizmy na začlenenie integrácie utečencov do celoživotného vzdelávania	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá)	0	0	50	0
— Zapojenie sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti do celoživotného vzdelávania	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá)	0	100	50	50
— Spolupráca v oblasti celoživotného vzdelávania s MO špecializujúcou sa na utečencov a integráciu	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá)	50	100	50	50
— Dospelé osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v odbornom vzdelávaní	percentuálna miera (absolútne čísla)	CHÚ	CHÚ	63	16
— Účasť na odbornom vzdelávaní s osobitnými potrebami	percentuálna miera/trendy: všetko: 100, väčšina: 80, veľká časť: 60, niekoľko: 40, zopár: 20, žiadne: 0	0	20	CHÚ	0
— Spokojnosť s odborným vzdelávaním	percentuálna miera/trendy: všetko: 100, väčšina: 80, veľká časť: 60, niekoľko: 40, zopár: 20, žiadne: 0 (priemer pre všetky skupiny BIPs, pre ktoré sú údaje k dispozícii)	40	20	CHÚ	100
SOCIÁLNO-KULTÚRNY INTEGRÁCIA					
— Vzdelávanie detí (CBP 5)		50,00	42,38	43,31	45,39
— Miera zápisu detí žiadateľov o azyl v primárnom/ sekundárnom vzdelávaní	percentuálna miera (absolútne čísla)	CHÚ	95	CHÚ	80

Línia /- Rozmer /-- Ukazovateľ	Pravidlo bodového hodnotenia	BG	PL	RO	SK
— Priemerný čas medzi podaní žiadosti o azyl a zápisom detí do primárneho/ sekundárneho vzdelávania/ prípravných vzdelávacích programov	menej ako 30 dní: 100, 30 až 60 dní: 50, viac ako 60 dní: 0	0	100	0	50
— Prístup k primárnemu a sekundárnemu vzdelaniu	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín osôb s udelenou ochranou, pre ktoré sú údaje k dispozícii	100	100	100	100
— Prístup k vzdelaniu pre zraniteľné osoby	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá); priemery rôznych skupín BIPs	0	0	0	0
— Umiestnenie do povinného vzdelávacieho systému	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá)	50	50	50	0
— Orientácia v povinnom vzdelávacom systéme	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá)	50	0	50	50
— Obdobie školskej orientácie/ indukčného programu	viac ako 200 hodín za rok: 100, 100 až 200 hodín za rok: 50, žiadne alebo menej ako 100 hodín za rok: 0	0	0	50	0
— Poskytovanie výučby jazyka hostiteľskej krajiny pre deti	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá)	50	0	0	0
— Prístup k postsekundárnemu a terciárnemu vzdelávaniu	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá)	100	50	100	100
— Cielené rozpočty vzdelávania detí	16,5 bodov pre každý dostupný finančný zdroj (6 finančných možností: $100/6=16.5$) (zaokrúhlené čísla)	50	33	33	33
— Zodpovednosť za začlenenie utečencov do vzdelávania	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá)	50	50	0	0

Línia /- Rozmer /-- Ukazovateľ	Pravidlo bodového hodnotenia	BG	PL	RO	SK
— Začlenenie utečencov do právnych predpisov týkajúcich sa vzdelávania	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá)	50	0	50	50
— Mechanizmy na začlenenie integrácie utečencov do vzdelávania	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá)	50	50	50	50
— Zapojenie sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti do vzdelávania detí	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá)	50	50	100	50
— Spolupráca v oblasti vzdelávania s MO špecializujúcou sa na utečencov a integráciu	politická možnosť 1 (napriaznivejšia): 100, politická možnosť 2 (menej priaznivá): 50, politická možnosť 3: 0 (najmenej priaznivá)	100	0	50	50
— Miera zápisu detí osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v primárnom/ sekundárnom vzdelaní	percentuálna miera/trendy: všetko: 100, väčšina: 80, veľká časť: 60, niekoľko: 40, zopár: 20, žiadne: 0 (priemer % v podpore osobitnej orientácie, v dodatočnej podpore jazykovej výučby a ostatnej dodatočnej podpore)	CHÚ	CHÚ	CHÚ	CHÚ
— Účasť na vzdelávaní s osobitnými potrebami	percentuálna miera/trendy: všetko: 100, väčšina: 80, veľká časť: 60, niekoľko: 40, zopár: 20, žiadne: 0	NA	CHÚ	NA	CHÚ
— Spokojnosť s podporou cieľného vzdelávania	percentuálna miera/trendy: všetko: 100, väčšina: 80, veľká časť: 60, niekoľko: 40, zopár: 20, žiadne: 0	CHÚ	100	40	100
— Zápis do postsekundárneho a terciárneho vzdelávania	percentuálna miera (absolútne čísla) (zápis je zohľadnený)	CHÚ	CHÚ	CHÚ	4
— Spokojnosť s cieľnou podporou v postsekundárnom/terciárnom vzdelaní	percentuálna miera/trendy: všetko: 100, väčšina: 80, veľká časť: 60, niekoľko: 40, zopár: 20, žiadne: 0	CHÚ	CHÚ	20	100

This Project is co-financed by the European Refugee Fund

Úrad vysokého komisára OSN pre utečencov,
Regionálne zastúpenie pre strednú Európu
Felvinci út 27., 1022 Budapešť, Maďarsko
Tel: + 36 1 336 3060, -70
unhcr-centraleurope.org

Táto publikácia bola vytlačená na 100% recyklovanom papieri. Dostupná je taktiež na: www.unhcr-centraleurope.org/index.php?id=4633